

ספר

בינת אדם

ירחף ברוח שכלו על פני ים התלמוד. וישוט בנבכי
נחלי הפוסקים המפורסמים לארכם ולרחבם. לחשוף
ממעמקיהם דינים חדשים הנוצצים מבין משכיותיהם.
והכל בראיות ברורות והצעות חזקות. כמסמרות
נטועים לא ימוטו:

ובהל

חלק שני

מספר

חכמת אדם

חברו

הרב המנוח"ג מוה' אברהם דאנציג ז"ל מ"ל דווילנא. בהמנוח
מוהר"ר יחיאל מיכל בעהמ"ס ספר חיי אדם ונשמת אדם

ווספנו זו עתה דברים רבים וכללים שלמים אשר חסרון בספר הזה בדפוסים הקודמים
והנה עתה כולל בעובדו הרו והדרו ושלימותו:

בינת אדם

שער רוב וחזקה

ברסינן בגמרא מכלן דאזנינן דבר רוב וחזקה וילפינן מקרא והלכה רוחא בישראל **בלא** שום חולק בכל התורה בין לקולא ובין לחומרא. והם ב' אופנים: (א) שהרוב וחזקה הם ממילא כגון רוב דהמות כשרות וחזקה בחולה באשה וכיולא בזה: (ב) על ידי מעשה כגון רוב ע"ה מעשרים וחזקה חגר שאינו מוליא מה"י דבר שא"ה. והחילוק ביניהם כי הדבר שהוא ממילא לא יכול בו ספק שמה אינו. משא"כ ונה שעל ידי מעשה שאפשר לומר שלא נעשה מעשה זה. ועוד יש חזקה ג' דהיינו שאדם מחזיק עלונו בדבר זה, לאיסקור כגון אשה שמחזקה בעלמה שהיא עמאה נרה וכיולא בו וכן להיחר כגון שמחזיק עלונו לכהן וללוי. והדברים אשר לריכין חנו למיזל דבר רוב וחזקה הוא יכול על ששה אופנים: (א) אם נישוש שמה אירע בו מקרה שעל ידי זה נפסד מכות שהיה: (ב) שאם רואים ריעותא ברורה אך יש לפנינו דבר לחלות בו שנוכל לומר שעריין הדבר בחזקתו והריעותא נעשה על ידי הדבר שלפנינו: (ג) דבר שנשמנה מחולדתו אך שנוכל לומר שאע"פ כן אין דבר זה ריעותא: (ד) דבר שיש בו ריעותא בודאי רק שנוכל לומר שלא נגמר הריעותא עד שחאקור על ידי זה ונאבד קודם בדיקה: (ה) דבר שיש כאן ריעותא שנוכל לומר חוקי על חזקה רק שיש על אותו דבר איסקור אחר בלא"ה אם נאמר שמחזיק מאיסקור לאיסקור: (ו) אם נולא עכשיו הריעותא האם מחזיק נזמן לזמן הקודם ומחזיק המהשבות אבקש שיחיר עיני ולא חכשל בדבר הלכה:

א טעם למה לא בדק בסימנים ה"ז נבלה:

כיון דהלכה רוחא לכולי עלווא דאזלינן דבר רובא ק' דאם כן למה גזרו על הדמאי שהרי ינא לן רוב עמי הארץ ונעשרין הם והתוספות נשכה דף י"ב כתבו משום דהוי מיעוט דשכיה טובא. ולפי זה לריק לומר הא דלא גזרו גם כן להפריש מעשר עמי היינו משום שאין בו חלל איסקור לאו כמה שכתב החוק' י"ט ריש דמאי לפי סוגיא הש"ס שלנו דנחשו ע"ה גם על מעשר עמי ול"כ שהרי איסקור נבלה גם כן אינו חלל איסקור לאו ואפילו הכי קיינא לן דהשוחט שלא בדק בסימנים אסקור כדאיהא בכל הפוקקים ובי"ד סימן כ"ה ובהריא כתבו חוק' בחולין דף ע"ו ד"ה ואקורה כיון דרוב פעמים שוחט שפיר שריא מדאורייתא ולא פליגי אלא לענין עונשה מדרבנן ואף למה שבי המרדכי העטם משום דאמרינן קמוק מיעוטה לחזקה וי"מ ק' מ"ט מועשר עמי שם יש חזקה עבד וכן לפי מה שכתב הרשב"א בח"י חולין העטם משום דהוי רובא דחלי במעשה והמיעוט ממילא רלא השיב רוב כמו שנאריך בזה אי"ה לקמן סימן ד' ק' ג"כ מ"ט מדמאי וע"כ ל"ל לדבריהם דק"ל דקיי"ל כסוגיא דירושלמי דלא נחשו ע"ה על מעשר עמי ואפילו מיעוט אין כאן כוונת"כ ההי"ט בדמאי פ"ד מ"ג או י"ל דאפילו לפי סוגיא הש"ס שלנו א"ש וכונת"כ חוק' בכורות דף כ"ו דאין להחזיק שום אדם בדשע בשביל מיעוט שאינן נעשרין משא"כ בלא בדק בסימנים דל"ש קברי זו השבו למיעוט או מעט הרשב"א או מעט המרדכי חבל דהא"ש בחשו' כלל כ' סי' י"ד השיב על השאלה מ"ט ברוב מלוין ללל שחיטה מוונחין מותר בדליהא קנון ובלא בדק בסימנים ונחמך הראש אסקור כ' וז"ל לא ק' דאמרינן רוב מלוין כו' והם יודעין הלכות שחיטה ובודקין הסימנים אבל היכא דאיתא קנון ואמר שלא בדק ה"ז מודה שלא שחט כדין ולא ילצה מחזקה שאינה זכוח ולא מלינו משום חקוס דקאמר רוב המוחטין את רוב הסימנים דנבמוך אחאי רובא לאשוקי מוחזקה שאינה זכוח עכ"ל. וב"כ המרדכי בח"י ב' דאין כאן רוב וכפ"י לק"מ מדמאי דבאיסקור לאו ל"ג ונ"ל דלדידהו ה"ה כ' ששה או דקס הוי ראורייתא דמ"ט כיון שהשוחט עלונו מקוסק הרי מודה שאינו מן הרוב. והרמב"ם קהם דבריו וכתב בפ"ה והל' שחיטה הל' י"ב וז"ל לא בדק בסימנים ונחמך הראש ה"ז נבלה הפסד דהונתו נבלה מדאורייתא כדעת הראש"ש ואנ"ג דבפ"ד כ' דמי שאינו יודע הל' שחיטה ושחט בינו לבין עלמו אסקור לחכול ונשחיטתו וה"ז קרובה לספק נבלה וכאן ההל' וכחב נבלה יש לומר דזה גרע ולאו שכתב הראש"ש שהרי מודה שלא שחט כדין משא"כ באינו יודע הלכו' שחיטה אפשר ששחט כראוי וכמו שכתב הרשב"א במשנה"ב דף ז' ע"ב וז"ל וכי השחיטה ע"י ישראל שאינו יודע הלכו' שחיטה נבלה היא או חייבין משום אבר מן החי הרי שחוטת לפניך גם משום נבלה ליכא ואלו בא אליהו ואמר שלא שחט ולא דקס כו' יי לא חללינן ונכיהו עכ"ל מה שאין כן בזה שאמר שלא שחט כראוי שהרי לא בדק בסימנים יש לומר דהוי כאילו אור לא שחטו כדין דאפילו יכא אליהו לא שנושין ליה להחירו כיון שהשוחט העיד על עלונו ששחט בפקול ולפי הנראה מהראש"ש ואפשר שכן דעת הרמב"ם דהא דפליגי בגמרא דף ע"ו למר הוי טריפה ולמר נבלה הוא מדאורייתא ולא כמו שכתבו הפוסקים ורשב"א דפליגי רק מדרבנן ונראה כי שזהו סקיים הרמב"ם ה"ז נבלה אפילו הוא זריז ונחיר דלא לומר ולא אמרינן כיון שהוא זריז ונחיר נקמהא שחט כדין אפ"ה נבלה כיון שהוא מודה ששחט שלא כדין:

ולפי"ן ילא לנו דבלא בדק בסימנים לחוק' ורשב"א אינו חלל. מדרבנן וכן למרדכי בח"י ח' אבל לראש"ש ולחירון ב' שנמרדכי הוי פקול דאורייתא וכ"מ מרוב"ם ובהו א"ש כונן מה שהולך הראש"ש לכתוב העטם דאינו רוב והוא כתב בשמעתין דאזלינן דבר רובא דהעטם דל"א סמוך מיעוטו שאינן מוזהרים לחזקה עמה ולהרע רובא כמו שהק' הראש"ם נבד"ה וכחב דהוי מיעוט דל"ה

יכיר הראיה ואם כן ק' אפי' אי נימא דהרוב שוחטין רוב הקיימנים מכל מקום אסור דזה הוי מיעוט דשכיח וכו' אפי' כפי שנחריץ לקמן אייה בקימן ה' דאף אס אמרינן קמוך מיעוטא לחוקה אינו אסור אלא מדרבנן והרא"ש ק"ל דכו' אסור מדאורייתא וכדמשמע פשטא דלישנא דגמרא וכן משמע בש"ך ק"י כ"ה דלא נדק הוי נבלה גמורה:

ב דין כל ספק בשחיטה בין שנמצא הסכין פגום או ס' שהה או שאינו יודע ה"ל שחיטה צריך כיסוי מספק:

הרמב"ם בפ"ר מה"ש כתב כל ס' בשחיטה הרי זה ספק נבלה והאוכל ממנה מכין אותו מכות מרדות. ול"ע שהרי יש לבהמה חזקה אינו זנוח וכדמוכח נמי לכאורה שהרי כתב בפ"ר ופ"ה מה"ל מ"א דבהמה בחייה לאו לאיברים עומדת (וע"ש בלח"מ) ואם כן ע"כ לריך לומר הא דבהמה בחייה בחזקה איקור עומדת לאו בחזקה אמ"ה כוונת חוספת בילה דף כ"ה ואם כן נעמידנה על החזקה והוי נבלה ממש וכמו שפסק בלא נדק בקיימין דהוי נבלה הגם דיש לומר דק"ל דהוי ס' נבלה מה"ס ומש"כ מכות מרדות היינו לשיטתו דק"ל דכל ס' חורה אינו אלא מדרבנן מכל מקום ק' מ"ש מלא נדק בקיימין דכתב דהוי נבלה ואמנם י"ל דדוקא בשלא נדק הקיימנים שהרי הוא מודה שלא שחט כדן הוי נבלה אבל בספק שחט שהה או דרס אפשר דלכ"ע אינו אלא מדרבנן שהרי כתבו חוס' להרי"א דף י" סוף ד"ה אימרי דמסקהמא שחט שפיר וכ"כ הרשב"א בתה"א דחזקה על כ"כ מומחה ששחט כדן ואפילו במומר לחיובן סמכינן עליו בזה וא"כ אף שקרה לו מקרה ונסתפק אם שהה או דרס יש לומר שפיר דאינו אלא מדרבנן דמה"ס סמכינן על רוב שחיטות וא"כ לק"מ על הרמב"ם ולפ"ז בין ששחט ולא נדק בקיימנים ובין ס' שהה ודרס או מי שאינו יודע הלכות שחיטה לריך לכסות בלא ברכה דאפילו בלא נדק לחוס' ורשב"א אינו אלא מדרבנן ודלא כע"ז בס"י כ"ה שכתב הגדול שאינו יודע הלכות שחיטה דינו כחש"ו ופטור ונכסוי וז"ל וכו' שכתב הרשב"א במשה"ב שהבאחי בס"י א' וכן מוכח מרמב"ם שהרי בפ"ר הלכה ה' כתב חש"ו ששחטו שחיטתן פקולה ושם בהלכה א' כתב מי שאינו יודע הלכות שחיטה ושחט דינו לבין עלמו אסור לחכות משחיטתו והרי זה קרובה לספק נבלה והאוכל ממנה מכין מכות מרדות ובפ"ד ה"ל י"ח כתב כל מקום שאמרנו בשחיטה פקולה הרי זה נבלה ואם אכל ממנה כזים לוקה משום אוכל נבלה וכל ס' בשחיטה הרי זה ס' נבלה והאוכל ממנה מכין מכות מרדות עכ"ל הרי לסד"י דדוקא בחש"ו דרוב מעשיהן מקולקלי' הוי נבילה מדאורייתא ולוקה שהרי כתב שם פקולה אבל כל ס' בשחיטה אינו אלא ס' נבלה ול"ל כמו שכתבתי דכיון דמומחה שחט חדרבה ע"פ רוב שוחט שפיר ואפי' בקי' אם נשחט קודם שחיטה ג"כ אינו אלא ס' דרוב פעמים לא נשחט הקימן ע"י בקי' ד"ה בש"ע ובש"ך אבל בא"י הלכות שחיטה כתב הרי זה קרובה לס' נבלה שהרי אין לנו שום ריעותא לא נפקין ולא בבהמה רק דחיישינן שחט לא שחט שפיר ואם כן אין ס' דעטון כיסוי ופשיטא דחייב משום או"כ דלא כע"ז בס"י י"ז שנסתפק ולפ"ז מה שכתב בש"ע דה"ס לכל פסול כגון סכ"י פגומה ל"ד אלא ה"ס לכל ס' בשחיטה לריך כיסוי:

ג ישוב לדברי חוס' הולין דף ג'.

ומהר"ך דברי הרמב"ם שהבאחי יפיישנו לי דברי חוס' בחולין ג' ע"כ ד"ה דליה"י קמן שכתבו דלא משני דאיתיה קמן ולא ידע ולכך דוקא באחרים ע"ג כשר ומה הוכיחו דאם א"י הלכו' שחיטה לא מהני ע"ג וא"כ הא דארי"י כל עבה שא"י כו' אסור לאכול משחיטתו ר"ל אפילו ידעינן בודאי ששחט שפיר דמדרבנן עשו אותו כאינו בר זביחה וכמו שכתב הרשב"א במושה"ב דף ז' לדעת הרא"ה ול"ע שהרי לרבינא דל"ל רוב מלויין מומחין וא"כ מאי שנא דליה"א קמן או אית' קמן ולא ידע דאפי' ליחא קמן ואנו מקופקים אם ידע לפסול דהוי ס' בשחיטה ועוד ק' שהקשו שם ד"ה אבל בא דבבא ועל"א ששחט לרבה למה לי חותך כזית בשר והא גבי י"ג מותר בלא בדיקה ע"ש ק' דבשלנוא י"ג היה לו חזקה הימר מה שאין כן בהמה דבחזקה איסור עומדת ועפ"ז ניחא דחוספות סבירא להו דאע"ג דאם ידוע לנו שזה ששחט אינו יודע הלכו' שחיטה פסול מדרבנן אפי' אחרים ע"ג מ"ו אם אנו מקופקין אם יודע או לא מותר דאין זה ס' בשחיטה כיון שאין כאן ריעותא כלל וק"ל לרבינא דחזקה על בן דעת ששוחט שפיר כמה שכתב רשב"א בתה"א רק לכחילה מלריכינן בדיקה וזהו ג"כ סדרם ראב"ן שהביא הש"ך ק"י א' ס"ק ה' ומה שהק' הש"ך שם דהא בגמרא מוכח דאם ליחא למבדקה ואין אחרים ע"ג פסול יש לומר דראב"ן ס"ל דה"פ דאע"ג דוכלן קאי ארישא מ"ו ודאי גם על חש"ו קאי דקמ"ד לו כוונת רש"י י"ב ע"כ וע"ז קאמר וכלן ששחטו ר"ל בין חש"ו ובין שאין מומחין בדיעבד אם אחרים ע"ג כשר לעולם אלא באין ע"ג אזי בחש"ו פסול ובאין מומחין א"י ליחא קמן בודקין וא"י ליחא קמן אע"ג דאין ע"ג כשר:

ד דין רוב דתלי במעשה לא אולינן בתר רוב לקולא:

גרסינן בבכורות י"ט הלוקח בהמה מן הככרי ואינו יודע אם בברה רי"א עז בת שנתה ודאי לכה' מכאן ואילך ספק כו' ופריך ואנוחי מכאן ואילך ס' הלך אחר רוב בהמות ורוב בהמות מתעברות ויולדות ומתדן רבא ר"י ס"ל כר"מ דהושב למיעוטא דנינא אמר אפי' תימא רבנן כי אזלי רבנן בתר רובא רובא רבא חלי ביעשה רובא דחלי במעשה לא אזלינן בתר רובא וכי הרא"ש שם וק"ל בהא כר"י דלא אשכחן לרבנן דפליגי עלי' בהא עכ"ל פרש"י וחוס' כגון הרבשה דבהמה דלריך לפעמים להרביע אותה ואיכא למיהא שחט לא עלה עלי' זכר וכ"כ הרמב"ן במלחמות בקדושין בשמעטין דסבלונות דף ר"ל וז"ל ועוד דהאי רובא דאמר"י דילתא קריש רובא גריע הוא דהא חלי במעשה ולא חז"ל בתר רובא דחלי במעשה כדמסיק דבינא בבכורות וכ"כ הרשב"א ור"ן בחולין בתר דמסקינן דאזלי' בתר

רובא ת"ל ומיהו הכ"מ כשהרוב והמיעוט שניהם הלויין במעשה או שניהם הם ממילא אבל אם הרוב הוא ע"י מעשה והמיעוט ממילא לא אזלי' בחר רובא דלא עדיף רובא דע"י מעשה ומיעוט דהוי ממילא כדמסקי' רבני' בכבורות עכ"ל והנה מלשונם משמע דאפי' מדאורייתא לא נחשב לרוב וכן מוכח קלמ' מרמב"ן שהבאתי שהרי כ"י זאת דלכן ס"ד דאפי' באחרת דרובא מקדשי והדר מקבלי' לא נחשב לקדושין משום דהוי רובא דתלי' במעש' ודילמא לא קדיש וא"כ הרי דאפי' לקולא לאפקועי קדושין אמרינן כיון דהוי רובא דתלי' במעשה לא אזלי' בחריה ואף לפי המסקנא דקאמר קמ"ל דחיישי' לרובא ודאי משמע דלחומרא מדרבנן אזלי' בחר האי רובא ואפשר רק משום הומרא דא"א כמש"כ שם הרמב"ן לשיטת ר"ף דאפי' למיעוט חיישי' משום הומרא דא"א ול"ע שהרי דמאי לכ"ע אינו חלל מדרבנן כה"ש הוס' בכבורות והיינו משום דאנורינן רוב ע"ה מעשרין הן והרי זה חלי' במעשה שחל לא עישר וע"כ כ"ל דאינו חלל מדרבנן וכן משמע בח"י רשב"א גבי' לא בדיק בקיימנים כחכ' ח"ל כיון דע"י שחיטה מומחה מסתמא ספיר שחט דרוב פעמים רובן של קיימנים נשחטין בשחיטה מומחה חלל באיקור דרובא דתלי' במעשה ומיעוטא דאינו חלוי' במעשה הוא ובכי' הא לא אזלינן בחר רובא מש"ה אוקמוה רבנן בהזקה איקורא קמא כו' עכ"ל משמע קלמ' דאינו חלל מדרבנן ומדברי רמב"ן שהבאתי ג"כ אין דאיה כ"כ כמש"כ שם שאין לנו חוששין נכבולות עלמין שיהיו קדושין שהרי לשם סבולות נשחטו וכיון שאין כאן חלל השם שחלל קידש כו' שהרי הסבולות לפנינו ולא קדושין כו' ע"ש וא"כ כיון שאין שם חלל חשש בעלמא מש"ה לא אזלינן בחר רובא דתלי' במעשה ואף דלכאורה משמע הא דאר"י מבאן ואילך ספק היינו ס' דאורייתא אינו מוכרח שהרי לחירונו של רבא דמשני ר"י כר"מ ק"ל דחיישי' למיעוט וכבר כהנו הוס' בכמה דוכתין דאין זה חלל מדרבנן ואם כן הכי נמי יש לומר לרבינא דאינו חלל ס' דרבנן אבל מדאורייתא יש להוכיח שפיר מאהרי רביס בין רוב שיש בו מעשה או ממילא ול"ע. ועכ"פ ילא לנו דרובא דתלי' במעשה והמיעוט הוא ממילא עכ"פ מדרבנן לא אזלינן אחר הרוב לקולא כדמוכח מלל בדיק בקיימנים ובכבורות ואמנם יש לומר דוקא במקום שיש חזקה איקור. ומ"מ באיקור מיחה מוכח מדברי רמב"ן הכ"ל דאזלינן אחר המיעוט דממילא כמש"כ שם בהדיא דבמקום איקור א"א החמירו וכ"כ הוס' בקדושין כ' ע"ב והיינו כמש"כ הח"י"ע בדמאי דבאיקור מיחה החמירו ואזלינן בחר המיעוט אמנם דמאי לא מוכח חלל במקום דיש ג"כ חזקה עבל אבל מחוס' ומרובנ' מוכח דאפילו במקום שיש רוב וחזקה לההיר חיישינן למיעוט ומיהו דוקא בדבר דתלי' במנהג ומעשה אבל אם הרוב והמיעוט הוא בטבע בודאי לא משגיחינן במיעוט:

ה' דין אישה שמסופקת אם מלחה בשר:

ולפ"ן מבאן קמירה לרבני' הע"ז כפי' ס"ע ס"ק כ"ז שכחב' באשה שמסופקת אם מלחה הנשר ובהז' לקולא משום דאזלינן בחר רוב שמולחין ולפ"ז ליחא דהוי רובא דתלי' במעשה והמיעוט ממילא הן אמת שמדברי הוס' בשבת שכחנו דלכן גזרו על הדמאי משום דהוי מיעוט דשכיח ורביס נכשלים ולא כהנו משיס דהוי רוב דתלי' במעשה וכן בחולין בלא בדיק בקיימנים דכחנו דמדרבנן אקור משמע דנועם קנס אקרו וכן הרמב"ם לא הביא הא דרבינא משום רובא דתלי' במעשה ול"ע והארכתי בשער או"ה קימין כ"ט ואני מספק אם דבר שנעשה ע"פ רוב חלל זה נקרא רוב ד"מ מקום שע"פ רוב אין זה חסרון ע' לקמן ס"י י"א וכן רוב פעמים שמולחם והש"ך בנקה"כ כתב בפשיטתו בקיימין ס"ע ס"ק כ"ד דלא הוי רוב וכן יש לומר שזה טעם של חוס' דף ע' ד"ה ואקורה וברף י' לאהוי' ס' שיה וק' דרס שכחנו הוס' אע"ג דרוב פעמים שחט שפיר ול"ע:

ו' דין דרוב עדיף מהזקה והזקה שע"י מעשה עדיף מרוב:

קור"ל דרוב וחזקה רובא עדיף כדאיחא ביבמות קי"ע ובגדה י"ח וכחנו החוספות בחולין י"א די'לפינן מפרה אדומה דאע"ג דאדם בהזקה טומאה חלי' רובא דפרה ומוליא מחזקתו ולא אמרינן שחל ערפה היא או על כל פנים נשאר בספק השקול ש"מ דרובא עדיף מהזקה. ול"ע דהא חזינן דרוב עמי הארץ מעשרין הן וחע"פ בן גזרו חכמים על הדמאי אף במקום רוב ובחבר שחט והניח מגורה מליאה פירות אפילו הן בני יומן מוסרין אפי' מדרבנן משום חזקה על חבר כו' כדאיחא בפסחים דף ע' ולחירון הראשון בגמרא סמכ"י ע"ז אפי' באכילת קציע דהוי דאורייתא ובפרק די' מהלכות נעשר כהב הגל"מ דמרמב"ם משמע דהופס בעיקר חירון זה ולא גזרו חכמים אע"ג דאינו חלל חזקה וכן בממון קי"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב ומכל מקום סמכין בממון לחזקה כדאמרי' חזקה אין אדם פורע כו' וחזקה אין אדם כו' ובגדה י"ח איחא אר"י בג' מקומות הלכו חכמים אחר הרוב וכהב הרמב"ם בפירוש המשנה וז"ל ספקו עמא שמחזקו מן המקור לפי שברוב העניינים לא יוכל שם זולת דם נדות ולהיות זה ברוב שמוהו חזקה וכ"כ בפירוש"י ד"ה ועשאוהו כודאי ת"ל חלמא כיון דרוב דמים התם שכיחי' מהזיקין ליה מן המקור עד כאן לשונו. הרי להדיא דדוקא בג' מקומות עשאו הרוב כחזקה לשרוף. אבל נשאר נקומות אע"ג דאיכא רובא לא שרפינן והיינו משום דלא משוינן להו כודאי. ואם כן מוכח דהזקה עדיפה. ונראה לי דהא די'לפינן מפרה דרוב עדיף מחזקה היינו דוקא ברוב שהוא ממילא כך בטבעו דבזה קיימא לן ברבנן דפליגי' ארבי' מאיר וקבירא להו דמיעוט כמאן דליהא חלל רוב שע"י מעשה וחזקה דע"י מעשה ודאי דעדיף החזקה מן הרוב דהא דאזלינן בחר רובא אינו ר"ל שהוא ודאי כך שהרי יש מיעוט שאינו כן כדאיחא בע"ז ל"ר אי אחרת רוב הרי יש מיעוט ואם כן איך הוא ודאי חלל דגזרת הכתוב שלא נשגיח בספק זה ועשה הכתוב כאלו הוא ודאי וכן כהב הכו"ם צק"י ק"י בשם שיטה מקובלת על צ"מ ע"ש אבל בחזקה שעל ידי מעשה אין בו ספק כלל כגון אי אמרינן רוב עם הארץ מעשרין וכן אלו היה אמרינן רוב חברים מעשרין ואם כן היה עדיין נשאר ספק שחל זה הוא מן המיעוט ואף בגזרת הכתוב ל"זיל בחר רוב והתורה החירה ספק זה מכל מקום הדבר נשאר בספק אבל אי אמרינן חזקה על חבר שאינו מוליא כו' וא"כ אין כאן ספק

כלל חרי הוא דומה כאלו ראינו בעינינו שכבר עישר חזק החזקה צודאי עדיפא מרוב וכעין זה כתב מהרי"ק שרש ע"א ברפוס לכוב דף כ"ט ע"א וז"ל ידוע הוא כי כמה חזקות יש בחלמוד אשר מחמתם מוליחים וממון כגון חזקה אין אדם פורע בו וחזקה דאין העדים הוחמין בו וכהנה רבות ולא אונרינן אוקי ממונא בחזקה מריה. והעעם כי אין לומר אוקי ממונא בו אלא כנגד חזקה דאחיא ממילא כגון חזקה הגוף אבל היכא שהחזקה נאה מחמת עעם כגון חזקה דאין אדם פורע לו חזקה דאין אדם שותה. כוס בפרק המדיר דף ע"ה פשיטא שאין חזקה ממונן עומדת כנגד שהרי בהיות החזקה ההיא אמיתית אין חזקה ממונן כלום דא"כ הוא דלא פרעו שהרי בהוד זמנו הנה כמלא זה מחזיק ממונן שלא כדין וכן כלס אבל במקום חזקה הווי פשיטא דחזקה ממונן מהני כנגד חזקה הגוף כגון אוקי בחזקה בחולה שהרי נולדה בחולה ואף עכ גר דהיא בעולה לפנינו אין אלא מעעם דאין לנו לבדות המולד וההשטות אלא משעת ראוינו אוחו כדילפינן בחולין מוילא הכהן ומש"ה דין הוא דאיכא למימר אוקי ממונא בחזקה מריה כנגדה דכן כתב אין לנו כבודת ההשטות ממונן ביד בעליו כי אם כאשר יוכרח אבל כנגד חזקות החליות כקברא דקיס זהו לרובן דהכי הוא פשיטא דלא חעמוד חזקה ממונן עד כאן לשונו הרי בהדיא כמו שכתבתי כיון דאמרינן חזקה שעיסר א"כ אין בחזקה טבל כלום שהרי צודאי עישר וכאלו ראינו בעינינו והיינו עענא דאזלינן בממונן אחר חזקה ולא אחר הרוב שהחזקה יש לומר שהוא מן המיעוט אבל נגד חזקה אינו יכול לומר חני מן המיעוט שהרי אפילו מיעוט אין כאן והא דאמרינן בגמרא מ"כ דאזלינן בחר חזקה לא מספקא לן על החזקה דקיס לן לרובן ומהות עעם דע"ז אין לריך קרח אלא דמספקא לן מ"כ למיזל בחר חזקות דממילא דנאמה שלא נהוש שמה נשחנה מכמות שהיה וילפינן מנגע וזנה. "יושב קו' הב"ש בא"ע סי' י"ט שהקשה על הרמב"ם דכיליף מוכה חני דאזלינן בחר חזקה שהחזקה מעלמו ילכן מי שהחזיק שזו אמו סוקלין אוחו והקי' דלמה לא ילפינן בחולין מהכא דאזלינן בחר חזקה וזנה לק"מ דעל חזקה זו דאין קהדי לא מספקין כלל אלא דקאמר מכלן דאזלינן בחר חזקה כמי כנגע. ולכן חרי"ב גבי וקוונות הלכו אחר הרוב ושוינן להו לודאי וכמו שכתב הרמב"ם כיון דקיס זהו להכניס דהוי רוב גמור עושין ממונן חזקה כאלו אין בו ספק כלל. וז"ל דכוונת ר"י שאמר בגי' מקומות היינו במקום שיש מיעוט דשכיה בזה לא הוי רוב גמור שנעשה אוחן בחזקה חני בנקוס דהוי מיעוט לא שכיה בזה אמרינן דהוי רוב גמור ודינו בחזקה וזנה א"ש אפ"י אי נימא דרוב מינקות מטפחין בנדה י"ח הוי רוב דהלי בנעשה עשאוהו הכמים כמיעוט דל"ש (ע"ש בתוספות) אבל באמה כ"כ דלא הוי הלוי בנעשה אלא דכן הוא הטבע וכמו רוב מלויין אלא שהיעט מוחמין דהכונה שכן הוא דבר טבעי שאין אדם מתעסק בשחיטה אלא א"כ הוא מומחה דאם היה רוב דהלי בנעשה לא אזלינן בחרה על כל פנים מדרבנן כדמוכא מלא צדק בסוגים כנ"ל סי' א' וסי' ד' (ודברי הב"ח בא"ח סימן ח' ובי"ד יבאר אי"ה יפה בק"י י"ב) וה"ג רוב מינקות בו וראיה ברורה לזה שהרי ב' הרעב"ן במלחמות שהכאהי בק"י ד' כתב דפלונא דר"מ ורבנן הוא דוקא צודי שהוא בענע ע"ש ובהדיא אונרינן בנדה טב דר"מ ורבנן בהינוק אזלי לשיעורא אס על כרחיך דהוי רוב בענע וזנה מודוקת לכן המשנה פרק ג' דטהרות מפני שדרך מינוק לטפה בכלק וז"ל שרוב מינקות ילא תימא דהוי רוב דהלי בנעשה ולכן חני שדרך ר"ל דבר טבעי הוא:

ז ובוה מיושב ומדוקדק לשון רש"י בפסחים ע"י דפריך הש"ס ואין ספק בו והתניא הבר שנות בו ומשני ההם ודאי הוא כד"ה חזקה על חבר בו פרש"י פשיטא לן דעשריניהו ואין גמגום והלך אחר רוב דבר אלא חזקה ודאי על כל החברים עכ"ל והגר ודאי משמע דרש"י ס"ל דלק"ר ס"ל דרוב חברים מיעטים ואם לא כן מה עלה על דעת הנוקטן שספק מוליא מידי ודאי וכן כתבו חוקקות בחולין י' וזנה ס"ו ובע"ז דס"ד דמקטן דהוי ספק הרגיל וכונתם דספק הרגיל הוי כרוב ורש"י ס"ל דס"ד משום דרוב מעשיין אף קשה אין כתב רש"י ואין גמגום והלך רוב דבר דאין שייך ברוב גמגום ובוד דאם כן מאי עלה על דעת הנוקטן דודאי רוב מוליא מידי ספק ולפי מה שכתבתי מדוייק דרוב על ידי מעשה הוי ספק על כל פנים ומתוך דלא מוטעם רוב חתינן עלה אלא חזקה על חבר ואם כן אין כאן ספק כלל ועיין עוד פסחים דף ע"ג רש"י ד"ה והקבר:

ז' ובוה יש' לישב גם כן דברי רש"י בקדושין ע"ה ע"א דאמר רב הלכה כר"א דספקן צודאין אקור ופריך ומה דאמר רב ארוסה שנחעברה הולד ממזר עיין טס וקי' מאי פריך דנשלמא כאלוסיא דרוב פקולין אללה ואם כן הוי הולד ממזר ודאי ולכן מותר במותרת ונה שאין כן בשחוקי דמחנ"י דרוב כשרין אללה ואם כן מן התורה הולד כשר ואקור במונחה ומלאתי קו' מ בעלמות יוסף וסירן כיון דאיכא למחלי בארוס כדאמרינן טס ואם כן הוה כס' אצל רש"י ממין זה טס וכתב וז"ל רב אמר הולד ממזר ודאי דאמרינן מרובא דשלמא הוא והכל פקולין אללה הלמא לרב ספק צודאי משוי' היה עד כאן לשונו ואף על גב שכתב דמרוכא דשלמא הוא אפילו הכי כתב רש"י דהוי ספק ונראה ל' שכן מוכח בנזיר דף י"ב ע"ב הפילה אשתו ע"ש ולא אזלינן בחר רוב ולדות דהוי בן קיימא אע"כ דמכל מקום ספק הוא ולא נחיה איכס לספיקא כדאיח' טס בגמרא ולפי זה ילא לנו דאף על גב דרובא דהלי בנעשה לא אזלינן בחרה מדרבנן על כל פנים אבל חזקה דהלי בנעשה אזלינן בחרה אפילו מדרבנן ועדיפא מרוב וחזקה דממילא ומרוב דעל ידי מעשה. ונראה לי דהפילו אס שניהם ברוב אחד שהחזקה קוהר להרוב אזלינן בחר החזקה שכיון שאזמריס ודאי שנעשה כך אם כן אין ברוב כלום:

ח דין אם אמרינן סמוך מיעוט לחזקה:

צ"ע וכן חנו לברר הא דקיימא לן דאזלינן בחר רובא אס הוא אפילו מדרבנן לא חיישינן למיעוט כלל להחמיר: כבר ראינו בזה ב.ו.וספות ורא"ש בחולין י"ח ונדה י"ח ובע"ז ל"ד ובכורות כ' וביבמות קי"ט וע"ש ברש"י א' וכה"ה א' דף ז' וע"ש בנדה"ה ובנושה"ב ובמלחמות בחולין ובקדושין בשמעטא דסבליות. והנה לפי מה שכתבו הוספקים לא חיישינן כלל למיעוט ולכן כנאברה הריאה כתב הש"ך דלכולי עלווא אמרינן דמחמין ארובא וכן משמע ברמב"ן. ואמנם היכא דאיכא חזקה הנוקייט

למינוע כחכו חוקי' שם בשם ר"ח דאמרינן סמוך מינועא לחזקה ואיתרע רובא וחיישינן להחמיר ומ"מ השמע דאינה אלא מדרכנן כמו שכתבו חוקמות דחיישינן להחמיר וכן משמע עוד בבכורות חוקמות דבור המהחיל וא"כ וביבמות שם שהקשו לר"מ אי איתא דקבירא ליה לרי' מאיר היכא לחזקה מקיייע למינוע הוי דאורייתא א"כ לרידיה למה אמרינן דדמאי אינו אלא מדרכנן הא החס הוי חזקה דמקיייע למינוע משמע אבל לרבנן א"כ ועוד ראייה מגיעין ב' ע"כ דאמרינן רוב בקיאיין הן ורבנן הוה דאלרוך והא החס י' לומר סמוך מינועא לחזקה א"כ (ול"ע ראי' לר"מ אינו אלא מדרכנן א"כ מ"פ הש"ס ע"כ ל"ד מאי איריא רוב עגלים אפילו מינוע נמי דרי' מאיר חייש למינוע ולפ"ז לק"מ דאי משום מינוע אינו אלא מדרכנן ול"ל דאפי"י אי נימא רוב נמי ידע דאינו אלא מדרכנן דאינו אלא מינוע נגר שאר בהמות ועוד ל"ע גיעין ב' ע"כ דאמרינן דחשיב למינוע סתם ספרי ול"ל לומר סתם ספרי כיון דבלאו הכי אינו אלא מדרכנן וכ"מ מחוספות שם שכתבו סתם ספרי והוי מינועא דמינועא) ובגדה ל"ב ע"א מוכח דקבירא להו דלרבי מאיר חיישינן למינועא מה"ת דאם [לא] כן לא הקשו כלום וממה שפסק ב"ר קימן ש"י דהלב פוער אין ראייה כלל דיש לומר דקבירא להו כמו שכתבו החוקמות דהחס ליכא חזקה לאיסור דאם האמר חוקי בהמה לחזקהה שלא ילדה יש לומר חוקי ולד לחזקה חולין ועל כ"כ פנים מוכח דאינו אלא מדרכנן דאם לא כן ק' נימא חוקי מינוע טריפות לחזקה נכרא ואיתרע רובא דפרה ואיך יטהר הטמא וכן הקשה מהרש"א בחולין י"א קו' זו וכ' דאינה אלא מדרכנן אך מה שתיירן עוד שם ד"ל כיון דטרפות הוה מינוע דל"ש לכן ל"א סמוך לחזקה הוה תמוה שהרי בפרה א"כ לבדוק הריאה כמ"ש הרשב"א ור"ן להדיא וטריפות הריאה הוה טריפות דשכיח דלכן הלר"ן בדיקת ריאה וכו' קרה קושי' המשה"ב על הרא"ה דק"ל דאמרי' סמוך מינועא לחזקה דאיכ' ק' מפרה ולפ"ז לק"מ דבדואי מדאורייתא ל"א סמוך מינועא לחזקה אלא מדרכנן ומה שהאריך להקשות עוד על הרא"ה שם לפי מה שכתב הרמב"ן במלחמות לק"מ ע"ש והתימה שהרשב"א בחי' יבמות קי"ט כתב כל דברי רמב"ן גם מה שהקשה שם מאן דמיימי ליה מפסק נמי סמוך מינוע לחזקה לא זכיתי להבין מה חזקה יש שם ואם כוונתו סמוך מינועא לחזקה בהמה בחייה בליקור עומדת מאי שייכות זה לזה דדוקא משחיטה גופה כמו שהקשה הרשב"א מפרה והחוקמות שהקשו מרוב מלוויין דשפיר שייך סמוך מינועא דאין מווחין או מינועא דניקב הוושט לחזקה לאיסור דבהמה שאינו זבוח וכן בפרה לחזקה עומדה דנכרא כיון שהוא בא לטרוף אבל מינוע דטרפות לחזקה שאינו זבוח מה שייכות יש לזה ולאפשר דיש לומר שאל ניקב הוושט ואם כן אין מושיל לו שחיטה או משום דמחזיקין מאיסור לאיסור ויתבאר לקמן בקימן כ"ב אי"ה אך הרשב"א ביבמות ובמשה"ב שם כתב לחלק דאם המנוע הוה נגר הרוב אז אין חוששין כלל למינוע אבל אם המינוע הוה מן הרוב אזי אמרינן סמוך מינועא דדמיון רוב מלוויין אלל שחיטה מווחין והמינוע אינו מווחין אע"כ דיש כאן חזקה לאיסור דבהמה לא חיישינן כלל למינוע כיון שהמינוע מתנגד לרוב וכן רוב בהמות כשרות ומינוע טריפות ואם כן המינוע מתנגד לרוב וכן הדמיון במפלת במין קליפות ושערות שכתב הרשב"א דרובן בריות כינהו ומינועו דם כמו שנאריך בזה בשער בים הנשי' בהלכות נדה וא"כ המינוע מתנגד לרוב ולא חיישינן למינוע מה שאין כן אם היינו אומרים רובן בריות והמינוע מן הנריות גם הם דם אזי בודאי היינו אומרים סמוך מינוע שהרי המינוע הזה הוה מן הרוב גופה ע"י שם בחי' רשב"א יבמות ובמשה"ב דף ז':

ואבנא בליקור א"כ ואיסור מיהא חששו חכמים לכחילה אף למינוע שהוא כנגד הרוב בליקור כגון במים שאין להם קוף דאמרינן סמוך מינועא דנמלעין ובמה הוה שלשים יום ע"י כ"ז בחוקמות ור"ש שם ואפי"י היכא דאיכא חזקה הוה בליקור ערוה מלינו שחששו גם כן למינוע כגון באחרא דרובא מקבלי והדר מקדשי ומינוע מקדשי והדר מקבלי ולשיטה רי"ף ור"ח חיישינן למינועא ור"מ דאיכא חזקה פנויה דאשה דמקיייע לרוב ואפי"י הכי חיישינן אך כבר כתב הרמב"ן במלחמות דאין זה דומה לרוב ומינוע דפליגי ר"מ ורבנן דהרוב והמינוע הוה בטבע וחוב וא"כ אלא כן משא"כ ברבר החלוי במנהג חששו שאל עשה כמנהג המינוע ע"י שם וע' בשער בים הנשים בהלכות נדה שהארכתי עוד בזה:

ורירוב ש' קימן ש"ע"ה הקשה על חוקמות כתובות ע"י שכתבו דלונס הוי מינוע והקשה הריב"ש דאכתי לנינא סמוך מינועא דלונס לפלגא דתחתיו שהרי יש ספק שאל אינה תחתיו ואיתרע לה רובא דרלון ונעמידנה בחזקה היחר לבעלה ותירן וז"ל דדוקא מחלה זכרים ומחלה נקבות הוה ודאי ובהכרח כי כן יסר מלכו ש"ע לקיום המין וא"כ ע"כ הזכרים הם מינוע שהרי מינוע משילוח ואיך להמלט מזה משא"כ הכא תנין לנו זה שיהיה דתחתיו מחלה על מחלה ואף אם נאמר סמוך מינועא דלונס לאין תחתיו אכתי הוי לה תחתיו ברלון מינועא בודאי אבל עדיין אפשר זה כמו זה עכ"ל והקשה בק"מ ע"כ קפ"ז שהרי חוקמות כתבו בנדה י"ח בשליח דנימא סמוך מינועא לפלגא והחם גם כן אינו בטבע שיהיה מחלה דוקא ע"ש. ונ"ל דאין כוונת הריב"ש שכך יסר מלכו ש"ע שיהיה דוקא מחלה זכרים שהרי כתב לקיום המין ואינו בהכרח שיהיה מחלה זכרים או אף אם יהיה רוב זכרים וכי כלם נולדים בשעה א' אלא כוונתו דדוקא ברבר שהוא ממילא ובעטע כמחלה זכרים ושליח אף שאנו אין יודעין אם הם מחלה או פחות או יותר מ"מ כיון שהיא בהכרח כן וממילא יוכל להיות זה כמו זה משא"כ זנות דהוי ע"פ מעשה וכמו שאנו אומרים דרובא דתלי במעשה לא הוי רובא ולא חשוב למיזל אכתי ה"כ לעכין מחלה לא חשיב ולא חשבינן ל"י כפלגא דאינו בהכרח שיהיה תחתיו או לא תחתיו אף שכתבו חוקמות ביבמות דזיווג אדם חשוב ממילא היינו דוקא איש עם אשהו דהטבע מחייב כן אף דבכורות משמע דכוונתם דדוקא דבהמה חשוב על ידי מעשה לפי שלפעמים לריך להרביעם מ"מ ביבמות משמע דכן הוה הטבע מחייב כמו דאמרי' רוב תינוקות מטפחין וכחבתי לעיל ק"י ו' דע"כ הוי הטבע כן וה"כ בזיווג איש ואשהו משא"כ בזנות דלר"ך לזה פהוי והשדלות הוי ע"י מעשה ולא חשבינן לפלגא:

וצא לנו היכא דליכא חזקה בליקור לא חיישינן כלל למינוע. ובמקום דאיכא חזקה בליקור דיש לומר סמוך מינועא לחזקה על כל פנים אסור מדרכנן. ולרשב"א דוקא במקום שהמינוע אינו מתנגד לרוב אבל אם המינוע מתנגד לרוב ל"א סמוך מינועא. ובליקור א"כ ומיהא אפילו מינוע מתנגד לרוב חששו למינוע:

ט דין באיזה מקום סומכין על החזקה וא"צ לברר ובאיזה צריך לברר :

דבר שהוא בחזקתו ולא ידענו בו שום ריעותא אם לריך לברר כי לא מלינו כלל מחנה בזה. דבר מוקדם דבמקום שא"א לברר אף כשיש מיעוט דשכית לאיסור מ"מ סמכין לחזקה ורובא לטהיר רק באיסור א"א זכ"ס נמל עיין בחוספות חולין ובכורות ור"י ברורה מחולין ע"ז ע"ב המזכרת שהפילה שלח שליכנה לכלבים ואמר עמאל דכל היולדות מחלה זכרים ומחלה נקבות וסמוך מיעוט דנדמה למחלה נקבות והוי רובא זכ"ס הרמב"ם בפ"ד מהל' בכורות והא החס הוי מיעוט דשכית עובא שהרי אמרי' מחלה זכרים ואפ"ה מותר להשליך לכלבים והאוסרין בגאדה הריאה היינו מטעם קנס כמש"כ הש"ך ע"ז ל"ט. ואמנם במקום שיכולין לברר כי הפוסקים דלכתחלה אסור עד שיברר כדאמר' בפסחים דאפי' אי חזקתו ברוב אמרינן לשייליה ומשני דלימא קמן דלישייליה לאטרומי להאי מהו מוכח דאי איהא קמן לא סמכין לחזקה ע"ש בחוספות ור"א"ש ובמלחמות ורשב"א בה"א הל' שחיטה דף ו' ז' ובר"ן בחולין ופסחים ונפ"ה ס"י הל"ז ואפי' אם אינו לפנינו אלא שהוא בעיר לריך לשאלו כדכחנו חוס' שם להדיא וכן משמע שם ברש"י ד"ה דלימא להאי כו' ורע"ה הכ"י בא"ח סימן חל"ז דדוקא במקום שיש חזקה איסור כהמן וכיולא בו אע"ג דאיכא חזקה ברוב. וכן חזקה איסור דבהמה אע"ג שיש חזקה רוב מלוין מ"מ לריך לברר אבל ברר שהוא בחזקה הוה א"ל לברר אם אירע בו דבר האוסרו. ולכן אין לריך לבדוק אחר י"ח ערפות כיון דנשחטה בחזקה הוה עומדת ע"ש. ואמנם דיש חולין דף ג' חוס' ד"ה אכל בא שהקשו למה בשחיטת ככרי לריך להסוך כזית בשר וביי"ט במלא ככרי בלד הגור מותר בלא בדיקה ולא תירלו דשא"ה דיש חזקה איסור דבהמה מה שאין כן במלא ככרי בלד שיש חזקה הוה ליי' א"ו משמע דחוספות לא ס"ל הילוק זה אלא דלעולם לריך לברר לכתחלה:

וע"ז כ"ז עדיין אינו מיושב שהרי מלינו כמה מקומות דאפי' ברר שיש לו חזקה איסור ואפ"ה אין לריך לברר בגיטין דף ל' המניח פירות להיות מפריש עליהן מעשרות מפריש עליהן בחזקה שהן קיימין עוד שם רי"א בג' פרקים בורקין היין דאז הוא מלוי להחמין משמע אכל חוץ לג"פ הללו א"ל לבדוק כלל ומשמע ור"א אפי' א"ל שום טורח כלל ובי"ד ס"י ר"א סע"י ה' מקוה שמימי פעמים עולין ופעמים מתמעטין כשר הדבר לבדוק מוכח דמדינא א"ל לבדוק אע"ג שיש כאן חזקה עכ"ל וחזקה עומדת וכ"כ הרשב"א במש"ב דף ה' ע"א דקמס מקוה א"ל למדוד דמוקמינן לחזקה אע"ג דיש חזקה עומדת:

והב"ר כ' לחלק בין חזקה דממילא כגון חזקה כשרות דבהמה שזה הוא בעצמו מה שאין כן בחזקה שע"י מעשה חיישינן שמא היה א"ה קיבה שע"ז נמנע מלעשות ולכן לריך לברר וגם לזה ק' שהרי הרשב"א בח"י ריש חולין כ' ר"א דמלינו דברים סמוכין בהם לחזקה בדיעבד ולכתחלה לריך בדיקה כדקיי"ל חזקה למיחון ר"ל חזקה דרבא דכשהגיע לשנים בידוע שהביא סמנים ואעפ"כ בורקין לחלילה (וע"י לקמן שער ביה הנשי' בתשובה דס' קטן מה שכתבתי שם) והרי חזקה דרבי הוא חזקה דממילא ולעפ"כ לריך בדיקה:

ולכן ג"ל דדברי הג"ח הם אמימים ויסולק כל מה שהקשה עליו המ"א בסיון ח' כמו שנכתב א"ה ע"ז י"ב רק נקדים לברר וכאמר שיש ג' מיני חזקות (א) דבר שחזקתו הוא ממילא כגון חזקה עכ"ל ואדם שנטמא ובהמה בחיי' וכיולא בו (ב) חזקה שע"י מעשה כגון שדק הסכין והוא יפה ועשה הלילית בהכשר וכיולא בו דכיון שעשה בו המעשה הרי הוא בחזקתו שלא נפסד ונחלקלקל (ג) דבר שהוא בחזקה איסור עד שעושי' לו הכשר שיוכשר כגון מלא סרנגולת שחוטת והנר שמת והנית מגורה פירות בני יומן וכ"ח שהוא בחזקה חוץ אף שהכשר בא ע"י מעשה ושאל לא נעשה המעשה ואמנם קים להו להכמים שרוב או חזקה שעושי' כך כגון רוב מלוין אלא שחיטה וחזקה על הנר שאינו מוליא מחיי' דבר שאינו מחוקן והכל חברים הם אלא בדיקות חוץ וכיון שאנו יודעין שרוב ב"א עושי' כך סמכין ע"ז כאלו ראינו בעינינו שעשה זה כמ"ש לעיל ס"י ו':

והנה בודאי הוה עובד ובריאה היא חזקה נומין ב' ששם אין להסתפק כלל אם נעשה שהרי ראינו בעינינו שהסכין הוא יפה ושהלילית הם בהכשר משא"כ חוץ ג' אף שידענו וקיס לן שנעשה כך מ"מ י"ל שמא כדומן א"ה קבה ולא נעשה כדאמרין בירושלמי הביאו חוספות בע"ז מ"א ע"ב בחזר שמת דדוקא כשמת בישוב הרעה ע"ש ובודאי כמו כן יש מניעות הרבה ואף שכחנו לעיל ס"י ו' דאדרבה חזקה זו יוהר עובד אפי' מרוב היינו לענין דיעבד אבל לענין לכתחלה לסמוך עליה שבדאי כן הוא ודאי רמין חזקה ב' עדיף ומלינו כיולא בו שכתב בתשובת מהרי"ע וכן כתב הפ"ח בשמו בסיון ק"י דאף דרעה הרמב"ם כל ספק רחמנא שריא דוקא במקום דאי אפשר לברר אבל אם אפשר לברר מודה דלא מקרי ספק כלל. והנה אחר שראינו בעינינו שהיה הסכין כדוק ויפה והלילית נעשים בהכשר לא חיישינן כלל שמא נפגם או נפסק דקיימא לן דלשמא מת לא חיישינן לכו"ז עלמא ולישנא דל"ח משמע דאין לריך בדיקה כלל כמו שכתבו הפוסקים אהא דלעלופי ל"ח דמדאמר לא חיישינן משמע דאין לריך בדיקה כלל ולא שייך בזה אפילו העעם שכתב הרשב"א במש"ב דלכן הלריכו הגאונים בדיקה לכתחלה דהוי כמעלים עין מן האיסור וכיון דידענו שהיה יפה הוי כאלו אנו רואין עכשיו שהוא עדיין כך ול"ח כלל משא"כ ברר דלא ראינו בעינינו שנעשה כך בחזקה הנר אף שכשיש טורח בזה א"ל לשאלו לכלל דמשמע להדיא לישיבא דנמרח בפסחים דאמרין מאי לאטרומי להאי דמשמע רק שאלה בעלמא מלריכין לכתחלה אבל לא עירמא מכל מקום אם יוכל בקל לשאלו מחויב כדי שלא להעלים עין מן האיסור כמו שכתב הרשב"א במש"ב:

ומעבשין נליע הנוקמות אשר עלה בזכרוננו לפי מיעוט ידיעתי בש"ס ופוסקים מה שלריך בדיקה וש"ל. המקומות שהלריכו חז"ל בדיקה חזקה ברוב בא"ח ס"י חל"ו וחזקה הנר כתבו חוספות בפסחים ד' שאין לריך לשאלו דבודאי הפריש שלא יבא לידי מכשול הא בל"ח מן הדין לריך לשאלו (ולא זכיתי לידע מנ"ל לחוספות שאין לריך שאלה שהרי מיירי מחבר שמת וא"א לשאלו) רוב מלוין אלא שחיטה בי"ד ס"י (א) חזקה בנות ישראל בורקות חלוקיהן בי"ד סימן (ק"ז) דאם היא בעינינו

לדין לשאלה. בודקין לחלילה ולמיאון ולעדות בח"מ ק"י (ל"ה) ונח"ע ק"י (קס"ז) דוק ותשכח שכ"י
 הוא שלא ראינו בעינינו שהוא כך אלא ריש חזקה או רוב ונדיעבר סומכין ע"ז אבל לכחילה לריך
 בדיקה. ודברים שמלינו שא"ל בדיקה כלל אפילו לכחילה הוא המניה פירוח להפריש עליהן בניטין
 פ"ב וכ"פ הרמב"ם בהלכות הרומה ומעשר (וע' חרומות פ"ד מ"ב בה"ט ור"ש שם) ולא מנעיה דא"ל
 לבדוק אם נאכרו או נגנבו דלזה בודאי דלא חיישינן דהוי חזקה דממילא ומיעוט על ידי מעשה אלא
 אפילו לחוש שמא החמין מלך עלמו אפי' הכי לא חיישינן כדאימא שם בגי' פרוקס בודקין היין אבל
 חוץ לגי' פרוקס הללו ל"ח תפילין ומחזות בא"ח וי"ד ופירות שאין דרכן להחליע בי"ד ק"י פ"ד עיין
 שם בט"ז ואשה אחר עבילתה א"ל לבדוק שמא יש עליה דבר חולץ בק"י קל"ט ואשה שי' לה וקאמ'ר
 בק"י קפ"ד ע"ש בט"ז וסבין המיוחד לשחיטה בק"י י"ח שכחב הרשב"א בח"י חולין אה"ל דאר"י הטבח
 לריך שיהיה לו גי' סכניס וכחב וז"ל תמיה לי הא לריך לבדוק קודם שחיטה תמיד ומסתברא לי
 דהיכא שבדק לאחר שחיטה והלניעו שאין לריך בדיקה כשיחזור וישחוט דסמך על בדיקתו שלאחר
 השחיטה של חמש כו' וכן כחב בה"א הביאו הנ"י בסוף ק"י ו' וכן כחב הש"ג והג"א וכן מוכח
 מרש"י ואף שהרשב"א כחב בה"א דרינו של גאונים המלריכיס בדיקה הוא מדינא אפי"ם בן כחב
 בסבין שאין לריך בדיקה (ותימה על רמ"א שכחב בק"י י"ח דלכחילה לריך בדיקה וכחב שכן משמע
 ברשב"א) ודוקא לאחר שחיטה מלריכיס בדיקה לדעת מקלה פוסקים כיון דילא קלת מחזקתו ששחט בו.
 ומקוה שתימיו לפעמים עולין ויורדין כ' הר"ן דכשר הדבר לבדקה ולא מרינא וכן קאמ'ר חזקתו א"ל
 שום בדיקה כמש"כ במש"כ דף ה' ע"א ואשה ש' לה מכה דא"ל לראות אם דם מכה משונה בי"ד
 ק"י קפ"ז וע"כ ל"ל היינו משום שכבר ראינו בעינינו שהוא כן אין חוששין כלל שמא נשחטה כדקיי"ל
 שמא מה לא חיישינן לכ"ע. ולב"ז מה שאין בודקין אחר ח"י עריפות ל"ל משום ערחת וכבא ז"א
 ונטל הריאה והחזירה נקובה דא"ל אפי' להקיף כמש"כ הש"ך ק"י ל"ו התם שאני שי' לפנינו דבר
 לחלות בו והא דכי הר"ן בתשובה הביאו הש"ע בי"ד ק"י ר"א בנחמה דכשר הדבר לבדוקו והביאו רח"ה
 מההוא דפקחים ולדברי ח"ן זו רח"ה דשא"ה דלא ראינו בעינינו ל"ל דכונתו כיון דמלינו דבחזקה שלא
 ראינו מדינא לריך בדיקה וא"כ ה"ה הכא כיון שלפעמים מימיו מתמעטין עכ"פ כשר הדבר וכן מוכח
 דאל"כ למה כי כשר הדבר והא מההיא דפקחים מוכח דמדינא לריך:

וצ"ל לנו דבדבר שראינו בעינינו שהוא כך לעולם הוא בחזקתו ולא חיישינן כלל למקרה
 שמא נשחטה ולכך לא לריך שום בדיקה אפי' בלא עורה כלל אבל בדבר שאנו סומכין על רוב וחזקה
 מתקמח הוא כך לריך בדיקה לכחילה אם אין בו עורה:

י דין אם סומכין על הרוב במקום דיכולין לברר:

ונ"ל ואף דלא סומכין לחזקה במקום דיכולין לברר אבל דבר שהזקתו מוכח רוב תליא
 באשלי דברי דלכאורה משמע בחולין י"א ברש"י שם שכחב וע"ז סומכין ולא בודקין כו' משמע
 דכללל כיון דבכל דבר שהזקתו מוכח רוב א"ל לברר וכ"מ מרש"י דף ג' ע"ב ד"ה מומחין הן ול"ל
 בדיקה. ונ"ל דזה ג"כ דעת רמ"ה ור"א שכתבו דרינא של הגאונים הוא רק ע"פ חסידות ובודאי
 מודים לדינו של רמב"ן ור"ן דבחזקה לריך לברר כדמוכח מההיא דפקחים אלא דק"ל דרובא עדיף
 מחזקה. ואמנם מר"א בברי"ה דף ז' ע"א משמע דק"ל דלעולם ל"ל לברר. אמנם לשיטת הפוסקים
 דדינא דגאונים ברוב מלוין דלריך בדיקה הוא מלך הדין והא דלא בודקין בח"י עריפות הוא משום
 עירחת אי"כ אין חלוק בין רוב לחזקה דלעולם במקום דליכא עורה לריך לברר וכ"כ בהג"א ריש
 חולין בהדיא וז"ל דכל היכא דאיכא לברר לא סומכין ארובא עכ"ל. ואמנם כ"ז בדבר שהוא בחזקה
 איסור אבל ברבר שהוא בחזקה הימר כחב הנ"י להדיא דא"ל לברר. וכבר כתבתי דבריו לעיל ק"י ע"ז:

יא דין חזקה העשויה להשתנות וסבין העשוי לפגום:

כ' המ"א בק"י ח' ס"ק י"א דלילית אין להם חזקה דעשוי לפסוק כל שעה וכדאימא בי"ד
 ק"י ר"א סעיף ס"ה מקוה שהוא מוחזק להיות מימיו מתמעטים ולעמוד על פחות ממי' קאה לריך
 לחזור ולטבול ע"ש והוא ממשוי הר"ן ק"י ס"ז וכחב דאפי' עכשיו שלימה לפנינו וכ"כ הש"ך שם.
 וכחב הר"ן רח"ה לזה מקדושין דף ע"ט ח"ל אמר לך רב אלא דאמרי אפי' לרי"י ע"כ ל"ק ר"י התם
 אלא דא"ל העמד ממון על הזקתו אבל הכי מי איכא למימר העמד הגוף על הזקתו וק"ל כרי"י
 וטעמא דמילתא דכיון דא"ל העמד ממון כו' ל"א העמד אדם בחזקה בריא כמו שהיה בחילה ואפי"ם
 שעכשיו גם כן הוא בריא אין אוחה חזקה מבעלת חזקה ממון וה"כ אם מקוה זו מוחזק להתחבר על
 פחות ממי' קאה אין חזקתו הראשונה מוליאה הטמא מנומחאו דאיכא למימר העמד עמא על חזקתו
 והנה מלשון זה וכ"מ עוד בלוחה חשו' משמע דדוקא כיון דאיכא חזקה כנגדו לא סומכין על חזקה זו
 אבל בלח"ה חזקתו בחר חזקה זו וכ"מ ביבמות ס"ה בתוספות ד"ה רישא גבי ספק וכן ע' פסול שבל
 על האשה והקשו חוספות ונעמידנו על חזקתו שהיה קטן ומחללים דמיירי שהוא עכשיו בן ע' כו' ע"י
 שם הרי להדיא דכלאו הכי מוקמינן על חזקתו אף על גב דעשוי להשתנות ואם כן אין רח"ה ללילית
 ואמנם יש לומר כמו שהארכנו בזה בשער בית הנשים בתשובה דספק קטן לקטן דקו' חוספות אינו
 מחזקתו אלא מחזקה כמו שכחבו שם ולוקמי לידם בחזקה כשרות ע"ש. וגם מר"ן לק"ה די"ל דהר"ן
 הולך לזה לכחב דאוקי עמא על חזקתו כיון דמיירי שעכשיו המקוה שלימה לפנינו וכן האר"ם בריא
 לפנינו אלא דמחזיקין למפרע חה דוקא כיון שי' חזקה כנגדו דאם לא כן ל"ש לומר להחזיק למפרע
 ואפשר יש לומר דהמ"א סבירא ליה דכלילית גם כן יש חזקה כנגד לפנינו שלא היה בו לילית. ועוד
 משום ברכה לבעלה. אך לריך עיין מאי רח"ה ממקוה ללילית שהרי הר"ן מיירי ממקוה שהיא מחזקה
 בכך שהחמעט וזכה בודאי לא סומכין לחזקה שהרי מחזקה להתמעט. וכן ביבמות דף ל"א ע"ב
 בכסי דבר שט"י כתבו תוספות ד"ה וארעא וז"ל כיון שדרכו להיות עתים חלים ועתים לא שייך
 להעמידו לחזקה כמו שהוא עתה עכ"ל הרי להדיא דוקא בדרכו בכך מה שאין כן לילית אין דרכם
 בכך אלא דהוא מיעוט דלכית. ואמנם נ"ל דכונס הר"ן אינו שהמקוה מוחזקת בכך שחמיר מתמעט

שהרי כתב רח"ה מצריח שהחולי הוא מלוי וידוע שאינו חלל מיעוט המלוי וא"כ הוה ליה לר"ן לכתוב שדין המקום הוא כ"ש מצריח ועוד דאם כן למה הביא רח"ה מריני ממונות עד שהולך שם להביא רח"ה דינפינן איסורא ממנונא ולמה לא הביא רח"ה מאיסורא שהרי למ"ד וסמות דאורייתא אפילו בדקה ומלואה עהורה עמאה כדאימא בנידה והיינו כיון שמוחזקת בכך לראות בשעת הוסה ואם כן הוא הדין למקום חלל כראה לי דכוונת הר"ן שהמקוה נחזקת אללנו ג' פעמים שלעמים רחוקות מתמעטת ולכן לא חזלינן בחר חזקה זו דומיא דחולי דהוי נמי מיעוט המלוי והוא הדין ללילית דכבר כתבנו בס"י ו' דחזקה מקרי שלעולם הוא כך ואפילו מיעוט ליכא כנדרו אבל יש מיעוט לא נקרא חזקה חלל. רוב וא"כ דניזיל בחר רוב פעמים שהמקוה הוא בשלימות. וכשלמא אומון לא קשיא דלא חזלינן בחר רובא אבל מקוה קשיא. ואמנם לפי מה שכתבתי לעיל ס"י ד' דרובא דחלי במעשה לא חזלינן במריה ופ"ג כיון שעכ"פ פעם אחת נחקרה ואם כן לריך לומר שנעשה בה מעשה עד שנתמלאה ואף שהמיעוט הוא על ידי מעשה ג"כ מכל מקום לא חזלינן בחר רובא דקמוך מיעוטא אלל חזקה עומאה: **ולפ"ן** סכין שרגיל ומלוי הרבה פעמים שמואלין בו פגימה לאחר שחיטה גראה פשוט דדינו כמקוה שמוחזק לן שחוקר וכי היכי דהתם לא עלמה לה עבילה הכא נמי אם נאבד הסכין מילמא דפשיטא דבהמה חקורה ואמנם גראה לי דאסור לשחוט בו כלל דכיון דאם לא ברא אסור א"כ אסור לכתחלה על סמך שיבדקנה כמו שכתבו כל הפוסקים והא דנזכחים פ"ה סכין מערפת היה במקדש וגמור פירש"י שהיתה רכה לפגום ומערפת הקדשים ע"כ אין לדרק דוקא מחמת קדשים חלל ה"ה בחולין. ואמנם סהם סכינים אף דלפעמים נמלאו פגומים אין זה מעלמם כמו שכתב הרשב"א במשנה"ב דף ז' וכח שומר נפשו ירחק מקערורו ונראה לי דגם הר"ה צד"ה לא כיון לכך חלל דכוונתו שמלוי הוא להפגם ע"י משמוש שוממששין בו דכיון דלא הלניעו מלוי להפגם ולכן כתבו כל הפוסקים דאפי"ן בנאבד הסכין מוקמינן לחזקתו ומקרי נודע במה נשחטה להוליא הבהמה מחזקת איסור. ונ"ל דלא הוי אפילו מיעוט דשכיח ודלא כמע"מ בס"י ט"ו שכתב דמרי"ן משמע דהוי מיעוט דשכיח ושהר"ן סותר דברי עלמו גראה לי דהמרקק דר"ן יראה שאינו סותר דבריו דבריש הולין כתב ומיהו כל היכא דאימא לסקין בדקינן ליה כדאמרו הגאונים דאע"ג דקיימא לן רוב מלוין כו' אפי"ן הכי כל היכא דאימא כו' וצדיקה הסכין נמי דכוותיה עד כאן לשונו ושם ע"ג כתב הר"ן ונ"ל דהיכא דראה אחד ששחט ואזיל ליה לעלמא כו' אבל היכא דאימא קמו בדקינן ליה ועמא דנהי דרוב מלוין כו' מכל מקום מיעוטא שאין מלוין שכיח עובא וה"ג בעריפות דריאה עכ"ל וסבר המע"מ דסותר דבריו שהרי מדמה סכין לשוחטין ובאמת ז"א חלל בשוחטין באמת הוי מיעוט דשכיח אבל בסכין אע"ג דהוי מיעוט דל"ש החמירו לבדוקו מעטם דאפשר לברר ובזה הן דומין שריך לברר לכתחלה אבל אי הוי בסכין מיעוט דשכיח שיפגום א"כ אין כאן חזקה כלל ואפי"ן בדיעבד היה אסור בלא צדיקה ואין זה דומה למיעוט דשוחטין אע"ג דשכיח מותר בדיעבד דשא"ה דאמרינן חזקה דשוחט הזה הוא מן הרוב מה שאין כן בסכין ואין בו רוב חלל חזקה והיכא דאימא מיעוט דשכיח אין כאן חזקה דמאי שנא סכין ממקוה אע"כ דאפי"ן מיעוט דשכיח ליכא. ואף שהרבה פעמים נמלא פגום הוא מחמת עפרורים שבלואר הנהמות כמו שאומרים השוחטים הבקיאים או אפשר שיש לפעמים עוד הבהמה שהיא קשה ואם כן על כל פנים יש לסכין חזקה בחוק:

יב ישוב דברי הב"ח בא"ה סי' ח' שהקשה הר"א והגיה בצ"ע:

ואחר שהקדמנו כ"ז לפ"ז דברי הב"ח בא"ה סי' ח' הביאו הר"א (שם יש ע"ס ונ"ל כיון שאין החזקה בעבע כו' כדאמרי' בצבורות) שם צוררים ונכונים באונה והנ"ח כ' עליו ולא ידענא מאי קאמר אבל המעיין בד"ה יראה שהמ"א קילר בהעמקתו ולק"מ שכוונת הב"ח לחלק בין דבר שהחזקתו נמילא כחזקת בהמה לחזקה שע"י מעשה כגון חזקת צדוק רבזה לא קמחינן לחזקה לכתחלה ולריך לשאלו משא"כ בחזקה דממילא ח"ל לברר כלל וכ"ה בהדיא בא"ה ס"י חל"ז וכמו שהארכתי בדבר זה לעיל ס"י ט' ובס"י ח' מוקיף עוד חילוק בין לילית לבדיקת בהמה שהרי לילית אינו דומה לחזקה צדוק דאם י"ל שמה לא ברא משא"כ כאן שהרי חיקן הלילית וכמו שהקי' הר"א ולכן מחלק דהא דקי"ל שמה מה לא חיישינן היינו ברבר שחזקתו קבוע מלך העבע כחיות האדם וכשרות הבהמה דלמה ניוחש שנכשהנה ממה שהיתה שאותו חזקה שהיה לו מקודם שיך ג"כ עכשיו כיון שהטבע נורם זה שהבהמה ההיא כשרה משא"כ צדוק שאין העבע מחייב אף שראינו שהלילית הם שלימים חיישינן לכתחלה שמה נתקלקל וע"ז מביא רח"ה מבכורות דאפי"ן רובא דחלוי במעשה אמרינן דלא הוי רובא וק"ל להבי"ח דר"ל שמה נתקלקל המעשה וא"כ פשיטא בחוקי דאמרינן שמה נתקלקל וה"ג ברוב מלוין דאמרי' חזקה ששחט כראוי כיון דזה חלוי במעשה חיישינן שמה נתקלקל המעשה ולכן לכתחלה לריך לברר ולא דק"ל להבי"ח דחזקה ע"י מעשה לא הוי חזקה א"ו כדברנו לעיל ו' דאדרבה אפילו עדיף מרוב חלל דר"ל לענין זה לברר לכתחלה הוא ברוב מרוב וחזקה דממילא דשמה נדרמן ח"ה סיבה ולכן כ' דבליכית שברק והלניעו וכן סכין רבזה אין חשש שנתקלקל באמת ח"ל לצדוק אפי"ן לכתחלה וכ"כ הב"ח ב"י ס"י י"ח סעיף ע"ו וכללל הוא לרעת הב"ח דבר שחזקתו ממילא ואין בו חשש שמה נתקלקל כבדיקת ערפות ח"ל אפי"ן לכתחלה לצדוק כיון שחזקתו נמשך לו בעבע וממילא משא"כ לילית וכיוולא בו חיישינן שמה נתקלקל שאין חזקתו נמשך בעבע וכן בחזקה חנר וכיוולא בו כיון דחלי במעשה חיישינן שמה חירע ח"ה סיבה וכ"ז לכתחלה:

וב"ל דבמקום הדחק מותר לסמוך על החזקה אפי"ן במקום שיש מיעוט דשכיח לאיסור אם הוא באופן שיכול לברוק אה"כ וראה בא"ה ס"י חל"ז דמותר לפשוט בהמה צי"ע קודם בדיקה ואף דהוי מלאכה דאורייתא ול"ש שם מעטס קופן משום החלטן ואפי"ה מותר ודוקא כשיכול לצדוק אח"כ ודומה לזם אימא בנידה ע"ז ע"ג זו מוכיחה קיים כו':

יג דין במקום שי"ל דאין כאן ריעותא כלל אין צריך בדיקה:

כ' הרשב"א במה"א דף ל"ה גבי סירכא סלויה דכשרה בלא בדיקה ונ"ל וכן נ"ל וכדעת האומר

שיש קירוב כלל נקב וכיון שכן למה לנו חוששין לה ואינו רומה ליטב לו קון צושע ולא לספק דרוסה דהתם חתילי ריעותא כבהמה שהרי החחיל בה מעשה האוסר אלל שאלו מקופקים חס נגמר המעשה וכיון שכן לריך בדיקה מספק אלל ברו אין כאלן שום הוכחה איסור שהרי אפשר שגלה הקירובא זו מחמת רירין הבאין שלא מחמת נקב וחדע לך דהא על ארי בינייהו ואיהו ואינהו שחקן ח"כ שניהם מקרקרין חלינן לקולא דאימר שלמא עבדי ואימר בעוטי מעשתי אהדדי ולא ודאי קאמרינן אלל באימר עכ"ל וכ"כ עוד דף ל"ח ונדף כ"א והנה מבואר הדבר דדוקא במקום שיש ריעותא בודאי וליכא מידי למחלי בו אסור לדעמו שנכתוב לקמן ס"י ע"ז אלל במקום שנוכל לומר שאין זה ריעותא כלל מותר כלל שום בדיקה וכ"כ עוד נדף כ"א גבי הורקה הכבד דאי איתא דכלל נפלה לאור ונמלא ירוק חלינן מחמת הולי ח"כ אפי' נפלה לאור נמי אע"פ שאין לפנינו להלות וכזה מיישב בח"ש הא דתש"ו רב"א ופסקה בש"ע כפי' ל"ט קע"ף ה' והפ"ח כ' דמשכשחא היא דהא לרשב"א בכל ס"ע לא מוקמינן אחזקה וכזה ח"ש דכיון דאלו מקופקים חס הוא בגב או בחיטוך וא"כ הרי י"ל דאין כאלן ריעותא כלל ע"ש ואמנם לדין דקיי"ל דאין קירוב כלל נקב וא"כ ע"כ יש כאלן ריעותא ועכ"פ על הש"ע קשה דהרשב"א לשיעמו דס"ל דיש קירוב כלל נקב ול"ל דס"ל דטעמא דבכסדרן כמ"ש הראב"ד הביאו הש"ך דהקירובא בא שם מדוחק רבילתה ולא מחמת נקב. וכזה מיושב ג"כ מה שכתב הרשב"א בחי' נ"ג ע"ג ד"ה הא דאמר ר"א בר הונא וז"ל והיכא דעל ויש ספק חס הוא שחק ואינהו מקרקרין הא אמרינן לקמן דאפי' לשמואל לא חיישינן וכמו שכתב ר"ח אע"ג דאמרי' רוב אריות דורסין לאו ודאי אמרינן אלל ראוי לדרוס וכ"פ בש"ע נס"י נ"ז וכן כהב עוד הרשב"א בטה"א מ"ד ע"כ שכי' ס' עאל פירוש אפי' שמענו שהן מקרקרין דאל"ה מאי קאמר אימר לא עאל הא אפי' ודאי עאל ושניהם שותקין ל"ה עכ"ל וק' שאל ס' עאל מיירי בסתם דלא ידעינן חס אינהו מקרקרין דכזה בודאי עאל אסור כפי' עאל מותר אע"כ דכבה"ג אפי' ודאי עאל מותר וגם כזה ק' לרשב"א לשיעמו למה מחיר כזה ומש"כ הע"ז דמוקמינן אחזקה כמו שכתב הרשב"א בטה"א ד' מ' ע"כ כפי' כלבא ס' שונרא אימר כלבא וטעמא דמלתא משום דרובא דאורייתא ורוב בהמות כשרות עכ"ל (ובע"ז יש ע"ס ולי"ל שאינם נדרסים) וטעם זה אינו מקפיק לרשב"א דמ"ש ס' זה משאר ס"ע דלרשב"א לא מוקמינן אחזקה וגם דברי הש"ך שם בס"ק ל' אינו מקפיק ע"ש דלדבריה אמרינן רוב אריות דורסין ולו יהא ראוי לדרוס מי"מ הוי כלבא וסלגא וחזקה בהמה אינו מועיל לרשב"א אלל לפ"ז ח"ש דכוונת רשב"א דשאי הכא די"ל דאין כאלן ריעותא כלל וכזה גם לרשב"א מוקמינן בהמה אחזקה:

והנה ה"ן הולק כזה על הרשב"א וכ"כ רמ"א בש"ע קע"ף י"ב דהיכא דעאל בודאי אלל דמקופקין חס הוא שחק ואינהו מקרקרין אסור וכן הכריע הש"ח שהקשה על הרשב"א שכתב דאף לשמואל לא חיישינן כזה מכל"י הא דלא נולל כן בגמרא והנה אף לדבריו מ"מ לא ידעינן טעמו של ה"ן למה אוסר שהרי בהנתי כיון די"ל דאין כאלן ריעותא כלל כ"ע מודים דאלזלינן בחר חזקה בהמה ומש"כ הע"ז הע"ס כיון רבהמה בחזקה איסור עומדת אין להקל מספק לא בהנתי כלל דמאי ענין זה לזה ואם כוונתו משום דמהזיקין מאיסור לאיסור ל"ע לפי מה שנאריך לקמן ח"ה בסומן כ"ב דלכ"ע לא מחזיקינן מאיסור לאיסור ואף שגם הרשב"א בחי' הביאו בס"י ל"ו שכתב בלמקה הריאה אע"פ שראינו שרדפה ארי מקספק דאפשר דלא חלינן וז"ל דדוקא בזאב ומשמוש ידא דטבחא חלינן משום דר"ה נשחטה בחזקה הימר עומדת כו' אלל זו דודאי מחיים למקה לא אלל שאין לנו יודעין מחמת מה ה"ל ספק דאורייתא ולחומרא עכ"ל כ"ל שאין כוונתו מחמת דמהזיקין מאיסור לאיסור אלל דכוונתו דדוקא בדבר ש"ל דאין כאלן ריעותא כלל כגון זאב ועכא אלל כיון דבלמקה ודאי יש כאלן ריעותא ברורה מחיים ה"ל ס' דאורייתא וע' בס"י כ"ג כ"ד מה שכתבתי בדעת חוספות מה שאין כן בדריקה שאין כאלן ריעותא ברורה שהרי יש לומר דכולן היו שותקין ואם כן למה אוסר ה"ן ואדרבה כפי' כלבא וס' שונרא כתב הרא"ה בבה"ה דאע"ג דשונרא יותר שכיח מכל מקום חלינן בכלבא משום דרוסה מלתא אחריתה היא וכ"כ ה"ן בדבריו גבי ס' קניא ואם כן קשה מ"ע כפי' שותקין דמחמיר ה"ן ונראה לי דאלזלי לשיעסם דהנה מה שנהלקו בגמרא חס חוששין לס' דרוסה או לא ל"ל באיזה סברא פליגי צראה לי דפליגי חס דבר זה דהיהו שתיק ואינהו מקרקרין הוי ריעותא או לא שהרי אין כאלן ריעותא כלל בגוף הבהמה אלל מלתא אחריתה וכדאי להדיא נדף מ"ג לעולא דסבירא ליה דיטב לו קון צושע אין חוששין ופריך הש"ס מ"ש מס"ד ומשני סבירא לעולא אין חוששין לס"ד ואינו רומה לסכין דהתם חתילי ריעותא בסכין מה שאין כן בקון וס"ד דלא מקרי ריעותא כלל אלל שמואל ס"ל דזה נקרא ריעותא וה"ה ליטב קון צושע והנה לרשב"א שכתב דכל הכי אימר לאו ודאי קאמרינן אלל ספק כמו שהעתיקו דבריו ריש הסומן שכתב דהא על ארי בינייהו ואיהו ואינהו שחקן כו' חלינן לקולא אף שאינו אלל ס' אימר שלמא עבדי ולא מעטם דכיון דכולן שחקן הוי הוכחה להימר אלל דחלינן להקל מחמת ס' והיינו ע"כ דקיי"ל דהא דעאל ארי לא מקרי ריעותא כלל ואם כן הא דאמרי' בגמרא על שתיק ויחייב בינייהו אימר שלמא עבדי איהו לווח ואינהו מקרקרין כו' איהו שתיק ואינהו מקרקרין כו' ומלא פירש נמי בעאל ושתיק ויחייב מה היו עושין הבהמות משמע דדוקא אי ידעינן בודאי דאינהו מקרקרין כזה פליגי אלל בסתמא אף דאלו מקופקין שאל קרקרו כזה נמי אף לשמואל לא חיישינן דמה דעאל לבד לא הוי ריעותא לכ"ע וכיון די"ל אין כאלן ריעותא כלל ל"ה לכ"ע אלל ה"ן אלזלי לשיעמו שכתב דכל הכי אימר דאמרינן היינו דודאי כך הוא ואם כן הא דאמרינן על שתיק ויחייב בינייהו אימר שלמא עבדי ואלו כן ע"כ מיירי הש"ס דידעינן בודאי שכולן שותקין אלל בספק לשמואל חיישינן והיינו ע"כ דס"ל דהא דעאל ארי הוי ריעותא ודוקא בידעינן דכולן שותקין דאלו יש הוכחה להחיר משא"כ בספק ס"ל לשמואל דחיישינן ואין קיי"ל כשמואל וכן פסק ה"ן בס' מקרקרין לחומרא כיון דקיי"ל כשמואל לחוששין לס"ד והיינו בעאל לבד נקרא ריעותא ברורה והנה לדעת ה"ן יל"ד דלפ"ז למה אמרי' כי פליגי דהיהו שתיק ואינהו מקרקרין דמשמע דידעינן בודאי שהם מקרקרין ליימא דעליגי באיהו שחק ולא ידעינן אי הם מקרקרים ואמנם מדברי הפוסקים משמע דגרסי' בגמ' עאל ושתיק ואינהו שחקן אימר שלמא עבדי וכ"כ הרמב"ם להדיא בש"ה מהל' שמיטה וז"ל וכן חס שחקו הוא זהם אין חוששין שאלו הזיק היו מקרקרין עכ"ל הרי דהלה עטס ההימר כיון שיש הוכחה להחיר והיינו כדעת ה"ן:

וצא לנו מכ"ז דמקום דאפשר לומר דאין כאן ריעוחא כלל מומר בלא בדיקה כמש"כ הרשב"א בהדיא ולא מלינו מי שחולק בזה ואפי' אם יש ריעוחא ודאי ויש לפנינו דבר לחלום בו ג"כ לכ"ע חלינן ומומר בלא בדיקה כדמוכח מההיא דבא זאב ונטל מעים והחזיקן כשהן נקובין ולכן אשה שיש לה מכה במקור כיון שיש להאשה חזקה עהרה חלינן שדס זה מן הנוכה וא"ל בדיקה כלל כדאי' ביי' ק"י ל"ו ונש"ך שם ק"ק י"ח ונפ"ח שם ונכ"י קפ"ז נש"ך ק"ק י"ע בשם הרשב"א והעעס כיון דיש לפנינו דבר לחלום בו א"כ י"ל דאין כאן ריעוחא כלל ובדרוסה לדעה הרא"ה אפי' ליכא לפנינו הימר לחלום בו כגון ק' כלבא או שונרא כיון דרוסה מלמא אחרימא ואינה בנהמה גופה חלינן להימר אפי' אינו מלוי ולרשב"א גם בזה דוקא במלוי. ואמנא אם יש ריעוחא ברורה מחיים ע"ד שא"א לומר שאין כאן ריעוחא כלל כגון שלמקה הריאה דבדאי מחיים נעשה דעה הרשב"א מקשה בזה ד"ל דאפי' יש לפנינו דבר לחלום בו כגון שרופה ארי אפי' אחרע חזקה ולר"ן אפילו בזה כיון שיש דבר לפנינו לחלום בו מוקמינן בהמה לחזקה ונכ"פ נש"ע ק"י כ"ו סעיף ט"ו ואם יש כאן ריעוחא ברורה כגון שנשבר הגף והרגל וק' אם נעשה לאחר שחיטה אמנא אין לו דבר לחלום בו מחמת מה נשבר לאחר שחיטה עיין בסי' ע"ז שהיא מחלוקת בין חוס' לרשב"א:

יד דין דלכ"ע אמרי' בבהמה שיש לה חזקת כשרות מכה רוב :

ועתה נבאר על איזה ענין אמרינן חוקי החזקה ומקודם נבאר איזה חזקה יש לבהמה דאמרי' נשחטה בחזקה הימר עומדת שהרי בודאי אין לה חזקה הנוף שהרי אפשר שכולדה ערפה מנען כדאימא בפי' המקשה וגם אין לה חזקה מחמת שחיטה י"ב חדש כמו שכתבו חוס' בחולין י"א ד"ה אחי מפרס וכ"כ כל הפוסקים כיון שלא הימה החיה ונבורר שעה א' והרשב"א והרא"ש ור"ן כתבו בשם ר"ש דחזלינן בתר רוב בהמות דיש להם חזקה מכה רוב בהמות כשרות וממעס זה כח' להכשיר בלא עשו גבינות ממה בהמות ולא"כ נשחטה אחת ונמלאת ערפה אכל החי' כתבו שם דהגבינות אקורות וא"כ ק"ל לחוס' דאין לבהמה שום חזקה והקשה הכ"פ דלפי' מאי הק' חוס' ברף ע"ג ד"ה קסנר כו' וא"ה נימא נשחטה הומרה ונעמידנה בחזקה שאינה דרוסה הרי חוס' ק"ל דאין לבהמה שום חזקה אך כ"ל דזה לק"ו דודאי נגד דיוסה יש לה חזקה שלא כדוסה בשעת לידה (עיין בט"ז סי' ע"ט ס"ק ה') אך אי ק' זה ק' שהרי חוס' כתבו שם ד"ה שאני רבישב קון בושט מעיקרא הימה בחזקה הימר והא הכא הוא הספק אם ניקב הוושט ואין כ"מ אם ניקב בקון או נמילא ונגד זה אין לה חזקה שמא כולדה בושט נקוב וכ"כ חוס' ביבמות ל"ג רבישב קון חיישינן משום דשכיח משמע הא אם חירע ס' נקב בושט בלא קון ס"ל לחוס' דמוקמינן לחזקה (ומה יש קחירה למה שכתב הכ"פ בכללי ס"ס הקומר לחזקה וכתב הד"מ ראי' מר"ח דמחיר ס"ד וכתב הכ"פ הרי בדרוס' ס' ג"כ בסימנים והוי ס' בשח"ט ול"ש לומר חוקי החזקה ואפי' אמרינן ס"ס והרי בהדיא כתבו חוס' דאף נגד נקובת הוושט אמרינן חוקי החזקה וגם קומר עלמו בסי' ל"ג סעיף ט') ונ"ל דודאי אין אדם יכול לחלוק בזה דיש לה חזקה מכה רוב כסברת הר"ש וכדאמרינן בהדיא נשחטה בחזקה הימר עומדת והא דאסרו החלב למפרע היינו דק"ל דכיון דאנו רואים שבהמה זו יש לה ערפות הרי חזיקין שלא הימה מן הרוב וכמו שכתב רש"ל ביש"ש ולא רמי לגמלא נגע שחקר ולא מחזיקין למפרע כמו שכתבו חוס' בחולין ונדה ס"ה דא"א לומר שגם מהחלה הימה כך שהרי ראה אוחה שהימה כגרים משא"כ בבהמה שכיון שאנו רואים שאינה מן הרוב אם כן אמרינן שכולדה כך מנען ונ"ל דמש"ה דקדקו חוס' לכחוב מיהו בערפות מחמת קרובות אפשר שהיה לו הימר דה"ל ס"ס שמא אינה ערפה ואח"ל ערפה שמא אה"כ נערפה עכ"ל ולמה לא כתב סתם דבסי' ערפה יש להחיר מכה ס"ס ונ"ל דק"ל דבשאר ס' ערפה אף הבהמה מותרת דמוקמינן לחזקה משא"כ בקירכא וכיולח בו הנזכר בגמרא להדיא דבעי בדיקה וא"ל ערפה מקפיק והיינו כעעס שכתבו החוס' דבכל דבר דשכיח בקון וכיולח צו לא מוקמינן לחזקה וא"כ בקירכא הבהמה ערפה דילמא מחיים ואפי' מומר החלב ועיין לקמן סימן כ"ה מה שכתבתי ברעה החוספות:

כ"ו דין דלשיטת תוס' בכל ס' השקול אוקמינן אחזקה ודוקא היכא דא"א בבדיקה:

ומעב"שיו נבאר מה דינו של דבר שיש לו חזקה ועכשיו כולד בו ס' אם נאמר נעמידנה על חזקתו או לא כגון שאירע ס' ערפות בבהמה ולא ידעינן אי הימה מחיים או שנעשה לאחר שחיטה או אף אם הימה בודאי מחיים אבל לא ידעינן אם נגמר הערפיות מחיים או לא אם נאמר העמידנה על חזקה וא"כ אמרי' דלאחר שחיטה נעשה או נגמר או שנאמר אדרבה כיון דאימרת חזקה לא חזלי' בתר חזקה וה"ה בכל איקורין שבתורה מה דינו כבר כתבו שדעם החוס' דאמרי' חוקי החזקה כמו שבי' ברף מ"ג ד"ה קסנר וא"ה נימא נשחטה הומרה והולרכו למרץ דרוסה שכיח וכן נישב קון בושט ולפי' כל מקום שנזכר בדיקה בש"ס ובדאי היכא דבעי בדיקה ונאכד אסור כמו שבי' כל הפוסקים ל"ל דהיינו כמי דשכיח וכן מלינו שהוא שיטת החוס' בכל איקורי הורה דאע"ג דנולי' איזה ס' מוקמינן לחזקה בכחכות ד' ע' ע"א ונכ"י הנדיר גבי מומין וברף כ"ג ד"ה מ"ש רישא ואם ד"ה מרווייהו בפניה ובנדה י"ע ד"ה רי"א כהה ובריש הנופלת שלא הק' שם רק חוס' עומאה ברה"י דלא מהני חזקה ולא הק' סתם לבעלה דמוקמינן לחזקה עהרה כמו שכתבו באמת הר"ן והרמב"ן ורשב"א בח"י נדה וביבמות ס"ח ד"ה רישא ונכ"ב ס"ו ע"ג ופסקים ע' ע"ב:

ורב"ן שהוכיחו חוס' קבר' זו ריש נרה ובהולין י"א דילפי' דחזלי' בתר חזקה מוילח הכהן וכ' חוס' וא"ה כשנולד ריעוחא מנ"ל ותי' דהא הנכנס בז' ימי הסגר ואח"כ נחקר הנגע מ"מ הוא עומא אע"ג דהשתחא אימרת מ"מ מוקמינן הנגע על חזקת' ואמרי' השתחא אימרת ע"ש וא"כ ה"ה אם נוכל לומר דעדיין היא בחזקה מוקמינן ג"כ לחזקה וכ"כ כל האחרונים שזה הוא שיטת החוספות. ועיין בפ"ה ס' כ"ט שבי' דלשיטת החוס' א"ל לבדוק כלל אפי' במקום דאפשר לבדוק והוכחנו מקו' החוס' שהק' אוחאי חוששין לק' דרוסה נימא נשחטה הומרה ומאי קושיא הא דרוסה אפשר בבדיקה והיינו חוששין לקר"ר שלריך לבדוק אע"כ דקו' הסו' הוא באמת דלמה חוששי כלל להלריך

בדיקה ע"ש שהאריך ולפ"ז ל"ל לשיטתם דבכ"מ דנזכר בדיקה בש"ס. הוא משום דשכיח
 לאיקורא. ולכאורה יש להביא ראיה לדבריו מפסחים ע"י ע"ב ד"ה ע"י חנויות שבי' חוס'
 דמיירי בלא ביעול וע"ז הק' דנוקי הבית בחזקה בדוק הרי להדיא דאף דכלא ביעול דהוי
 הבדיקה דאורייתא ואפ"ה הק' החוס' שלא ילערך לבדוק מעטם חזקה. ואמנם ל"ע מחולין כ' מקיפין
 בכ"י מעיים ומאי שכיח החס' לאיקור יותר מהיתר וכי ל"ל לחוס' דאין קומכין על החזקה במקום שיכול
 לבדור והחוס' גופא בפסחים ד' ד"ה ללו כ' דאין קומכין כו' ומכ"ש היכא דאיכא ריעותא לפנינו ועור
 ל"ע שהרי הש"כ בק"י ל' כ' דרעם הה"ג בחוס' ואעפ"כ כ' בהדיא דכיון דא"א בקיאיין בבדיקה חסור
 וכן הש"ך שהכריע בהפ"מ לקמוך על החוס' ואפ"ה חס' אין לנו בקיאיין בבדיקה חסור ולרעם הפ"ה
 למה חסור כיון שאפ"י חס' הוא בפנינו א"ל בדיקה כלל ועוד ל"ע שהרי ר' יונה ורשב"א הוכיחו
 מהאי אימרא דשרי כרע"הו דפריך הש"ס ודילמא חוץ השדרה אפסיק ומזה הוכיחו דבכל ס' השקול
 לחומרא ואין לנו בחירונו לשיטת החוס' אלא דהכי פריך ודילמא חוץ השדרה איפסיק ועכ"פ נלערך
 בדיקה וכמו שבי' הפ"ה בש"ס פ"מ ולכן כ"ל דדוקא במקום דל"ג בדיקה או שנאמר בלא בדיקה ק"ל
 לחוס' דמכ"י על החזקה אבל בדבר ששייך בו בדיקה והוא לפנינו חייב לבדוק ואם אין בקיאי חסור
 חז' ברע מאין קומכין על החזקה דהחס' לא אחיליד ריעותא אבל הכא דאחיליד ריעותא והוא לפנינו
 ואפשר לבדוק חייב לבדוק ואם אין בקיאי חסור ועיין בשער בית הנשים בחשו' דק' קטן הוכחתי בראיות
 ברורי דאפ"י באיקור דרבנן דינא הכי ולפ"ז ל"ל דקו' החוס' בפסחים הוא לשיטת רש"י דמיירי
 בביעול והוי רק דרבנן והוכחת הפ"ה יש ליישב דהא דק' דרוסא ח"י להרי"י בהאי שרקפא דעושא
 דא"ייתא לקמי' דשמואל חנקינהו וכי רש"י העטם משום שאין הארמימות ניכר דאל"ה למה לא בדק
 ע"ש הרי מוכח להדיא דבפ"י דרוסא במקום שא"א בבדיקה חסור ואפ"י בריעבר וא"כ הק' חוס' שפיר
 למה ק"י"ל חוששין לפ"ד וא"כ אפ"י במקום שא"א לבדוק חסור ואמאי לוקי לחזקה. וכן בהדיא דישב
 קוץ בוועט ק"ל לחוס' דר"ל שמוא הנריא כפ"י ב' ברש"י שמוא עלה בו קרום וא"כ לא מהכי בדיקה
 ומקשים חוס' שפיר לוקי לחזקה וגם י"ל דקו' החוס' בחולין ופסחים הוא משום שיש טורח גדול
 בבדיקה חוץ. וכן בררוסא ודומה לנאכד כמו שכתבו הפוקקים בעטם דלא בדקי' אחר ח"י ערפיה
 כן כ"ל בשיטת החוס':

וצ"ל לנו לשיטת החוס' במקום דאחיליד ריעותא מוקמי' הדבר על חזקתו ואם ל"ג בו בדיקה
 או שנאמר מותר אבל חס' אפשר לבדוק ואין לנו בקיאיין גם לחוס' חסור:

מ"ז דעת רבינו יונה ורשב"א דבם' השקול לא מוקמינן אחזקה היכא דאיתרע בודאי :

ואמנם דעת ר' יונה ורשב"א דבכל מקום דאחיליד ריעותא לא חזלינן בחר חזקה אלא דק"ל
 אדרבא כיון דריעותא בפנינו איתרע חזקתו ח"ל רשב"א בח"י חולין והביאו ג"כ הר"ן ריש חולין
 והיכא דנשמע גף העוף או נאמר רגלו ואינו יודע אם קודם שחיעה בו' כחז רבינו דמסתברא דספק
 דאורייתא הוא ולחומרא וכדמצינא שחע את הוועט כו' זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה חסור
 לאחויי ספק שהה ספק דרב וזה"ה לכל שאר ערפות ע"ש והנה בודאי אין הדמיון שזה
 שהרי שם כיון שיש חזקה לאיקור בהמה בחיים וא"כ מוקמינן בספק לחזקה ראשונה משא"כ בספק
 ערפה דאדרבה נשמע בחזקה הימר ומלאחי קו' זו בשמ"ג ורחק עלמנו מאד אבל דברי ר"י הוא כן דכיון
 דמומחה שחע וחזקה שחע שפיר שהרי רובא דאורייתא ורוב פעמים שחע שפיר וא"כ הל"ל לחז"ל
 בחר רובא וכמש"כ שם הרא"ש והר"ן אף על גב דאיכא למימר רוב מלוין כו' אפילו הכי חסור
 מדרבנן והיינו דכיון דרוב מלוין וידעינן שמומחה שחעו וא"כ מותר מדאורייתא ונסתלקה חזקה לאיקור
 דבהמה וכן כתבו חוספוט ורשב"א בלא בדק בקמיין דאיקור באכילה מדרבנן כמו שכתב הרשב"א בהדיא
 בח"י משום דהוי רובא דחליא במעשה ושחע לא שחע רוב הקמיין ועטם זה ל"ש הכא דמה"ט כימא
 דשהה ודרס דבשלמא החס' הוי המיעוט ממילא (ע"י לעיל סימן א' ב') משא"כ הכא וא"כ אין כאן
 חזקה לאיקור כלל וא"כ למה צלמח חסור בספק שהה ודרס וע"כ לריד לומר כיון דאחיליד ריעותא
 איתרע חזקה ולא מוקמינן השומע לחזקה ואם כן ה"ל בכל ספק ערפה יאע"י דיש כאן חזקה
 כשרוח דבהמה כיון דאחיליד ריעותא לא מוקמינן לחזקה. ונראה לי דאפשר דאף שהרשב"א כתב דהוי
 ספק דאורייתא אין ר"ל מדאורייתא לא מוקמינן לחזקה שהרי החוספוט הוכיחו שפיר מנגע שנחסר
 דמוקמינן לחזקה אפ"י באחיליד ריעותא אלא דכוונת רשב"א הוא כיון דהק' הוא בדבר שאיקורו
 מדאורייתא לכן לא מוקמינן לחזקה היכא דאיתרע ול"ע. ומלאחי לרשב"א בח"י נדה ריש המפלת
 דאמרינן החס' המפלת חתי' אם אין עונה דם עהורה ר"י אומר עמאה ונבמרא לא עימא ר"י אלא
 במפלת חתי' ואינה יודעת מה הפילה דר"י סבר רוב חתי' מן ד' דמים ורבנן קברי' לא אמרינן רוב
 חתי' מרי' דמים וכמב' הרשב"א ח"ל ואם האמר ולהוי כמחלה על מחלה ואמאי עהורה נבמרי' וי"ל
 משום שחסייע לה החזקה דלשה זו ב' זקת עהרה עומדת ואינו מחזור דהא ודאי הפילה וכיון דרוב
 חתי' מרי' דמים הן נפקא אימחא ונחזקה עכ"ל ופשוט לכל מעיין שיש כאן ע"ס וכל"ל וכיון דמחלה
 חתי' מרי' דמים הן נפקא כו' הרי להדיא דלרשב"א כל מקום דאחיליד ריעותא לא חזלינן בחר חזקה
 (וע"י שם בחוספוט שהקשו קושיא זו של הרשב"א שיהיה עמא נדה"י והיינו דשם לא מהכי חזקה מה
 שאין כן לבענה לחוספוט באמת חזלינן בחר חזקה) ומזה מוכח דלא כמו שכתב הכו"פ ורלה לקמור כל
 דברי האחרונים שכתבו דלרשב"א לא חזלינן בחר חזקה שכתב הכו"פ דלייתא דדוקא בנשבר הנף והרגל
 דכ"ז שכת' מחיים ולכן ק"ל לרשב"א דלא חזלינן בחר חזקה אבל כל היכא דאפשר לומר שנעשה
 לאחר שחיעה גם הרשב"א מודה והרי להדיא כתבתי מרשב"א נדה דלייתא ועוד הרי הרשב"א כתב כמה
 פעמים דלהכי חלינן בנאב ומשום ידא רעכהא כיון דיש לפנינו דבר לחלות ובהדיא כתב הרשב"א
 בחידו' גבי חרותא דאפילו יש לפנינו להלכות כגון שראינו שרדפו ארי והבאחי דבריו לעיל סימן י"ג
 דאפילו הכי כיון שבדאי ילאה מחזקה מחיים לא חלינן. הרי להדיא דהיכא דיכאה מחיי' לא מהכי
 כשיש לפנינו לחלו' וע"כ מה שכתב בנאב כיון שיש לפנינו להלכו' היינו בספק לאחר שחיעה ודוקא
 כשיש לפנינו דבר לחלו' דשכיח לכת' רח' אבל בלאו הכי לא מוקמינן לחזקה וזה ברור ונה' שהקשה

הכו"פ מחלב עיין לקמן שנאריך בזה בדין אם מהזיקין חזון לזמן. ואמנם בהא פליגא ר"י ורשב"א על החוספות במלח טרפה ודאי ס"ל לחוס' דהובר הדבר שהיה מן המיעוט ולא היה לה חזקה כלל ולכן חוסרים החלב למפרע ור"י ורשב"א סבירי להו דכל זמן שנוכל להעמיד על חזקתו מעמידין אותו ואמרינן השתא איפרע וכמו שתפסו כל האחרונים לעיקר דברי הרשב"א בזה"ל ובחי' דלח כמ"ש במשה"ב וכמו שכתב המ"ז בס"י פ"ח וא"ל דלפ"ז דס"ל לרשב"א דאמרינן השתא איפרע אי"כ אם יש ספק אם קודם שחיטה או לאחר שחיטה נימא נמי השתא איפרע לאחר שחיטה ולריך לומר דסבירא ליה לרשב"א דל"ש כלל שיקרה מקרה לכהונה לאחר שחיטה ויותר שכיח קודם שחיטה וא"כ על כל פנים היה כבר ריעותא מחיים רק שאנו מקופקים אם נגמר הערפות מחיים או לא ועל כל פנים איפרע מחיים וכיון דאיפרע חזקה לא מוקמינן לחזקה רק אמרינן קודם שחיטה ממש איפרע ולא דמי לנגע שנחסר דהתם מאי סברא יש לומר שנחסר מקודם ולכן מוקמינן לחזקה ואמרינן השתא איפרע מה שאין כן הכא דיותר מסביר דאיפרע מחיים ואפילו בשצירה רגל ושמוטת ג' גם כן שכיח יותר מחיים כמו שכתב הש"ך בס"י נ"ה ובס"י נ"ג ולפי זה יש לומר דלרשב"א הוי ספק דאורייתא ממש ולא רק מדרבנן ולא דמי לנגע שנחסר דהתם לא איפרע החזקה כלל ואמרינן השתא איפרע ובנהמה באמת נמי אמרינן השתא איפרע סמוך לשחיטה ומה שכתב הרשב"א בחי' נדה שהבאתי שהרי ודאי הפילה היינו דאל"כ היכא דנוכל לומר שאין כאן ריעותא כלל בזה לכ"ע מוקמינן לחזקה כמו שכתבתי בשמו לעיל סימן י"ג:

וצ"ל לנו דלרשב"א בכל איסורין היכא דאחיליד ריעותא ברורה רק שאנו מקופקים בו אם נגמר האיסור לא אזלינן בחר חזקה עכ"פ מדרבנן ואפשר מדאורייתא:

ין ביאור דעת הר"ן ששנים בצריפות לרשב"א ובגדה חולק עליו:

ואמנם מלחתי לר"ן שכתב בחולין כדעת ר"י ובדברי רשב"א שהבאתי בקימון הקודם היכא דנסבר רגל או נשמע כו' ולא אזלינן בחר חזקה. ואמנם בחי' נדה כתב ג"כ בריש המפלה והקשה גם כן בקושיה הרשב"א שזבחתו לעיל בקימון הקודם גבי המפלה חתי' וליהוי כמחלה ועמלה מפי' ומסרן משום דמוקמינן לחזקה עוד כתב הר"ן שם בחי' נדה דף כ"א ד"ה חלל אר"נ וז"ל וא"ת ואכתי ס"ק דמחכיתין אחאי קאמר וא"ל עהורה ודאי דהא ח"ק דברייתא ספיקא משוי ליה יש לומר דשאיני מחכי' שבדקה ולא מלחה דם וז"ל דאפילו לא בדקה עהורה דהעמד אשה על חזקה וברייתא היינו עממא דאיכא ספק ספיקא להוורא וכ"כ הרמב"ן בחי' נדה בחירון ח' דאפילו לא בדקה עהורה והיינו דמוקמינן לחשה לחזקה ואם כן דבריו קותרים אהדרי. עוד לריך עיון שהרי בריש קידושין בסוגיא דנחן הוא ואמרה היא כתב הר"ן וקפיקא הוא וכתיב הר"ן והרמב"ם כתב מקודשה בספק ולפיכך חגי מקספק בכל ספק קדושין אם לריכה גע מדאורייתא או לא דאפשר מדאורייתא שרי דאיכא להימר העמד אשה על חזקה דמ"ש מכל תיקו דמונחא דאמרינן ביה העמד חזון על חזקתו ע"ש. והנה בודאי משמע מדכתב דמ"ש וכל תיקו דמונחא היינו משום דהר"ן מקופק בס' קידושין דהוי צעיא דלא איפשטא דזה גרע מפי' ומליחות כגון ספק קרוב לה דאפשר לומר כיון דיש לה חזקה פנויה אמרינן העמידה על חזקה ולשיעט החוספות בכל דבר דאיפרע חזקה אנו אומרים העמד על חזקה מה שאין כן בצעיא דלא איפשטא וכי נאמר שמהמה החזקה נכריח לומר כדעת זו זה דבר שאינו וכמו שכתבו כל האחרונים ועל ידי זה כתב דמ"ש מחיקו דמונחא אבל בודאי משמע מלשנו מדכתב חגי מקספק בכל ספק קדושין כו' משמע דאף בס' דמליחות מקספק אם אמרינן העמד על חזקה פנויה וזה ל"ע למה מקופק יותר בספק קדושין מאיסור נדה שמחליע בהחלט דמוקמינן על חזקה ובקדושין הוא מקופק ובגדה מחליע להקל ובערפות מחליע להחמיר. ומה שכתב הכו"פ שהר"ן בחולין לא סבירא ליה כרשב"א לא ירדתי לקוף דעמו שהר"ן כתב שם להחיר החלב כדעת הרשב"א אבל הנהמה ערפה וכדעת הרשב"א ולריך עיון ליישב:

וה"ל כי החזקות נחלקו על ג' פנים. (א) חזקה שהיא קותרת הספי' ומכריח לומר שאין זה ריעותא כלל כגון חזקה עהורה של אשה וכמו שנכתוב לקמן חי"ה בצער בית הנשים בדניי נדה דר"ל חזקה שכיון שפסקה בעהרה שוב לא הראה עד שעה ופחה וכדאייתא במשנה נדה ס"ח הזב והזבה שפסקו בעהרה ולא בדקו דקיי"ל כר"א התם דעהורה וכן פסקו כל הפוסקים ועיי"ש מה שנכתוב חי"ה ואם כן אם מפלת חתי' ואנו מקופקים אם זה דם או לא בודאי החזקה מכריח אותנו לומר שאין זה דם שהרי היא בחזקה זו שלא הראה ול"ש לומר השתא איפרע ז"א שהרי זאת היא חזקה שלל הראה. (ב) חזקה שאין חזקתו מלד חזקה הגוף רק מחמת רוב שאנו רואים שרוב צמחי' כשרות וכדווכחתי לעיל שאין לכהמה חזקה הגוף וכמו שכתבו כל פוסקים וא"כ כיון דחזינן בה ריעותא בזה י"ל דאיגלאי מילחא למפרע שלא היחה מעולם מן הרוב וכדעת החוס' או עכ"פ י"ל השתא איפרע דמאן ערב בדבר שלא יקרה לכהמה מקרה שחטרף בה וכמו דקיי"ל שמה את לא חיישינן אבל שמה ימות חיישינן ובכל דבר יש לומר שיקרה לו וקריה שיטתנה מכמות שהוא עכשיו. (ג) חזקה שהוא בדבר ח' והספי' בדבר אחר כגון אשה בחזקה פנויה עומדת ונחקדשה בדבר שהוא ס' אם יש בו ספי' וכן כל ס' קדושין דאין יכריח החזקה של האשה שלא יהיה שיה פרועה או מחמת איבעיא דלא איפשטא וכי יכריח החזקה שיהיה הלכה כאלוהו מ"ד דבר זה מנואר בהשוכח מהר"ל ס"י קנ"א כעין זה וכו' ח"ש דבגדה ס"ל להר"ן דאוקמי' לחזקה עהרה כיון שחזקה היא מנגדת ומכשפת לגמרי הספי' שהרי היא בחזקה שאינה רואה דם ואין נאמר שחתי' זו היא דם. ובקידושין הוא מקופ' דעכ"פ ח"א לומר איגלי למפרע שלא היחה פנויה שזה ח"א והיה לה חזקה עונה. משא"כ בחזקה בהמה דכיון דאיפרע חזקה ויותר מסביר שאיפרע מחיים וא"כ חזינן דאינה מן הרוב וא"כ אין לה חזקה כלל ודי בזה דמחזיקין לרוב עד סמוך לשחיטה אבל ח"א לחוקמי' לחזקה כיון דאיגלאי מילחא שאינה מן הרוב. ומה שהכריחו להר"ן לזם לחלק בין ס"ע לס' דנדה כ"ל דפשטא דקוגיא דנדה נ"ז ריש הרואה כהם הכריחו דאמרי' התם לעולם דארגשה עומדת הקור מ"ד כו' יושבת עהורה ועוד שם משוך ודאי מגופה עגול עהור ע"ש דמדיהיב הש"ס טעמא למושך ועומדת דעמא ולעגול וליושבת קאמר הגמ' קהם עהורה ופיינו משום דאיכא דליכא

הזכחה לאיסור מוקמינן לחזקה טהרה חבל כפי ילפי מדאמרינן לחמי קי טהה ודרס דכל קי לחומרא וע"כ לריך לחלק ביניהם כמו שכחתי וחמס לדעת רשב"א עי' בס"י הסמוך מה שאכתוב שהוא מפרש הסוגיא דכד בלחית בענין אחר:

יך ביאור דברי רש"י דס"ל ג"כ ברשב"א:

ומעבשין נשזב לחקור להיכן דעם רש"י רבן של ישראל נוטה ומלחתי שדעתו ג"כ כדעת רשב"א דבכ"מ קי אמרינן איתרע חזקה ולא חזלי בחר חזקה ועכ"פ מדרבנן ולפי"ז יתורן קוי חוס' על רש"י בפסקים עי' ע"ב ד"ה עי' חנויות שהקי נוקי לבית בחזקה בדוק דרש"י לשיטתו דבמקום קי אחרע חזקה ובחולין קל"ד גר שנחגייר כ"ו וצנתי חנן קי פטור כ"ו ח"ל קי איקורא לחומרא קי ממונא לקולא פרש"י הלה קי איקורא שיש בה מיחה הלכך לא סנוכי לחזקה אבל מחמת חין בה חלל ממונא והמולי מחזירו כ"ו והנה הפנ"ג הביא בשם המ"א דנוכחין קי לשיטת ח"ס' דס"ל דחזלינן בחר חזקה והרי להדיא איהא צנתי דבאיקורא לא חזלי בחר חזקה ומה שח"י הפנ"ג לחלק בין עון מיחה לעון לאו לא מלינו הילוק זה לשם אי' מן הראשונים שהרי כחכתי דלחוס' ור"ן ורמב"ן דאפי' באיסור גרה דיש בה כרת חזלינן בחר חזקה ואף שכחתי בקיון אי' בשם רש"י דלכך החמירו בדונאי דהוי איקור מיחה משא"כ במעשר עני שאינו חלל בלאו ל"ל כמש"כ חוס' בשבת שהבאתי שם משום דהוי מיעוט דשכיח עובא והיו הרבה נכשלים בה והיינו נשום דהוי רובא דחלי במעשה חבל בחזקה דממילא בנדה אף באיקור מיחה מוקמינן לחזקה והא דבב"ב קל"ה אס הקלנו בשנויה כ"ו וכחב רשב"ס דהוי איקור לאו משא"כ ביבמה דאיסור מיחה היינו כיון דאמרי אינשי דיש עדים ע"ש ברשב"ס ועי' קדושין י"ב ברש"י וחוס' שם ובכחונות כ"ג ומש"כ רש"י שערן וייתה הוא קושעא דמלתי קאמר ועוד שהרי בפטר חומר שם דלית ביה מיחה ואפי"ה לא חזלינן בחר חזקה ע"ש והפנ"ג כמה כרכורים כרכר לתרן האי דפטר חומר ולשיטתו יוחר היה לו לומר דכוונת רש"י כיון שהוא איקור הנאה החזירו בו:

ואצנן בלחית לרש"י דפי' לא מוקמינן לחזקה באיקורא היינו דס"ל ברשב"א שהבאתי בקיון ע"ז דלא חזלינן בחר חזקה בפסק השקול אך לדעת חוס' ל"ל דקוי חכ"י מחלה לא קאי לקמור חירולא דרבה שהרי בלח"ה כמי קשה מחני' דפיה חונחני' דהלה חלל דבאמת קוי חכ"י הוא למרמי חלה אפרה וצנה ל"ש כלל חירולא דרבה דבשלמא בממונא יש לפרה ולחלה שניהם חזקה שהם פטורים והוי המוליח חמס נגר איסור חלה וכן אס היה איסור במחנות מאי חזקה היה לקמה זה או לבהמה זו שיגלגלה ככרי ושישהטנה ככרי שחל ינוכר הקמה לישראל שהרי היוז חלה אינו בא חלל בשעת גלגול וכן חלו היה איסור במחנות שחל ישחטנה ישראל דהא קודם הגלגול וקודם שהיטה לא היה חיוב חלה ומחנות והיכף ברגע שנחלגל ונשחט נולד הספק אס נחגייר ואיך שיך לומר חוקי עיקה זו על חזקה שהיטה פעורה מהלה והלא לא היה לה מקודם שום חיוב חלה עד שחחלגל ואז חיכף נולד בספק ועי' בחו"ט פ"ג דהלה ו"ו כוונתו נגר ממונא ודומה זה ממש למש"כ חוס' בע"ז ל"ד ע"ב דאע"ג דקיבה היה לה חזקה היחר שלא היחה של ע"ז מ"מ עכשיו שנשחטה והוא בספק איתרע חזקה והכא כמי דכוותיה ממש. דבשלמא נגר ממונא שפיר יש לעיקה זו חזקה שהרי נקוד' הי' ע"כ קמה של ככרי חבל נגר איסור חלה שחל בשעת גלגול מעולם לא היה כאן חזקה ואדרבה נוקמיה להקמה על חזקה שהיטה קמה עד עכשיו ועכשיו נחלגל ונחגייר כדקיי"ל בכ"ד דלוקי החזקה עד שהא וכן בהמה נעמידנה בחזקה חי עד שעה זו ונאמר שעכשיו נשהטה וכן קרבן אשתו מה חזקה יש לה שילדה בעודה נכריה אדרבה נימא שהא הוא דילדה וכן צכור נימא שהא דחיליד ועיין בב"ב דף ל"ג ברשב"ס ד"ה ואין אומרים העונד פרה על חזקה והשחל הוא דילדה ע"ש חלל קוי חכ"י אינו לרבה חלל דרמי מחני' אהדדי וע"ז נחרן שפיר קסב איקורא לחומרא דכיון דאין כאן חזקה ולכן חקור כן ג"ל ליישב שיטה חוס' אך מרש"י ודאי משונע דס"ל ברשב"א. ובספר בית מאיר ראייתי שנובא גם כן ראייה זו נחולין ועוד כחב ראייה נחולין י"ג רש"י ד"ה חין רוב אומות מוכה גם כן דכבירא ליה ברשב"א דאס לא כן אפילו הוא נהלה ונוקי לחזקה שמוהרת בהנאה. וכנה ילא לנו אורה להבין אמרי בינה בנדה ל"ז דמשני לעולם דארגשה כ"ו עומדת הדור מ"ד למקור ואייתי דס יושבת עהורה ועוד שם לעולם דארגשה נשוך ודאי מגושה עגול עהור ע"כ הרי משמע הגמרא וילעבור לא בעינן שום טעם כלל דמסתמא עהור רק דלענוא קא יהיב הש"ס עממא וברש"י שם ד"ה יושבת שאין דרך דס נדה כ"ו ושם בר"ה עגול חין זה דס בדיקה כ"ו הרי שרש"י יהיב טעמא לטהור ומוסיק טעמים שלא נזכרו כלל בגמרא וברמב"ם ס"ד מ"ב ובח"י ר"ן כחב כלשון הגמרא משוך טעמא שחזקתו מן המקור וכן בפ"ה מ"ב באשה שהשהינה כחב ג"כ כלשון הגמרא והרשב"א בתי"ה הקלר כחב ח"ל עגול עהור חזקה אס דס קינות הוא היה משוך הרי דכחב ג"כ ברש"י טעם לטהר ועס מה שכחתי מקודם הכל הוא על כיון שהרי ככר כחכתי בקיון י"ז דדעת הר"ן בנדה כשיטת חוס' דככל קי' השקול אצרי' חוקי אחר' הו' ולרשב"א אמרי' איתרע חזקה ולפי"ז לרשב"א במשוך בלאו הכי עמא אף אס יהיה ספק השקול רק דהולרך ליתן טעם למה עגול עהור והולרך לומר משום דיש הוכחה להחיר וכן כראה לי שהוא דעת רש"י ולכן הולרך להוסיף ליתן טעם למה העגול וכיושבת עהור משום דאיכא הוכחה להחיר משא"כ במשוך ועומדת ח"ל ליתן טעם דבלאו הכי עמא מספק ובגמרא לא סיימי למלמא חבל הר"ן לשיטתו דאדרבה בספק השקול מוקמינן לחזקה ולא כן הסוגיא בפשטא דיושבת בלח"ה עהור. אף אס הוא קי' וכן עגול רק דיהיב הש"ס טעם למה בעומדת ומשוך עמא ודבר זה קילורין לעינים:

ובזה יש לי ליישב עוד בנדה י"ד דפריך הש"ס וליחוש שמא דס מאכולת הוא ופירש"י ואמאי עמאין וראי' להוי קי' להביא ח"ת ולא הטאת וחוס' שם כחבו חבל על כל בדיקות דממחלינן ל"ק דלמא חומרא הוא חבל הכא פריך אמאי חייבין בקרבן ע"כ מלשונם משונע דאף ח"ה לא לייחי וצנה ח"ש דע"כ דס"ל לונקי דס מאכולת עכ"פ שכיח נמי בלחית מקום דדבר שאינו מלוי אינו נכנס כלל בקי' אע"כ דעכ"פ הוי קי' השקול ואף דהגמרא מוקי למחני' בערגשה ל"ל כיון דיש לומר דס מאכולת הוא ויש לומר גם כן הרגשה שמש הוא וכמו שכחתי כ"ז בכללי נדה ומהני קממא קחתי דמשמע

צין עגול וצין משוך ואם כן הוי ס' השקול ולא מוקמינן אחזקה לשיעור רש"י ורש"י ולכן כתב רש"י דהקו' הוא דלא ליימי חטאת אבל ליימי כדין כל ספק ועל שאר בדיקות דממילין כלל"ה ל"ק דהוי מטעם ס' השקול רק דהקו' דלא מיימי חטאת אבל התוס' לשיעור דס' השקול אזלינן דבר חזקה ואם כן לדעת המק' ק' מכל בדיקות למאי עמא וניחוש שמא דם מאכלה וכיון דהוי ס' אם כן לוקמי ללשה אחזקה עהרה ולכן כתבו התוספות דהמקשן סבר דבאמת כל הבדיקות דמחמירין הוא רק חומרא בעלמא אבל הק' היאך יביא חולין לעזרה ואפילו ח"ת לא ליימי דהא מוקמינן אחזקה ומחרן הש"ס ח"ת בדוק וא"כ אינו נכנס בגדר הס' כלל. הן אמת כנדה י"ח ע"ב ברש"י ד"ה חלה למעוטי משמע דרבנן מטהרי לגמרי וע"כ משום דמוקמינן ללשה על חזקה ואם כן אדרבה משמע דדעת רש"י כשיעור התוספות ואמנם עיין בח"י רש"י שם ובריש המפלת וחראה שנוסח אחר היה לרש"י דבבב"א דרש"י לרש"י לרבנן מטהרים מלשרוף חלה חולין וכן משמע ברש"י דף כ"א ר"ה ל"א דקסברי חין רוב כו' דלא אחזק כו' משמע דס"ל שהוא ס' :

י"ז ביאור דעת הרמב"ם להיכן נוטה :

ומעבשין נחקור דעת הרמב"ם להיכן נוטה. הפ"ח בס"י כ"ט מקופק והב"ח בס"י כ"ט כחב בפשיטות דדעת הרמב"ם כחוספות. ואמנם ראיתי שבספרי הרמב"ם שבדינו הגירסא השונה משהיה לפני הב"ח שהב"ח העתיק בשם הרמב"ם בפ"ו מהל' שהיעה ה"ו ח' ונחט שנמלא בכבוד אם היה הראש העגול לפני חומרא דרך הקמפונה הלכה ומוחרת כן הוא גם כן ברמב"ם שבדינו אבל בהל' י"ב נחט שנמלא בנה"כ כו' אבל אם חין דם בנקוס הנקב מותר שמא אחר שחיעה חזקה המחט וברמב"ם שבדינו ח"י שודאי אחר שחיעה חזקה המחט ובפ"ז הל' ט"ו בנמלא חולעת ברמב"ם שבדינו כחוב חזקה שאחר שחיעה תכקוב והלל ואם כן אדרבה משמע דדעת רש"י ליעל קימון י"ז. וממכה בדופן כלל"ה נחט ריש לפנינו דבר לחלות והוי כזאב ומשמש ידא דעכחא דלכ"ע חלינן ומ"ה שכתב בפ"ד מהל' ח"ב הל' י"ח הניחה העד תחת הכר כו' אם נשך עמא שחזקתו מן הקינות חין ראיה שהרי מקיים ואם עגול עהרה שאין זה חלה דם מאכלה משמע דידוע כיון שהוא עגול וראי דם מאכלה הוא. ואמנם יש ראיה להיפך שהרי בהל' אישות פ"ג הל' י"ד כתב היחה הכת ס' בוגרת כו' ה"ז מקודשה בס' והביאו הג"ש בא"ע ס"י ל"ז סעיף ה' וז"ל ואפשר דהרמב"ם מירי בס' אם היא בה יב"ש ו' חדשים ולספק זה לא מהני חזקה פנויה כמו בכל ס' קדושין עכ"ל ולא זכיתי להבין מה שכתב בפשיטות דלא מהני בזה חזקה פנויה דאף דנאמר דלא מהני חזקה פנויה בכל ס' קדושין הן מדאורייתא או מדרבנן וכמו שכתבתי בשם הר"ן ס"י י"ז והיינו משום דכיון דקבלה אימרת לה חזקה נ"מ עדיין יש לה חזקה נערוה שהרי ביבמות פ"ח ע"א בספק בן ע"י חלל הק' חו' דלוקמי אחזקה ומחרלין דמירי שעכשיו הוא בן ע"י לפנינו ואימרת חזקתו מוכח להדיא דכלל"ה הוי מוקמינן אחזקה וכן מלמדי כלל"ה שם שהק' על הרמב"ם לפירוש זה דלוקמי אחזקה נערוה ומלמדי להנמ"י ביבמות שם שכו' ולא אמרינן לוקי אחזקה ולא כתב שום עשם לדבר וכן הרמב"ם בפ"ח מהלכות תרומות כתב פ' בן ע"י פוסל אף שאין ראיה כ"כ שדרכו להעתיק רק לשון הגמרא נ"מ אם היה דעתו כדעת התוס' ביבמות לא ה"ל לשחוק לכחוב דדוקא כשהוא עכשיו בן ע"י וכן בפ"י המשניות ביבמות שם כתב סהם דס' בן ע"י פוסל ולפי מה שכתבתי ליעל ס"י י"ג דבמקום דלא חילידי לן שום ריעותא לכ"ע מוקמינן אחזקה ואם כן ע"כ ל"ל כיון שאנו מקופקים בזה אם הוא בן ע"י או אם היא בוגרת ע"כ יש לנו שום אמללא וטעם בדבר כגון שגדול כבן ע"י וכיוצא בו זה מיקרי ריעותא וס"ל להנ"י ולהרמב"ם כשיעור רש"י דהיכא דהיכא ריעותא לא אזלינן דבר חזקה דאמרת לה וכמו שתי' בלח"מ שם לשיעור דכיון דאחרע לא אזלינן דבר חזקה ולש"ז לא לריכין לדוחק של לח"מ חלה דס"ל לרמב"ם דס"י זה מקרי ריעותא וכמו שאנו מוכרחים לוור לנמוקי יוסף. אך לפי מה שכתבתי ליעל ס"י י"א דחזקה זו לא מקרי חזקה הוהיל שהיא עשויה להשמות לק"ה. וממה שכתב הרמב"ם בפ"ו מהל' מעשר שני הל' י"ב מעות שנמלא בין חולין למ"ש קרוב לחולין כו' מחלה למחלה נ"ש ליכא לנידק דא"ע"ג דהוי ס' השקול אזלינן לחומרא דע"כ ל"ל כמו שתי' מורי הגאון כלל"ה פסחים דף ז' שהק' על מה דפסק שם הרמב"ם היכה שנשתמש בה חולין ונ"ש ונמלא בחובה מעות אם רוב המניחין חולין חולין ואם רוב מעשר מעשר מחל"ה על מחלה חולין הרי דאזלינן לקולא ותי' מור ז"ל דשאני הכא שהרי יש להנעות חזקה חולין ואנו דנין על הנעות הזה חוקמינן על חזקתו משא"כ בין חולין למ"ש שהרי אחזקתו כ"ן איקורא ואין אנו דנין על הנעות מה הוא רק אנו דנין מהיכן נפל ל"ש לחוקמי אחזקה ע"ש וכחב שהוא דוחק נעינו אבל ע"פ כל הכללים שכתבתי חין כאן דוחק כלל בדודאי בע"כ גם התוספות מודים דבין חולין למ"ש מחלה למחלה מ"ש שדין זה הוא סהם משנה בשקל"י באין חולק וע"כ ל"ל דבאמת גם התוספות מודים באחזקת איקורא דאזלינן לחומרא ולא מוקמינן אחזקה וכמו שכתוב ח"ה לקמן בקימון כ"ד ואין להקשות שהרי אדרבה בס' כלבא וס' שגרא לכ"ע אמרינן כלבא החס כיון דהיכא לפנינו הימר לחלות בו מוקמי בהמה אחזקה או משום דמלוי או כעטם הרא"ה דדווקא מלמא אחריתא היא אבל הכא כיון שיש לפנינו חולין ומ"ש למא נחלה בחולין יותר ומ"ש ובה ח"ה נמי מה שכתב תוס' בפסחים ז' ע"א ר"ה לפני שהקשו דנימא דנוקי מיעוטה דחולין כו' ולא הקשו בפשיטות לשיעור דנוקי המעות בחזקה ראשונה ובה ח"ה כיון דאחזקתו כלן מעות מ"ש חלל הלוקחים אבל בחיבה שנשתמש חין כאן שום ריעותא בנעות הזה שנמלא דניחוש למ"ש ובה כ"ע מודים דחל"י לקולא כמו שכתבתי ליעל בס' י"ג ו. ונה נחבאר מה דחין כאן בוס קו' על הרמב"ם שפסק בחיבה שנשתמש לקולא מש"כ דמכשירין דאמרינן החס בכלן מחלה על מחלה להחמיר דהתם חין כאן חזקה אל הדבר שנמלא דוק שם ויפה כתב הפ"ח דדעת הרמב"ם אינו מוכרה :

נבאר דדעת הרא"ה ח"ה ומיקל יותר מהם דאפי' בנקוס דשכית מוקמי אחזקה אל"כ יש רגלים לדבר כדווקא וכיוצא בו :
כ' הרא"ה בשו"ת כלל ד' ס"י י"א על מה שחלבו אם לריך לבדוק אם השימיה עקרינן. ששונה לריך לבדוק דבא"ה בחייה בחזקה שחיה זבוחה כו' אבל אם ברור לו שנשחט כראוי נפקא

אחזקה כו' וה"ה בחזקה היתר שכל ספק שאירע בכל י"ח ערפות חלינן לקולא ולא מלריכינן לנדוק כל י"ח ערפות זולתי הריאה משום דשכיח בה ערפות וכל שאר ערפות קמחינן ארובא כו' והנה י"ח דמש"כ וה"ה בחזקה היתר כו' היינו לומר כשלא נמלא שום ריעווא שאל לנדוק אחר שום עריופות וכדמקיים שם ג"כ באוהה השוכה ואונס מדלחב וה"ה בחזקה היתר לכל ס' שאירע בכל י"ח עריופות מוכח דכוונתו דתרתו קאמר חדא דאפי' אם יקרה איזה ס' ערפות מוקמינן אחזקה זו ועוד דלא מלריכינן לנדוק אחריהם וכ"כ הפ"ח בק"י כ"ע משמו ונ"ל שגם בפירושו מוכח כן בפא"ע' ס"י ל"ד במחצ בנה"כ דכתב הא אחר מלך א' כשרה אם הפכה ומלא ק"ד מלך ב' ערפה ע"כ והיינו ע"פ מש"כ בקיימן ד' אין חוששין שמה הכריח המשמע אפי' בדיקה לא בעיא לשון זה בודאי משמע דא"ל בדיקה כלל וכ"כ הב"י ודו"ס ברמזים שם ס"י ד' שכו' ראב"ן מוכסיר בלא בדיקה וכ"פ א"ח הרא"ש ולרי"ף לריך לנדוק אם ניקב ולא כי דלריך לנדוק אחר ק"ד א"ו משמע דא"ל בדיקה כלל כמ"ש חוס' בריש פ' השוחט בשם ריב"א דמשום ס' קניא א"ל בדיקה כלל ומה שכתב הרא"ש בפ' א"ע ס"י מ"ה דמשמע דק"ל לרא"ש דלריך כבר כתבו שם הלה"מ ומע"מ פרושו ומה שהק' החב"ש ממש"כ הרא"ש שם ואפי' לוחן דלא הי"ש בקוץ כו' אבל בשמולחין נקב בפנימי יש לחוש שמה גם החילון ניקב וא"כ מתי קברא לומר דאם הקוץ שם א"ל בדיקה כלל ע"ש בחב"ש נ"ל דלק"מ דלרא"ש ס"ל שמה הכריח כרוב הפוסקים וכ"כ בדו"ס בהדיא ר"ל שמה ניקב וא"כ כיון דלא חיישינן שמה ניקב ה"ה דא"ל בדיקה אבל רש"י שפי' בהדיא הכריח נתרפא וכחב' ונחשב לחוץ הוושט ואינו נראה מבהון כו' א"ח שמה נקב היה והכריח וקרום עלה ואם כן כתב הרא"ש שפיר דהתיבא בשתקוץ ההוב' בו אם כן ניכר שלא ניקב מעבר לעבר אבל כשנמלא נקב ודאי חיישינן דלפירושו הכריח נתרפא וא"כ דוקא לנתרפא ל"ת אבל לניקב כ"ע חיישינן ועוד כ"ל דודאי לעולא דאמר אין חוששין לה זה בודאי משמע בלא בדיקה כמו בא' זאב ונעל כ"ע אין חוששין דדינו אפי' בלא בדיקה וכן למ"ד אין חוששין לק"ד היינו בלא בדיקה דהו' מחלוקתן למ"ד חוששין לק"ד דהיינו דלריכה בדיקה וא"כ למ"ד אין חוששין היינו אפי' בדיקה ל"ל וא"כ פשטא דלישנא דעולא אין חוששין לה ר"ל בלא בדיקה אלא דכ"מ דלרש"י בהכריח נתרפא קאמר אין חוששין שמה נתרפא וא"כ למ"ד חוששין חסור ולא מהני בדיקה אבל להמפרשים הכריח ניקב ר"ל אין חוששין כלל ונ"ל בדיקה וכ"כ הב"ח בק"י ל"ג בהדיא דא"ל כפי' החב"ש דעכ"פ לריך בדיקה ולראות אם לפי אומדנא לא עבר מעל"ע אז אין חוששין לנדוק אחר ק"ד ק' מתי פריך מ"ש מספק דרושה הא שני ושני דהכח עכ"פ לפי אומדנא לא עבר לחוץ משא"כ בק"ד לריך עכ"פ לנדוק ג"כ אם לא נכנס לפנים אפי' דלפירושו הכריח ניקב א"ל בדיקה כלל אפי' אם לא ידע אם ניקב לחוץ ואפי' אפי' דלכחחלה דאוי לנדוק דלא קמחינן אחזקה במקום דיכול לברר עכ"פ בנאכר או בא"ח לנדוק כשר להרא"ש דפקק כעולא כמש"כ הכו"ס ואונס אפי' אפי' ר"ל ד"ל א"ל בדיקה אחר ק"ד כיון דלפי אומדנא אינו אלא מלך א' מ"מ ק' למה לא ילערך לנדוק אחר ק"ד כיון שיש ריעווא לפנינו אע"כ משום דמעמידין על חזקתה מוכח רוב וא"ל כבר כמו שכתבתי בק"י " והטור שכתב בק"י מ"ה הושיבין אוהו היינו דאזיל לשיעורו כמו שכתבתי בק"י כ"ח דס"ל כשיעור רש"י א. ומה שהקשה הש"ך בק"י מ"ח ס"ק ל"ב דברי הטור אהדי שהרי בק"י ל"ג פסק כראב"ן ורא"ש חוה"ה ל"י שהרי שם כי מחלה דעת רוב הפוסקים דלא קיי"ל כעולא אלא פאח"כ הביא גם דעת ראב"ן ורא"ש לפי דבריהם אם יש עליו ק"ד ערפה אבל הטור לא ס"ל בזה כרא"ש ולכך כתב שפיר בקיימן מ"ה הופכיין וכן בק"י נ"ו בספק קניא סעיף י"א ולא הזכיר כלל בקרת ריב"א שכתב בק"י ל"ג דק"ל דאין לריך בדיקה דליה לא ס"ל אלא כרשב"א דנמקום ריעווא לריך בדיקה ומדברי רמב"ם כבר כתבנו בק"י י"ע דאין הכרע. ואין להקשות לרא"ש ק' דאם כן בניקב להלל דמשמע דמורה דעכ"פ דלריך בדיקה ומ"ש בישב קוץ בוושט ונ"ל דק"ל כמש"כ הש"ך ס"י מ"ח בשם רש"י דשאני בקוץ שניקב להלל דבא בכח משא"כ שם דבא בנחת:

ורב"ה הש"ך בק"י כי מספק בדברי סה"ת דכ' דלא חלינן אם כוונתו ונהנת חסרון חכמה או דק"ל כרשב"א אבל המעיין בקיימנים של סה"ת שהיבר סה"ת בעלמו סקי' כ"ה כ' וז"ל בכלן פסק בה"ב לאיקור ול"ד לנשהטה הותרה אלא היכא שיכול להלות דהיתר כגון בא' זאב כו' ולא הזכיר שם כלל מחסרון ידיעה הרי מוכח דק"ל כרשב"א וכ"כ עוד בקה"ת סקי' כ"ה קודם הפסק דב' בק"י קניא ונדדוק הוושט מבחוץ דיש לוושט בדיקה מבחוץ לענין ניקב דאל"כ ניקב זה בלא זה היכא משכחת לה היכן אנו יודעין שהפנימי ניקב ולא החילון כיון שאין הנקב ניכר בו וקיים וז"ל ואין נכון לפרש אימר קניא וא"ל בדיקה כלל כי מה עעס יהיה זה שלא ניהוש שמה ניקב הקוץ את הקיימנים הרי להדיא דק"ל דלריך בדיקה ובדאי משמע אפי' אם לפי אומדנא נראה שלא ניקבו הקיימנים ואע"ג דהוא פסק נמי כעולא דל"ח שמה הכריח היינו לענין זה כמש"כ שם סעיף י"ד דאם לאחר הבדיקה נמלא שאינו נקוב אלא מלך א' ל"ח שמה ניקב והזרה לאחוריה ועלה בו קרום ע"ז כי כדעולא ע"ש בהדיא בדבריו והמעייין בהנהגת ש"ד סקי' פ"ז שכו' וז"ל כתב בקה"ת דהיכא דנשבר העלם כו' וכל היכא דלא מלינו לנדורי אסרינן מספק עד כאן ולא אמרתי נשחטה הותרה כמו בזאב דהכח הספק חלויה בהסרון ידיעה כו' אסרי' מספק וכן כתב מהרי"א ז"ל משמע שהוא מפרש הטעם מדנפשיה ולא משום סה"ת ונדבריו משמע דק"ל כשיעור חוס':

ורפ"ן כיון דהפס"ג כ' ג"כ כלשון סה"ת י"ל ג"כ דק"ל כקה"ת וכשיעור רש"י ונ"מ דברי הש"ך קיימנים דאפי' קה"ת ועייל הרא"ש וראב"ן דע"כ הם מפרשים ל"ח שמה הכריח ר"ל שמה ניקב ולכן כתב דא"ל בדיקה וכמ"ש בדו"ס בהדיא ס"י ל"ג ואפי' אפי' דכוונתה לריך בדיקה רק בריעבר אם א"ח לנדוק מוכסירין וכמש"כ הכו"ס עכ"פ מוכח דק"ל דל"ח שמה ניקב וא"כ כ"ש בנה"כ וקורקנן דמכסירים ואם כן בהש"י י"ל למוקד' על הוספות וראב"ן והרא"ש ואונס מ"מ יש כ"מ בין חוס' ורא"ש דלהוס' על כל פנים בדשכיח חסור כמ"ש חוס' בהדיא דפקקו דלא כעולא דכיון דשכיח חיישינן שמה הכריח ולפ"ז י"ל דה"ה בנה"כ וכ"ש בהמסך נקרא שכיח וא"כ אם נאבדו קודם בדיקה ערפה אבל לראב"ן ורא"ש דאפילו בשכיח מוכסירי כמ"ש הרא"ש בהדיא דרוקא דרוקה דשכיח ויש

בינת שער רוב וחזקה אדם

רגלים לדבר אבל בושת לא הישינו ונשמע ודאי אף על גב דהוא גם כן מודה דשכיר דאין סברה שיחלוק בסברה זו ואם כן פשיטא דבית הכנסת וכן בהמקס אם נאכזר כשר:

ואמנם לפי מה שכתב ר' ירוהם דף ל"ה וז"ל וכי החוספוס דל"ה הכא בחזקת הימר עוודה דה"ל סי קרוב לודאי שמתוך שנוחחה לואר נחמק הקוז ונכנס בושת וילג לחוז עכ"ל ולרברוי ל"ק ק"ו הר"ש ממחט דבה"כ ד"ל דהמס אף לתוספות א"ל דריקה כלל דמעמידין בחזקת הימר אבל בושת דוקא שכיח דמוחה כוארו וא"כ שכיח כדדוקא אבל בהמקס ובה"כ דמינה כ"חח ולא שכיח מוקמינן לחזקה:

וצא לנו דלראשון וראשון אין להלק בין שכיח אלא יש רגלים לדבר כדדוקא אבל בלח"ה אע"ג דליכא לפנינו מירי לחלות וכ"ד מהר"א ולרברוי רבי ירוהם גם לדעת החוספוס דוקא בושת מקרי שכיח אבל לא בשאר איברים פנימים ואמנם כ"ז בלא היה ריעומא מהיים מחמת חולי אבל מחמת קוז זה לא מקרי ריעומא מהיים שנאמר דע"ז איחזרע חזקה בהמה וכמו שכתבתי בס"י כ"ה לדעת החוספוס:

ב ביאור דעת הפור והש"ע הוא כרשב"א:

ובע"ש נע"ן היכן דעת הטור והנחמד נוטה זהפ"ח לא מלא ראה ברורה ונ"ל ראה גדולה דועתה כדעת הרשב"א מהא דק"י"כ בס"י ק"י"א כע"ף א' ב' חמ"א של הימר וא' של איבור ובי קדרות ונפל א' לזה וא' לזה וכן ב' קדרות הימר והתיכה א' של איבור שם כע"ף ז' ונש"ך שם וכן ב' חתיכות וקדרה א' דבכלל ק"י"ל דבאיבור תורה אזלינן להוורא ולשיטה החוס' ע"כ ב' דינים אחרונים אפי' באיבור דאורייתא אזלינן לקולא חוז מבי קדרות ובי חתיכות ווננא אמינא לה שהרי בפסקים ט' בשומעין ט' לבורין כו' ונש"ס יכולין ללמוד דין קדרות שהרי הש"ס שם מדונה דין דחמץ לדין דהרומה ודינים אלו דפי' ק"י"א יליף הרשב"א כלל מדין חרומה והנה ע' לבורין של חמץ וא' מלה כשהוא קבוע הוי כנוחלה על ונהלה כדליתא שם וא"כ היינו דינא ב' חמ"א א' הימר וא' איבור ונפל א' ונהן לקדרה ולא ידעינן והנה רש"י מפרש החס דמיירי לענין דריקה והכריחו חוס' דלפ"ז ל"ל דמיירי בלא בטל דאל"כ לא דוני לט' חנויות דהוי ספק דאורייתא. ועל זה הקשו החוס' דעדיין לא דוני דנבי ט' חנויות ליכא חזקה הימר משא"כ הבא לוקי הדיה בחזקת בדוק וכבר כהבנו לעיל בס"י י"ה דלרש"י לק"ו דרש"י קבירא ליה כשיטה רשב"א דהיכא דליכא ריעומא בודאי לא אזלינן בחר חזקה עכ"פ חזינן לחוס' דאפילו נגד איבור דאורייתא מוקמינן לחזקה וא"כ ה"ה ב' חמ"א וקדרה א' לשיטתם מוקמינן הקדרה על החזקה וכן ב' קדרות והתיכה א' של איבור ולא ידעינן לחיזה נפל זה כלמוד נדין לג"ה א' של חמץ ולפניהם ב' בהיס בדוקין דאמרינן החס היינו ב' שבילין וכחב רש"י דאיירי בביטל דלא הוי רק מדרבנן אבל בלא ביטול לרש"י אף על גב דכל אחד יש לו חזקה בדוק לא אזלינן בחר חזקה דלרש"י גבי שבילין אין הטעם מהנה חזקה דלרש"י ספק טומאה כרה"ר טהור מנה"כ כפוטא כמו שכתב רש"י בהדיא ריש גדה כי אמרינן חוקי מלהא לחזקה כגון ספק נגע כו' כחב רש"י ל"ג דהוי ספק טומאה כרה"ר דטהור ע"ש אבל התוספות סבירי להו דלגבי שבילין הטעם משום חזקה כמ"ש תוספות בהדיא ולשיטתם הך דינא דלבור אחד ובי בחיס בדוקין מיירי גמי בלא ביטל כמ"ש מהר"ש א' שם בהדיא והיינו מטעם חזקה מוקמינן כ"ח על חזקתו וא"כ ה"ה בהתיכה א' איבור ובי קדרות מוקמינן כל קדרה לחזקתו בבי בני אדם ובאו לשאלו בזה אחר זה (וע"ש בש"ך ס"ק י"ע) וכן בהתיכה א' של איבור ובי קדרות א' של הימר וא' של איבור כתבו התוספות ביבמות ס"ה סוף ד"ה ב' קופות דלר"ל ל"ל אפי' רבייה משום דמוקמינן לחזקה הדי חזינן דלתוספות בכלל מוקמינן לחזקה אפי' באיבור דאורייתא ואין קיימא לן בקיימא ק"י"א דדוקא באיבור דרבנן מקילינן מטעם שאני אומר היינו דפי' דרבנן אבל לא מטעם חזקה. ואפילו בבי חתיכות ובי קדרות שנפלו אלו לחוק אלו דליתא בהדיא בפסקים דדוקא בביטל מטעם שאני אומר כתבו החוס' שם ביבמות משום דריע חזקה הימו שהרי נפל בודאי איבור לכאן עכ"פ נראה לי דמכאן ראה גדולה דהטור זהש"ע לא סבירי להו כשיטה התוספות אלא כשיטה רשב"א דכ"מ דליכא ריעומא בודאי לא אזלינן בחר חזקה ובכל הני איכא ריעומא בודאי ועיין בע"ז ל"ד ע"ב חוס' ד"ה א"א דמשמע דהיכא דליחזרע בודאי ומכ"ש אכ לחזקת איבורא גם התוספות נורים וכן מוכה בהולין ע' תוספות ד"ה הלכתא ובנה ב' ע"א חוס' ד"ה והלל דס"ע כרה"ר היכא דליחזרע חזקה בודאי ילפינן נקוטא דטהור ש"נ דבשאר איבורין היכא דליחזרע בודאי אפור ועיין יבמות ק"י"ע תוספות ד"ה האשה וכן כתבו תוספות כנה י"ע ד"ה ר' יהושע:

ובמ"ש ה"ה דחתיכה איבור וקדרה הימר ונחשק בהתיכה של איבור ונאכזר וספק אם נפל לקדרה נוכל ללמוד נדין ספק עאל דבפסקים דאמרינן החס בפלוגתא דר"א ורבנן וכחב רש"י כיון דבדיקה חמץ דרבנן אפי' רבנן נודי נשמע ודאי דבראורייתא לתוורא ברבנן דמעמאין בספק ביהא והחוס' הניחו שם בחינה דלוקי הבית בחזקת בדוק וע"ש בנפרש"א דהתוספות ס"ל דמיירי אפי' בלא ביטל ונ"ל הוכחהם דכיון דאמרינן בפלוגתא דר' אליעזר ורבנן ולפרש"י הא כ"ע מורים וכמו שהקשו תוספות שם ד"ה עאל ודק אע"כ דמיירי באמת בלא ביטל והליא בפלוגתא דלרבנן ור"א דלרבנן בק"ס נוי טונא ולר"א בק"ס טהור ועל זה הקשו חוס' דבשלמא בעומאה לר"א בעי ק"ס ולחכמים אפילו ס"ס טונא כדין ס"ע כרה"ר אלא הכא אפי' רק בספק א' נוקי לחזקה ואמינא דהחוס' הקשו קושיא זו לשיטתם דס"ל דבכ"ו הולכין אחר החזקה אבל לשיטת רשב"א לק"ו ולפ"ז יהיה הוכחה גמורה מן הש"ס דלא כשיטת התוספות. ואחר העיון ראיתי דליתא דקו' זו קשה אפילו לרשב"א דהא כבר כהבנו בס"י י"ג דלכ"ע אס אנו מוקפאים אס יש כאן ריעומא מוקמינן לחזקה כמו שהראיתי כמה מקומות בהדיא ברשב"א וא"כ הרי כאן י"ל דלא עאל העכבר כלל וספיר תומה לונה לא ניזל בחר חזקה ואף דזה גרע מספק עאל דגבי דרוכה דהתם בודאי אין כאן ריעומא כלל דהא עדיין י"ל שלמא עביד וניזלא בו אבל הכא אס נכנס הרי יש כאן איבור מ"מ כיון שנוכל לומר לא נכנס אס כן אין כאן ריעומא כלל וא"כ ל"ע בהתיכה איבור וקדרה וספק אם נפל לחזקה ולפי מ"ש הע"ז

בסי' תל"ט ס"ק ג' ל"ק קו' הפוסקות דמ"רי שהעכבר נעל בחלד והצית לפניו דקרוז הדבר שנכנס וכו' אם ברש"י וא"כ בחתיכה של איסור חלוי נמי בהכי אם קרוז הדבר שנפל לחוכו חסור. ויותר י"ל דמה שנחמק בחתיכה של איסור מקרי ריעוחא ולא מוקמינן לחזקה. עוד יש להוכיח דשיטת הטור והמחבר כשיעור רש"י אהרי' בל"ע סימן ל"ז סעיף ו' פסקו דהוי ספק קדושין ולא אמרינן השמא דבגרה כדמשמע פשטא דלישנא דגמרא ועי"ש בח"מ וב"ש. ואמנם י"ל דעמא משום דעשוי להשאנות:

כא דין באיזה מקום צריך בדיקה ואם נאבד בלא בדיקה :

כתב הרשב"א במה"א דף ל"ה ו"ח ובחידושו אהא דמכשיר קירכא חלויה בלא בדיקה והעסקתי לשונו לעיל בסי' י"ג ח"ל וא"כ קשיא הא דאמרינן גבי אמרתי ר"י חביבא שגרוכא שכיח חוט השדרה ל"ש משמע דאי כהדרי חיישינן ולריכה בדיקה לא היא דהתם נמי הא חביבא ריעוחא אף על גב דאמרינן שגרוכא שכיח לא שכיח ממש קאמר אלא טפי מחוט השדרה ומיהו שגרוכא נמי ל"ש והלכך אי לאו דחוט השדרה ל"ש כוונתיה היה לריך בדיקה אבל קרובא חלויה דמחמת ליחא שכיחא עובא ודרכה בכך ח"ל בדיקה עכ"ל ונחה נוכח ללמוד דין בדיקה האיסורין שהם על ג' פנים. (א) אפילו במקום שיש ריעוחא דק רנוכל לחלות להיתר מטעם דשכיח יותר ההיתר מן האיסור חזלינן בחר המלוי וא"ל בדיקה כלל. (ב) בדיקה שתקנו חכמים מהחמת מיעוט דשכיח ולא ראינו שום ריעוחא בבדיקה הריאה ומולעים בסי' פ"ד סעיף ח' וע"ש בש"ך אם נאבד או ביטל מותר ואפילו האוסרים בריאה היינו מטעם קנס וכן רוב מלוין דהוי מיעוט דשכיח כמו שכתב הר"ן ובדיעבד מותר והחוס' בשבת כתבו ולכן גזרו ברמאי דהוי מיעוט דשכיח ושם אפילו דיעבד חסור ל"ל משום דהוי עון מיתה ע"ש בה"ש ר"ש דמאי (ולשון הרשב"א הביאו הש"ך בסי' פ"ד שכתב דעבד וביטל דומה לכה זאב ונטל בני מעים אינו מדוקרק לשיטתו דשאינו זאב שיש לפניו דבר לחלוח בו כחש"כ כמה פעמים וה"ל לכחוב דרומה לריאה שנאבדה דדוקא בזאב שיש נקבים לפניו משא"כ הכא). (ג) בדבר שיש ריעוחא ואין לנו דבר לחלוח בו לריך בדיקה מטעם ספק השקול לדעת רוב הפוסקים כמו שכתבתי בסימנים הקודמים זולת לדעת החוס' עיין מה שכתבתי לקמן בסימן כ"ה ואם נאבד בלא בדיקה או שאין אנו בקיאים חסור ולא מבעיא באיסור דאורייתא אלא חש' דרובנן אם נאבד בלא בדיקה חסור וראיה לדבר לקמן בסי' ק"ל סעיף ל"ח ספק לכה ספק רס דקיימא לן להחמיר והק' המכ"י הא הוי ספק דרבנן ולדידי לקי"מ רכל דתקון רבנן כעין דאורייתא כו' ובה מיושב נמי קו' הבי"ש בל"ע סימן קנ"ה שהק' לשיטת הסוברין דחקרון ידיעה לכל עולם מקרי ספק ח"כ קשה למה מהמירינן במיאון ואפילו בבדקה הא לא הוי רק ספק דרבנן ולפי"ל לקי"מ וכן מלאחי במל"מ פרק ד' דבכורות שכ"ב בהדיא והביא ר"י מהמקדיר ומגליד בסימן ק"ץ. ואמנם ל"ע בדבר שלריך בדיקה מהחמת מיעוט דשכיח ויש כאן ריעוחא לפנינו הרמיון אשה שהפילה כמין קליפות ושערות בסימן קפ"ה לריך בדיקה כושרין וכחש הרשב"א בחידושי גדה ובמה"פ דרובן דהני בריות נינהו והבדיקה רק משום מיעוט ולפי זה אם נאבד מה דינו ואין ראייה מקי" כ"ד סעי' י"ח בשמועה ושהוטה דקיימא לן בלא חפש בסימנין דמהני בדיקה והיינו כמו שכתב הרא"ש בפי' השו"ע דע"פ רוב ח"א לשמועה שפעשה שהוטה ואפילו הכי קיימא לן להחמיר אף על גב דהוא רק משום מיעוט דיש לומר דש"ה דיש ריעוחא ברורה לפנינו רק שאנו מקופקים בזמן ועוד בהמה בחזקה איסור עומדת וע"י שחיתה אמה רולה להוליאה מהחזקה משא"כ הכא ואדרבה החזקה טהרה מקי"ע לרוב. והנה ביבמות ל"ו ע"ב הוס' ד"ה לא שהה ובגדה מ"ד ע"ב חוספות ד"ה ספק נפל הק' אמאי חסור בשחש בהמה בחוך ח' נאמר רוב ונדות אינן נפלים ומירלו משום דהוי מיעוט דשכיח והוזה ולכך חסרו חכמים כמו במים שאין להם סוף ואף על גב דיש לומר דהתם משום חומר ערוה הוא מ"מ כיון דמלוי החמירו חכמים הרי להדיא להומרא ואמנם החוספות ביבמות קי"ע כתבו דגזרו בהמה אלו אדם וכן כתבו בבכורות כ' וכן בהולין י"א ע"ב וכ"כ הג"א שם ול"ע ועל כל פנים בדיני גדה בבדיק' דהפסק עהרה דלו היא בחזקת עומאה נראה להחמיר שהרי הוא איסור כרה (וע' לקמן בהלכות גדה):

חזקה מאיסור לאיסור

כב דין בהמה שנולד בודאי ריעותא מחיים אם מוקמינן אחזקה :

המ"ן בסי' כ"ז ס"ק י"ט כתב ונה דאוסר הר"ן בעאל ארי ופי' אם הוא שחק ואינהו מקרקרין משום דמחזיקין מאיסור לאיסור דהיינו מאיסור אמה לאיסור ערפה ולהיות שדין זה הוא מכללים הנלרכים מאור לכל דיני חו"ה ולא מלינו מה בדברי הפוסקים אלא ברמיזה לכן נאריך בזה ומה' אשאלה מענה לשון שלא חכשל בה:

בב"ר כתבו שרשב"א ודעימ"י כל ס"ע אפילו אם נוכח לומר שנעשה לאחר שחיתה כגון מחט כרכס וקורקנן ולא ידעין אם ילא מחיים וא"ל לבדוק אחר ק"ד חפ"ה חסור ונספק ובארתי העעם דק"ל דיותר מקפידו דאחרע מחיים ולחוב' לקולא דאוקמינן אחזקה ואמנם אם ברור לנו שנולד הריעוחא מחיים כגון מים שבתוח וכיוולא דאף דכימא דמעמידין על חזקה היתר מ"מ יש לומר דאסור מטעם אחר דכיון דבהמה בחייה חסורה או משום אמה' או מהחמת איסור שאינו זכות ובחוחו זמן נולד גם כן ס' אחר מעריפות ואם כן יש לומר דמחזיקין מאיסור לאיסור והוא הדין באשה בימי גיבונה וכמלא בה ס' כגון שהפילה חתיכה ואינה יודעת אם לבנה או אדומה אם נאמר מחזיקין מאיסור לאיסור (ועיין בהלכות גדה ס' ז' כתבו דבימי גיבונה היא בחזקת עהרה זולת בני' ימים ראשונים לדעת רמ"א ע"ש סייעי) והנה הש"ך בסי' כ' כתב בשם מהר"ם מלובלין דדעת הפוסקות ביבמות

וחולין דלא מחזיקין מאיסור לאיסור ובלאות אין משמעות אחר בחוספות. ואמנם מלחמי לרשב"א
 צהריא שכתב דמחזיקין מאיסור לאיסור וז"ל בחי חולין דף ע"ו שהקשה על רש"י שפירש בחזקת איסור
 חמ"ה והרי שחוטף לפניך וכחב ומיהו אינו קשה כ"כ דיש לומר דמחזיקין מאיסור לאיסור כמו
 שכתבו בחי יבמות עכ"ל הרי צהריא. עוד כתב הרשב"א בחי דף כ"ה ע"כ גבי חרומא וז"ל היכא
 רדף חרי לפנינו ונמלא שלמקה הריחה ל"ע דכיון דאיכא קמן מידי למחלי חלינן כמו בזהב שנעל
 צ"ח או דלמא גבי זאב דוקא חלינן משום דר"ה דאמר נשחטה הותרה אבל זו דודאי מהייס למקה
 חלל שאין לנו יודעין מחמת מה ה"ל ספק דאורייתא עכ"ל לשון זה משמע גם כן קלח דמחזיקין
 מאיסור לאיסור ועיין לעיל סי' י"ג דיש לומר וטעם דיללא מרובו ואמנם שיינתי בחי יבמות דף
 ל"א וכחב שם וז"ל והא דאמרינן אשה זו בחזקת היסור לשוק עומדת איכא דקשיא להו והא באיסור
 ח"א קיימי הילכך כיון דבחזקת איסור הויא קיימא השתא דומה נעמידנה בחזקת איסור ואף על גב
 דאיסורא קמא איסחלק ליה דרכותיה אשכחן בעלמא דמחזיקין מאיסור לאיסור כדאמרינן בהמה בחייה
 כו' כלומר בחזקת חמ"ה עד שיודע לך במה נשחטה ואע"ג דמשעה שנשחטה נסתלק איסור אבר מן
 החי חפילו הכי חוששין לה משום נבלה חלמא דמחזיקין מאיסור לאיסור ומחללין דל"ד דהתם אפשר
 שחלל מאיסור לאיסור כגון שנחנבלה אבל הכא ח"א שחלל מחמת בעלה שלא חלה מותרת לשוק
 הלכך בחזקת היסור לשוק עומדת ואין לשון זה מחזור צעני דודאי אפשר שחלל מחמת בעלה ותאסר
 לשוק חלו היה הגט קרוב לה ומה הבעל וכיון דאפשר שקרוב לה היה למה לא נעמידנה בחזקת
 איסור לשוק כו' ולשון אחר נראה לי דהתם גבי בהמה כל שלא מחה או שמחה ממילא או שלא
 נשחטה כראוי חקורה עד שיסתחדש בה ענין המכשירה והלכך כיון שחמה בא להתירה ולומר דנעשה
 בה מעשה שהכשירה עליך הראיה ודכוותה הכא כיון שזו מחלמא לרה לערוה הוות ולאו מה בעלה
 ממילא הותרה לשוק והרי מה וקצרו מוכיח עליו כשחמה בא לאוקרה ולומר דנעשה בה מעשה האוקרה
 עליך הראיה וכן הדין בקרושין בכה"ג זה כ"ל עכ"ל הרשב"א. והנה לפי ח"י שכתב הרשב"א אין סי'
 דבוראי ל"ש להחזיק מאיסור לאיסור רק דוקא מאיסור אבר מן החי לאיסור נבלה דכיון שעל ידי
 מעשה זה חלה רולה להוליא מחזקה חלל בערפוח ל"ש זה דמאי שייכות יש לאבר מן החי עם
 עריפות ואפילו אם נאמר איסור בחיים היינו שאינו זכות כפי החוספות נבילה דף כ"ה עיין בחינוך
 מלוה ח"א דמשמע דבערפה ל"ש איסור שאינו זכות שהרי גבי אוכל נבלה כתב שטובר בלאו מלבד
 העשה דחזמח ובערפה לא הזכיר העשה זה היינו שהרי בערפה מהני השחיטה עכ"פ להוליא מידי נבלה
 והא דנהולין פ"ה ע"ב היינו דלעובר לא מהני השחיטה אבל בדירה ודאי חזיל איסור דחזמח ועכ"פ
 צהריא כתב הרשב"א דל"ש להחזיק מאיסור לאיסור כ"א נגד שחיטה ואם כן ע"כ מה שכתב גבי
 חרומא כוונתו דיש לומר דדוקא היכא דנוכל לומר שבא הריעותא לאחר שחיטה ויש לפנינו לחלות בזה
 חלינן אבל אם נולד הריעותא בודאי מהייס ואם כן חלינן שאינה מן הרוב ואין לה חזקה ועיין לעיל
 סק"י ע"ז. ועוד מוכח דהרשב"א לא ס"ל דמחזיקין מאיסור אבר מן החי לאיסור ערפה כי מלחמי
 להגאון שאבא חרי"י שכתב לתרץ קו' הרשב"א שהק' על הרמב"ם דקבירא ליה רכל ספק מדאורייתא
 שרי"י אם כן היאך ילפינן דחזלינן בחר רובא מפסק ופרה שמה ערפה היא חע"כ דחזלינן בחר רובא
 ונחאי הוכחה לשיטת רמב"ם אף דלא חזלינן בחר רובא מ"מ פסק ופרה אינו חלל סי' שמה ערפה
 ושריא מ' אורייתא וכחב הגאון הנ"ל לתרץ משום דמחזיקין מאיסור לאיסור מחמ"ה לאיסור ערפה
 והיכא דאיכא חזקה לאיסור אף להרמב"ם אסור מדאורייתא והוכיח שפיר הש"ס דע"כ דחזלינן בחר
 רובא ע"כ דברי הגאון ואם כן מוכח ע"כ דלרשב"א ס"ל דל"ש להחזיק מאיסור אבר מן החי לאיסור
 ערפה ולכן הק' שפיר על הרמב"ם וז"ל דאם כן עכ"פ מוכח דלרמב"ם מחזיקין מאיסור לאיסור
 נ"ל דחירולו של הגאון ליתא דאם כן למה כתב הרמב"ם כל סי' בשחיטה הוי ספק נעמידנה
 בחזקת שאינו זכות והוי נבלה ממש דע"כ מה שכתב הגאון מאיסור אבר מן החי לאו דוקא חלל
 כוונתו איסור שאינו זכות שהרי פסק דבהמה לאו לאיברים עומדת וכמו שכתבתי בקימון ב' חלל דיש
 לומר דמפסק ופרה ס"ל לרמב"ם דכיון דבהמה זו היא בחזקת חולין וע"י שחיטה זו חלה רולה
 לעשותו פסק עליך להביא ראיה שאינה ערפה וכמו שכתב הרשב"א שהבאתי ונראה לי שזהו גם כן
 כוונת רשב"א בהשפ"ב שהבאתי לעיל סי' ה' שהק' דנימא בפסק סמוך וניעונוא לחזקה וכחמתי דל"ע
 מה חזקה יש בפסק דכוונתו חזקה חולין דבהמה ודברי רשב"א ל"ע שנראים כקותרים כיון דבמשה"ב
 כתב סמוך מיעונוא ואם כן מלי הק' על הרמב"ם והנה לפי ח"י של הרשב"א אין ספק דל"ש
 להחזיק מחמ"ה לעריפה ונראה לפי סידור ראשון שכתב הרשב"א שהם דברי רמב"ן בחירוש יבמות
 ודבריו לריבין ביחור והם קשים להבין ונראה לי דהכי קאמר דכשחמה בהמה אפשר שחלל מאוסור זה
 אבר מן החי לאיסור נבלה כיון שחמות ואין לה חזקה היסור שנאמר שבדאי תהיה מותרת רשמה
 חמות משח"כ לאשה זו שהיתה לה חזקה שבדאי כשימות בעלה תהיה מותרת לשוק הרי היא לרה ערוה
 לשוק וקודם שגרש הערוה היה לה חזקה זו שכשימות הבעל בודאי תהיה מותרת לשוק וע"ז כתב הרשב"א
 דאינו מחזור דגם לאשה אין לה חזקה היסור רשמה יגרש הבעל להערוה בגט גמור ותהיה יולאה גם
 כן מאיסור ח"א לאיסור יבמה לשוק ולפ"י אפשר דה"ה דנוכל לומר דאפשר שחלל מאיסור אבר מן
 החי לאיסור ערפה ואמנם ז"א שהרי ע"כ נגד איסור ערפות יש לבהמה חזקה היסור שהרי לנו אוכלין
 בחיים החלב והבילים וגם מותר לאכול ממנה לאחר שהיטה קודם צדיקה מדיכא כדאי"ב בבינה כ"ה והיינו
 ע"כ דאמרינן שיש לה חזקה היסור ודומה לאשה:

בג' ולב' אורה יש להביא ראיה גדולה דמחזיקין מאיסור לאיסור מכתובות ע"ה חלה דתנן סי'
 בהרת קדמה סי' שער לבן קדם עונא ר"י מעהר והק' החוס' ד"ה ספק מ"ע דרבנן דנוקי גברא בחזקת
 עברה ומתיר ר"י דניירי שנזקה לעומתה שהיה בו נגע אחר שהין או מכה קודם והוחלט ממנו
 וקודם שנטהר נולד בו סי' זה דבערות ואחר שנטהר מן הראשון לא נשאר בו חלל סי' זה ע"ש הרי
 צהריא דלרבנן מחזיקין מעומתת נגע ח' לנגע אחרת והרמב"ם פסק דם כרבנן ואם כן ה"ה מאיסור
 לאיסור ולפ"י בכ"י ס"ע שנוכל ודאי מהייס מחזיקין גם כן מאיסור לאיסור כשיטה האחרונים דמחזיקין
 ס"ע לשאר דברים ול"ע גדול דא"י: באשה ציוני ספירתה שמלחה דבר סי' אם כן נחזיק גם כן מאיסור

לאיסור ול"ש לומר חוקי אהבה החזקה ולא מלינו לשום אי מן הראשונים או האחרונים לחלק בין ימי טהרה לימי ספירה וכן בר"י קדושין דאמרין העמד בחוקי פנוי ולא מלינו שום חילוק אם היה נדה שנאמר ר"ל נעמידנה בחזקה זו משום דרמזיקין מאיסור נדה לאיסור א"א זה לא נשמע ולא נראה בשום פוסק וכהא דאמר"י שם אשה זו בחזקה היחר לשוק עומדת ומי לא עסקין שהיה בימי נדה וא"כ הכא עליה קורס עהרה לוקה משום יבמה לשוק ולאחר עהרה פטור זה חידוש גדול שלא נמצא שידברו הפוסקים מזה ובשלמה ממחני דמיר ונגעים פ"ד דאמרין התם בהדיא משנזקק לעומאה טמא לק"מ דהתם ממזיקין מאוחו נגע לאוחו נגע וכדאיתא התם בהדיא וע"ש בחי"ע ר"ש פ"ה דנגעים בשם הרמב"ם דהנעם דמוקמינן הנגע בחזקה שהיה הנגע הראשון וכ"כ חוספות בזיר ק"ה ע"כ וא"כ ל"ר לטרופה ונדה דאף שהיה בלא"ה עמאה נדה מ"מ אינו מחויב שההיכה שהפילה ע"שיו ואנו מקופקים אם הדומה או לבן ונאמר אחר שהיה עמאה מקמחא גם זה הוא אדום דמאי שייכות יש לראיה זו עם ראיות הראשונות כי ח"כ כשפסקה בעהרה היא בחזקה שלא תראה עוד בדקיימא לן בזב וזכה שפסקו בעהרה ולא דקו דטהורים וכדקיימא לן בי"ד סימן קל"ו אבל מר"ה דס"ל דאפילו מנגע לנגע אחר ממזיקין וא"כ ל"ע ונ"ל דלק"מ דהא בקוף פ"ד דנגעים הקשה הר"ש על ר"ת דהא בהדיא אמרין בזיר ונגעים שם דדוקא באוחו ענין דאיתא התם במחני משנזקק לעומאה טמא היינו מאוחו נגע לאוחו נגע לא מחנע אחר ועוד הקשה דל"ת א"כ ר"י מטהר אפילו משנזקק לעומאה וא"כ מחני דנגעים דפ"ד וזיר איתא דלא כהלכתא דהא קב"ה אחר כר"י וטהור ולכן מהר"ן דהתם גם ר"י נודה כיון שהוא מאוחו נגע עלמו ופלוגתא דרבנן ור"י בענין אחר ע"ש וכ"כ חוספות בנדה י"ע שלא כר"ה

ולפ"ן אין נפקא מיניה דלרמב"ם דפסק ברבנן ס"ל דפלוגתא דרבנן ור"י לא מיירי בזקק לעומאה כמש"כ הר"ש אלא עמאה דרבנן דכן הדרך שההפוך הבהרת לשער לבן ונזקק לעומאה דמחניתין היינו כדאיתא במחניתין דמחניתין מאוחו נגע לאוחו נגע לא מחניתין ולר"ת דמפרש דלרבנן ממזיקין אפילו מנגע לנגע באוחו ע"כ ל"ל דקיימא לן כר"י דהא קב"ה הסכים בדבריו וא"כ לכ"ע לא ממזיקין מנגע לנגע אפילו מהא דהלכתא וה"ה מאיסור לאיסור וא"כ אין ראיה מר"ת: **כך אף** י"ל דמחניתין מקוניה דמיר ס"ו דא"י התם הזב והזבה עד שלא נזקק לזיבה טהור משנזקק טמא ובגמרא אחר רבא ל"ת ס' הוא ס' לא חזא אלא ודאי חזא וס' מחמת ש"ז ע"ש והיי"ח בימי ספירה כדפרש"י שם והנה חוס' שם וכ"כ הר"ש בנגעים דר"ל דודאי חזא זיבה דק ס' הוא א"ס ה"י מעורב בש"ז ולפי"י פר"ש זכ"ס פ"ג בלשון ז' וכ"כ הרע"ב שם דהס' הוא א"ס הזיבה בזה מחמת ש"ז ולכן עמא דרבנן לרבר דגם זה זיבה וא"כ לא רמי לנדה בימי ספירה דדוקא זיבה שבח מחמת חולשא ורגלי לדבר שעדיין לא נטרפא משא"כ נדה חנה דח"כ כשפסקה בעהרה היא בחזקה מעיינה קחוס ועכ"פ לאחר ג' ימים לדעת רמ"א וא"ס כן מאי רגלים לדבר שנאמר שנפתח המקור מחדש ועוד דהתם זיבה לפנינו דבדאי מגופו אח"י רק דהספק הוא א"ס הש"ז גרם זה או מחמת חולשא הזיבה ולכן משנזקק לעומאה טמא משא"כ בנדה וזכה אך לפי מה שבי החי"ע בזיר פ"ט בשם פ"י המשניות לרמב"ם דמפרש ספיקו עמא דמחניתין אפילו בס' חזא ס' לא חזא וא"כ הא דאמר"י שרגלי לדבר ר"ל כיון שהוא בחזקה עמא וזה זב שפסק בעהרה הוא ג"כ בחזקה טהרה כדאיתא התם בנדה ס"ה דקיי"ל כר"ה ואפ"ה טמא והיינו משום שנזקק לעומאה וא"כ מ"ש נדה בימי ספירה ולא ידעתי לחלק בין ס' חזא דזב לסי' דנדה ואמנם כיון דהר"ש וחוספות והרא"ש בפ"י המשניות והרב ושיטה מקו"י נזיר כלס כ' בהדיא דלא כהרמב"ם וגם הרמב"ם בחבורו השמיט דין דספיקו כמש"כ החי"ע ומכ"ש שהוא נגד הש"ס דבהדיא אחר רבא ל"ת כו' נראה דבדאי דהכי קיי"ל דדוקא בודאי חזא עמא משום דרגלים לדבר שעדיין לא נטרפא מחולשא הזיבה וזה ל"ש בערפות ונדה ואין ראיה משם להחמיר בספיקו היכא דנזקק לעומאה:

ועוד ג"ל דגם הרמב"ם ס"ל הכי דדוקא בחי ודאי ס' טמא אבל ס' חזי טהור אפי' בזקק כזר לעומאה רק דמפרש למחני דמחני מיירי בהכי ובאמת ס"ל דלא קיי"ל כמחני ומה שהביאנו לומר כך כדי להליל הרמב"ם מן ז' קו' עלומות שהק' עליו החי"ע (ח) דלמה השמיט בחבורו הרמב"ם דין דספיקו עמא דאית' במחני (ז) הק' היאך מפרש הרמב"ם למחני היפך מדברי רבא דאמר בהדיא לא סימא ס' חזי כו' ולכן נ"ל כי יש כאן דקרוק עלום בגמרא דאמר רבא ל"ת ס' חזי כו' דאין זה מדרך הש"ס אלא הכי הל"ל אחר רבא לא שנו אלא דודאי חזא אבל ס' חזא: טהור דכיון דרבא מפרש למחני ועוד קש' לי דהא קחם מחני ר"מ ובהדיא ס"ל לר"מ בנדה ל"ע ע"א אבל ימי הזב כו' ה"ז בחזקה עומאה וע"ש בס' המשניות לרמב"ם שכחב בקוף המשנה ואין הלכ' כר"מ וכן מבואר בעין משפט שוליים ע"ז עיין ברמב"ם פ"ז הלכה כ"א כ"ב ושם מבואר להיפך וא"כ ק' למה באמת ס' חזי טהור בשלמי לרידן דימי הזב בחזקה טהרה דקיי"ל כר"ה בנדה ס"ה אבל לר"מ למה טהור וע"כ ל"ל דרבא לא בא לפרש המשנה ולכן לא אמר לא שנו למחני דבאמת ע"כ הא דספיקו שנטמא במחניתין דאחי"י כר"מ אפילו ס' חזי ס' לא חזי כו' טמא כיון שהוא בחזקה עומאה ורבא בא לפרש דין אליב' דהלכתא דקיי"ל כר"ה דבחזקה טהרה עומד ולכן אמר לא סימא דס' חזי טמא כדק"ל למחני אלא ודאי חזי וזה טמא לרידן אבל ס' חזי לרידן טהור אבל מחני באמת ס"ל דאפילו ספק חזי טמא ולכן שפיר מפרש הרמב"ם למחני דספיקו היינו אפי' ס' חזי עמא דמחניתין ר"מ היא ולכן השמיט ג"כ דין דספיקו דטמא דכיון דבדאי חזא צודאי טמא כדן כל ס' איסור ומחני רבוסי קמ"ל דספיקו אפילו ס' חזי טמא ורבא הולך לומר דלא קיי"ל כמחני בס' חזי אבל הרמב"ם לא הולך להחמיר דין ספיקו וא"כ גם לרמב"ם לרידן דזכה בימי ספירה בחזקה טהרה וס' חזי אע"ג שכבר נזקקה לעומאה מ"מ טהרה (ואי"ה בכללי נדה אבאר היטיב דין זה בנולד ס' בימי ספירה):

והנה אח"ז ראיתי בשו"ת מהרי"ט ח"א סימן ע"ב שכחב דמחניתין מאיסור לאיסור והביא רא"י אי מהא עד שלא נזקק לזיבה ובה"ה כבר סלקתי ראיה זו עוד הביא מהא דבהמה בחייה כו' וכבר הביא דברי רשב"א בח"י יבמות מה שח"י ע"ז עוד הביא מקוף נזיר יורד לטבול במערה ונמלא מים כו' שחזקה עמא טמא כו' אמת כ"מ בפ"י המשני לרמב"ם והביאו החי"ע שם וכן משמע שם

ברש"י אבל ההוא' שם והרע"ב והשיע' מקו' כזר כלם כחבו שכך הי' הלמ"מ ולדעמי דגם לרמב"ם מוכרח כן שהרי שם מיידי ברה"י כדאי' שם בחוס' וכ"כ הרי"ט ובין לשיטת החוספות ורוב דעות דעומתת החתום אפילו בודאי נגע עהור ובין לרמב"ם דמשמע דרק בס' עהור מ"מ ל"ל דהלמ"מ לא הי' רק על עהור שיהי' עהור דבלל הלמ"מ הדין ס' עומתה ברה"י עמא' ולא הי' הלכת' דכשהוא עהור יהיה עהור או לדעת הרמב"ם דיהי' נשאר בחזקה עהרה שלו במקום ס' או לחוספות אפילו בודאי נגע ועכ"פ דאם הוא עמא' יהי' עמא' בזה לא חידש לנו הלמ"מ שום דבר דאפי' בס' עמא' ומכ"כ לחוספות בודאי וכיון דלא הי' שום הפחדות דין בעמא' שיהי' עמא' מני"ל משום דמחזיקין מאיסקור לאיסקור שאני החס' דלא מהני חזקה ברה"י רק דהלמ"מ דאם הוא עהור יהי' עהור ולא דייקנין ל' בס' עומתה ברה"י עוד הצי"ח ראי' נוב"ב קל"ה מפי' רשב"ם א"ס הקלטו בשבוי' נקל בא"ח הן אחת שלא זכיתי להדין כלל דברי רשב"ם שכחב לאיכא איסקור חנק דלו יהא כדברי מהרי"ט דמחזיקין מאיסקור לאיסקור היינו שאנו אומרים כיון שהיתה איסקור א"ח אע"ג דפקע מ"מ מחזיקין לאיסקור יבמה לשוק וא"כ מה איסקור חנק איכא וכמו שהק' החוס' בקדושין י"ב ובכתובות והרמב"ן בחי' ב"ב שהרי גם בשבוי' יש איסקור מיהא בכהן בשבת ועוד דמ"ש איסקור לאו מאיסקור כרה כדאי' להדיא ביבמות קי"ט וכן הק' הרמב"ן ורשב"א בחי' קידושין שם והחיימה שמהרי"ט גופא באותה חשב' כחב דע"כ גרסינן שבוי' מנוולא עלמה ולפ"ז אין הלוי כלל בחזקה ועוד גם לפי דברי רשב"ם אין הטעם מחמת דמחזיקין מאיסקור לאיסקור אלא דוקא החס' כיון דאיכא קול שיש עדים וא"ס כן לריך לברר כדן כל חזקה העשוי לברר וכ"כ מהרי"ט גופא בחי' קדושין בשם חוס' ואין ס' שנעלם ממהרי"ט דברי חי' רשב"א בחולין ויבמות שהבאחי':

כה אחר שהראה ה' לנו שהרשב"א בהדיא כתב דל"ש להחזיק מאיסקור לאיסקור כ"א ברבר שניחר ע"י מעשה וכ"מ בחוס' יבמות וחולין ובררנו כל המקומות דמשמע להיפך וא"כ ל"ע מה ראו חכמי קראקא ופסק הרמ"א הכי בסימון כ' במים שבמות לאיסקור וז"ל הד"מ בסימון ל"א ומעש' בא לדינו פה קראקא בראש בהמ' וקודם שידעו חכמי הגולגול' לשנים ומקלמו וכן המוח עם הגולגולת ולא נודע א"ס המוח מקיפן ואסרנוהו ויש שהיו רולים להכשיר מהא דחכ"י נשחטה הותרה ולא דמי דהואיל והי' כאן ריעומא ברורה מחיים אין להכשיר משום זה וכן משמע בחוס' ד' אחין וכן הסכימו כל חכמי הפיר עכ"ל וכל האחרונים כ' שכוונת רמ"א הוא משום דמחזיקין מאיסקור לאיסקור ולכן חממו עליו דאדרבה מחוספות שם מוכח להדי' להיפך ועפר אני אחת דגליהם דכ"ז גרס להם שפירו ששיטת ההוספות דבכל ק"ט אוקוני' אחק' ואמרי' נשחטה הותר' וכל ראי' שלהם מה שהק' חוס' ד"ה קסבר עולא וא"ת למה חוששין לסי"ד כימא נשחטה הותרה ותירלו דרוסה שכ"ח וכן ישב קוץ בושט שכ"ח ומה מוכח דהיכא דלא שכ"ח אמרינן נשחטה הותרה אף על גב שנוכר הספק מחיים אבל אחר רוב בקשת המחילה כ"ל דלכ"ע היכא דאיחרע הרוב בודאי בזה ל"ש לאוקמי אחזקה כיון שאנו רואים שאין בהמה זו מן הרוב וכדאימא ביבמות ל"ז רוב היולדת לט' עובדה כיכר לשליש ימיה וזו מדלא הוכר עובדה לשליש ימיה אחרע ל' רוב' ובכתובות ע"ז. ואמנם זה דוקא בכה"ג וכן ברבר שהריעומא כולד מנוסה ומזג הבהמה כמו מים שבמות וכן כל סידכות ונקבים שבבני מעיים שאנו רואים שהם ע"י חולי שרוב בהמות הם בריאות וא"ס כן כנר זו ילדה מן הרוב משא"כ בספק דרוסה או קוץ בושט דנעשה ע"י דבר אחר ובזה לא ילדה הבהמה מרוב דאמרינן מעמידין על חזקה שהיא מן הרוב ומסתמא לא נדרסה ולא ניקב דאף על גב דכולד בה ריעומא שראינו שנכנס ארי ושישב קוץ ורוב בהמות אין להם ריעומא זאת זה לא מקרי אחרע רובא כמו שאינו מציק א"ס כולל בהמה באיזה מום שאינו מעריף וכי נאמר שא"ס כולד בה ספק טרפות לא נאמר אוקי אחזקה כיון שילדה מרוב שיש לה מום זה לא יעלה על הדעת דאין הכי קאמרינן רוב בהמות בשרות וה"ה בישב קוץ וכדומה שאינו בא ממזג הבהמה א"ס כן לא ילדה בזה מן הרוב ומלאתי קברא זו בהדיא בשבת קל"ו בפלוגמא דרשב"ג ורבנן דכל שלא שהה ל' יום בארס דאמרינן החס' בחר לישנא נפל מן הגג או אכלו ארי ד"ה חי הוא פרש"י בחזקה שכלו לו חדשיו כי פליגי שפיהק ומא' וללישנא בחרא כפיהק ומא' ד"ה מא' הוא ומחלוקת באכלו ארי הרי חזין דדוקא בזה מעלמו אחרע אבל ע"י מעשה לא אחרע חזקהו וה"כ ודומה למה שכחב הרא"ה בד"ה הבאחי' דבריו לעיל בסימון י"ג דדרוסה מילתא אחריתא היא ולכן הולרכו חוספות לחרץ משום דשכיח אבל היפא דכולד הס' מחיים בענין שילדה הבהמה בודאי ע"י מחגה ועכ"פ מן הרוב בזה גם החוספות מודים דאי"ל לאוקמה אחזקה וכן משמע מחוספות יבמות ל' שכחבו וא"ת דהכא מוקמינן אשה בחזקה הימר לשוק אע"פ ששענה שנוכר הספק היתה עומדת בחזקה איסקור ובחולין אמרינן נשחטה הותרה ומשמע דוקא לענין ריעומא דאחיליד אחר שחיעה כגון בא זאב כו' אבל א"ס כולד הס' מחיים כגון ספק דרוסה לא משום דנשענה שנוכר הספק היה עדיין בחזקה איסקור ואומר ר"י משום דדרוסה שכ"ח ויל"ד כיון וכוונת החוספות להוכיח דאפילו כולד הס' מחיים ה"ל לכחוב בקיזור אבל א"ס כולד הספק מחיים לא כמו שכחבו חללה ומשמע דוקא לענין ריעומא דאחיליד אחר שחיעה ולמה האריכו לכחוב כגון ספק דרוסה אלא וראי' משמע דבודאי משאר ק"ט שאחרע בודאי מחיים הלא מזהה כמו מים שבמות לא מוכח מידי דההם לא מעט דמחזיקין מאיסקור לאיסקור אלא מעט דאי אפשר לומר אוקי אחזקה שהרי אף כאן חזקה דאיחרע רובא דידה ולכן כחבו חוספות כגון ספק דרוסה דכיון דדבר אחר גרם לה בזה לא ילדה עדיין מחזקה דעדיין היא מרובא וא"ס כן קשה למה לא נאמר נשחטה הותרה וע"כ מעט דמחזיקין מאיסקור לאיסקור וזהו גם כן כוונת הרמ"א בד"מ שהרי לא נזכר בדבריו כלל שום רוח ממחזיקין מאיסקור לאיסקור רק שכחב שיש ריעומא ברורה מחיים והיינו כמו שבחבתי דכיון דילדה מרובא אין לה חזקה וכן מוכח מדבריו שכחב וכן משמע מחוספות יבמות ולמה לא כחב מחוס' חולין דיותר שייך לחלק הי"ד. או לא פחות הל"ל בחי' חולין ויבמות שהרי גם בחולין מבואר דבר זה בחוספות שם א"ס מחזיקין מאיסקור ולפי דברי מדויק מאד דמשמא הוא משום שילדה מחיים מרובא ודבר זה אין בו שום רוח בחוספות חולין רק ביבמות ולפ"ז בימים שבמות וכדומה שבודאי כולד ריעומא מחיים ע"י טבע ומזג הבהמה גם החוספות מודה לרשב"א ר"י וכל יוקמינן אחזקה ולפ"ז אין מקום להתיר אפילו דהפ"מ וקעודת מלוה דלא כהש"ך וכ"כ הכ"ח הצי"ח

הביאו הש"ך בסיומן קיי"ע וכ"כ הע"ז שם דכיון דחזינן דילתה מהרוב חזין כאן חזקה ונאלל דמחלוקת חוספות ורש"י אינו אלא במקום דלא אחרע מגופה רק ע"י דבר אחר ומקרה בזה ס"ל לחוספות דאמרינן נשחטה הוהרה חס לא במקום דשכיה ולרש"י דוקא דיש לסנינו דבר לחלום בו וכמו שביארנו לעיל ס"י י"ג וכזה יש לסמוך בהפ"מ על החוספות כדברי הש"ך בסיומן נ' וכדפסק רמ"א ואפשר שאף רמ"א מודה בזה ומש"כ אבל חס יללה בודאי מחיים כוונתו כמו שכתבתי דהיינו ממוגג הנהגה ושכ"פ בהפ"מ כתב הש"ך דיש לסמוך על החוס' אבל במים שבראש וכדומה כ"ל דגם החוספות מודים ואין להחיר בשום אופן ועיין לעיל ס"י כ"ב שכתבתי נשם רש"י שהי"ו דודאי החילוד ריעותח מחיים אפילו יש לחלום להיתר וסתפק בזה ול"ע בע"ז ל"ד ע"כ ד"ה א"א משמע להדיח דהיכא דאחרע החזקה בודאי ומכ"ש במקום דאחזק איקורא גם החוספות מודים דל"ש לחוקמי החזקה ע"ש והכי מוכח בחולין ע"י ד"ה הלכה וכנה"ב ד"ה והלל דק"ע ברה"ר היכא דאחרע החזקה ילפי" מקוטה לעהר ש"מ דבכל מקום היכא דאחרע בודאי לא חזינן בתר חזקה וכיבמות קיי"ע וכנה"ב י"ע ד"ה ר' יהושע:

דף הגם שכתב הש"ך דבהפ"מ יש לסמוך על חוס' דמעמידין על חזקתו מ"מ כמעט שנפל היתר זה בכידא שהרי עכ"פ מודו החוס' דהיכא דשכיה לא מוקמינן לחזקה וכחבו דישב קוץ בוטע נמי שכיה וא"כ ה"ה כישב קוץ ומחט בשאר בני מעיים נמי שכיה ומ"מ בקורקבן שעורו עב אפשר ד"ל דזה לא מקרי שכיה וכעין זה כתב הש"ך בסיומן מ"ה ס"ק כ"ב וס"ק ל"ח רק דהש"ך כתב ד"ל דזה דוקא לענין שלא נאמר שמה הבריח ועכ"פ לריך המורה לדקדק הרבה דמי החכם לידע איזה שכיה ואיזה לא שכיה:

ע"ך כ"ל דלפי הכרעה הפוסקים אין שום ראייה להחזיק מאיקור לאיקור דהא בודאי פשטא דקוגיא דיבמות משמע דלא מחזיקין רק דהתו' הק' מ"ש מס' דרוסה דחוששין והרש"י הק' מ"ש דמחזיקין מאיקור חמ"ה לאיקור נבלה והנה כ"א חזיל לשיטתו דלשיטת רש"י הטעם נס' דרוסה דק"ל דלא חזינן בתר חזקה היכא דאיכא ריעותח בודאי ול"ל לטעם דמחזיקין מאיקור לאיקור ולכן הק' מנהמה בח"י בחזקת איקור כו' וס"ל דר"ל חזקה איקור חמ"ה וכמו שכתב בח"י חולין שהעסקתי לעיל סיומן כ"ב וא"כ כיון שמהה לפניך אין כאן איקור חמ"ה ואפ"ה מחזיקין לאיקור נבלה אבל החוס' חזיל לשיטתם שכתבו בבילה כ"ה דחזקת איקור ר"ל איקור שאינו זכוח ולפי"ו לא מוכח כלל דמחזיקין מאיקור לאיקור אחר דשא"ה דאיקור שאינו זכוח איחא נמי בבבלה כדאי להדיח בחינוך ע"י ראש במלות וזכחה דהאזכר נבלה עבר גם על עשה דזכחה וא"כ שפיר בעינן עד שידוע במה נשחטה שהרי עדיין איקור זה כוהג חס לא נשחט כראוי משא"כ החס נס' גרושין כיון שמה ע"כ חזלא איקור ח"א ומאיסור לאיקור אחר לא מחזיקין ולכן הקשו מס' דרוסה:

כו ונ"ל דזה חס ר"ל בחזקת איקור חבר מן החי או שאינו זכוח חלי בפלוגתא דרב ור' יוחנן בפרק ג"ה דף ק"ב דלרב בהמה בחייה לאיברים עומדת ואם כן שפיר יש לומר בחזקת איקור חבר מן החי משא"כ לר"י החס דס"ל לאו לאיברים עומדת ואם כן ע"כ ל"ל בחזקת שאינו זכוח וכמש"כ בחוס' זה בהדי' בילה כ"ה והנה יל"ד טובא דאמרינן בחולין דף ע' דמשני רב חסדא סכין איחרעי בהמה לא איחרעי ועיין בכ"מ פ"א מהל' שחיטה הל' כ"ה דע"כ גם ר' הונא ס"ל קברא זו דאל"כ למה אמר חיישינן שמה בעור ולמה לא אמר כשחטת' דהוי נבלה או ערפה ודאי דהא בחזקת איקור עומדת אע"כ דגם ר"ה מודה לסברא זו כיון דבהמה לא איחרעי והק' החוספות דהא בריש כרה אמרינן במקוה אדרבה העמד עמא על חזקתו ול"א אדם לא איחרעי ועוד הק' חוס' שם מ"ש סכין מבהמה דליון דאיחרע סכין ממילא איחרע הבהמה ע"ש ואמנם הא חילת לשיטת החוס' דס"ל דחזקה איקור דבהמה בחייה היינו שאינו זכוח ואם כן באמת בהמה לא איחרע כלל שהרי שחטה לפניך משא"כ בהדיח דמקוה דשפיר שייך מ"ש מקוה דאיחרע או אדם דזה בזה חליא דכיון דמקוה היה חסר ואם כן עדיין בעומדתו משא"כ הכא אפילו חס היה הסכין פגום עכ"פ חזקה איקור דבהמה דהיינו חבר מן החי כבר עבר בודאי וידוע דר"ה ור"מ סרווייהו חלמידי דרב דק"ל לאיברים עומדת ולכן פירש"י דחזקה איקור היינו חבר מן החי ולא קשה קו' החוספות ואמנם לדין דקיי"ל בודאי כר"י דלאו לאיברים עומדת וכפסק הרשב"ם להדיח בפיר' ופ"ה מהל' מ"א הל' ה' וע"ש בלח"מ ואם כן ע"כ חזקה איקור דבהמה היינו שאינו זכוח וכ"כ הר"ש ריש חולין וכן משמע ברש"י בח"י שהבאתי דעיקר הטעם משום איקור שאינו זכוח ואם כן מ"מ לדין לק"מ לא מס' דרוסה דהא קיי"ל כשיטת רש"י דבכל ס"ט לא מוקמינן לחזקה או כתי" החוספות דרוסה שכיה ומנהמה דמחזיקין איקור עד שידוע במה נשחטה נמי לא מוכח מידי להחזיק מאיקור לאיקור אחר דז"א דרוקא גבי בהמה דקאי בחזקת שאינו זכוח שפיר מחזיקין לחופו איקור דזה שייך נמי בבבלה ולכן בע"י עד שידוע וכזה יש ליישב גם כן דבחולין מ"ן משני הש"ס קסבר עולא א"ח לנס"ד ופריך מ"ש השוחט בסכין פגום ומשני החס החילוד ריעותח בסכין ולמה לא הק' הש"ס הא בהמה לא איחרעי וכדק"ל לר"ח אלא משום דעולא חלמיר דר"י ואם כן בהמה בחייה בחזקת איקור שאינו זכוח עומדת וכיון דאיחרע סכין ממילא גם הבהמה איחרע. ומכל מה שכתבתי נכתב לן שאין שום מקום להוכיח להחזיק מאיקור לאיקור אחר ודלא כע"ז בסיומן כ"ז ס"ק י"ע דעטס י"א שהוא דעת הר"ן משום דמחזיקין מאיקור לאיקור עריפות דליחא אלא טעם הר"ן כמ"ש לעיל ס"י י"ג:

כו חזקה מוזמן לזמן וממקום למקום :

כלל גדול מלינו בפוסקים דמחזיקין איקור מוזמן לזמן ולא ממקום למקום. ואמנם זה אינו נוסס לכ"ע וגם מלינו במקומות אחרים שסובר לכלל זה וידוע שהוא כלל גדול בדיני חו"ה. ולזה נברר אי"ה ונחפש ונחקור מכל המקומות בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים. ונחן התורה יחיר עיני שלא חכשל בדבר הלכה ויעמידני על האמת:

דין זה יחלק לבי אופנים (א) במקום למקום (ב) בלוחו מקום. וגם זה יחלק לבי אופנים (א) איסור שנמלא בקדרה ועכשיו הוא לונן אם מחזיקין ומזון ונאמר שהיה בו כבר כשהיה רוח (ב) רשעה המליחה של האיסור הוא בהיחור כגון עלם חלול שנמלא בחלב ולא ירעינן אם היה בו מזה או לא (ג) שלקה מעט חבלי זה בכלי אחר ומלא האיסור בכלי הראשון (ד) או להיפך שנמלא בכלי הזה השני (ה) שחבז בכלי אחר ונמלא בכלי שחבז קודם:

צריכין לנו להקדים הא דקיי"ל סי' עומאה ברה"ר דטהור חי הוא הלל"מ או דילפינן מקוטה או מעטס דאוקי עהרות על חזקתן הפוסקות בע"ז ל"ז ע"ב ד"ה הא הלכת' כהכו דמעטס חזקה והלכת' ל"ד חלל הלכת' לגמור מקוטה היינו דברת"י עמא וכ"כ חוקי' בקוטה כ"ח ע"ב וע' צה"ט פ"ד דטהרות וכ"כ מהרש"א בדה"ט ע"א ובפסחים ט' דהא דק"ט ברה"ר טהור היינו ככל איסורין דאמרינן העמד סדור על חזקתו חלל שהחוקי' בחולין ט' וריש נדה כהכו דאפילו במקום דליכא חזקה גמרי' מקוטה לעהר והיינו כמו שכתב שם מהר"ם לובלין דכ"מ במקום דליכא למגמר מקוטה אעפ"כ טהור ברה"ר היכא דליכא חזקה וזהו דהתוס' גרסי כי אמרינן אוקי חזקה כגון סי' נגע ר"ל סי' נגע בדבר שאינו יכול להיות כגון ב' שבילין וכדומה דלא ילפינן מקוטה כדא"י החס בהוספות ולזה לריכין עממא דחזקה וחפשי דגם דעת רש"י הכי דכתב החס דל"ג סי' נגע דבלא"ה טהור ברה"ר כונתו דק' נגע בלא"ה טהור משא"כ בודאי נגע רק ולא ידעינן אף חי או מת בזה טהור מכה חזקה ילא לנו דנוכל לילך איסור מטומאה ברה"ר להיכא דליכא חזקה אוקמינן לחזקתו ה"מ באיסורין ולא אמרינן שאני טומאה דמקוטה ילפי' ז"א דלא ילפינן רק דאפילו במקום דליכא חזקה טהור אבל במקום דליכא חזקה ואמרינן אוקי חזקה הכי נמי באיסור ובזה מובחר דברי הוספות נדה ב' ע"ב ד"ה דליכא וכי' חלל חי לאו האי עממא הוי מוקמינן לחזקת' אע"ג דהשתא ודאי עממא כמו בנגע באל' בליטה דמטהרי רבנן בראהו חי מצערב אף על גב דהשתא מת וליכא חזקה חיות עכ"ל. וק' ממ"ג חי ברה"ר אף בלא חזקה טהור ואי ברה"י לא מהני חזקה ולפי הנ"ל ח"ט דגם ברה"ר דטהור הוא רק מעטס חזקה:

ובא"ר כלל ל"ד דין כ"ה כסב וז"ל כנמלא קערה חולכות בין של צמר וסי' שמת הורחה בכ"ר כהב מהר"ש כמו דאין מחזיקין עומאה במקום למקום הכי נמי גבי איסור כוי' ואמרינן עתה בזה ומה שנמלא עכשיו ביניהם לא מקרי ריעותא דיש לומר שלא הורחה עממאן ואע"ג דאיסור מטומאה לא ילפינן הנ"מ מאי דילפינן מקוטה כמו ברה"י ודאי עמא ובר"ה מותר וטהור חלל משאר עומאות דלא ילפי' מקוטה חלל בסברא כגון השתא נפל השרץ וכה"ג ילפי' עכ"ל:

כה דין אם מחזיקין במקום למקום :

במקום למקום כיצד קדרה שאלקה מכירה והניחה במקום אחר ומלא בה איסור עכשיו כשהוא לונן בזה דעת כל הפוסקים דלא מחזיקין איסור שנאמר שהיה בו כבר במקום ראשון ושם ה"י הקדרה רוחתה חלל אמרינן כאן נמלא כאן היחה וכ"כ המ"א בסיומן חס"ז סי' ק"ה בקופו ע"ש והביא רמ"א מקוניא דנדה ו' קופה שנשחמטו בה עהרות במקום זה וטלטל לזוית אחרת ומלאו בה שרץ ע"ש ואף על גב דהתוס' קיימא לן כר"י דאמר תולין וכדפסק הרמב"ם בפ"ז מהלכות אבה"ע ל"ל דדוקא בחרומה מחומרת דטהרות חלל בחולין מותר וכן הוא בהדיא בל"ז דין ז' והבאתי דבריו בסיומן ל"ד שבי' ואין מחזיקין במקום לנזקס וכ"כ עוד בכלל כ"ז דין ג' והבאתי בסיומן הסמוך וז"ל רש"י א בחידושי' חולין י' שכתב בשם ר"ש בהמה שנשחטה ונמלאת עריפה שהחוקיות ק"ל דהחלב איסור למפרע דקבירא ליה דכיון דאיגלאי מילתא דאינה מן הרוב אי"כ לא היה לה חזקה מעולם וכמו שכתבנו לעיל סיומן י"ד חלל הרשע"א קבירא ליה דלעולם מעמידין על חזקתו ואמרינן השתא איסורע וכחב ח"ל ומיהו הנ"מ בעריפותא שאפשר לומר דהשתא קמוך לשחיטה ממש נולד בה חלל ודאי בערפותא קרבא או ערפותא אחרת שא"ל לתלותה בשעת שחיטה ודאי איסור דהא ח"א לך להעמידה על חזקה דהא ודאי כפקא ואי אהה יודע מתי כערפה ומתי ילאה מחזקה אוקרינן למפרע וכענין שאמרו בנדה גבי כסמ"ט נדה כ"ו דהאשה עממה עד שעה כיבוס דכיון דכתס זה יבש וע"כ לא ראתה עכשיו ל"א העמידה על חזקה כוי' ואף על גב דגבי מומין אמרו העמד אשה על חזקה וכחוקת הבעל נולדו ואע"פ שהמומין הללו שנולדו בה מומים שא"ל שנולדו בה עכשיו ממש החס הוא רמ"מ ברשות הבעל נמלא ואין לנו להחזיקם מרשות לרשות חלל אמרינן כאן נמלאו כוי' כלומר ברשות זה נמלאו וברשות זה מחזיקין שהיו עד כאן לשונו הרי בהדיא דילפינן עריפותא ממומין ואמרינן כאן נמלאו כוי':

וב"מ אם קנה ראובן משמעון פרה שהלכה שמעון וראובן שחטה ונמלאת ערפה לא יהיה החלב של שמעון איסור דנימא כאן נמלא כוי' ז"א דלשיטת הוספות דקבירי' להו דאיגלי למפרע שלא היחה מן הרוב וא"כ בערפה מן הבען מחזיקין לה וכן לשיטת רש"י בהגלר פי' המכה או בסרכא למאן דקבירא ליה שא"ל פחות מן ג' ימים ודאי דלא מהני מה שנשחטה למקום אחר בחוך ג' ימים ועוד כמו שכתבו פוסקות נדה ב' ד"ה מעט לעת גבי אשה דלא שייך לומר במקום למקום דכ"מ שהיא טומאה עמה וה"מ בבהמה ככ"מ עריפתה ע"ה והנה כל האחרונים הפכו לעיקר דעת הרשע"א חס נוכל לומר רגע קודם שחיטה איסורע מוקמינן לחזקה ודלא כמו שכתב הרשע"א במושה"ב וכבר חמה ע"ז הע"ז בסיומן פ"א ואם לא נוכל לומר רגע קודם שחיטה וע"כ ילאה קודם לזה דעת הע"ז דלרעת הסמ"ק ורמ"א דחס נוכל ליתן זמן מוגבל אוקמינן על חזקה עד אומתו זמן וסברא זו כתב הרמ"א דף פ"ז ובזה ח"ש דלא יחלוק הסמ"ק על הכלל שכתבו הרשע"א ור"ש ור"ן ומוס' בנדה דף ג' ד"ה ושרלים ומה שכתב הש"ך דלסמ"ק משום דחזקה בהמה מכה רוב ועריף מחזקה ונסתייע מרא"ש שכתב רובא עדיף מחזקה המעיין ברשע"א ור"ן חס לא כתבו מהמה דעריף חלל שכתבו שיש לכהמה חזקה מצוררת מכה רוב וזה גם כן כוונת הרמ"א דר"ל דאע"ג דחזקה דאינה מצוררת לא מיקרי חזקה חלל ברוב שאינו מצורר מיקרי רוב וכ"כ המע"מ בהדיא ולפי"ז בלא הוגלר פי' המכה וכיוצא בו דכיון דנוכל ליתן גבול וקלכה ונאמר דרגע קודם שזכר ראובן הפרה נטרפה וא"כ ל"ע להכשיר החלב שחלב ראובן וע' בק' ל"ד שכתבתי דעת רמ"א דוקא חס נוכל ליתן זמן ביניים חלל לא שנאמר קודם שנעשה אומתו מעשה כמו קודם שנקרש השונן:

כמו נבאר אם גם באיסור דאורייתא לא מחזיקין במקום למקום וטעם מחלוקת בגמרא ברוב וקרוב איזה עדיף :

ואמנם בעיקר הדין שכחב המ"ח בשנטל קדרה מכירה למקו"ח זה נקרא ממקום למקום ונלמח כן הוא להדיח בנה ג' גבי קופה דפליגי חזקיה זריי וכ"כ האו"ה כלל כ"ז דין ג' בהדיח בנמלא זכוב בקטרה ח"ל דלא מחזיקין איקור ממקום למקום אפי' באיקור דאורייתא עכ"ל והכי מוכח להדיח מראב"ד שהנלמח בסימן מ"ח שכחב במערה מכלי לכלי ונמלא שרץ בתחמון דטהור דאף על גב דהוי עומחה הנחה צידי ארס והוי דאורייתא שיש בהן דעת לשאלו כיון דאין מחזיקין ממקום למקום ע"ש ואמנם ל"ע היבא רמ"ז זה בחורה ומלמחי בחידושי רמב"ן ע"כ כ"ד גבי עכבי מלנעי והובא צ"ד סימן רל"ד סעיף י"ד וז"ל דכי האי לא קרוב בלחור הוא אלא במקומו ממש' הוא וחזקה כאן נמלא כו' וה"ל בכרס הנעוץ ירק וירק נמכר חולה לו ע"ש והע"ז שם אף שלח ראה חידושי רמב"ן קיימו מקבירא דנפשיה וא"כ משמע דהכי קים להו לחכמים ככל חזקות ואמנם מלמחי לרשב"א בחידושי יבמות דף ק"ו ונמלחמות שם גבי מרי ילחק ר"ג דכחוב במחון לא תסקינן משום כאן נמלא אלא א"כ היבא דאיכא רגלים לדבר ונאשה משום עיגונא הקילו לסמוך על זה וכן כהב הנ"י שם וסיים אין כל המקומות וכל הדברים שוין בענין זה עד כאן לשונו וכן כתבתי בסימן מ"ב דע"כ גם דעת החוספוס הכי ובודאי בחזקה גמורה מפקינן ממונא ומשמע ג"כ דדוקא משום עיגונא הקילו אכל לא בשאר איקורין ומי יתן וכדע באיזה מקום נאמר באיקור כאן נמלא כיון שנעול בפנינו ויקור ומולא הדבר ומי כהחכם ויורע פשר:

ואמנם כ"ל דודאי כבירא זו דכאן נמלא הוא הקבירא דאורייתא ובלאו הכי לא זכימי להלוס איך אפשר דיהיה מטעם חזקה דמשונה חזקה זו מכל חזקות לא מנעיה מחזקה הגוף או מכה רוב אפילו לחזקות דאמרינן אין ארס מעיז ואין ארס פורע דזה דבר ידוע על פי ענע וע"ז מחקר אכל שנאמר שישחייב שבאן נמלא כו' ולא בא לכאן ממקום אחר זה דבר שאין המחקר יכול לחקור אע"כ דהוא קבירא דאורייתא ונראה לי דזה הוא קבירא מחלוקת ר"ח ור"ז עכ"ל ד"ד דר"ח ס"ל רוב וקרוב הולכין אחר רוב ור"ז קבירא ליה אחר הקרוב ולא מלינו שום טעם במחלוקתן למה. וכ"ל דבהא פליגי דר"ח ס"ל דעס דהעיר הקרובה היא מביאה דחזקה שהרולה סיה מעיר הקרובה כמו שכחו חוספוס שם ד"ה צדליכא ואמרינן כאן נמלא ההרוב וכאן היה בשעת ההריגה ומסתמא הרולה מלוחי העיר ולא חיישינן שמה נהרג במקום אחר והובא לכאן דאמרינן כאן נמלא אכל היבא דאיכא מסא דנפשיה אמרי' מסתמא הרולה סיה מלוחי העיר דאזלינן בהר רוב וקיימא לן רוב וחזקה רובא עדיף ור"ז קבירא ליה דלא מטעם חזקה אלא גזמ"כ הוא כדמוכח שמורדין מעיר שיש בה כ"ד הביאו פוס' שם דאמרינן כאן נמלא כו' ואפילו נגר הרוב דמ"ש כיון דשניהם גזמ"כ ואנן קיימא לן כר"ח דכאן נמלא הוא מטעם חזקה והיינו טעמא נמי כולהו דאימח במסכת שקלים בין חולין למ"ש קרוב לחולין חולין דאמרינן כאן נמלא ולא אמרינן דנפל ממעות מ"ש והובא לכאן דחזקה כאן נמלא והיינו נמי טעמא דהמערה מכלי לכלי כמ"ש הראב"ד וכן טעמא דאו"ה בזכוב בקטרה דזה דומה ממש לשני עיירות ונמלא קרוב לזה דאמרינן כאן נמלא כו' ואמנם בקופה שנשתמשו בזוית זו והביאו לזוית אחרת דכאן י"ל דאנו דיינינן על השרץ שנמלא עכשיו בזוית אחרת כאן נמלא השרץ בזוית זו כאן יהיה בזוית זו ונפל לקופה עכשיו וי"ל ג"כ להיפך כאן נמלא בחוך הקופה וכאן סיתה מחילה בקופה זו ולכן פליגי דחזקיה קבירא ליה דזה הוי ממקום למקום ממש כמו צ' כלים דמורה בה ר"י כמ"ש הראב"ד כדמוכח ממני מכלי לכלי וה"ל דיינינן על מקום הקרקע והרי הוא מקום אחר ור"י ס"ל דיינינן על הקופה. ולא דמי כלל לצי כלים שהרי הקופה עלמה הביאו לכאן ולא דמי לעיר הקרובה ולא ממקום למקום דבעיר הקרובה לא היה שום הנחה לכאן ולמה נימא שנהרג במקום אחר והביאו לכאן מה שאין כן הלא דהא הביאו הקופה לכאן שגם אמרינן שגם השרץ הובא לכאן וא"כ דינו כמו קופה באותה זוית דהוי ממון מזמן לזמן ומחזיקין ולפ"ז לשיעור דשבי"א ורמב"ם שהנלמח בסימן כ"ו ונ"ל דס"ל דאפילו ממון מזמן לזמן חולין א"כ א"ש דר"י קבירא ליה ה"ל חולין דכיון דלא הוי ממקום למקום נשאר ממון לזמן וכולין אמנם לדעת הר"ן שכחבתי בסימן ל"ז דס"ל דממון לזמן שורפין ואם כן קשה למה קבירא ליה ר"י חולין ול"ל דר"י מספקא ליה אם הוי ממקום למקום או לא ולכן חולין ולפ"ז אף דהדין שכחב המ"ח בשנטל קדרה מהכירה ונלמח בה חטה לקולא סיינו משום דהוי מילמח דרבנן ואף לדעת הגאונים שם דס"ל דאף בחטה אקור בפסח ממון לזמן שא"כ הכא דאפשר דהוי ממקום למקום ואף לדעת רשב"א שם הוי דהוי ממון לזמן יש לומר באיקור כ"ש סמכינן על ר"ן שם ואמנם ל"ע אם נמלא חמץ שאין ששים כנגדו דהוי ספק איקור דאורייתא וא"כ לדעת אלו הגאונים דמחזיקין ממון לזמן ל"ע להסיר דאינו דומה למה שכחב או"ה וראב"ד דסתם הוי ממקום למקום ממש:

וכ"ל דמ"ש המ"ח בשנטל קדרה מכירה למקו"ח ל"ד למקו"ח אלא אפילו עדיין הוא על הכירה רק שזה ממקום זה למקום זה נקרא ממקום למקום וכן משמע ממש"כ הנ"י בשם רשב"א צ"ד סימן ק"ץ במלמח דם שלא כנגד בים הסורף דלא אמרינן שהביאה בירה מסורף לכאן דלא מחזיקין ממקום למקום ע"ש:

ל דין אם מחזיקין מזמן לזמן :

אם נמלא איקור בקדרה שעכשיו היא לוננת והוא עדיין בלוחו ממקום מלינו בזה מקומות שלי"ע שהרי כתבתי לעיל בשם הרשב"א והר"ן ובש"ע ס"י פ"א דהיבא דנוכל לומר השתא איסרע מוקמינן לחזקה קמייתא עד השתא והחוספוס בחולין ט' ובנה צ' הוכיחו קבירא זו מדאורייתא דאע"ג דנחסק הנגע ביום ז' אעפ"כ הלא לבית צימי ההסגר עמא וחייב קרבן אע"ג דאיסרע אע"כ דמוקמינן הנגע על חזקתו ואמרינן השתא איסרע רק שהחוספוס מחלקים צ"ן נגע לבין מקוה דל"א השתא נחסקה וכ' דדוקא במקוה שכן דרך ברות ומעינות לסעמים שיעלו או יחסרו מימיו וכיון דחזיקין דהשתא חסר

בינת שער רוב וחזקה אדם

אמרינן דמעיקרא נמי נחמיה שהרי לנו רואים שדרך אורח המקוה ככך משא"כ כנגד שאין צענו להשנות וא"כ מה"ט נימא שנחמך מקודם ולכן אמרינן השתא נחמיה כן כ"ל לפרש דברי החוקמות ועוד שכתבו חוקמות ריש נדה ב' ג' ופ' המדיר ובעירובין ל"ה דדוקא לקדשים מחזיקין איסור מומן לזמן והיינו מדרבנן משום חומרא דטהרות משא"כ לחולין וכ"כ הרשב"א ור"ן בהידושיהם ריש נדה והא דכ' הרשב"א והר"ן דהיכא דנשבר או נשמע גף העוף ולא ידעין אין מחיים אי לאחר מיתה דהוי ק' דאורייתא ולא מוקמינן הגף והרגל בחזקה שהיו שלמים עד עכשיו כבר כתבתי לעיל בסימן ע"ז דדעת רשב"א דכל הערפות בנהמה שכיח יותר מחיים וכפרט שבירת הגף שכי' הש"ך בהדיא דיותר מלוי מחיים (ועיין לעיל בסימן הנ"ל) ולכן מוקמינן הנהמה לחזקה עד רגע קודם שחיטה וכמו שחפכו לעיקר כל האחרונים בדעה הרשב"א ואמנם מלינו בהרבה מקומות שקותר לכלל זה בא"ח ס"י סק"ז סעיף י"ב במליגת חרנגולת ונמלא חטה דפקק המחבר לאיסור וכ' המ"א והפ"ח העטם דמחזיקין איסור מומן לזמן וכ"כ המ"א שם בסק"ק ע"ו וסק"ק כ"ח דטעמו של רשב"א נמלא שנומלא בו חטה דמחזיקין מומן לזמן וכן בי"ד ס"י ק"ד בעכבר בשומן כ' דאסור ובאמת תמה עליו שם בכ"פ דהא בסי' פ"א קיי"ל דאמרינן השתא אחרע וכמו שכי' החוקמות דדוקא בקדשים מדרבנן:

ובקדושין ע"ע דפריך לרב דאמר הרי בוגרת לפנינו פריך חילימא בתוך ו' חדשים השתא היא דבגרה בחוס' שם ד"ה ושמואל דמשמע דמוקמינן לחזקה נערוה עד עכשיו אבל רש"י כ' שם ודלמא השתא דבגרה ועי' בטור ובש"ע בא"ע ס"י ל"ז עוד יש להביא ראייה בגיטין דף ע"ו כתבו לאחר י"ב חדש אם הגע קודם למיתה ה"ז גע ואם ס' מגורשת ואינה מגורשת ופקקו כן כל הפוסקים וכ' הר"ן העטם ח"ל דלא מוקמינן ל"י בחזקה הי ונימא לאחר יב"ח מה אלא כיון דהשתא מה תקמי הכא תפקינן ליה דלמא בתוך י"ב חדש מה עכ"ל הרי להדיא דמחזיקין מומן לזמן עוד בגיטין ל"א במניה פירות וכ' הרמב"ם בפ"ז מהל' מעשר מלאך שאבדו אינו מעשר ודאי חששין למפרע ועיד ראייה ביבמות ס"ח גבי ס' בן ע"י שבא על חשה דפסולה לתרומה והקי' חוקמות נוקמה לחזקה וחי' כגון שהוא עכשיו בן ע"י ואחרע חזקתו הרי להדיא דמחזיקין למפרע ואמנם משני דינים אלו אין ראייה כ"כ דלענין תרומה לכ"ע מחזיקין למפרע מדרבנן עכ"פ וכן י"ל דמשום חומרא דא"א מחזיקין למפרע ועוד תפקין ששחט דקיי"ל כר"ה בלא שבר עלמות ואמרינן בעור נפגם ולמה לא נעמיד הסבין בחזקתו ונימא במפרקת נפגם ואמנם היתי לי שזכיתי לכיון לדעת רבינו הש"ך בנקה"כ ס"י של"ו דכ"מ שיש חזקה איסור ל"א עכשיו אחרע דאדרבה העמד הדבר על חזקתו של איסור וכדאימא להדיא ריש נדה החס תרמי לריעותא וא"כ אין ראייה מכל אלו תפקין וגיטין דאם נאמר עכשיו מה והיתה מגורשת ואינה זקוקה ליבס והרי עד עכשיו היתה רחוקה זקוקה ליבס ואף דלענין להנשא לכהונה אדרבה היא בחזקה דמותיה לכהונה אם לא נחזיק מאיסור לאיסור ז"א שהרי מבואר לעיל בסימן כ"ג דבכה"ג לכ"ע מחזיקין מאיסור לאיסור ועוד כיון דלאחר מלמא ע"כ הוי ק' גירושין הוי נמי לכל מילי והנה מה שכי' שם הע"ז בסימן של"ו והביא ראייה ממפקח בגל דעמא מחלחלו ומזה הביא ראייה דע"כ כיון שאדם עומד למות ולכן כיון שהוא מה לפנינו אחרע חזקתו הדברים הם אמיתים כמ"ס הר"ן בגיטין שהעמקתי וכ"כ הרשב"א בחי' נדה (עי' בסימן הסמוך חי"ה) אבל אינו מקפיד דלשיטתו מוכח מדאורייתא לא מוקמינן לחזקה זו דהא מביא פסח ב' ואם כן קשה למה כתבו לאחר י"ב חדש הוי ס' מגורשת אע"כ דבאמת מדאורייתא לא מוקמינן לחזקה זו ומדרבנן לא הלכו לגמרי אחר חזקה זו ומחזיקין למפרע ולכן מגורשת ואפשר דהוי ס' מגורשת מדאורייתא כיון דהיא בחזקה זקוקה ליבס והיכא דאיכא חזקה איסור הוי חזקה נגד חזקה אבל אי נימא כע"ז דמדאורייתא אמרינן מעיקרא מה והוי מדאורייתא אינה מגורשת וגם החזקה שזקוקה ליבס תסייע לזה ואם כן למה הוי ס' מגורשת. ול"ע בגיטין י"ג ד"ה שמוא יחפה בחוקמות שם. וראיה לדבר שהרי כנגד בא' בלילה וראוהו חי בערב ולכ"ע עהור ברה"ר ולשיטת חוקמות בע"ז וקועה היינו מטעם חזקה כמו שכתבתי בסי' כ"ז דס"ע ברה"ר דטהור לא ילפינן מטועה אע"כ ל"ל כמו שכתב הש"ך שם בנקה"כ דכיון דנפל עליו גל כבר בטלה חזקתו ויש למת חבלין לזה דודאי יש לאדם חזקה חיות ולא חיישינן למיתה מחמת עלמו אבל כיון שנפל עליו גל ידוע שהגל יהרוג אותו ול"ס לאוקמי לחזקה ובא"ע סק"י י"ג בקטן שנמלא בו שערות דס"ל להרא"ש דמחזיקין אותו למפרע לגדול והרשב"א חולק עליו וס"ל דהוי רק ס' אין להביא ראייה דהתם שאני דחזקה דרבא מקיי"ע דכיון שהגיע לשנים חזקה שהביא שערות ועיין לקמן בשער ביה הנשים בהשוכה דפקק קטן מה שנכתוב חי"ה ולא זכינו לידע שום ראייה מן הש"ס להחזיק למפרע והש"ך שכתב בסימן פ"א כדלקמן בסי' ק"ץ גבי כהם יבש בחלוק הגב דהי"ע כתב כן ואין ראייה מכתמים דהוא רק לתרומה ומש"כ לקמן בסי' ק"ץ שם לא נזכר דבר מה רק כוונתו כמ"ס הרשב"א שהעמקתי לעיל ס"י כ"ח דמטמא למפרע עד שעת כיבוס והרשב"א לא כתב ראייה מכהם דבאמת אין ראייה דזה דוקא לתרומה רק שכתב בזה"ל וכענין שאמרו בנדה גבי כתמים והפ"ח שם בסימן סק"ז כת' ראייה מנולדו בה מומין בבית אביה על-האב להביא ראייה שמשכתארכה נולדו בה מומין וא"ל אמרינן שמקודם אירוסין היו בה ולא"ג ריש לה חזקה הגוף וקיי"ל כר"כ דעדיף מחזקה מומן אע"כ דמחזיקין מומן לזמן (וכ"כ הגאון החסיד בש"ע) ואני לא זכיתי להבין כלל דבריהם שהרי העמקתי לעיל ס"י כ"ח לשון הרשב"א ח"ל וא"ע י"ג דגבי מומין אמרו העמד על חזקתו ובחזקה הבעל נולדו וא"ע ש' מומין הללו שנולדו בה מומין שא"א שנולדו בה עכשיו התם הוא דהוי ממקום למקום הרי להדיא דמומין א"א שנאמר שנולדו בה עכשיו ברגע זו וכמו שיעיד החוש כי המום שיוולד ברגע זו כגון ע"י מקרה זה ניכר ואם מחמת חולי א"א שיהיה ברגע אחד ובזה באמת לכ"ע מחזיקין למפרע אבל במקום דכובל לומר השתא אחרע אדרבה קיי"ל בסימן פ"א דאמרינן השתא אחרע ואף הש"ך שם אדרבה כתב דבנהמה אפי' א"א לומר השתא אחרע מוקמינן לחזקה אבל איפכא במקום דכובל לומר השתא אחרע שחזיק מומן לזמן לא מלינו ואין להטעם דכוונת רשב"א ור"ן שכתבו דמירי במומין שא"א שיוולדו עכשיו היינו משום דמחזיקין קממא קממי ומשמע בכל מומין וברשות הבעל אפי' מומין שא"א שיוולדו עכשיו וראיות הפ"ח מביא ראייה דמשמע אפי' במומין שאפשר שיוולדו עכשיו ואפי' הכי מחזיקין למפרע ז"א דאכ"ק מאי קושיא לרשב"א מסיבא אדרבה ליקשי מרישא דל"א כלל השתא

דאיחירע אלל ע"כ דכונחו דכל מומין שבעולם אי"א לומר שכולו ברנע זו ולכן מליה חזיה ניהא דמחזיקין למפרע ולא קשה להו רק מסיפא מליה בעלה ולכן הולדכו לתרין דשא"ה דהוי ממקום למקום. עוד כתב הגאון החסיד רחיה ממדלה " דליים נדה ג' ע"כ ורחיה זו לא זכייה נס כן להנין שהרי כחכו חוספות ריש נדה דזה מיירי לקדשים ולכן נראה לי דק"ל לראב"ן ולהעומדים בשיטתו כיון דקיי"ל בנגע בח' בלילה ולמחר מלאו מה כחכמים דמטמאים והיינו אפילו לשרוף כמ"ש בהדיח חוס' ורשב"א ור"ן בח"י נדה והרי ס' עומאה ברה"ר עהור ואס"ה שורפין ש"מ דכל מומן לזמן כודאי משוי לכו רבנן ולכן החמירו אלו הגאונים אפילו בחולין דדוקא ממל"מ דאינו חלל לחלות בזה לא החמירו בחולין אבל מומן לזמן שורפין אפילו בחולין מדרכנן מחזיקין ואפילו במקום דנוכל לומר השתא איחירע ומה שק' ע"ז מקימן פ"א בהגהר אי"ה בדברינ' בס"י הקמוך וחיי הכותב כי כמה שנים אחר שכתבתי זאת מלאתי בהשוכח ח"ל קימן ג' שכתב גם כן רחיה זו דמחזיקין מנגע בלחור מרשורפין קדשים ע"ש אך ראייתי שס כמה דברים דלעג"ד ל"ע וארשום אוהס בחוך דברי:

לא דין דאם היה הדבר בחזקת בדוק לכ"ע אמרינן השתא נפל ואם לא היה לו חזקה כלל לכ"ע מחזיקין למפרע ומחלוקתם רק במקום דליכא חזקה ברורה:

וכאחר ששינו סמוכים לרעת הגאונים דמחזיקין איסור מומן לזמן והיינו משום דשורפין חרומה וקדשים וא"כ זכינו לדין דדוקא במקום דליכא חזקה ברורה כמליגת מרגנוליס במיס דסתם מיס חין מקננים אוהס ואף שבודאי פעם אחת היו המיס כלל גרעינים זה לא מקרי חזקה דשמא סיכף כששאלו אוהס היה זה גרעין. וגרע ממה שכתב הפ"ה בסיומן חס"ז שהמרגנוליס היה לה חזקה שכולדה כלל גרעין דזה דלא מקרי חזקה כדאיחא בי"ד קימן ר"א סעיף כ"ה ובקדושין ע"ע בחוספת ד"ה מי איכא ובגדה י"ח בחוספות ד"ה ספק שער לבן דדבר הרגיל לא מקרי חזקה ואף שהסופ' בגדה ל"ב ד"ה ר"מ כתבו דמסתמא לא ראהה משכולדה כו' ואוקמה אחזקהה שא"ה דמיירי בחינוקת בעריקה דלא שכיח שפראה ע"ש אבל במקום שסינן המיס והיו בחזקה זו שלא היו בהם גרעינים לכ"ע לא מחזיקין למפרע ואפילו מדרכנן ודבר זה מצורה צמ"ב שהביא המ"א שם בס"ק י"ח וז"ל אבל מומן לזמן כמליגת מרגנוליס ל"א כאן נמלא דכה"ג אשכחן בפ"ק דחולין ופ"ק דגרה לענין בהמה שנמלאת טרפה ולענין מקום שנמלאת חסרה דלא אמרינן ה"חא נטרפה וחסרה אלא מטעם העמד המקום על חזקה והבהמה כיון שנשחטה בחזקה הישר עומדה ה"ל לא הוי חזקה לא אמרינן יהלכך כאן דליכא חזקה היישינן שמא היה הגרעין במיס עכ"ל הרי בהדיא שאס היה חזקה למיס כגון שסינן מומן אמרינן השתא נפל ורחיה לדבר שהרי אפילו בקדשים אמרינן דשמאי סבירא ליה דין שעתן דחוקי אשה על חזקה והלל סבירא ליה שאני אשה דשכיחי בה דמיס וכחכו החוספות נדה ב' וז"ל אבל אי לאו האי טעמא הוי מוקמינן אחזקה עהרה אע"ג דהשתא וראי עמא כדאיחא בחוספתא מודיס חכמים לר"מ בנגע בח' בלילה ורחיה מי מצערב דעהור אף על גב דהשתא הוא מה עכ"ל הרי להדיא דדוקא כלל ראינו אוהו מי סבירי להו לחכמים דממא אפילו ברה"ר כדכתב הרשב"א ור"ן בחידושי נדה וז"ל הר"ן ד"ה דאלו מע"ל וא"ה ומ"ש דמע"ל שבגדה חולין ובנגע ח' בלילה חכמים מטמאים לאו קו' היא דהא בראהו מי מודיס חכמים דעהור אלמא כל היכא דקאי מעיקרא בחזקה מי אף על פי שנמלאת עכשיו מה לא מפקינן ליה מחזקהו וה"כ גבי אשה כיון דבחזקה עהרה עומדת שהרי בדוקה היא חוקמה אחזקהה וכ"כ הרשב"א ומסיים רק משום חומרא דעהרות אמרינן דאינה בדוקה עכ"ל וכ"כ הר"ן עוד דף ד' ד"ה ואב"א וז"ל אבל בדוקה אפילו בזוית קופה אינן טמאים דה"ל כאלו שאמרו מודיס חכמים לר"מ בראהו מי עכ"ל וכ"כ הרמב"ם בפ"ה מהל' אבה"ע דראהו מי מצערב דעהור ברה"ר וכבר כתבו דמרינן איסור. מטומאה ברה"ר דעמא דעהור משום חזקה וברה"י היינו טעמא דגזרת הכתוב הוא מקוטה דלא מהני חזקה ואף דהרמב"ם שם בפרק י"ז כתב דבקופה בדוקה טמאות ע"כ כונחו חולין שהרי כולל בדינים אלו דקופה בדוקה באלוהו מקום וממקום למקום בהלכה ח' ובמקום למקום כתב דחולין שמע מיניה דאף באלוהו מקום חולין וז"ל בפ"ה קופה שנשחטשו בה טהרות ונמלא בה שרץ אס יש לה שוליים או אוננים הרי כל טהרות שנשחטשו בה טמאות אפילו סיה בדוקה ומכוסה שמא עם הגבהת ידו מן הבדיקה נפל שרץ ואפילו נשחטשו בה טהרות בזוית זו יעלעלה לזוית אחרת כולן טמאות לפי שמחזיקין עומאה ממקום למקום לחלות עכ"ל ומדכ"ל שניהם בהלכה ח' ש"מ דחד דיכא בהרוייהו דחולין ועוד שהרי כתב שמא עם סילוק ידו וכיון דמשום שמא ע"כ חולין ואף דבראהו מי פסק דעהור היינו ברה"ר מה שאין כן קופה דמיירי ברה"י ועוד דהא באוקימתא בגמרא דמודיס שמאי והלל בקופה דממא היינו באינה בדוקה ופלוגמא דחזקיה ור"י בדוקה וק"ל לר"י בהדיא דחולין וא"כ אף למסקנא דמשני דמודי הלל ושמאי בזוית קופה היינו באינה בדוקה ולשרוף ברעת הר"ן או לחלות כדעת רשב"א כמו שנבאר אי"ה בסיומן ל"ו וסימן ל"ז עכ"פ לכ"ע בקופה בדוקה באלוהו מקום רק לחלות וכבר כתבו דאין לנו שום מקום ללמוד להחזיק מומן לזמן רק מדמלינו דשורפין ע"ז קדשים וכיון דאפילו בקדשים בדוק רק לחלות א"כ בחולין מותר כמו שפסק בממקום למקום דהסם כוני חולין בקדשים ואפ"ה בחולין מותר ה"ה בדוק באלוהו מקום כיון דבקדשים רק חולין בחולין מותר לגמרי ולפ"ז אס סינן מיס והיו בחזקה ודאי שלא היה בהן גרעין אמרינן השתא נפל והיינו נמי עממא דכנהמה אמרינן השתא נטרפה משום דיש לה חזקה עובה ולא מטעמיה דש"ך דחזקה היא מכת רוב ועדיף משאר חזקה ליחא דכבר כתבתי דזה ליחא ברה"א ור"ן רק כוונתם כיון דיש לה חזקה רק כיון שאין להמה חזקה אחרת ולכן כחכו חזקה מכת רוב ולא משום דעדיפא משאר חזקות:

לב דין דאפילו עבר זמן רב משבדק כל זמן שלא יצא מחזקתו הוא בחזקת בדוק וקו' עצומה על השנת הראב"ד בפ"ה מהל' ט"מ:

והנה יש מקום לומר כיון דמרינן דין זה מנגע ח' בלילה וראהו מי מצערב דלכ"ע עהור ברה"ר כיון דהיה לו חזקה חיים משא"כ כשלא ראהו מי מצערב שלא היה בחזקה חיים כמ"כ הרשב"א

והרין שהנחתי וא"כ הרי הוא להדיא דדוקא כשהוא בחזקה זו עונה אי קודם דאיתרע וא"כ ה"נ בכל איסורין דוקא כשדוק בחזק עונה אי קודם דאיתרע זה מקרי בדוק אבל מה שדק קודם לעונה לא מחני. ומלחתי בחשוי ח"ל ק"י ג' שכ"כ ואמנם כ"ל דזה אינו דז"ל התוספתא פ"ו דטהרות נגע בל"ה בליטה כו' ומורים חכמים בראונו חי מצערב דטהור היה ישן ע"ג חבן כשחר מלא עליה שרץ או רוק ר"ח מטהר וחכמים מעמלים מורים חכמים לר"ח שאם ראהו נקי אע"פ שבה שחרים ומלא שרץ טהור ע"כ הרי דדוקא גבי אדם נקט מצערב ובשרץ ורוק נקט סתמא ור"חתי בחוספתא שדפס עם פירוש הגר"ח שגם בשרץ כ"י מצערב אבל כ"י דל"ע דיגיד עליו ריעו שהרי איחא עוד שם בחוספתא פ"ד קבר הנמלא מעמא למפרע בל"ה ואמר ברי גי שלא היה קודם לעשרי שנה אין עמא אלא משע' מליח' ואילך ע"כ וכ"פ הרמב"ם פ"ח הל' ח' מהל' ע"מ הרי להדיא דדוקא בחדם בעינן ראהו חי מצערב אבל בכל דברים שעולס כיון שהיה בחזקה זו אפילו קודם כ"י שנה לעולם הוא בחזקה זו וכ"פ רמ"ח בסי' י"ח בבדיקה הסבין ונסיון ק"ן סעיף ל"ח לענין בדיקה עד ונס"י קל"ע סעיף ח' וכל זמן דלא ילא מחזקמו ומסתמא הוא בחזקמו והכי מוכח דהא כמו דס"ב לשמאי דכל הנשים דיין שעתן לקרשים הכי קי"ל לחולין דטעמא דהלל רק משום תומרא דקרשים ואם כן כמו דלהלל מעמא מפקידה לפקידה אפילו לימים הרבה ה"נ לג"ש נשים דיין שעתן אפילו לימים הרבה וכן בקופי לא מחלקין אם בדוק בסמוך או מקודם רק בין בדוקה לשאינה בדוקה אלא ע"כ דבכ"ד חוץ מאדם אין לחלק בין בסמוך או לזמן מרובה:

ואפ"ש שיש לחלק בין אדם לכ"ד הוא שהרי כתב הרשב"א ור"ן דאם לא ראהו חי מצערב לא היה בחזקה חי וע"כ ל"ל שהרי בודאי יש לאדם חזקה חיים שהרי מקריבין מטמאו ונחון גיטו בחזקה שהוא חי וע"כ ל"ל דזה דוקא כ"י שלא ראינו בו שהוא מת אנו מחזיקין אותו לחי ונשא"כ כשהוא מת לפנינו הרי קברו מוכיח עליו שלא היה לו חזקה אלימא שחזקה זו עשויה להשתנות שסוף אדם למוט ועדי בשחק שכיונתי סברא זו למש"כ הע"ז ב"ד ס"י של"ו ולכן מדרבנן חיישי חכמים לטמא למפרע אך מה שכתב הע"ז שם דמדאורייתא איתרע חזקמו כבר כתבתי ומה לעיל בסיון למ"ד אבל כשראהו חי בערב דזה מילחא דל"ש לגמרי שימות אדם כהרף עין סיכף לאחר שראהו אוקמוהו חכמים אדאורייתא ואמרינן השתא ברגע זו מה אכל בכל דבר שיש לו חזקה אלימא בזה לא חשו חכמים כלל אפי' לענין טהרות ואמרינן השתא איתרע:

ודע דברמב"ם שהנחתי בפ"ח מהל' ע"מ שפסק התוספתא דקבר הנמלא כו' ואם אמר אי ברי גי כו' השי' הראב"ד וכו' דתוספתא זו אינו משוה עם המשנה מצוי שנמלא בו שרץ מטמא למש"ע עד שיאמר בדקתי את המצוי או עד שעת כיבוד כו' וה"נ נימא ליוס אי או ב' אמר ראייתו נקבר המת עם ע"כ. והכ"מ דחק מאד לחרץ ומאד נפלא בעיני שהרי גמ' ערוכה היא ריש כדה ומ"ש ממצוי דמנן השרץ שנמלא כו' ומשני כיון דאי' שרלים ידי' ושרלים דעלמא כחרתי לריעומא דמי וע"ש בחוס' משא"כ בקבר ודברי הראב"ד והכ"מ ל"ע גדול ליישנם שלא נחשוד ח"ו אותם שנעלמה מהם גמ' ערוכה וקשהות ח"ל הכיח ראייה ממנו שנמלא בו שרץ דמעמא למפרע ונס עליו ל"ע שהרי בגמ' משני דהוי חרתי לריעומא:

לג וצ"א לנו מכ"ז דאף לרעת הגאונים דמחזיקין איסור למפרע הוא דוקא במקום דלא היה חזקה ברורה אבל במקום חזקה ברורה לכ"ע לא מחזיקין למפרע. והנה דבר זה מבואר ג"כ ב"ד ס"י אי' בהגהה בשוחט שדקו ולא ידע דיש חילוק אם נעל קבלה פעם אי' וא"כ היה לו חזקה עונה ולכן אמרי' השתא איתרע משא"כ כשלא היה לו קבלה מעולם שלא היה לו חזקה מעולם וכמו שכתב הרשב"א בחשוי והביאו הר"מ וז"ל וא"א העמד דבר על חזקמו אלא במי שהחזק מחללו אבל זה איזה חזקה יש לו כו' ע"ש וע"ש בש"ך מה שמחלק בר"מ בין זה לבהמה ואמנם הע"ז שם והסקים עמו הפ"ח הרינו להשיג על הרמ"א מחוס' חולין ע"ש ולפי מה שכתבתי לעיל בסי' ל' דכלע"ד דכוונת חוס' לחלק בין מקוה לנגע דמקוה שחסר כיון שכן הוא בעבע המעינות שיש איזה מעין שמקורו נשחט או בור שרקעיתו צולע המים וזה נחסר לפעמים וכיון שאנו רואים שזה חסר ולכן אמרינן חסר ואחאי משא"כ בנגע שאין בעבעו אמרי' השתא נחסר ולפ"ז יתפרשו ג"כ דברי תוספתא בחולין דמחלקין בין מקוה לכסין וא"כ לק"מ ג"כ משוחט דבודאי אין בעבע השוחט שישכח לימודו כשיחזור עליו חמיר עד שיבט ויסיר מלבו ובודאי רינו של האגורה בל"ה לא מיירי דוקא ששכח הרבה הלכות אלא אפילו שכח הלכה אי' ועכ"פ כיון שאין בעבע כך רק במקרה שסיר אמרינן השתא שכח ובהלכה אי' ששכח בודאי ל"ש לומר שכח ואחא דהא ע"כ רגע קודם ששכח היה יודע אותה הלכה וא"כ אמרי' השתא שכח ועכ"פ איך שיהיה חילוק הנ"ל בין היה לו חזקה או לא זה מבואר ברמ"א:

וצ"א לנו דבמקום חזקה ברורה לכ"ע לא מחזיקין למפרע וכו'. קום דליכא חזקה כלל לכ"ע מחזיקין למפרע כמש"כ הרשב"א איזה חזקה יש לו כו' ולא פליגי אלא במקום דליכא חזקה ברורה כגון קופה דמסתמא לא הי' בו שרץ רק אפשר שנטל לחובו וכן מים שמולגין דמסתמא לא היה בו גרעין רק דאפשר שנטל לחובו כיון שהסיר השנחחו:

לד דין עכבר שנפל בשומן :

אך דברי רמ"א במ"ח ל"ע הביאו הש"ך בסי' ק"ד ס"ק ז' בעכבר בשומן דאם בל לפניו רך חסור שמה נכבש בחובו יוס שלם וכ"כ הרמ"א בסי' ק"ה דס' כנוש חסור וכתב הע"ז דמיירי בסי' א"ס נכבש מע"ל וק' דכימא עכשיו נפל שהרי כחבנו שבמקום שיש חזקה ברורה לכ"ע אין מחזיקין וזמון לזמן והכא היה חזקה ברורה שלא היה העכבר בשומן בשעה שהחך אותו ובסי' ק"ה י"ל בענין שלא היה לו חזקה ברורה ורמ"א לשיטתו דפסק בל"ח ס"י חס"ז דמחזיקין וזמן לזמן ובזה מקולק ק"י כו"פ בסיון ק"ה אבל מעכבר קשה ובשלא כשבא לפנינו קשה וירוע שהיה רך יוס שלם וכן כשידעין בודאי שנטל לחובו כשהיה רך כגון שנמלא בשולי הקערה כמש"כ באו"ה ח"ש דכיון דע"כ לא נפל ברגע זו שעכשיו הוא קשה וע"כ נטל מקודם וכיון דלא ידעין אימתי מחזיקין למפרע כמו שכתבנו לעיל ס"י כ"ח בשם רשב"א ומה שהק' הכו"פ דכינעא רגע קודם שנקרש נפל כ"ל דזה לא נקרא גבול דדוקא בעריפות אמרינן ברגע שקודם שחיעה שהוא עכשיו או ברגע שקודם ג' ימים נערפת

משא"כ הקרישה שאין לנו יודעין כלל אימת נקרא חבל בנח רך דיש לומר עכשיו ברגע זו נפל ל"ע ז"ל כיון דהני עכברי רשיעי חיבף כשמדיחים מאכל קופלים לחוכו הוי כחוקה שמוחזק לן שדרכו להחמיר שכתבו בסי' י"א וא"כ א"א להעמיד השומן כלל על חזקתו וחילוק זה מוכרח ג"כ באו"ה שכתב בכלל ל' ק"י ז' צבא לפנינו קשה דמותר דאמרינן חיבף אחר נפילתו נקרא ואם כן קשה למה אוקר צדק כימא ג"כ עכשיו נפל אע"כ דס"ל דהוי ספק הרגיל וס"ל ג"כ כיון דהקרישה הוא ספק הרגיל ואזלינן אחר המלוי צין לקולא וצין לחומרא אך קשה על הרמ"א באמת למה אוקר כימא שנקרא מקודם ונ"ל דבאמת אם השומן עומד במקום קר דיותר מלוי שיקרא קודם מע"ל אזלינן אחר המלוי אלא דמיירי שעומד במקום חס שראוי להסתפק בו שמה היה רך כל מע"ל ואם כן ארובה כיון שהיה השומן חס ורך מעמידין על חזקתו הראשונה כמו כנגע אע"כ שעכשיו חסר והכי כתיב אע"כ שעכשיו בא קשה ונקרא שהרי חזקה זו שהיה רך הוא חזקה ברורה וזוהו לכ"ע אמרינן עכשיו אחרע ולפי"ז י"ל דאין כאן מחלוקת ובהנ"ל השיב רמ"א על או"ה:

ודבריו או"ה שם לא זכיתי להבין שכתב בכלל ל' דין ז' דכל פעם לנו הושעין לחומרא צין בראורייתא וצין בדרכנן והא קי"ל ס' דרבנן לקולא וכמו שכתב שם סימן ב' בסי' כגוש ב"מ דאינו אלא מדרכנן דמותר ועוד ל"ע שקומר דבריו שכתב בכלל כ"ז סימן ג' בזבוב שנמלא בקערה וז"ל ואפי"ה היה כלי שני ממשל דלמא לאחר שנחקרר בתבשיל נפלה וזה קומר למש"כ בכלל ל' ול"ע:

ועוד בסימן ל"ו שכתבתי דלרשב"א דוקא אם ידעין שנכנס בחוכו זמן רק לנו מקופקים בזמן אם הוא מע"ל בזה אמרינן ס' כגוש אסור חבל אם לנו מקופקים אימת נפל לחוכו דנקרא"י תולין לשיעמו א"כ בחולין מותר לגמרי וזה דלא כנקה"כ בסי' ק"ה בספק כגוש:

ל' פירוש בדברי רשב"א בתשו' דלא כמ"א בסי' תס"ז:

ולכאורה נסתר כל מה שכתבתי דהא כתב הרמ"א בסימן תס"ז ס"ק כ"א דהרשב"א ס"ל כמלא חטה במלה משום דמחזיקין מזמן לזמן ואמרינן שהחטה היה במים והא מים שלשין מלוח בודאי הם בדוקים כמש"כ הרא"ש והביאו הב"י בסעיף י"א ועיי"ש בב"י ובפ"ה ואפי"ה ס"ל דמחזיקין למפרע ואמנם באמת דברי הרמ"א ל"ע שהרי הוא בעלמו הביא דעת הרמ"ב שהעסקתי לעיל בסימן ל"א דכתב להדיא דדוקא היכא דליכא חזקה ל"א השתא אימרע מוכח להדיא חבל היכא דליכא חזקה אמרינן השתא אימרע ואמנם באמת לדעת מוכח דלרשב"א אמרינן לעולם השתא אימרע אפי"ה במקום דליכא חזקה כדאכתוב לקמן אי"ה בסימן ל"ו ואפי"ה אם כימא דבזה הרשב"א מודה עכ"פ במקום דליכא חזקה בודאי לכ"ע אמרינן השתא אימרע כדקיי"ל בי"ד בסי' פ"א וז"ל רשב"א הביאו הב"י בסימן תס"ז בהב"ה הרשב"א שאלת חטה מתוקעת שנמלאה בפסח בחוך הלחם או מעט לחם חמץ חסונה דבר ברור הוא כו' חבל כרון שלפנינו טעם אחר יש לאסרו (ז"ל רשב"א בתשו' ס"י קע"ו) שהחטה המתוקעת אם אמה עושה חמץ וכאלו נחנקת והחמילה קודם שהחגבל בחוך העיסה כיון שחמץ במשהו יש לומר שאקרה הכל שלא במקום אחר בלבד נגעה אלא כאן וכאן דרך גלגולה וז"ל בכי הא כאן נמלא וכאן היה ועוד שהמים מוליכים היולא מלאוהו בגריר בכל כמו רועע עכ"ל וכוונתו דכאן בודאי לא שייך לומר השתא נפל שהרי מלא חטה בקוע' בחוך הלחם ור"ל בלחם שאמרי כנר וכ"מ ממה שכתב שם שאלו נגע פח חמץ אפילו חמה כו' ואם כן בע"כ היה בעיסה ואין אוקרין חטה בקוע' ומחזיקין אוחו לחמץ וע"ז כתב דלפי מה שאנו מחזיקין חטה בקוע' לחמץ וא"כ אסורה כל העיסה שלא בלבד במקום אחר נגעה כו' דהא כיון דע"כ א"א לומר עכשיו ברגע נפל שהרי הוא אפוי וע"כ נפל בעורו עיסה וא"כ הרי כבר ילחם מחזקתה ואין לנו יודעין באיזה זמן ילחם וא"כ נאמר דרגע קודם שנגמר המלה נפל דלפי"ל לרשב"א הכי עיין בסי' פ"א דדוקא אם נוכח לומר ברגע זו ואם כן אין שייך לומר עכשיו נפל רק דעדיין י"ל דאינו אוקר אלא כדי נעילה דכאן נמלא וכפירת הרא"ש ע"ז כתב דכאן ל"ש כאן נמלא רידוע שלא במקום אחר נגעה דכיון דאין לנו זמן ידוע אמרינן שמתחלה הגלגול נפל וא"כ נגעה בכל מקום ונ"ל דזה ג"כ טעם האוכרין במעשה דרא"ש ואם כן אין סתירה מרשב"א לדברי דהתם אי אפשר לומר השתא נפל ודלא כמ"א שכתב דטעמו דרשב"א משום דס"ל דמחזיקין מזמן לזמן דשא"ה דכיון דא"א לומר עכשיו ברגע זו נפל וגם הרא"ש דמכשיר המלות היינו דוקא במים בדוקים ולפי סברתו דכיון דלא נחמץ העיסה פשיטא החטה או משום דהוי מוקדס למקום ולפי"ל שעי"י שגלגל נוגע בכלם אלא אמרינן כאן נמלא חבל ברין י"ב במל"ג דאינו צדוק יש לומר דמורה דמחזיקין למפרע וזוהו יש ליטב ג"כ קושית הר"מ שם שהק' על המדרכי במעשה ששרו בשר בפסח ולמחר מלאו גרעין ואסרו ר"ש ור' משולם דאין כאן אלא ספק אי שמה אחר כך נפל למים וס' דאורייתא לחומרא ותמה הר"מ דהא איסור משהו אינו אלא מדרבנן ועוד הק' דאפילו באיסור דאורייתא אמרינן השתא נערפה בי"ד ס"י פ"א ולפי הנ"ל א"ש דס"ל דדוקא בעריפות דיש לכהמה חזקה אמרינן השתא אחרע מה שאין כן במי שריה דמסתמא אינן בדוקין וקו' אי יש ליטב ע"פ שכתב הש"ך בכללי ס"ק דהיכא שנחגבל ע"י הערובת להיות דרבנן ל"א בזה ס' דרבנן לקולא וא"כ הכא נמי יש לומר דסבירא ליה כיון דהאיסור מלך עלמנו הוא דאורייתא רק מחמת שהוא משהו הוי דרבנן סבירא ליה ל"א אמרינן בזה ספק דרבנן לקולא:

ל' דעת הרשב"א דלא מחזיקין מזמן לזמן אפי" בדבר שאין לו חזקה:

ואמנם כו' דייקין שפיר נראה דלרשב"א לא מחזיקין כלל מזמן לזמן אפילו במקום דליכא חזקה ברורה וכמו שהבין הרמ"א דרשב"א וניירי במל"גה ודלא כמ"א. דכבר כתבתי לעיל ס"י ל"א דמקום למקום אע"כ דתולין בקדשים מ"מ בחולין מותר לגמרי דדוקא מזמן לזמן דשורפין בקדשים כדמוכח מנגע בא' בל"ג אסרו הגאונים בחולין והנה מלינו לרשב"א דס"ל דאפי"ה מזמן לזמן נמי תולין אפי"ה בקדשים וא"כ בודאי ה"כ בחולין מותר לגמרי דמ"ש במקום למקום מזמן לזמן כיון דבשניהם תולין בקדשים ודבר זה מחלוקת צין הר"ן והרשב"א בתי' נדה ג' ע"ב בר"ן ד"ה אי אמה מודה בקופה שנשפצו בה עהרומ ונמלא בה שרץ דעהרומ עמאום וכתב הר"ן וא"כ ולהלל גופי" קשיא עומאם

וראית דאלו הכא עמא ודאי ואלו מע"ל שבכרה חולין ע"ש הרי להדיא דק"ל דשורפין אבל הרשב"א כהב שם דהא דקופה נמי חולין לביה ואי קש' לך מה בין זו לנגע בתי בליה דשורפין והכא חולין הא תרילגא לעיל דהכא ס' ביאה הוא ס' הוי ס' לא הוי שם אבל בנגע בתי דודאי נגע חזלין בחר שעה מליחתן וע"כ מוכח דאף באינה צדוקה ס"ל דחולין דאל"כ מאי מק' מנגע בתי בליה הא הם הוי כאינו צדוק וכמו שכתב הרשב"א שם דאדם זה לא היה לו חזקה חיות ולפ"ז לרשב"א דוקא בנמלא גרעין וידע"י שגרעין זה היה במים מכבר רק דאלו מקופקים אס' כההוץ כבר או עכשיו כההוץ דהוי דומיא דנגע בתי דשורפין הכי נמי אקור אבל ס' אס' כפל עכשיו כיון דבקדשי חולין אפילו באינו צדוק א"כ בחולין מותר לבמרי:

ובמורה ל"ע על הב"ה הביאו במ"א ס"י סק"ז שכתב שגא לא כתרכה עד עכשיו כיון דמחזיקין מזמן לזמן אין זה ס'. עכשיו ראיתי דלק"מ שכיון דאין קותר החזקה אמרי" ק"ס כמבואר בכללי ס"ק:

ל' דגם רמב"ם ס"ל ברשב"א :

וב"ל דגם דעת הרמב"ם ברשב"א שהרי בפ"ז מהל' אבה"ט כתב ח"ל קופה שנשתמשו בה טהרות ונמלא בה שרץ אס' יש לה שוליים או אונג"י הרי כל הטהרות שנשתמשו בה טהרות אפי' היה צדוקה ומכוסה שמה עם הגבהת ידו מן הצדקה נפל השרץ ואפילו נשתמש בה טהרות בזוית זו ועלעלה לזוית אחרת כולן טהרות לפי מחזיקין ממקום למקום לחלות כו' עכ"ל וכיון דכ"ל דינא דקופה באותו מקום וממקום בהל' ח' מוכח דהא דכתב באותו מקום טהרות היינו נמי להלות והכי מוכח בגמרא דמוקי קופה שנחלקו בה ר"י וחזקיה בצדוקה וס"ל לר"י דחולין ומדכחב אפילו צדוקה משמע דצדוקה ואינה צדוקה שוין לחלות ומפרש בגמרא ברשב"א דהך דקופה רק לחלות ואס' כן ע"כ לריך להלק בין ס' ביאה לודאי נגע כמו שכתב רשב"א:

ל"ח ישוב קו' הב"מ ותוי"ש על הרמב"ם והניחו בצ"ע :

ולפי' זיכה ה' אותנו לחרץ כמה קו' עלומות שקשה על הרמב"ם שהניח הכ"מ והתוי"ש בל"ע וצדברינו שהרמב"ם ס"ל ברשב"א יהיה הכל מחורץ. אימא בפ"ע דטהרות במתני' נמלא בנג המעטן טהור נמלא במעטן הנג עמא ע"כ ובתוספתא הביאו הר"ש שם מקיים דברי רבי וחכ"א נמלא בנג אינו עמא אלא נג במעטן אינו עמא אלא במעטן ע"כ והרמב"ם בפ"ז מהל' אבה"ט כתב ח"ל נמלא בנג זימים שבמעטן טהור נמלא במעטן המעטן עמא עכ"ל וזה כחכמים דחוספתא ותמהו עליו הכ"מ והתוי"ש דקיי"ל קהם מתני' ומחלוקת בצרייהא הלכה כסתם והתוי"ש בקש לחרץ הרמב"ם בדברי' תמוה"י שכתב משום דעל מתני' קשה מ"ש נמלא בנג וממלא במעטן דגם כן יש לומר השמא נפל וכמו שהקי' התוי"ש על המשנה קו' זו והניח בל"ע ומשום דהיה קשה לרמב"ם קו' זו על מתני' לכן לא פסק כסתם משנה ודברים אלו תמוהים וכי בשביל חקרן ידעתינו שאין אנו מצינים טעם המשנה לא נפסקו כמתני' ובואי החכמים היו יודעים טעם להלק ואס' רק הוא ממנו ובתמא לק"מ לא על המשנה וגם הרמב"ם פ' כהלכה. ונקדים, (כלל ח) דלכ"ע ממקום למקום אחר לגמרי כההיא דנמלא בנג וכאוחה מעשה דמהר"ם לובלין הביאו המ"א דס"י סק"ז בכרוב לכ"ע אפילו בקדשים טהור לגמרי וכמש"כ הראב"ד בהדיא בפ"ז מהל' אבה"ט הל' ח' ח"ל ואע"ג דר"י ס"ל מחזיקין לחלות הי"מ באוחה קופה אבל מכלי לכלי לא. (כלל ב') ממקום למקום באוחה כלי כההיא דקופה שנשתמשו בה טהרות בזוית זו ועלעלה לזוית אחרת בזה מחלוקת חזקי' ור"י וקיי"ל כר"י דחולין. (כלל ג') קופה שנשתמשו בה טהרות ולאחר שפינה הטהרות נמלא בה שרץ וזה דומה לנמלא במעטן בזה מודים שמאי והלל דהטהרות טהרות כרא"י דה' ג' ובה סליגי רשב"א ור"ן דל"שבי"א עמאות ר"ל חולין ולר"ן שורפין וכבר כהבנו דלרשב"א אפי' באינה צדוקה לא שורפין רק חולין דאל"כ לא מק' מידי מנגע בתי בליה כמו שביארנו. ומעכשיו בלא לחרץ ח"יה ומתחלי' נחרץ קו' הס"י"ע שהקי' במתני' מ"ש נמלא בנג או במעטן וחיי הכותב שזה שנים הרבה היה חללי ה"י זה וכאשר נדפסו משניות עם תוס' חדשים מלאתי שכן ס"י מהר"ש ודחה ס"י זה אבל באמת אין כאן שום דח"י שכבר כתבנו דנמלא בנג הוי ממקום למקום לגמרי ובה לכ"ע אין מחזיקין וכמו שכתב הראב"ד שהבאתי ולכן מה שבמעטן טהור אבל נמלא במעטן זה דומה ממש לקופה דמודים בה שמאי והלל דעמאות דהכי נמי פינה טהרות מן המעטן ונמלא במעטן ובה לכולי עלמא עמאות דהוי מזמן לזמן ממש ולק"מ ק"י התוי"ש על המשנה: וצ"ע על חכמים דחוספתא דק"ל אינו עמא אלא במעטן וכי יחלקו על שמאי והלל דק"ל דמודים דעמאות ול"ל דס"ל בלא דיברו שמאי והלל מזה או שטעו צדברי רבי שאמר נמלא במעטן הנג עמא וצדברי דר"ל טומאה וראית לשרוף וע"ז פליגי ואמרו אינו עמא אלא במעטן ר"ל טומאה וראית אבל שבנג רק חולין וס"ל דהא דמודים שמאי והלל דעמאות היינו רק לחלות וכדעת רשב"א. וענה פקח עיניך איך דקדק הרמב"ם ושינה לשון החוספתא מה שאין דרכו לשנות לשון הש"ס דאימא אין טמא אלא מעטן והרמב"ם העתיק נמלא במעטן עמא ולא הזכיר מה דינו של זימים שבנג כמו שכתב נמלא בנג זימים שבמעטן טהור אלא ע"כ דה"פ המעטן עמא ר"ל טומאה וראית לשרוף אבל שבנג לא הולך לזכור דכבר כתב בתחלת הפרק שם בדין קופה שהעתיקו לעיל ס"י ל"ז לפי מחזיקין ממקום למקום לחלות דודאי לא גרע אלו שבנג ממקום למקום והנה כמו שפירש הרשב"א דהא דמודי' הלל ושמאי בקופה דעמאות ר"ל לחלות ה"נ יתפרש מתני' נמלא במעטן הנג עמא ר"ל חולין ואיך היה הפירוש צדברי חכמים דחוספתא עכ"פ הרמב"ם פסק שפי' כסתם מתני' ומה"ש אס' נימא דגם חכמים דחוספתא ס"ל הכי ושמאי כלל הרמב"ם דין קופה דמודי' בהו שמאי והלל ודין קופה שנחלקו בה ר"י וחזקי' בהלכה ח' דק"ל ברשב"א בשניהם דחולין ומחורץ היטיב קו' התי"ע והכ"מ על המשנה ועל הרמב"ם:

ור"עך הנאמן על פירוש זה דבהלכה ה' בפי' הנזכר כתב הרמב"ם ח"ל הקורץ מקרלה מן העיסה ונמלא שרץ במקרלה המקרלה לבה עמא נמלא בעיסה העיסה לבה עמא נמלא בתוך המקרלה אף העיסה טמאה עכ"ל והוא דעת חכמים דחוספתא הביאה הר"ש שם דלרבי נמלא בעיסה המקרלה

עמא. ולכאורה מוכח מכאן קטירה לרצרי רכיון דכאן פסק להדיא כחכמים ח"כ ע"כ גם במעטן פסק כחכמים רמ"ט מעטן מעיקה אבל באמת פסק עיניך וראה כי אדרבה מכאן ראייה לרצרי שהרי במעטן מעתיק לשון המשנה המעטן עמא ולא העתיק לשון חכמים ח"כ עמא אלא מעטן דלשון זה בודאי משמע דהגב עהור לגמרי (ואף שפירשתי גם בדברי חכמים הכי דר"ל ח"כ עמא ודאי אלא מעטן אבל שבגב חולין היינו דחכמים קאי על רבי דאמר הגב עמא וקברי דר"ל טומאה ודאית וע"ז אמרו דח"כ עמא ודאי אלא המעטן אבל אם יעתיק לשון זה בודאי ה"י משמע דהגב עהור לגמרי) ובמקרה מעתיק לשון חכמים כהווייתן ח"כ עמא אלא עיקה לברה ח"כ דמעטן כיון דקחם מהכיתין דלא כחכמים ועכ"פ מוכח מקוגיא לכה דאף שבגב חולין דהא מודי שמאי והכל לכן פסק כקחם מהכ"י אבל במקרה דלא מלינו פלוגתא במחני רק בדריי הדרייין לכללא דהלכ' כרובן ועמא רבא איכא לחלק בין מעטן למקרה דבשלמא במעטן חייש"י שפיר שמא ה"י בחללה במעטן כח"כ הר"ש"י שם דאף אם ה"י השרץ במעטן לא הוי חזי ל"י אבל בעיקה דמיירי ע"כ שנמלא ע"ג העיקה ולא נחוכה דאי נחוכה אפילו במקרה גם העיקה עמא כח"כ הכ"מ שם ח"ל דאי במקרה כפל לא היה נחוכה אלא ע"ג עכ"ל ח"כ במקרה ר"ל ע"ג מקרה ודומיא דהכי בעיקה ר"ל ע"ג העיקה וח"כ ח"כ דהמקרה עהור לגמרי דאי ח"כ דה"י בעיקה מתהנה הוי חזי ליה ולכן דרין דמעטן כתב המעטן עמא דמשמע אבל שבג חולין כפי הכלל שכתב בריש הפ' דחולין ממוקם למקום משא"כ במקרה פסק כחכמים וכי ח"כ עמא אלא העיקה לכה דמשמע דהמקרה ח"כ בה שום טומאה אפילו לחלום:

ל' ישוב קו' תו"ט בפ"י דטהרות משנה ז' והניח בצ"ע:

שאלה מעשה ששאלו בכלי קטן מורה רומחם שע"ג האש נפקח וממנו ספק לקדירות הרבה עומדים על הכירה ונמלא חטה בקוטה בכלי הקטן. מה דינם של הקדירות:

תשובה חנן ההם בטהרות פ"י משנה ז' הזולף את הצור והעתיקה הרמב"ם פ"י הל' ג' מהל' אבות העומאות ח"ל הרמב"ם הזולף את הצור ונמלא ממנו חציות אם ה"י משקיע כל חצית צור ונמלא אותם ונמלא שרץ בראשונה כלן טמאות נמלא באחרונה היא טמאה וכלן טהורות שאני אומר אחר שמילא את הראשונה נפל שרץ לצור עכ"ל והיא משנה מפורשת בטהרות פ"י משנה ז' והק' החי"ט שם דמ"ש רישא כמי נ"מ' אחר שמילא הראשונה נפל השרץ בחצית ראשונה והניח בל"ע. ולפי מה שכתבתי בקיימנים הקודמים לק"מ דנמלא בראשונה מחזיקין באותו כלי מזמן לזמן ואמריין שה"י צו השרץ קודם שהכניסו לצור ונעמא כל מה שבצור (אבל נמלא בגב המעטן עהור דל"א שה"י השרץ בטהרות רק בגב או בכלי ונמלא במעטן הגב עמא דזה דומה לנמלא צור ובודאי נמלא צור הכל עמא כח"כ רמב"ם שם) אבל נמלא באחרונה באותו מה שבצור עמא ח"כ אבל החציות כולן טהורים דלא מחזיקין שהיה השרץ צור דזה הוי ממוקם למקום אחר דטהור לגמרי כמו נמלא בגב דמעטן עהור אלא דאמריין כיון שנמלא בחצית מחזיקין מזמן לזמן שהיה צו קודם שהכניסו לצור ולכן מה שבצור עמא וכמו שכתבו חוק' בנה ר"ה המדלה וכ"כ הרע"ב שם ומה שבי הרמב"ם שא"א אחר שמילא ראשונה נפל שרץ לצור כוונתו ליתן טעם למה הראשונה טהורה וע"ז כי שא"א אחר שמילא הראשונה נפל השרץ לצור ע"י החצית האחרון ולהורות שעכ"פ מה שבצור עמא ול"א עמא נפל בחצית אחרון לאחר שהוליאו מהצור דנגד החצית הוי מזמן לזמן ואמריין שהיה צו קודם שהכניסו לצור (ובפי' המשנה לא משמע הכי ול"ע) ולק"מ קו' החי"ט אבל בסיפא היה זולף בכלי וכוון לחוך החצית ונמלא שרץ בא' מהן היא לכה טמאה וכלן טהורות כאן חפ"י מה שבצור טהורה רכיון שלא הכניס החצית לצור הוי ממש ממוקם למקום אחר דבזה אפילו לר"י ח"כ מחזיקין בדכחתי לעיל בס"י ל"ח כ"ס הראב"ד ולפ"י מדוקדק מאד לשון המשנה ולשון הרמב"ם היא בלבד טמאה וברישא אחר היא טמאה ולא נקט בלבד והיינו משום דברישא גם הצור עמא אבל בסיפא אפילו הצור עהור וזהו שדקדק הרמב"ם וכתב שאני אומר צו בלבד נפל השרץ או היה בה עד שלא זלף:

מ' ישוב על קו' הב"מ על הרמב"ם בפרק י"ז הל' א':

ובזה יתורן ג"כ קושים הכ"מ שהניחו בל"ע שם הל' א' ח"כ הרמב"ם וכן הנמלא בכלי ונתן ציור כלים ונמלא שרץ בא' מהם הוא עמא והכלים טהורים ח"כ ע"כ שכולן ס' עמא השרץ בכלי שמילא צו ה"י תחלה מפני שהן כלים ואין בהם דעת לשחול ואם ה"י לכלי שמלא צו אוננים הואיל ואפשר שילאו הנמים ויחאחר צו השרץ כולן עמאים עכ"ל וכתב הכ"מ דרין זה חפ"ד דטהרות ומה שכתב ואם היה לכלי אוננים כו' קשה דזו אינה טענה אלא לטומאה הכלי שמלא צו לא לעמא שאר כלים ועוד ק' דברישא מטהר מפני שאין בהם דעת וא"כ למה עימא כשיש צו אוננים הא אין בהם דעת ול"ע עכ"ל הכ"מ ויחבאר דבריו בקמוץ ול"כ דרין זה הוליאה נוצריי דנה ר' ע"כ דאיהא ההם המדלה י' דליים זה אחר זה (פירש"י י' פעמים צרלי א' ומערה בכלי גדול) ונמלא שרץ בא' מהן הוא עמא וכולן טהורין פירש"י דאמריי השאה נפל דהואיל שלא מלא קודם שעררה הדלי בפעם הזאת לחוך הכלי טהורין) והנה לפירש"י לשון הברי"י אינו מדוקדק כ"כ דמדקחני צברי"י כלן טהורות ולפירש"י דמיירי שנוערה הכל לכלי א' ה"ל למחני הוא עמא והכל טהור ולכך פירש הרמב"ם דמיירי באמת שנוערה ל"י כלים ואף שאין כ"מ דגם במערה לכלי אחד דינו הכי רק דלשון הברייתא מורה כך ולפ"י דברי הרמב"ם יחבארו היטב שבי הנמלא בכלי ר"ל בכלי אחד ונתן ציור כלים ונמלא שרץ באחד מהן ח"כ כונתו כמו שהשב הכ"מ דר"ל באחד מן הציור כלים שעררה לחוכו אלא כונתו באחד מן הציור פעמים שנמלא בכלי זה וכפרש"י והשרץ נמלא בכלי שנמלא צו ולכן כתב הוא עמא ר"ל הכלי שמלא צו והכלים טהורים וכמו שפרש"י וזהו שכתב ח"כ שכלן כ"כ שמא היה השרץ בכלי שמלא צו ההלה דקדק לכחוב החלה וכונתו ח"כ דמחזיקין מזמן לזמן ואם כן יהיה כלן טמאות ע"ז כתב מפני שהן כלים והוא על פי הכלל שכתב פ"י ע"ז סל' ג' ח"כ דר"ל שכל שאין צו דעת ס' טהור בשהיה הדבר שקול ואין שם חזקה אבל אם היה הדבר ידוע שחזקתו שנטמא ה"ז עמא עכ"ל וה"כ כיון שאין לכלים אוננים ח"כ י' הוכחה שלא היה צו תחלה וכפירש"י אבל אם יש לכלי אוננים הואיל ואפשר שיחאחר השרץ כלן

בינת שער הב וחוקה אדם

עמאלין אע"ג דאין בו דעת כמו שהק' הכ"מ שהבאחי זה לק"מ דכ"מ רמ"ל מחזיקין מזמן לזמן הוי כדבר שחזקתו שנעמא ולא מהני מה שאין בו דעת אס לא שיש הוכחה לטור כגון שאין לו אונגים וכדפרש"י ולק"מ קו' הכ"מ דדינו של רמ"מ הוא צרייהא מפורשת בדה וכדפרש"י שם ורע דכל עמאלות אלו רק לחלום כמו שכתבתי ורע דלפ"ז ל"ל דמה שכתב הרמ"מ בפ' י"ז הל' ג' העמקתי לעיל ק"י ל"ע בדין הזולף את הצור ומקיים שם לשון המשנה דתנן ה"י צודק ומכסה ונמלא שרץ בחציות הכל עמא צבור הכל עמא במרחץ הכל עמא ופירושו שם הר"ש ור"א"ש והרע"ב דכ"ז קאי על צודק ומכסה ולכן בכל מקום שנמלא הכל עמא אכל משון הרמ"מ בפירושו וכחבורו שם כ' וז"ל ואם היה צודק ומכסה ונמלא שרץ בא' מהן כולן עמאלות וכן אם נמלא שרץ צבור או בכלי שזולף בה הכל עמא ומשמע דהאי וכן אם נמלא בכלי שזולף אינו קאי על צודק ומכסה רק דלעולם אם נמלא בכלי שזולף צו הכל עמא דמחזיקין מזמן לזמן דומיא דנמלא צבור דדאי לעולם עמא ולפ"ז מדלל חילוק בין אם יש לו אונגים או לא ע"כ דגם דעתו דקאי על ה"י צודק או שסמך עלמו בחילוק אונגים על מה שכתב בהל' א':

מא ומעשה ימורץ גם קו' הכ"מ שהכ"מ בל"ע שם בפ' י"ז הל' א' וז"ל הנמלא צ"י דל"מ זה אחר זה ונתן צ"י כלים מדלי א' לכלי א' ואין ידוע הראשון מן האחרון ונמלא שרץ בכלי אחת מהן הרי הע' כלים עם ה"י דל"מ עהורין שא"א שאלו בכלי זה ה"י השרץ מתחלתו ואם יש לדל"מ אונגים הרי כל הדל"מ עם כל הכלים עמאלין וע"ש בכ"מ וסיים אכל ק' למה הע' כלים עמאלים ול"ע עוד שם באותו הל' וז"ל המערה מכלי לכלי ונמלא שרץ בתחתון העליון טהור ואין אומרים מהעליון נפל אלא שאלו שמתחתון ה"י מפני שהם כלים ואין בהם דעת לשאלו עכ"ל וכמד הראב"ד חמה על ע"ש זה שהרי עמאלה הבאה בידי אדם הוא אכל הע"מ שכל הטומאות כשעת מליאתו וכמקום מליאתו כו' ואע"ג דר"י ק"ל מחזיקין ממקום למקום לחלום הכ"מ באותה קופה אכל מכל לכלי לא עכ"ל. והנה קושיה הראב"ד מטומאת' בידי אדם ומרחץ הכ"מ כיון דלא נודע לא מקרי הבאה בידי אדם ועל קו' ב' לא תירץ כלום. והנה נ"ל מה שהכריח לרמ"מ ליתן טעם מפני שהן כלים דייק הכי ממשנה דטהרות פ"ד מ"ד וז"ל כזית מן המה צפי עורב ק' האהיל על אדם ועל הכלים צרה"י ק' אדם עמא ק' כלים טהור הנמלא צעור דל"מ ונמלא שרץ כו' המערה מכלי לכלי ונמלא שרץ בתחתון העליון טהור ומדהקדים המשנה הכלל דק' כלים טהור והיינו משום שאין בו דיעה ש"מ דעמאל דכולה מתכיתין הוא משום שאין בהם דעת וע"ש בפ' המשנה להרמ"מ:

וכ"ל דק"ל לרמ"מ דלר"י אפי' מכלי לכלי דהיינו מקום אחר לגמרי אפי"ה ק"ל דחולין כפשעא דלישנא דגמ' ר"י סבר מחזיקין ממקום למקום ויש הוכחה לזה בגמרא דפריך שם ומי חלינן והתנן כבר כו' והא' החס' הוי מקום אחר לגמרי אע"כ דגמרא ק"ל דל"ש ולק"מ קו' ראב"ד ואם כן הכא נמי היה לנו להחזיק שמעליון נפל והא' דפקה הרמ"מ הבאחי לעיל בסימן ל"א בנמלא בגג המעטן טהור היינו כמש"כ הרא"ש שם בפ' המשנה וז"ל לפי שכשנתן הזיהים בכלי להעלותם לגג אם היה שרץ לפניו בכלי היה רוחו אכל כשנמלא במעטן אפי' חושש שאלו בתחלה היה שם קודם שהעלה לגג וא"כ כיון שיש הוכחה שלא היה במעטן ולכך המעטן טהור והיינו טעמא דמערה מעליון דאף דמטעם דאין מחזיקין ממקום למקום עכ"פ עמא לחלום אע"ג שהוא מקום אחר לגמרי מ"מ כיון שיש הוכחה דאי איתא דמעליון הוי חזי ליה וא"כ הוי ק' כלים וטהור והכי יש לומר לר"י דאע"ג דבדאי הלכה כקמ"ל משנה דמערה כו':

מב ומעשה יתפרש דין זה דממלא " דל"מ ונתן ל"י כלים ונמלא שרץ באחד הכל טהור ואף דמחזיקין ממקום למקום לחלום ומיירי מצור יין וזמן כקמ"ל בור דדין זה הוליא הרמ"מ ממתכיתין דטהרות פ"ד ודלל בכ"מ וכבר כתבו החוק' והר"ש שם דמתכיתין מיירי מצור יין וזמן ועיין היטב בלשון הרמ"מ דצדין א' בנמלא בכלי א' ונתן צ"י כלים כמד לפ"ש שיהאחרו הניס וכאן בהל' זו לא הזכיר מ"מ דבאמת מיירי מצור שמן וא"כ אם היה השרץ בדלי שדלה בו מן הצור ושאלו זה היה הראשון שמיילא בו ועמא כל מה שצבור כרין זולף ונמלא שרץ צרהשונה דכלן עמאלות ואמנם כיון שאין לדלי אונגים הוא רומה ממש למערה מכלי לכלי ונמלא בתחתון העליון טהור דאלו הוי בעליון הוי חזי ל"י ולכן כאן נמי הכל טהור אכל אם יש לדלי אונגים וא"כ חיישינן שפיר שה"י בעליון דמחזיקין ממקום למקום לחלום וכיון דלא ידעינן איזה היה ראשון חיישינן שאלו היה השרץ בדלי שהכניסו ראשון ונעמא כל הצור ולכן הכל עמא וז"ל לחלום:

ומה שכתבתי דדין דממלא בכלי א' הוליא מתכיתין דטהרות היפך ממש ממה שבי' ארונים הכ"מ הוא בדיוק גדול דהא צרי"י איתא להדיא מ"מ וגם המדלה " דל"מ ולא נזכר שם הכלים ששופך לחוכו ולכן מפרש רש"י ורמ"מ דר"ל שנמלא בכלי שדולה בו משא"כ במתכ"י דטהרות דלא נזכר מ"מ וגם שם איתא הנמלא צ"י דל"מ ור"ל שמיילא " כלים צ"י דל"מ רכן הוא סתמא דנמלא ששופך כל דלי לכלי אחר ודלל בגרס' החוק' שהביאו בדה בלשון המשנה המדלי דבנוסח' שלנו במשנ' הנמלי ור"ל שמיילא " כלים צ"י דל"מ וא"כ קאי ונמלא שרץ ר"ל באחד מן הכלים שמיילא וע"ש בתי"ע ונילול אוחו לדיק מכל השנות:

ולענין שאלהינו כיון דלדעת החוק' שכתבנו לעיל הא דמחזיקין מזמן לזמן ואפילו באותו מקום הוא דוקא לקדשים ודעת הרמ"מ ורשב"א בהדיא דאפילו בקדשים עכ"פ בקופה צדקה אינה אלא לחלום צרה"י וצרה"ר טהור לגמרי והכי איתא בהדיא במ"ב שהביא המ"א דמקום דאיכא חזקה אמרינן השתא איתרע ולפ"ז צודאי יש לקמוץ ע"ז במ"מ וכלים צדוקים שנאמר השתא נפל אם לא במקום דשכיח כמו שהוכחתי מעכבר בשומן ולפי מה שהוכחתי דדעת הרמ"מ ורשב"א דאפילו באינה צדוקה וצדוקים רק לחלום א"כ צדוקים הם לנו לתקל היכא דאינה שכיח דומיא דעכבר ולקמוץ על החוק' אף מי יקל ראשו נגד הש"ע שפקק כראשין בסימן ספ"ז סעיף י"ב במליגה דמחזיקין מזמן לזמן ועכ"פ צדוק לא מלינו בש"ע ויש להקל:

ולכן אם היו הכלי וסמיט צדוקין לא מחזיקין מזמן לזמן ואם לא היו צדוקין נוהגין לאסור

וא"כ אם יש לכלי קטן חוגנים או בליעות שאפשר לומר שאף על פי ששפך לקדרות נשאר הגרעין בכלי הקטן הכל אסור דאמרינן שהיה זו הגרעין קודם שהכניסו ליורה ונתחמץ הכל ואם אין לו חוגנים א"כ היורה והכלי אסור והשאר מותר:

ואמנם ל"ע שהרי בתוספות חולין נ"א ד"ה המוליד הקי' דכאן אמרינן כאן נמלא כאן היה וכן בהמדייר ובכדה אמרינן בשאלה חלוקה לאחרת ונמלא כחם דאין השניה מהוייבה לכבס ולא אמרי' כאן נמלא וכו' והרלו דדוקא לבעל מעשה מכירה או קדושין אמרינן כאן נמלא כו' אבל בלח"ה אפילו כשהדבר ברשות אחר לא אמרינן כאן נמלא אלא אמרינן מעיקרא היה והרי להדיא דאפי' מתקום למקום מחזיקינן למפרע וכ"ש ממון לזמן לחודיה ול"ל דתוס' ס"ל כמו שכתב י"ח"י בשם הרמב"ן וכ"כ הרשב"א בהידושי יבמות דף קט"ו דדוקא לגבי ממון לא אמרינן כאן נמלא כו' אבל באיסורין וכן בטומאה אמרינן באמת כאן נמלא:

מג ער עכשיו דברנו בענין ששעה המולידה היה באיסור כגון נשכר הגף וכיוצא בו וכן נמלא איסור בקדרה לונכת עכשיו וחיישינן שמא נפל לתוכה כשהיתה רוחתה ומעכשיו נחקור מה דינו ששעה המולידה הוא בהיתר:

שאלה עלם שנמלא בתבשיל של חלב ועכשיו אין בו מוח מי חיישינן שנעה הנפילה היה בו מוח וכימות ע"י הבישול.

חשובה שאלה זו מלאמי במנ"י בשו"ת סימן ע"ו וכתב ח"ל נראה דליכא חשש איסור כדאית' פ"ג דטהרות מהט שנמלאה חלודה טהורה שכל הטומאות כשעה מליאתן וכה"ג בפ"ט שם ואיתא נמי בריש נדה מלא שרץ שרוף כו' אכן יש ראיה לאסור מתוספתא דטהרות פ"ד אובל טמא שנמלא גרעינא שלו בחוך הככר או על גבי תבשיל רוחח אע"פ שאין עליה משקה עומה שאני אומר האובל כולו נפל שם וכימות בחוך הככר או מתחת הרתיחה הרי דמחזיקינן עומאה וה"ה לאיסור בכה"ג ופסקה הרמב"ם בפרק ע"ז מה"ל אה"ע וגם פסק לההיא דמחע ושרץ שרוף וע"כ לריך לחלוק דאין דרך הגרעין בלא אובל לנפול חוך התבשיל אלא זורקין אותו לאיבוד וע"ש והמעייין יראה שזה סברא בלא ראיה ועוד יראה המעיין שלא עיין כלל בתוספתא שהביא הר"ש בפ"ד דטהרות מ"ד רק שהוא מעתיק לשון זה מהרמב"ם ח"ל התוספתא גרעינא של גפת עומאה שנמלאה בחוך ככר ע"ג תבשיל רוחח אע"פ שאין עליה משקה עומה בחוך תבשיל לונג ע"ג ככר אע"פ שיש עליה משקה עומה טהורה ומפרש הר"ש ח"ל עומאה הככר דחגב רתיחה פלטה הגרעין שמן טמא הבלועה לתוכה ועמאה חה הככר (דמשקין עומאין מעומאין בכל שהוא כדאיתא בשפתיים דף י"ד וכ"כ רמב"ם בפ"ד מה"ל עומאה אובלין) אבל תבשיל לונג טהורה הככר דהכך משקין לא ילאו מן הגרעין ואין בגרעין כבילה לטמא חה המשקין וחה הככר (ר"ל האובל אינו מעמא א"כ כבילה כדאיתא שם ברמב"ם) עכ"ל ולפ"ז אין מכאן שום ראיה שהרי בלא האובל נמי מעמאה מתחת הגרעין עלמה ואדרבה מוכח מכאן דחזלינן בחר שעה מליאתן. ובאמת י"ל דקו' זו דכל הטומאה כשפת מליאתן דתקו לר"ש לפרש הטעם משום דפליטה (ואי לא דמקסיפא אמינא דמדברי הר"ש נשמע שהוא מפרש שהכל דבר אחר שהגרעין מונה על הככר והככר מונה ע"ג תבשיל ומה שדחקו לזה דאל"כ כפי"א ע"ג ככר בחוך תבשיל לונג א"כ משמע ע"ג ככר אע"ג שהוא רוחח כיון שאינו מוכח בחוכו רק ע"ג טהור ולשיטתו דמשום פליטה א"כ אפי' ע"ג ככר רוחח מ"מ מפליט ולכן הולרך לפרש דמירי שמוכח הככר ע"ג תבשיל לונג והכל דבר אחר וה"ה ברישא) אבל ברמב"ם לא יתח ליה כפי' רש"י דלפ"ז לא דמי כלל דין זה לשאר דינים דחגי בלוחו פרק דמירי מדין שעה מליאתן וגם אינו רולה לפרש דמירי בככר לונג והככר מונה על גבי תבשיל דא"כ למה נקיע ברישא בחוך הככר אפי' מונה ע"ג והככר מונה בתבשיל רוחח ג"כ פליט ולכן מפרש הרמב"ם דין זה שהוא נמי מושם דכל הטומאות כשעה מליאתן ובזה מדוייק לשון התוספתא דלכאורה קי' דברישה לכאורה משמע דתיבת רוחח קאי גם על הככר ובסיפא חגי תבשיל לונג וע"ג ככר דה"ל למחגי נמי כמו ברישא בחוך התבשיל וע"ג ככר לונג דאז שפיר קאי לונג על שניהם אבל השתא משנע דדוקא בתבשיל יש חילוק בין רוחח ללונג אבל בככר אין חילוק רק בין חוכו לע"ג אבל בין לונג לרוחח אין חילוק אבל בזה ניחא דברישה נמלא בחוך הככר אע"ג שהוא עכשיו לונג מ"מ כיון שמונח בחוכו ע"כ היה בו בשעה אפי' או ע"ג תבשיל רוחח דאפשר שיהיה האובל כימות ולכן עומא אובל בתוך תבשיל לונג ר"ל שמעולם לא היה רוחח וא"כ א"א לומר שהאובל היה כימות וכן ע"ג ככר אע"ג שהוא רוחח אי איתא שמונה האובל היה ניכר וא"כ יש הוכחה לזה שהיה גרעין לכד בלא אובל ולכן טהור ואמנם קו' המנ"י למה ברישא עמא כיזול בחר שעה מליאתן כמו במחע חלודה ושרץ שרוף כ"ל לחרץ שכתבתי לעיל דיש חילוק אם היה לטהרות חזקה ברורה כמו קופה בדוקה דבזה לכ"ע אוקומינן הטהרות על חזקתן ואמרינן השתא נפל זהו ג"כ מוש"כ תוספות ד"ה כשעה מליאתן נדה ד' ע"א דהא דשעה מליאתן לאו דאורייתא אלא משום חזקה טהרות ע"ש וע"כ ל"ל דא"כ כשהיה שעה מליאתן בטומאה נמי ניחא נעמיד גברא בחזקה טהרה ולמה דנגע באי' בלילה חכמים מעומאים ומה הוכיחו החוס' דבאמת אין זה רק משום חומרא דקדשים דהיכא דשעה מליאתן בטומאה מחזיקינן למפרע ודוקא בלא ראה מי מנערב שלא היה לו חזקה חיות כ"כ רק קסם חזקה אבל בראה מי מנערב דהיה לו חזקה ברורה מעונידין אותו ג"כ לחזקה זו ואמרינן השתא מה אפילו בקדשים ועוד בירושלמי גיעין פרק השונח הביאו המל"מ פט"ו מה' אה"ט ה"ל י' ח"ל המן הכינן מחע שנמלא חלודה או שבורה טהורה הניחה שיפה ומלאה חלודה ריב"ל אומר גי' ימים ראשונים ודאי עמאה אחרונים ודאי טהורים אמלעים ספק ד"י אומר גי' ימים ראשונים עמאים מכאן ואילך ספק ע"כ ונראה לי דהכי פירושו מחע ר"ל בק"ס מחע שלא ידע בה אם הייתה חלודה או שיפה ובזה לכו"ל עלמא חזלינן בחר שעה מליאתן דאע"ג דבדלי' פעם אי' הייתה המחע שיפה ושליונה אע"כ כיון שלא הכיר בה זה זמן מה עיבה ומה שפירש"י בנדה גי' שהיה נוכר בה שהיתה עמאה היינו נמי ממים רבים ועכ"פ לא היה בחזקה שיפה קודם האבירה כי לא ראה לוחה דומיא דשרץ שרוף ונטלית בלוחה דודאי היה לשרץ חזקה מי ואינו שרוף וכן המעלית וע"כ היינו טעמא דטהור משום שלא ראה לוחה קודם המליאה רק קסם חזקה יש לו ובזה לכ"ע חזלינן בחר שעה מליאתן דומיא דנגע בלילה דחכמים מעמאין

משום דשעת מליאתו בעומאה ואם ראהו חי מצערב טהור משום שהיה לו חזקה ברורה כמו שכתבתי לעיל בשם רש"י ור"ן וה"כ כשעת מליאתו וטהור דאמרינן השתא נפל וע"ז קאמר הירושלמי אע"ג דבסתם מחט לכ"ע אזלינן בחר שעה מליאתו אבל הכיחה שיפה ומלאה חלודה דזה דומה ממש לראשו חי מצערב דמוקמינן לחזקתו וה"כ מוקמינן המחט לחזקה ג' ימים ראשונים ואמרינן שבדאי היתה עדיין שיפה ובג' אחרונים פליגי דלריב"ל אומרים מקמחא כבר עברו ג' ימים משחלדה ור"י ס"ל כיון שהיתה בחזקה שיפה ריינו אם נכנס בגדר הספק שחא כבר נחלדה דמלך הדין היה לנו להעמידה לעולם בחזקה שיפה עד רגע זו רק כיון שדרך מחט שחעלה חלודה ולכן נכנס בגדר הספק זני"ל דזה נמי סירושו דמוקמחא שהביא הר"ש בעהרות פ"ג מ"ה ח"ל כל העומאות כו' אבד מחט שיפה ומלאה חלודה הרי היא בחזקה שיפה עד שיאמר כרי לי שהיתה חלודה ונחלדה ומוקמחא שבידינו לא נחלדה יותר אבל הר"ש העמיק עוד אבד מליאה חלודה ומלאה שיפה ה"ה בחזקה שיפה עד שיאמר כרי לי כו' ועיין בפירושו ר"ש מה שמפרש ול"כ דה"פ דרישא בודאי ניהא דכיון שהכיתה שיפה היא בחזקה שיפה כדאיחא בירושלמי ואיירי בחוץ ג' ימים דלכ"ע אמרי' השתא נחלדה או בחוץ ד' או ה' ימים ועמאה עכ"פ מוספק עד שיאמר כרי והסיפא אבדה חלודה ומלאה שיפה נ"ל דה"פ כיון שבדאי אין דרך המחט חלודה שהעשה שיפה דאדרב' דרכה לחלוד ולכן היא בחזקה שיפה ואמרי' שזו היא אחרת וכו' מפירש הר"ש עכ"פ ילא לא דיש חילוק בין חזקה קהס ובין חזקה מצוררת כדמוכח בהדיא מנגע באי בליה דיש חילוק בין ראהו חי בערב או לא ואע"ג דבודאי יש לאדם חזקה חיות שהרי מקריבין חטאתו אע"כ דבודאי מדאורייתא אין חילוק ונעמידין לעולם כל דבר שהי' מוחזק לנו פעם אי' שהוא כך מוקמינן לחזקתו לעולם ואין חילוק אם ראהו קמוך לזה או לא אם לא במקום דאחרע חזקה בודאי רק לחומר עהרות היכא דהמליאה בעומאה מחזיקין למפרע:

ורבנה כאשר נסתכל היעני בדברי רמב"ם שהנחתי שבי' אוכל עמא שנמלא גרעינא שלו כו' ושינה לשון המוסקפחא דאי' גרעינא של גפח עמאה שנמלאה כו' וידוע דרך הרמב"ם שהוא מעמיק דברי הש"ס כהווייתן ולכן נ"ל שבכוונה שינה דלא ניהא ליה לפרש בפירוש הר"ש משום פליעה דכל הפרק באוחו מוסקפחא מיירי מדין שעת מליאתה והנה לשון המוסקפחא משמע שהיה כאן גפח עמאה שהוא פקולת של זיתים וידוע שבגפח יש כמה גרעינים בלא אוכל וא"כ הוי קהס גרעינים שלא נודע לו אם היה בו אוכל או לא וא"כ קי' למה בחוץ הככר או בהבשיל רוחח עמאה ניהא כל העומאות כשעת מליאתו וגרעין לבד ה"י ולכן שינה זכ' ומפרש דכוונת המוסקפחא הוא כך אוכל עמא שנמלא גרעינא שלו ומשמע שהי' לפניו אוכל עמא עם הגרעין בחוכו וכיון שהוא בחזקה א' שהוא בחוץ האוכל וא"כ לעולם הוא בחזקתו ולכן בחוץ הככר או ע"ג בהבשיל רוחח ואע"ג די"ל דגרעין לבד ה"י מ"מ כיון שהוא בחזקה שהוא עם הפרי גמעמידין אותו בחזקתו ואמרי' אדרבה האוכל כמחה ולכן עמא נשאל"כ בסיפא דנמלא ע"ג כבר אע"ג שהוא רוחח אי' איתא שנמחה האוכל ה"י כיכר וכן בהבשיל לוכן ר"ל לוכן מחלתו דיש הוכחה לזה שלא ה"י עם האוכל ולכן עהור ובאמת אם ה"י בהבשיל שהיה מחללה רוחח אע"ג שעכשיו הוא לוכן ה"י הדין דחולין כמו בקופה בדוקה אבל לא מיירי המוסקפחא והרמב"ם מדין זה:

ולפ"ן יתבאר לנו שאלתא דינן במלא עלם חלול שמוחזק שהיה בו מוח לעולם הוא בחזקה זו ולא מהני החזקה כשרות דקדרה של הלכ דהוי חזקה נגד חזקה ואם כן לריך ס' מדאורייתא נגד המוח ודוקא שידוע שהי' חי רק שמקופק אם כבר נפל מוחו מכבר אבל אם הוא מקופק אם הוא חי או מבושל מכבר ולא שייך לאוקמי לחזקה שהיה חי אע"ג דע"כ היה חי פעם אי' ז"ל דחזקה זו עשוי להשחנות ומלוי ולא מקרי חזקה כלל ולכן לריך ס' נגד כל העלם והכל להומרא שאם המוח יותר מן העלם כגון בעלם רק לריך ס' נגד המוח ואם העלם עב ויותר מן המוח לריך ס' נגד כל העלם שחא היה מבושל כדאיחא בי"ד ס' ל"ט אבל לא חיישינן שחא היה מבושל וגם יש בו מוח דהדבר מלוי שעלמיה הגדולות כמו הקוליות שכיח הדבר שנימות ע"י גישול ראשון או עכ"פ אכלו אותו וא"כ אי' איתא שהיה מבושל לא היה בו מוח ואמנם בעלמות הרכות לריך ס' נגד כל העלם והמוח דלא ידעינן כמה נפק מיניה וכ"ז שנמלא בהבשיל כשהיא רוחח אבל אם נמלא בהבשיל שהיה רוחח ועכשיו הוא לוכן ואם כן מן החורה מעמידין הקדרה על חזקתו ואמרינן השתא נפלה כמש"כ המוס' בנה במחט ושרץ שרוף אלא כיון שהאחרונים ס"ל דמחזיקין מזמן לזמן עכ"פ מדרבנן וא"כ הכא נמי לריך ס' והכל לקולא דאם העלם יותר מן המוח לא בעינן רק נגד המוח דאיכא ס"ס שחא עכשיו נפל ואח"ל מקודם שחא היה חי אבל אין לו מוח שחא לא היה בו מוח כלל כיון שהוא נגד החזקה דקחם עלם יש בו מוח ואם המוח יותר מן העלם לא בעינן רק נגד העלם דאיכא נמי ס"ס שחא עכשיו נפל ושחא היה מבושל שחא מקמחא אין בו מוח ובעלמות הרכות בעינן ס' נגד כולו ומ"מ כשנמלא עכשיו שהקדרה לוכנת ויש הפ"מ ל"ע לפי מה שהוכחנו לעיל הרבה דלא מחזיקין כלל מזמן לזמן עכ"פ בדוק וגם האו"ה שהנחתי לעיל בס"י י"ד בשם הר"ש אחר חשילו בשומן שיש לחוש שחא היה רק מע"ל וכחב דאמרי' שנקרש תיכף ומי שלבו שלם למוך על עלמו להחיר בהפ"מ יש לו סומך מדעת או"ה אך כבר כתבתי בס"י ל"ד שהרמ"א אוסר וויי יבא אחר הכרעת רמ"א וע"ש בכו"ס ס"י ק"ד בהפ"מ כ"ז כשנמלא על הכירה במקום שנבשילין אבל אם נמלא בקערה לא מחזיקין בודאי ממוקם למוקם כמו שכתבנו לעיל ס"י כ"ע:

מד דין מי שמת לו מת וא"י אם הוא תוך ל'

ע"פ הדברים שבררנו ועיין לעיל ס"י ז' דמדאור יחא בודאי מעמידין האדם על חזקתו ואמרי' השתא מה מדרבנן אזלינן בחר שעת מליאתו וגם במחט שבורה וחלודה כחכו חוספית דהטעם דמיקמחא העהרות על חזקתן ובהר"י בנ"א דכונתם דאמרינן השתא נפל ילא לנו דווי ששמע שמת לו מת וא"י אם הוא תוך ל' או לא דחייב להחליל כמו שכתב מהר"מ מינן הניחו הע"ז בס"י של"ו ואין להאריך עוד בזה אם לא לרעת הסוגרים בס"י ק"י דס' דרבנן אפי' במירי דאחזקה איקורא אמרינן ס' דרבנן לקולא אם כן יש להקל והח"ל בתשו' ס"י ג' מסיק להלכה דהוי ס' דרבנן ולקולא ולכאורה יש ראייה

ברורה לע"ז ומחזיקין למפרע מדלורייחא וספירה לכל מה שכתבתי מהא דא"י בניב קניב הטוא
 מחנכא דהוי כתב ב"י כד הוה קליר ורמי בערסיי ולא כתב בה ומנו מרעיה אפטר אמר רבה הרי
 מה וקברו ומכיה עליו ופרשני"ם וכמר השתא אזלינן ואמרינן עוד שם כמאן כר"כ דחכ"י מי מוליא
 מיד מי פרשני"ם מחנה שאין כתיב בה לא לשון מחנה בריא ולא לשון ש"מ זה אומר ש"מ הייתי ועמד
 וחזר והם אומרים בריא היית הוא מוליא מידן בנא ראיא כו' דברי ר' יעקב ר' נתן אומר אם בריא
 הוא עליו להביא ראיה ואם ש"מ הוא עליהן להביא ראיה ופירש"י ורשני"ם דר"י אזיל בסר חזקה והוא
 מוחזק בממון ור"כ סבר דמר השתא אזלינן ופקרו שם רחבין ורשני"ם כרבה דק"ל כר"כ הרי להדיא
 כשיטת הע"ז ואפשר דרחבין בא"ה ק"י חק"ז קעיף י"ב אזיל לשיטתו דהכא והוליא דין זה דמחזיקין
 למפרע מקוביא זו וקשי להב"ע שהרי בח"מ ק"י רנ"א פסק כר"י דלא מחזיקין למפרע ואמנם באמת
 ז"א שהרי אמרינן שם דר' מאיר כר' נתן ואם כן קשה שהרי ר"מ ק"ל בנדה ב"א שנגע בלילס ולמחר
 מלאו מה ר"מ מטהר דג"ל השתא מה ואפילו ח"מ דמשום דאוקמינן גברא בחזקה עברה הא הכא
 ק"ל לר"כ דאם בריא הוא עליו להביא ראיה ח"מ דהוא מוחזק דאזיל לבמרי בסר השתא וע"ש
 בחוס' דיה ר"כ ולכן ע"כ ל"ל דבאמת לריכין להבין סברה הש"ס בניב דמאי ראיא מר"כ כחש"ב
 חו"ב לא מבניא דשם רולה להוליא עלמו מוחזק בריא ולא מש"מ דהתם איכא חזקה ממונא גבי
 ולכן נראה לי דבדאי לכ"ע היכא דאיכא למימר השתא אחרע מוקמינן על חזקה הראשונה ואמרינן
 השתא מה והשתא נפל אבל כבר כתבנו בשם הרשב"א דבדבר דאחרע ולא ירעין אימתי ולא נוכל
 לומר השתא ברבע זו מחזיקין למפרע וכבר כתבנו בסיומן ל' דדעת החוספות בנדה לחלק בין מקוה
 דאמרינן חקר ואחאי לנגע דנגע כיון דמלך הטבע אינו מהחייב שנאמר חקר ואחאי שהרי ח"מ לומר
 איזה סנה שיהיה יוסר מקסבר שחקר ואחאי משנאמר שנחקר בפ"א ולכן אמרינן השתא נחקר מש"מ
 במקוה שיש סברה לומר חקר ואחאי דכין שחקר לפנינו אינלתי מלחא שמקורו דע וממשכין ריעותא
 זו למפרע וכן פירש"י בנדה על חקר ואחאי וסברא זו מוסכם לכ"ע וק"ל לרבה כיון דירעין שהיה
 ש"מ ועכשיו הוא מה לפנינו ואין דרך בני אדם שימותו פהאוס מקמתא היה לו איזה חולי וכיון
 שירעין שהיה חולה ועכשיו מה לפנינו ל"א שעתד ביני וביני חלל וממשכין חליו למפרע כמו גבי
 מקוה דאמרינן חקר ואחאי וק"ל לרבה דקמינן על חזקה זו שנאמר כמו שהוא עכשיו כן היה למפרע
 אפילו נגר חזקה אפילו להוליא ממון מפורשין וע"ז אמר הש"ס כמאן כר"כ דהא לר' יעקב אפילו
 הוא בריא עכשיו ואין כאן שום ריעותא ואדרבה כ"ע בחזקה בריאים הם חש"ב ק"ל דלא קמינן
 ע"ז להמשך חזקתו למפרע דק"ל דלאדם אין לו חזקה כלל אם יהיה בריא או חולי דהחולי מלוי
 וכן מלוי שיחזור להתרפאות והוי בחזקה העשויה להשתנות דלא מקרי חזקה כלל ולכן אזיל בסר חזקה
 ממון אבל ר"כ מדק"ל דגבי בריא ממשכין חזקתו למפרע ואמרינן דאף מקודם בריא היה ואפילו
 להוליא ממון וא"כ ה"ה כמי במאי דק"ל אם ש"מ הוא עליהן להביא ראיה אין הטעם משום דאוקמינן
 ממון בחזקתו חלל מטעם דממשכין חזקתו למפרע דאי איכא דעממא משום דאוקי ממון לחזקתו אם
 כן למה אם בריא הוא עליו להביא ראיה וא"ל משום שכולי עלמא בריאים הא לר' יעקב לא חשבינן
 לחזקה זו כלל דעשוי להשתנות דהחולי הוא מלוי וק"ל לש"ס דבזה לא פליגי ר"י ור"כ חש"ב דק"כ
 לר"כ דלעולם בדבר שדרך שנמשך דבר זה אמרינן שנמשך למפרע וקמינן ע"ז אפילו להוליא וכן ר"מ
 ק"ל לסברא זו אבל ור"א בדבר שנוכל לומר השתא אחרע ואינו בטבע לומר חקר ואחאי כמו השתא
 מה והשתא נפל והשתא נערף אמרינן השתא דאחרע ולפ"ז במעשה דע"ז הכ"ל בודאי אמרינן השתא
 מה דמה סברא לומר מעיקרא מה ואדרבה מוקמינן לאדם לחזקה חיה דחזקה זו יש לו לאדם אבל
 בחזקה בריאות בזה פליגי ר"י ור"כ דלר"י אין לאדם שום חזקה בריאות דהחולי מלוי ולר"כ ור"מ
 ק"ל ג"כ דלא אזלינן בסר חזקה זו לבמרי חלל דחלוי במה שהוא עכשיו אם עכשיו בריא ממשכין
 לחזקה זו למפרע וכן אם עכשיו שכיב מרע אבל חזקה חיה בודאי לכ"ע יש לו וכמו שהוכיחו
 החוספות גהולין מנגע דאמרינן השתא אחרע :

מה דין בנמצא מת וא"י אם הוא תוך ג"י :

וכ"ל זה יבאר לנו דברי הע"ז שם ל"ע שהביא ראיה מרשב"א שמחמיר באינו ידוע אם
 הוא תוך ג' ימים ולשיטתו הוא חומרא מדלורייחא ועיין בא"ע סימן י"ז קעיף ב"ז בב"ש ס"ק פ"ד
 דמשמע דאינו חלל מדרבנן ומה שכתב הרשב"א ד"ל דהוי ס' דלורייחא ולהומרא היינו דשנא לא זה
 הוא והוא איש אחר ח"ל המ"מ בפ"ג נוהל' גרושין הל' כ"א איכא למימר דאין מעמי דין דה"ל ספק
 דלורייחא ואיכא למימר דכיון שמכירין אותו חזקה זה הוא חלל דחשו רבנן ודוקא שנודע שעברו ג'
 ימים וכל ספק חששא דרבנן ולקולא עכ"ל מבוחר הדבר דמספקא ליה שמה מה שאמרו אין מעידין
 לאחר ג' ימים הוא מחשש שמה אחר הוא ולא קמינן על זה מה שניכר אבל בודאי מוקמינן לחזקה
 מייס מדלורייחא ומיהו בנפל מפולח ונאלח לאחר ג' ימים לא אמרינן העמד על חזקתו חזקה חי
 וא"כ הוא בתוך ג' ימים דנאמר עכשיו מה שהרי מנחניהן דפסקים חזן מפקח בגל שטמא מתחלתו
 מוכח דמדלורייחא אמרינן דאיכף כשנפל הגל עליו היכף מה ובה לכ"ע אין כאן ספק כלל דאין
 מעידין עליו ככ"ל וכמו שכתבתי לעיל :

מן דין חזקה שמוחזיק האדם את עצמו :

גרסי' בקדושין דף ט' אר"ה בר אבא אר"י מלקין על החזקות קוקלין ושורפין על הפזקות
 פירש"י על דבר שאנו מחזיקין כן ואפילו אין עדות בדבר מלקין כו' כדרי יודא החזקה נדה בשכנותיה
 (פירש"י שראו שכנותיה שהיום לובשת בגדי נדומה) בעלה לוקה עליה. קוקלין כו' דאמר רבא בר
 הונא איש ואשה היטוק וחינוקם שהגדילו בתוך הבית (פירש"י בחזקה שהיא אשתו ואלו בניהם ואין
 אנו מכירים בהם בעדות גמור נקלקין אם בא הכן על האשה משום בא על אמו) וכשרפין זה על זה
 אם בא האיש על בתו ע"כ וכ"כ כל הפוסקים וכבר הרמב"ם בפ"א מה' איקורי ביאה דילפינן ממכס

אני אף על פי שאינו ידוע שזה אביו אלא מחמת חזקה וכח המ"מ שכן הוא בירושלמי ועיין באה"ע
 סי' י"ח בח"מ וב"ש איזה חזקה לרי"ף לי יום ואיזו הוי תיכף חזקה. וכבר כתבתי לעיל סי' ו' ק"ו
 הב"ש שהקשה דלמה לא יליף הש"ס מכאן דאזלינן בהר חזקה וע"ש ישו"ב לזה. אך קשה דלפ"ז היכי
 ילפינן ממכה אביו דאזלינן בהר רובא שחא הסם משום חזקה וכעין זה הקשו חוק' שם ד"ה ממכה
 וע"ז ל"ש תירוצ' הש"ס דאין אפטרופוס כו' ויש לדחות דכחמת רב מרי דמשני הכי ל"ל קברא א' דהוי
 חזקה או י"ל שהרי אפ"י אם לא ידענו בו כלל שהוא מוחזק לו לאב וגם העדים לא ידעו מזה. רק
 שידועים שאמו של זה היא אשה זה וא"כ ע"כ משום רובא. אך זה קשה דמנ"ל לירושלמי דמכה אביו
 הוא משום חזקה דלמא משום רובא ומיהו על הירושלמי ל"ק ד"ל דק"ל כסברת רב הונא צריח דר'
 יהושע בסנהדרין ק"ע ע"א דכריני נפשוה לא אזלינן בהר רובא דלימא קמן וע"כ ל"ל דקוגיא דהסם
 סבירא ליה לכולי אמוראי דממכה אביו ומרולח ועדים זוממים ליכא למילקף דאם לא כן מה פריך רב
 הונא ומה הולרך רבינא לרחוק להביא ראיה מבירייתא והלא מקרא מלא הוא אע"כ דכולהו סבירי
 להו דממכה אין ראיה כלל דטעמא משום חזקה ומעדים זוממים י"ל כיון דחידוש הוא דמאי חזית
 דממכה אחי קמך אהני ומחידוש לא ילפינן ומרולח י"ל כמו שכתב חוק' בחולין ד"ה ליחוש אליבא
 דר"ע אבל על רמב"ם קשיא שהרי בפ"ג מה"ל אי"ב הלכה ב' כתב הב"א על הקטנה אשה הגדול אם
 קידשה אביה פרי זה בחנק ולא אמרינן שחא איילונית היא כק"ו הש"ס שם בסנהדרין והיינו משום
 דגם בנפשות הולכין אחר הרוב וא"כ מנ"ל דמכה אביו הוא משום חזקה דלמא מכה רוב. אך כ"ז דחזק
 דא"כ נלטרך לומר דקוגיא דסנהדרין ק"ל דחיישינן למיעוץ מדלא ילפינן מרולח ולכן נראה לי דאע"ג
 דפשעא דלישנא דקוגיא דסנהדרין משמע דרב הונא קאי על בן סורר מ"מ מפני דחזק י"ל דר"ה קאי
 על סהם דיני נפשות דמסקינן בחולין דמכל ילפוחא דהסם ליכא למגמר אלא היכא דלא אפשר אבל
 בראפשר מסקינן שם דהוא הלמ"מ כפירש"י שם וע"ז תמה ר"ה דמנ"ל דהלמ"מ היה גם כדיוני נפשות
 אפילו בראפשר שחא דוקא לענין איקורין אבל כדיוני זממות דכתב להדיא והלילו הערה לא היה
 הלמ"מ ופשיע רבינא מערה דהסם נמי אפשר לשאלן כמ"ש חוק' בפסחים ר' ובסנהדרין מ"א ור'
 ירמיה מיימי ראיה מקטנה דקחני סהם משמע שהורגין אותו מיד ודילמא איילונית היא והיה לנו
 להמתין עד שנודע שאינה איילונית:

ולפ"ן מה שכתבתי דממכה אביו אינו מטעם רוב אלא מטעם חזקה מיושב מה ששמעתי מקשין
 כיון דאין הולכין בממון אחר הרוב וא"כ היאך חייבה תורה ליתן לאבי המפוסה קנס והלא כיון שהיא
 מפוסה א"כ מהלה ולאב יאמר אייתי ראיה דאבוא את דאפילו בבית האסורים אמרינן אין אפטרופוס
 כו' כדאיתא בחולין ולפ"ז לק"מ דמטעם חזקה חייב. ואמנם בלא"ה לק"מ דהא ממנוח מקנסא
 לא ילפינן:

ודע דבכל דבר שאנו מאמינין אותו מפני שמחזיק א"ע ואח"כ אמר שאינו כן ומה שהחזיק
 עלמו בכך נוהג אמתלא לדבריו ואיזה אמתלא מהני עיין ב"ד סי' א' סעיף י"ג ובסי' קפ"ה סעי' ב'
 ובאה"ע סי' ו' סעיף י"ג ובסי' קט"ו סעיף ו' וסי' קע"ח סעיף י':
מז אני טרם אכלה לדבר בענין רוב וחזקה אומר אני שלא העליתי אלא כהעלא מני כרבי שהרי
 מלינו בחוק' כמה פעמים שכתבו דאין זה רוב גמור וכן בחזקה מלינו בגמרא דלכנר זה מהני חזקה זו
 ולא לר"א והיינו משום דחז"ל בעלמאן נסתפקו בחזקה זו אם הוא חזקה גמורה ולכן אין לנו אלא מה
 שנזכר בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים המפורסמים. וע' בפשו' דק' קטן:

שער הקבוע

אמר המחבר להיות שרוב סי' ק"י וכל דיני ס"ס הוא חלוי צרוב וחזקה ושניהם
 למודים זה לזה והם הכל כענין א' אך ליתן ריות צין הפרקים חלקתי אותו
 לשער בפני עלמו. ואלהים הרועה אותי מעודי יאיר עיני בתורתו להוליא הלכה לאמיתו:

א דין מה הוא קבוע דאורייתא או דרבנן:

גריסי בכחוכות זקם וארבי לו פרע לזורק אכן לבו שהיה מצורה של ישראל ונכרים והרב א'
 מהם דפטור ומסיק דל"ל אלא דאיכא ע' ישראל וגוי אחד דה"ל קבוע וכל קבוע כמחלה ע"מ ע"ש
 דאל"כ למה פטור דנאמר זה שנהרג מרובא היה כדאזלינן בכל התורה אחר הרוב ומזה קי"ל בכל
 התורה דכל קבוע כמחלה ע"מ ודוקא כשהם בקביעות אבל אם פירש אחד מהם אמרינן כל דפריש
 מרובא פריש. ונחלק לשני דינים (א) קבוע דאורייתא (ב) קבוע דרבנן. קבוע דאורייתא כילד ע'
 חנויות מוכרות עשר שחוטף ואחסו עשר נבלה ולקח מא' מהן ואינו יודע מאיזה לקח דאי לא גלי
 קרא שיהיה כמחלה ע"מ היה לנו לילך בהר רובא ואפילו לקח בידים. וכיון דגלי קרא שיהיה כמחלה
 ואם כן הרי כאלו אין כאן רוב כלל. ואמנם דוקא היכא דהוכר האיקור כמו ע' תנויות וכן ע' נכרי
 דאדם כיון שיש בו דעת אין לך היכר גדול מזה (כמש"כ המע"מ בפ' ג"ה) אבל היכא דהאיקור
 וההיתר מעורב וא"ו כיכר ה"ז בעל ברוב דאל"כ לא משכחח לה דין ביטול ביבש כן כתבו הסוספות
 והר"ש בסי' כרייתא בהרי"א. ואפ"י אם היה בר"י או החר"ל ובע"מ דמדאורייתא אין חילוק. קבוע דרבנן
 כילד הרי נתערב בר"י או החר"ל ובע"מ אע"פ שאינו כיכר נתנו הכמים ע"ז דין קבוע שלא לבעל
 ונעשה כאלו הוכר האיקור דל"ש בו ביטול כדאמרינן בזבחים ע"ג ולבעל ברובא ומשני בע"מ חשיבי
 ולא נעילי ופריך ונמשוך חד מנייהו ונימא כל דפריש ומתמה הש"ס נמשוך ה"ל קבוע ע"כ. ומדפריך
 בפשיטות ה"ל קביע דמשמע דזה פשיעא לש"ס דכל דבר שאינו מהכעל היינו מטעם דעשוהו כאלו אין
 כאן רוב כמו קבוע דאורייתא ולפ"ז חמץ בפסח יבש ביבש אף שאינו דבר חשוב לשיעור רשכ"א בא"ס

כ"י המ"ז קטיף ע' דאינו בטל אי"כ אפילו אם פירש א' מהם יש לו כל דיני קבוע ולא אמרינן כל דפריש לראש אפילו פירש ממילא ולרשנ"א בפירש בפנינו כמו שנכתוב לקמן וכ"כ הרשנ"א בהדיא בה"א דף ק"ז ע"ב וז"ל ועוד דחמין בפסקה דין הוא שאקור כל מעורבותו במשהו אפי"י ביבש דכל שאין לו שיעור אינו בטל לעולם שהוא קבוע וכל קבוע כמחלה ע"מ עכ"ל וכ"כ הר"ן בפ' ג"ה בשמעתין ובשר שנחטלס ח"ל וכיון דלא בטלי ח"ל קבוע ולרעת הר"א"ש דק"ל דיבש ביבש בפסקה בטל ברוב אם אינו רבב חשוב ל"ל דק"ל כמש"כ חוס' שם דעיקר הטעם דפריך ח"ל קבוע היינו משום דבע"מ השיבי ולא בטלי:

ב דין דאפילו ניכר רק לאחד נקרא הובר האיסור

כבר כחבנו דעת ר"ש וחוס' דלא מקרי קבוע דאורייתא רק כשהוכר האיסור ולא כשהערב מ"מ לא בעינן שיהיה ניכר לכל רק כשניכר רק לא' מקרי ניכר כדמוכח מזורק חבן לנו וכ"כ ביומא דאף על גב דאין מכירין כלל הישראל כיון שזה הישראל יודע בעלמו כמו שכתב המ"מ והעמקתי לשונו בקימון א' וכן מוכח בסנהדרין ד' פ' ע"ב חוס' ד"ה הנסקלין כנשרפין שתי ר"ת דהוי קבוע אע"ג דאינו ניכר לנו וכ"כ חוס' בחולין י"א סוף ד"ה ליחוש ומה שהק' הפת"ג מוקמיא דנזיר ובגיטין ס"ד דכ' חוס' דאינו אלא קבוע דרבנן כיון שאינו ניכר האשה שקידש השליח ולפ"ז ק' הא עכ"פ האשה בעלמה יודעת ואני מוסיף עליו דהא ע"כ קידש בפני עדי' וא"כ גם העדים יודעין ומיהו הרמב"ן כתב בלחמ דאקור מדינא ועוד הק' הגאון בעל ח"ד דא"כ אם יאמר א' שיש ממזרת א' בעולם יאקרו כל הנשים ואם יאמר א' שמכיר בהמה עריפה א' יאקרו כל הבהמות ול"ל דדוקא דומיא דזורק חבן וכיולא בו דהאיסור וגם המכיריו היו בפנינו ואינו הקר רק גלוי מילתא שיאמר לנו שהוא ישראל ושהוא הנסקל והי' ראוי להחגלו הדבר אלו היינו שם בשעה שהלכו להם ואינו אלא גלוי מלחא בעלמו ודומה להא דאמרינן כל הראוי לבילה כו' משא"כ באשה שאין האיסור לפנינו וגם לא המכירין ויכול להיות שלא יחגלה לע"ס בודאי נקרא לא ניכר האיסור וה"ה בממזרת דבאמת כשיש השם הממזרת או בהמה בעיר הזה בודאי אקור לישא בלוחו מקום עד שיראה האשה וכן הבהמה ואם אין העד המכיר כאן א"כ הוי לא ניכר כיון שאינו בפנינו ועיין בחשוני רשנ"א כ"י חת"ג. והא דאיתא ביבמות ע"ז נכרי שקידש בזמנה"ז חוששין לקדושין ומסיק בדוכתא דקביעי " שבעים ופירש"י דהוי קבוע ואע"ג דאינו ניכר שאני הפס דעכ"פ ידעינן שהיה שם פעם אחת האיסור משא"כ במקום דלא ידעינן כלל אם היה שם איסור ל"ש קבוע כמו שנבאר אי"ה לקמן:

ג דין קבוע לדעת הב"ח :

אבל דעת הב"ח בקימון ק"י ב"י חנויות ובכ"א יש בהמה א' ונמלאת ריאה א' עריפה באופן שיש חנות א' ודאי עריפה רק שאני ניכרת אינו היא דהא הוי קבוע דאורייתא וז"ל כיון דאין האיסור מעורב חוץ ההיתר ח"ל כמו ע' חנויות כו' ואע"פ שאינו נודע האיסור במקומו כיון דדין קבוע מוארב לו נפקא פרט לזורק חבן לנו וזהו כיון שנוודע שיש שם ישראל אע"ג דאינו נודע כלל הישראל ח"ל קבוע ה"נ רכותי עכ"ל ומדבריו משמע דהוי קבוע דאורייתא וכ"כ הט"ז ס"ק ה' וכן משמע דעת הש"ך בס"ק י"ד וס"ק כ"ט ולפ"ז י"ל דלהסודרים בפ"י ממילא אקור באינו ניכר האיסור ה"ה הכא דג"כ יש לגזור שמה יקח מהקבוע וזוה"ל דלרעת הב"ח ק' דלמה חכ"י בכרייתא ע' חנויות כו' דהיינו בניכר ולמה לא אשמועי' אפי"י באינו ניכר וכמו שכתב הב"ח ולפ"ז אחא שפיר דבא לאשמועינן דכניכר או נמלא מותר מה שאין כן בכחאי גוונא דאפילו נמלא דהיינו פירש ממילא גם כן אקור ולכחורה יש לי ראייה לדבריו דאם לא כן מאי פריך ביומא אחא דשמואל דאמר אין הולכין אחר רוב א' ברוב ישראל פשיטא וא"כ ברוב נכרי ח"ל דהוי קבוע שמה שמואל אשמועינן ככה"ג דלא מכירין מי הוא הישראל דל"ש בו קבוע ואפילו הכי אין הולכין אחר הרוב אע"כ ככ"ח אך לפי מה שכתבתי לעיל ק"י א' דאדם שיש בו דעת הוי כניכר ואם כן אין רא"י אך לפ"ז גם ראיות הב"ח נדחה שכתב דהא וארב לו היינו אפי"י אינן מכירין הישראל ואפי"ה ילפינן מיניה קבועה ולפ"ז ליחא דאף דלא ידעינן לה מ"מ הוי ניכר ולדברי הב"ח ל"ל דדוקא כשאקור מעורב בהיתר בזה אזלינן אחר רובא אבל כשאינו מעורב כ"א וא' עומד לעלמו וקיים הב"ח דבה דמדינא אקור כל החתי' שמקולפין אפילו אינה ר"ל. ונ"ל דגם דעת רמב"ן ככ"ה בגיטין ס"ד דהחומ' לבליח לקדש אשה אביר בכל הנשים שבעולם וכחכ רמב"ן דמדינא אקור והיינו ע"כ מטעם קבוע וז"ל דגם דעת רמב"ם כן בפ"ה דערוס מ"ה שוטה א' בעיר כל הרוקין עמאים וכחכ הרמב"ם דח"ל קבוע (וסכת הרמב"ם בשוטה אחת בעיר מטעם קבוע ל"ע בפסקים י"ב ע"ב דמשני ל"ל אע"ג דאחזק זב אפי"ה ל"ג על ספק רוקין בירושלים ש"מ דלא הוי קבוע וע"ש בפ"י הרא"ש שחולק ב"ז) ונ"ל דהרא"ש חז"ל לשיטתו דק"ל דכיון דאינו ניכר לא ח"ל קבוע וכחונת כן משמע כחכונת ט"ו ע' לפרדעים ושי"ן ע"ש ברש"י דמשמע שאין ניכר איזה הוא הפרץ וכן מוכח בנדה י"ע דא"י שם בר"י זו ומקיים בה ונמלא הלך אחר הרוב הרי דמירי שאינו ניכר ואעפ"כ נקרא קבוע ועיין במנחות כ"ג חוס' ד"ה שוטה ודבריהם ל"ע דהחם לא מטעם קבועה דאם כן ק' מ"ש נבלה משחוטת אפי"י דהחם מטעם מין במינו אייתיקן עלה ול"ל רכותה חוס' כיון דהוי מין במינו יש נודין קבוע והוי כמחלה ע"מ:

ורב"ח ס"ק כ"ב כ' וז"ל ושגגה הוא בידו דאין חילוק בין קבוע זה לקבוע דחתי' והכל בטל כדן יבש ביבש דככה"ג לא הוי קבוע כדמוכחתי בק"ק י"ג ושם הכיח ראייה מחוס' ג"ה והרא"ש דכל שנחערב ולא ידוע האיסור ודאורייתא ברובא בטל ע"ש והנה בלחמ בחוס' פסקים משמע להדיא כדעת הר"ש אבל מה שכתב ראייה מחוסמות הולין והרא"ש אינו ראייה כלל שהם לא כי רק דהיבא דאינו ניכר בטל וזה אחת דהא במעורבת בהווס מודה הב"ח אבל במעורבת חנויות לא זכיתי להכין כלל איך שייך בזה ביטול דהא אין כאן ק' על החנות רק על הכשר שבהווס ואיך יתבטל הכשר שברשות זה ע"י הכשר שמונה בחנות אחרת דהא אפילו באיסור דרבנן דקיי"ל בסיחון קיי"ל דה' בניה וכי בעל"י מלטרפין ליחא הפס דדוקא באדם א' ועמידין להתערב ודוקא באיסור דרבנן או שיעור דרבנן כמש"כ שם

בינת הקבוע אדם

הפוסקים והפ"ח שם אבל בהערות חנויות שמומדי למכור ואינו עמיד להחערב איך כחמר סיסיי הנשר שבשאר חנויות לבטל האיפור וא"כ איך אם כחמר דלא מקרי קבוע מלך קבוע מ"מ כיון דל"ש בו ביטול מדאורייתא על כל פנים אפור ליקח אפילו חשאר"ל כדכתב הב"ה והביאו הש"ך בס"ק כ"ע ואפשר אפילו מדאורייתא אפור בלקח דהא כ"א ואי נקרא קבוע לעלמו כיון שאינו מחבטל מדאורייתא וכ"ש דראיית הר"ש אינה מוכרחת שהביא דאל"כ כל עולם יאפור לזרוע דשמה נחל אימן הוא עיין בכו"פ מה שתי"ע ז:

ועוד נ"ל דהסם כיון דאנו דנין על הקרקע אם כן שפיר הוא כהערות יבש ביבש בדאורייתא ולא רלו חכמים לגזור ע"ז אבל בהערות חנויות כיון דאין לנו דנין על החנויות אם כן אין כאן ביטול כלל מדאורייתא וה"ל עכ"פ קבוע מדרבנן כמו שכתבתי בשם הרשב"א בסיומן אי אפשר דהוי קבוע דאורייתא:

דן יבש ביבש בשני בתים אם שייך בזה ביטול:

וראיתי בפמ"ג סיומן ק"ט ס"ק אי שכתב דיבש ביבש אפי' אי בבית ובי' בעליה מלטרפס ולא כתב שום ראיה לזה ואני בעניי נראה לי להיסך דהא דין זה דאי בבית כו' נלמד מדין קופות עיין בה"א דף קי"ג ושם הוא יבש ביבש ואם כוונת הפמ"ג בעמידין להחערב ובאיפור דרבנן א"כ מ"ש יבש הא בלח נמי דינא הכי כדאיחא בסיומן קי"א ובאיפור דאורייתא בודאי אפילו יבש ושל אדם אי עמידין להחערב אינן מלטרפין וראיה ברורה לזה מפ"ט דתרומות משנה ה' מזה לגנה של תרומה ואי של חולין ברבר שאין זרען כלה כולן אקורין ופי' הרע"ב ע"פ חוספתא לפי שאין קרקע עולה בק"א וכחז שם החי"ט ז"ל ויהיב הרמב"ם טעמא לפי שתתרומה מופרשת היא ולא כהערבה בחולין ע"כ ולא דמי להשנה י' דפרק ר' דהתם בתלוש וראוין הן להחערב עכ"ל החי"ט הרי דמיירי ביבש ואפי"ה כיון דאין ראוין להחערב אפור אפילו במאה ומ"ש מזה ברבנן מרובא בדאורייתא ועוד כיון דכ"א מצורר בתקומו בפ"ע כל אי קבוע בתקומו כמש"כ בחשו' מהרי"ל שהעסקתי בסיומן י"ד והפ"ח גופא כתב ס"ק קי"א לדבר פשוט דדוקא בשיעורי דרבנן ואף דכי שם במבש"א"מ דכיון דאפשר למיקם חטעמא לא נכנס בקי' זה לא כחז רק לסקיף בעלמא ועיקר טעמו במש"כ שם ז"ל ודע דמילתא דפשיטא דכ"ז אינו אלא באיפור או שיעור דרבנן וחרשב"א לא פליג אלא במב"מ ואיכא רובא בכל קדרה דמדאורייתא ברובא בעיל אבל לא במבש"א"מ וחדע דעכ"פ דאורייתא ע"כ. ולא זכיתי להנין חילוק בין יבש ביבש הר' בחד למבש"א"כ דא ודא דאורייתא ועוד מסיק שם דאפי' במב"מ ואיכא ס' ע"י לירוף אין להקל כ"א בהש"מ וכ"כ הע"ז שם ז"ל וחלילה להקל באיפור הורה ומכ"ש אי בבית וב' בעלי' ועוד כתב הפ"ח בס"י ק"ט ז"ל ואף לרשב"א לקמן סיומן קי"א דס"ל דמב"מ ב' קדרות של אדם אי מלטרפין לבטל בקי' ה"מ כי איכא בכל קדרה רוב הישר נגד האיפור דלכשת"ל דכ"ל בזה או בזה מצטיל מן התורה ברוב הא לא"ה פשיטא דאין מלטרפין לכ"ע דהוי ספק דאורייתא ואף דבש"ך ס"ק ע"ז משמע דאפילו בדאורייתא מחכי לירוף יש לומר דלא לדיוקא כי רק שכתב הדין בדאורייתא אפי' יש ס' ב' לא סולין ועוד שהרי הש"ך כתב בסיומן ק"ז ס"ק אי' דבדאורייתא ל"א כל שנכנס בספק כו' וכ"כ בסיומן ק"ה ס"ק ל' ודברי הש"ך בסיומן קי"א ס"ק י"ט ל"ע ועוד דהא הש"ך מסיק דראוי להחמיר כרא"ה והרא"ה ס"ל דכל קולות אלו אינם רק בשיעורין שהם למעלה מס' ע"ש. ועוד דאיך שייך דמדאורייתא חד בחרי בטל ע"י לירוף וברבנן אפילו בקי' לא בעיל לשיטת רא"ה והיבן מלינו שיהיה ברבנן המור מדאורייתא אבל אי נימא דמדאורייתא לא בעיל א"ש דתיקנו רבנן בשיעור דינאו בשיעורא דאורייתא:

וא"ל מטעם דכל שנכנס בקי' מקייע לבטל ז"א דהא לא מלינו סברא זו במשנה ובגמרא רק מהא דב' קופות ובי' מגורות כמו שכתב הרשב"א בה"א דף קי"ג קי"ד וס"ל דאפילו באין עומדין להחערב ואפי"ה מסיק דראוי להחמיר והרמב"ם והרא"ש כתב דזה דוקא בעולדין להחערב וגם האו"ה כתב בסה"ס דלא קי"ל כל מה שנכנס בקי' הביאו הש"ך סיומן ק"ה ס"ק ל' ואף דהש"ך כתב בס"י ל"ב דיוקא במבש"א"מ משום דאפשר לברר הוא ל"ד דבאמת עיקר הטעם משום שהוא דאורייתא ועוד מנ"ל לילך איפור דאורייתא מבי' קופות דאינו אלא שיעורא דרבנן:

ועיין שהרי הא דכל מה שנכנס בקי' כו' הוא מטעם כל העמיד להחערב כמפורש דמי עיין בה"א שם ומהני סברא זו אפילו בדאורייתא וכדפסק הרמב"ם בפ"ה מהלי אישות הלכה וי' כר"י דמתכות שלא הורנו כהורנו דמיין ומהני לענין קרושין ובפ"א מהלי עומתא אובלין הלי' כ"ה כתב דבשר שרה מטמאה עומתא אובלין והיינו מטעם כל העומד לפדות כפרוי דמי כדאי' במנחות ק"א ע"ב ופסקה הרמב"ם בש"א מהלי' פרה הלי' י' איך עיין בב"ק ע"ז ע"ב חוס' ד"ה והלא זריקה דזה דוקא היכא שיש מלוה ב' בר כמו הרומה חרומה ולפדות פרה כשמלא באה הימנה חריקה דס לר"ש דכל העומד לזרוק כו' וכדאיחא בכריחות כ"א ע"ב. ונזה מחורן קו' ראבי"ד בפ"י י"ג מהלכות תרומות הלי' וי' דכתב סאה חרומה שנפלה לקי' ולא הקפיקו להגביה עד שנפלה אחרת דלת"ק אפור ור"ש מחיר דס"ל דהכל הלוי בידיעה וע"ש בכ"מ ולפ"ז לק"מ דהרמב"ם פוסק כר"ש והסם נמי עומד לחרום משום גזל השבט וס"ל דראבי"ש דחוספתא נפרש דברי אביו או ברבר שעשוי לכך כדאיחא בחולין דף ע"ג כל העומד לחחוק ועיין קוטה כ"ה ע"ב חוס' ד"ה לאו כובוי ודומי' דהכי כל העומד להחערב הוא דוקא בעומד לכך אבל בלא עומד לכך ומכ"ש שבדאי' לו יחערב דומיא דהכא שהחנויות שמוכרים לחכשים הרבה ולא יחערב בודאי' ל"א כל העומד כו' ואם כן איך א"ס נימא דהוכחת הב"ה מוארב לו אינו מוכרת כמו שכתבנו וי"ת אין כאן ביטול כלל דכל חנות וחנות הוא עומד בפ"ע בספק דאורייתא אם הוא כשר או עריפה ובשלמא מה שלקח קודם שנודע שהערובת מותר לרעה הר"ן דאמרי' כל דפריש כו' דנזה לא לרין ביטול כמו בקבוע דאורייתא דל"ש ביטול והרליתי דברים הללו להגאון בעל בית מאיר והשיב לי שגם הוא כתב כן דבדאי' דעת הב"ה נכונה וכיונתי ברוב הדברים לרבריו וגם הוא הביא הראיה עמשנה דתרומות ולבן לעני' קשה להקל אפילו בהש"מ כי לדעתי אין מחלוקת בזה דהר"ש לא כתב

רק דלא מקרי קבוע אצל מ"מ אפשר דמדה דעל כל פנים ביטול ל"ש בזה ויש לחלק בין אם הוא קבוע או אינו בעל כדלקמן:

ה דין דלא שייך ביטול קודם ידיעה אם מן מתורה או מדרבנן.

ולפ"ן כיון דמוכס מכל הפוסקים דקודם ידיעה ל"ש ביטול והש"ך והפ"ח בסי' ק"ט כהנו מדאורייתא והמנ"י כהנ דמשמע מרא"ש בפי ג"ה דאינו אלא מדרבנן וכאמת המעיין ברא"ש שם ובשנוכת רשב"א סימן הש"ל ובתשובת רמב"ן סימן קפ"ב לא מוכח מידי ואמנם באו"ה כלל כ"ד דין " משמע להדיא דאינו אלא מדרבנן וכן משמע דעת הכ"ח ומה שהקשו הפוסקים מסי' קל"ד סעיף א' ב' וכנסו בדוחקים גדולים עיין במדרכי לא ידעתי מה הלחץ הזה די"ל דשם מיירי דקבר דמותר לבטל איסור וכמו שכתב הע"ז סימן ל"ט ס"ק ע' ומלחמי בעין קו' זו בצבורות דף כ"ב ע"א בחוס' ד"ה קבר והירלו ג"כ כמו שכתבתי עכ"ל לכ"ע הידיעה גורם ההיתר וכן לענין ההר"ל דקיי"ל דהרבגולת בנוכחה לא מקרי ההר"ל דוקא אם גורע לנו בעורה בנוכחה אבל אם לא נודע לנו עד חמר שהקירה הנולה אע"פ דתעוררה בעורה בנוכחה אזי"ן דבר שעת ידיעה וכ"כ בתשובת רדב"ז ח"א סי' רפ"ז בהדיא כן ח"ל הדבר ברור דלא אזלינן אלא בחר השתא עכ"ל וא"כ אם נהערב וקודם שנודע ההערובה נפל א' ל"ס וא"כ לשיטת מנ"י דאינו אלא מדרבנן א"כ עכ"פ נחבטל מדאורייתא וא"כ אמרינן דאיסורא נפל כמ"ש הש"ך בשם הרשב"א דסי' ק"מ מ"ו משא"כ לדעת הש"ך ופ"ח דלא נחבטל כלל מדאורייתא וא"כ ה"ו הנשארם חקורים ולפ"ן מה שהעליתי דא' בבית זה וב' בבית זה אינם מלערפים וא"כ אם נפרש חסיכה א' לבית א' חסיכה זו מותרת מטעם כל דפריש משא"כ הנשאר במקולין חקור וא"כ אם הם חסיכה שאינם ר"ל דהא קודם הידיעה לא נחבטלו ועכשיו כשנודע אין כאן ג' חסיכות ביחד וכ"ז פשוט וברור וכן הודה לרבני הגאון בעל בית מאיר כאשר נראה מכתבו.

ו דין ב' אחרונים שנמכרו ל"ש ביטול ולא כל דפריש:

ולפ"ן ל"ע מה שכתבו כל הפוסקים ראשונים ואחרונים דכל מה שחלקו קודם שנולד הסי' מותר ומשמע אפילו אם מכרו הכל וכן הוא בהדיא בתשובת גאוני בתראי סימן י"ז בשם אפי רברכי והב"ח וכ"ע דהא גבי ב' אחרונים לא שייך לומר כל דפריש כמ"ש הב"י בסימן ע"ז ונ"ל והש"ך בסימן ע"ז והדרישה והפ"ח שם. והכו"פ בסימן ק"י כתב וקב"ח דנפשיה דהע"ס דכ"א חקורים משום דאין נחבטלין איסור נכחמלם דבריו בעינים נגד כל האחרונים:

ולפ"ן היה נראה דאם מכרו הכל וא"כ נודע שהיה ערפוח ונודע מי הב"א אזי אלו בלבד חקורין והשאר מותרין דה"ז דומה כאלו היו עדיין בקביעות ואם לא ידעינן הב"א לא מנעי' לדעת הש"ך והפ"ח דקודם ידיעה ל"ש ביטול מדאורייתא וא"כ ב"א היו חקורין מדאורייתא שהרי לא נחבטלו וגם ל"ש בהם כל דפריש וגרע טפי מלקח מקבוע דאורייתא ונחערב ברוב דבעל כדא"י בסי' ק"י סעיף ד' דהתם הע"ס כמ"ש הש"ך דקבוע חידוש הוא משא"כ ב"א דאין כאן חידוש כלל כיון דאינו אלא הערובה חד בחד והוי כדון ההר"ל שנתערב חד בחד וא"כ נחערב כמ"ש הש"ך בכללי ס"ס ס"ק כ"ה ואפילו לדעת המנ"י דקודם הידיעה אינו אלא מדרבנן מ"מ ל"ע להחיד די"ל דכיון דעכשיו נודע החערובה הרי החד הכל להיות קבוע ודומה ממש לסי' קי"ד שאם היה קבוע בבית וא"כ נמלא בחנויות דאעפ"כ חזר להיות קבוע ע"ש בש"ך ובפ"ח ובמה שכתבתי בסי' י"ט וסימן כ' ומ"ש ח"ס נמלא כלם בבתי או בחנויות שכ"ז שלא נודע לנו לא חל שם היחר על הראשונים וגרע מקבוע דאורייתא שנתערב דהתם נחערב בהיתר משא"כ באלו הראשונים שלא חל שם היחר עליהם והחד הכל להיות קבוע:

ואמנם אם קודם שנמכרו ב"א נודע החערובה וא"כ נמכרו גם ב"א ולא ידעתי מי הם בזה י"ל לדעת מנ"י כיון דכבר חל שם היחר על הראשונים וגם ב"א אינם חקורים אלא מדרבנן כיון שלא נודע הביטול וא"כ באו"ה הוא בספק שאלו הוא מן אותם שלקחו ונהראשונים ואין כאן אפילו איסור דרבנן והוי סי' דרבנן ולקולא ודומה למ"ש הש"ך בכללי ס"ס ס"י דמחלק בין סי' דרוסה שנתערב דל"א סי' דרבנן לקולא דדוקא במנ"י וכשפך דמה"ח בעל כבוד רוב אף שחכמים הלריכו סי' ח"כ אמרינן שאלו היה כאן סי' ואין כאן אפילו איסור דרבנן וכן ב' קררוה ונפל חסיכי נבלה ויש בכ"א רוב וא"י לאיזה נפל אמרינן כיון דמה"ח כבר נחבטל רק מדרבנן לריך סי' אמרי' שאלו לא נפל לקדמה זו ואין כאן אפילו איסור דרבנן אבל בסי' דרוסה אף שכבר נחבטל מדאורייתא מ"מ איסור דרבנן להיכן הלך וא"ל סי' דרבנן לקולא כיון דכבר חקרת מסי' וכן בסי' ק"ו למאן דק"ל דם כילים דאורייתא ונחערב הרוב וסי' אם הדם במקום האוסר מכל מקום עדיין מדרבנן חקור ולריך סי' כנ"ל בכונ' הש"ך שם וא"כ ה"ה הכא משא"כ לשיטת הש"ך דהוי דאורייתא והוי כהערובה חד בחד וכמו שכתבתי לעיל:

ז תשו' הגאון בעל בית מאיר ע"ן:

וב' שהרציתי דברים אלו להגאון בעל בית מאיר השיב לי ח"ל מה שכי' מר אם יהי' בכאן ג' חתי' ואפילו דברים שאר"ל ונמכר חתי' אחת קודם הידיעה וא"כ נודע האיסור וכיון דא' בבית וב' בעליה אינם מלערפין א"כ ב' הנשארם חקורים בזה צודאי יפה זן כו' ומה שכי' מר וא"כ ה"ה בנמכרו הכל הרי הכל חקור שאין כאן ביטול כלל כו' זה נמי אמת במה שהמשיל שלא ה"י אלא ג' חתי' ואי נמכר ראשון ושנים לאחר א' שהרי זה א"א לרון על השנים שהם הרוב הכשרים שהרי אדרבה הרוב גב"י ובלא ביטול וכדון מר אבל אם נמכרו השנים אלו לב' ב"א א' א' מה בכך שלא נחבטל מ"מ באו"ה יכול לומר האיסור נפק וההיתר גבי דידי וכמ"ש בשו"י גאוני בתראי סימן י"ז ח"ל אבל כשהיה ההלה רוב בכשרות אז שרי הכל אף מה שכלקח בעוד שלא היה רוב במקולין כן פסק להדיא בסי' אפי' רבנני סי' שכ"ו סעיף י"ז וכי' הב"ח ונ"ל טעמו אף דלא היה באחרונה רוב בכשרות מ"מ י"ל כבר פירש האיסור מקודם עכ"ל כו' וכי' ח"כ למה כתב בה"ג והטור בסימן ע"ז דכ"א חקורים וככתב הב"י דל"ש מרובא פריש ע"כ ל"ל דהיינו לאדם אחר אבל לאדם אחר ה"כ דשרי כנלע"ד לרון ע"פ

כחיות הפוסקים עכ"ל הגאון הנ"ל בקילור וכאשר הצנתי עוד על דבריו חזר עוד הפעם להשיב לי ובקוף כי ח"ל ואף לשיטת הש"ך דקודם היריעה אינו בטל ד"ה מ"מ אף האחרון יכול לומר שלי פירש מן הרוב ואפי' אם יודע שהוא לקח מן ב"א ורע אהובי שכבר כחבתי בפקרי כמה פעמים שנוח לי יותר ללמוד מסהימה הראשונים מפירושן של אחרונים ואיך יעלה על הדעת שהעור שהעתיק החביב והראש שכי שכל מה שלקחו קודם שטולר הס' מזהר וכן הש"ע ולא מפרשי האיפור דב"א והלא העור הוא שהעתיק האיפור דב"א בנ' מקומות בקי" ע"י ונ"י ח"י דיש להלק בנייהו או כדדחקתי בכחני הראשון או כדדחקתי בהיחתי בק"ק ליקח ככחוב אללי על עונדא זו חה לשוני וע"כ לומר דדוקא בנידון בה"ג כיון דהמקובץ יחד עדיין אסור מפני האיפור שלא נחבעל בחוכם ולא הוטר אלח ע"י כל דפריש שפיר ב"א שנשארים על עמדם ולא הופרשו אסורים עכ"פ להפרישן לכמהלה משא"כ בנחפזות צחופן שלא נשאר רוב במקום א' כולם שוין לעובה לדון עליהם צדין כל דפריש ושפיר יש ללמוד דה"ה בנלקח הכל קודם שנודע בדיעבד אמרי' על כ"א וא' כל דפריש ומכ"פ שגדול האחרונים האשיר מפסיק לזה ואם נהגו בו היבר הניחו על מנהגם עכ"ל הגאון ובהשונם מורי הגאון בעל נודע ביהודה סימן ע"י נראה להדיא שאוקר ב"א:

ח דין באיזו ענין הוי קבוע:

ורגרה במידי רלא נייר פשיטא דמיקרי קבוע מה שמונחים זה אלל זה בלבור א' או שכ"א מונח במקום מיוחד בענין שכן דרכם שיהיו מונחי' כך ואמנם במידי דנייד נ"ל דמילתא דפשיטא דאין חילוק בין עומדי' למהלכים רק כשהם בכנופי' א' בעד א' בין צדה או ברה"ר שהרי קתם אמרו פרע לזורק אבן כו' ולא מלינו שום חילוק בין עומדים למהלכים ועוד צימח דף פ"ד דאמר שמואל אין הולכין בפ"ג אחר הרוב אמרינן לא כלרכא ומחלק שם כלן צאומה חלר וכאן בחלר אחרת וכן ר"י דאמר החס בלוהה חלר מפקחין בחלר אחרת אין מפקחין וכדמפרש החס ול"ל לחלק בין לוהה חלר לחלר אחרת כיון דגם בחלר א' יש לחלק בין עומדין למהלכין ובין פרשו מקלתן וחיות זו לזוית אחרת אע"כ כיון דדרך בע"ח בכך זה לא מקרי פירש וכן מוכח מהא דפריך ונכבשינהו דנייד פירש"י שיכוף אוחס שינודו ול"ל לכבשינהו ונמי' אס עומדים בחלר נפתח הפתה וכל בהמה שחלח היתה פירש וכן אפילו אס עומדים צדה או בקעה וכי לעולם יעמדו במקום א' והלא חנוד צדאי ממוקם למקום וכמו שהק' באמה החב"ש והעתיקתי לשונו בסיומן כ"ב אע"כ דכ"ז שהס בכנופי' א' אפי' כשילאו דרך הפתח בזא"ז וי"מ כיון שילאו כלס בכל מקום שילכו הי' להם דין קבוע אס לא שיפרוש מקלת מהס בפירוש גזור ועיין בסיומן כ"ג מה שכחבתי בשם הרא"ש בחשונה בקו' הש"ס ונכבשינהו ומ"ש האו"ה והעתיקתי לשונו לקמן בס"י מ' ח"ל ומקתמא נעקרו ר"ל בזא"ז דאי בכ"א עדיין הס קבועים הרי להדיא דדוקא בב"א הוי קבוע ז"א וכי ס"ד שהיה הפתח רחב כ"כ שילאו כלס בב"א ועוד א"א ללמס אע"כ כונתו בזא"ז ר"ל שילא א' עכשיו וא' לאחר זמן בענין שנחפרדה החבילה ובב"א ר"ל סכופים יחד חיכף זא"ז דכיון דעדיין הס חבורה א' נקרא קבוע דמ"ש בחלר או צרהוב כנלע"ד והא דבכחובות ע"ו אמרינן כלפי לייח הכי נייד והכי קביעי פרש"י רוב קיעה נייד ר"ל דע"פ רוב אין הולכים בכנופי' א' ואדרבה משם רחיה דאל"כ למה כ' רש"י רוב קיעה והלא כל קיעות הס נייד ואל דר"ל דע"פ רוב הולכין ולא עומדין ק' וכי בני העיר עומדים בעירם והלא גם הס מהלכים ול"ע וע"ש בחוס' ד"ה דילמא דאפי' בעיר לא מקרי קבוע היינו משום דאין לרך לבעול בעיר וכן סינוק אין דרך שיהיה ברחוב ולא נקרא קבוע אלא במקום שדרך להיות שם:

ט דין באיזו ענין הוי פירש:

ואמנם מה נקרא פירש הנה במידי דנייד צרור שאס פירש בענין שנראה שהוא אינו עוד בכנופי' עם האחרים זה מקרי פירש וכמו שכחבתי לעיל ואמנם במידי רלא נייד כגון ע"י לבורים כו' ופירש כבר א' מן הלצורין לזוית אחרת אפילו בסמוך לו ל"ע אס זה מקרי פירש או שחא דוקא כשפירש חוץ לבית זה מקרי פירש. והנה מלינו מחלוקה בין רש"י לרשב"א בענין הא דמחני הש"ס שנמלא ביד נכרי וכתבו הרשב"א נתי' הולין דף ל"ה ד"ה והא דאמר רבי ח"ל ומקתברי דוקא הון למקולין אסור דהא נולד לנו הס' בקבוע ולא עוד אלא אפי' ראה אוחו יולא מן המקולין אסור ולאפוקי מדעת רש"י שכחב דמלא ביד נכרי במקולין עכ"ל (וכנה י"ל קו' המל"מ בפ"ד מהל' מנח"ע הל' ע' בחורי הנמלים דה"ל פירש ד"ל דזה לא נקרא פירש כיון דדרך כל השדות שיש בו חורי נמלים) ונ"ל דע"כ לא פליג רשב"א אלא במקולין דס"ל לרשב"א כיון דכן דרך לטלטל הצער שבמקולין ע"י הלוקהין שמוליחים אוחו ממוקם למקום לראות השמנה היא אס רזה ומחזירים אוחו לעבה וא"כ דרכו בכך לטלטל בכל המקולין וגם מה שהחיר רש"י היינו בשכבר לקח הלוקח ליוז וכבר נגמר המקח אבל בעי' לצורין של חוץ כו' וכן בעבער של ע"ו דאמרינן הסס קתם פירש משמע רק שפירש מן הלבור אפי' בסמוך לו זה מקרי פ"י ורחיה לזה מהא דאי' בשקלים פ"ז מעות שנמלא בין שקלים לנדבה קרוב כו' לשקלים יפלו לשקלים וכי הר"ב ולמד' רוב וקרוב הולכין אחר הרוב מוקי מסניסן בשוין ע"כ והחס עדיין מונח בעז"ה וא"כ הוי ל"י קבוע אע"כ דזה מקרי פירש ועוד נ"ל דע"כ נא כל"י אלא במלא ביד נכריס לאחר שגמר המקח ועודו עומד במקולין אבל אס נמלא מושלך צארן אפילו במקולין גופא לכ"ע מקרי פירש והיינו כמ"ש דדוקא במה שדרכו בכך לא מקרי פירש ולפ"ז במקום שמוכרין אוחות שחוטו' על השנתן ונמלא א' מהן טריפ' אע"פ שאוחז אחס מונחם לבד על השנתן ע"פ מקר' שהניחה לבדה אחד מן הלוקהין או המוכר או אפילו כשעדיין הוא ביד הלוקח זה לא מקרי פירש אפי' לרש"י אבל אס נפלה אחס מהן על הקרקע זה מקרי פירש לכ"ע:

י דין אם גשחנה מטה שהיה נקרא נ"ב פירש:

ד"ה דאמרינן כריש מרובא פירש לאו דוקא פירש אלא כשנשחנה הדבר מנחמת שהיה מחלבה ורחיה לזה מהכוי מהרי"ל שאעתיק אי"ה בקי' י"ד שכחב דעל כאו"א שנשחט אמרינן כל דפירש וכ"כ בכנהה ב"ד הנילו הע"ז בקימין ק"א ס"ק י"ד (ועיין לקמן בסיומן ל"ה) ואמנ' דוקא בשנוי גומר שאיט

חזר אבל אם ילכו בהמות ברחוב ככנפי' א' ובהמה א' והם תעמוד מעט או שתשכב זה לא מקרי פירש כיון שרובן בכך וכן כל כיוצא בזה וכן בנידי דלא נייד אם נשחנה מכוונת שהיה זה ונקרי פירש ואמרינן כל דפריש וז"ל רש"ל על ש"ד ר' ויניחיה דף מ"ב פ"י מאחר שנעשה בו שנוי הוי כאלו פירש ואמרינן מרובא פריש עכ"ל:

ולפ"ן נ"ל לפי מה שקיי"ל בסימן ק"י פנ"י ה' דכל מה שפירש קודם שנודע התערוכת מותר א"כ אם יש במקולין איזה בהמות שלימות וחתך הקלב המיעוט מהם לחתי' א' כדרך הקלבים שהוחכים למכור והרוב נשאר שלם אף שאינם שלימות ממש רק שהם עדיין לא נתחבו לחתי' רק החלאים או הרביעים הם שלימים ובהמה א' או יותר רק בענין שהם המיעוט הם נחשבים לחתי' הוי כפירש קודם שנודע ואמרי' כל מה שנחתך מרובא הוי וכך דפריש מרובא פריש וא"כ מותר לקנות אותן חסיכות חפילו לכתחלה ומכ"ש בהלטרף דעת גדולי הראשונים והמחבר נש"ע דקתס דחתי' גדולה או חתי' לא מקרי חתי' כן היה נ"ל והגאון בעל בית נאיר אמר לי שג"ל שגם מהרי"ל לא כתב זה רק בדרך פלפול ולא למעשם ואמנם כיון שנעשה שהלעתי הדברים לפניו לא נתיישב בדיון זה רק בהשקפה הראשונה אמר לי שכך נראה לו שלא להחיר ולא היה לי פנאי לשאת וליתן עמו בדיון זה ונ"ל ראי' בדברי שהרי גם בזרק אבן לגו א' לאו רגלי קרא ה"ל שנאמר מרובא הוי זה שנהרג והרי זה הנהרג לא פירש משום מקום רק שנעשה בו שינוי ממה שהיה קודם לזה חי ועכשיו מת ונריך קרא לגלות שלא ניזל בחר רובא וא"כ מ"ש הבינת אדם או שחיטה וכדברי מהרי"ל דהא עכ"פ נעשה בזה הדבר שינוי ממה שהיה מקודם וכן בנחתך להחיות ובהלטרף דעת הראשונים דחתיכה גדולה וחי' לא נקרא חתי' ל"ע להחיר בהפ"מ וכענין שבי' המ"ב בסימן ל"ז בסי"ט שנחערב דמחד מעטם דכיון דכ"ת ס' א' בנוסח וא' בתערוכת הוי ק"ס. ואף דלא קיי"ל הכי מ"מ בהלטרף דעת הראשונים דחתי' גדולה לא מקרי חתי' ולכן מחיר וא"כ ה"ה בנידון דידן ואף שיש לחלק אך ל"ע בזבחי' ע"ד ע"ב פומח א' מהם פירש"י וכיון דנפחתי' יש לה ביטול וכ"כ בי"ד סימן ק"א ס"ז דאם נחשכ' א' אותה שנחתכה מותר ממ"נ כו' ולמה לא אמר מעטם כל דפריש ול"ע. ונ"י לקמן סימן ל"ג ול"ג בדברי הגהת ש"ד מה שפירשתי בו:

יא דין אם יש חילוק אם נתערבו הריאות קודם שנמכרו או שנמכרו תחלה ואז כך נתערבו:

קיי"ל כל מה שפירש שקודם שנודע התערוכת מותר כמ"ש כל הסקקים ראשונים ואחרונים וראיתי בספר אחר נרפס מחדש חיברו הכס א' שזמנינו והוא הגאון הגדול אב"ד דק"ק ליסא נקרא חוות דעת על י"ד שכח בסי' ק"י וז"ל ודוקא שפירש ממקום שנוגד התערוכת קודם שנודע הסי' כגון שנחערבו הריאות בנקום א' ואחר כך פירשו לנקום אחר אבל אם נשחטו ג' בהמות בבית א' ופירש א' מהן ואחר כך נתערבו הריאות ונמלא א' עריפה אף מה שפירש אסור דלא חשוב פירש מה שנפרש קודם שנוגד התערוכת וכן הוא בחשובת רמב"ן סימן הפ"א שכח ואלו פרשו קודם שנחערבו אסור עכ"ל ולא כתב שום ראי' לזה ומה שכח מחשובת רמב"ן המעיין שם נראה דמח"כ הרמה שלא כיון רמב"ן לזה כאשר נעתיק לשונו בקמח א"י וכן העתיק הכ"י ק"ס ק"י וכן הוא בחשובת רמב"ן הנרפס כמו שהעתיק ועוד דמלשונו משמע מאחר שנעשה פרישה היה נודע העריפה ונכרת אלו מלאו באותו הפעם העריפות ולכן לא מהני פירש ולא ידעתי מה בין זה לרינו של הרא"ה שכח הש"ך בסי' י"ד י" חנויות מוחזקות לנו כולם בחזקת כשרות ולקח מאל' מהן ואינו יודע ממי לקח ואחר כך נודע לנו שאחר מן החנויות ערפה וניכרת החנות רק שאינו יודע ממי לקח דעת הרא"ה דמיקרי נולד הסי' בקביעות ולא מהני הפרישה ואין קיי"ל כר"ן (ול"כ דגם דעת רשב"א כר"ן עיין בתה"א דף קכ"א ובחי' וז"ל רשב"א בחידושו ל"ד שנעשה דההוא טבחא ומיהו מה שלקחו כבר מנכרי ואפילו במקולין מותר דל"ל כל קבוע כו' אלא כשנוגד הספק קודם שלקח א"כ כשנודע בנידון קודם שלקח זה שהיה שם עריפה כענין ע' חנויות כו' חז"ל אם נשעה שלקח עדיין לא נודע שהיה שם עריפה וגם לא נולד שם ס' בהא ל"א כל קבוע שהרי נשעה שלקחו לא היה שם ס' ולא נולד הסי' מעולם בקבוע אלא בפירש ואז איכא למימר כל דפריש והיינו דאמרינן ובנמלא כו' עכ"ל וכ"כ בתה"א דף קכ"א דלא כש"ך) וכן הסכימו כל האחרונים וזה דומה ממש לדבריו שהרי נשעה שלקח אלו היה נולד שום ס' היה יכול לדעת אם כשרה או עריפה שהרי אין כאן הערוכת כלל והחנות העריפה היא נכרת ואעפ"כ כיון שלא היה נודע לנו התערוכת ואחר כך נחבלה שחנות זו עריפה וזה א"י ממי לקח מ"מ מקרי פירש ולמה גרע זה ואדרבה י"ל דכזה גם הרא"ה מודה ודוקא כשעדיין ניכר חנות העריפה אסור הרא"ה אבל הכא שנחערבה מה לי אם הפרישה היה קודם התערוכת או אח"כ דממ"נ היה שם קביעות וזה גרע:

יב ביאור דברי תשובת רמב"ן הביאו הב"י בסימן ק"י שהוא קשה להלום:

ובאחר שדברי תשובת רמב"ן בלא"ה קשים מאד להבין ונאמת הוא משוכם ג"כ ומקרים בו מינות וגם איזה שורות בגוף החשובה אך דעיקר הדיון כפי שהעתיק הב"י וכן הוא בגוף החשובה אין בו טעות אך הוא קשה להבין מאוד וכמה גדולים נחשבתו בו ולדעתי זיכני' ה' לאמיתת כוונתו וז"ל בשחטו ג' כנשים והכשירם העבה והעלום הנכרים למגדל ולא נאחר אלל היהודים אלא ג' ריאות ומקלח הכבש הג' ואחר כך נמלאה קירכא בא' מהריאות והסיב וז"ל לא פרשת אם העלום בזה אחר זה אחר שנחערבו או אם הכוונה לומר שהעלום בזה אחר זה אחר שחיטה ובריקה ומזרתי על כל הלוודים שאם נחערבו ג' כנשים חחילה קודם פרישתם נראה שהם בעלים כו' דבהמה שלמה לר"ה אינו ר"ל כו' ודוקא שפירש קודם שנודע העריפות במקומו דאמרינן כל דפריש אבל אסור ליקח אחר שנודע כו' ועדיין יש להחיר אם נחערבו יחד אחר שפרשו רובן מיהו בנידון שלפנינו כיון שלא נשאר במקולין אלא חתיכה א' או כבש א' אין להחיר בדאמרינן לא החיר ר"א אלא ב' ב' כו' אכן אם לא נחערבו כלל אלא שהעלום למגדל קודם שנחערבו כולם אסורים ואין כאן רוב וז"ל שייך בה ביטול

עכ"ל וכו"ל נשמעו חיצות חלו דאין כאן רוב ע"ש ולא מלאו כל חנשי חיל לפרש דבריו דהא צהדיח
 איהא בשאלה שאחר שהעלום למגדל כמלא סירכא וא"כ קודם הידיעה ל"ש ביעול לכ"ע עכ"פ מורבנן
 וכדאיתא שם באוהה משונה סימן קס"ה צהדיח בכירון שאלה זו של הכבשים ועוד דאם יש להפיר הג'
 כבשים אף קודם הידיעה א"כ מ"ש חמיכה הנשאר למה האפר אע"כ דקודם הידיעה ל"ש ביעול וא"כ
 מ"ש אס העלום לאחר שנחערב או קודם ולפי עניות דעתי דבריו מובנים שכתב דלא פרשח אס
 העלום בזה"ל אחר שכתעברו ר"ל ששחט מחלה כל הג' ואחר ששחט כולם העלום בזה אחר זה
 וחיכף כששחט נקרא מערובת כיון שהוליא הריאות אבל אס שחט א' והעלה ואחר כך שחט השני א"כ
 לא היה לנטה מערובת כלל דשחטה עם ח"י אינו נכנס בגדר המערובת כלל והנה כששחט כלם והיה
 מערובת למטה רק כיון שלא נודע המערובת" לא שייך ביעול קודם הידיעה מ"מ כ"א וא' שפירש נוכח
 לומר כל דפריש כו' שהרי יש כאן רוב היחר. ומש"כ דבהמה שלמה לר"ה אינו ר"ל אף שאינו מחיר
 מטעם ביעול אלא מטעם כל דפריש היינו משום שכתב שם דעת ר"י דק"ל דפירש ממילא אפילו קודם
 שנודע אקור כמו שכתב צהדיח דה"ל דף ק"כ ולכן כתב דבהמה שלמה לר"ה לא מקרי חהר"ל וא"כ
 הוי כשאר הערובת יבש ביבש דאע"ג דקודם ידיעה לא שייך ביעול מ"מ כל מה שפירש מותר דל"ש
 למיבזר שחא יקח מקצוע דהדרבה אפילו לכחלה מותר ליקח אחר שנודע ומכ"ש לרעת רשב"א דק"ל
 דאפילו צהר"ל כל שפירש קודם שנודע מותר ולכן כל מה שפירש מן הכבשים מותר אבל מה שנשאר
 אקור דכיון דבשעה שהיו הכבשים למטה לא נודע המערובת ולא היה שייך ביעול ועכשיו שנודע
 המערובת אין כאן רוב למטה. ומש"כ ועדיין יש להחיר כו' אחר שפרשו רובן ר"ל כיון שפרשו הרוב
 וא"כ י"ל איקורא ברובא איתא ומה שנשאר יהיה מותר ע"ז כתב דלא החיר ר"א אלא ב' ב' וכיון שלא
 נשאר אלא כבש א' אקור ואמנם כ"ז כשהיה מערובת למטה שנשחטו כלם קודם שהעלה למגדל אבל
 אס חיכף אחר ששחט א' העלה למגדל ואחר כך שחט הב' ואחר כך הג' ואס כן ל"ש לומר כל דפריש
 כיון שאין כאן רוב כלל כי בהמה שחטה עם בהמה חיה אין כאן מערובת כלל וא"כ דומה ממש שאין
 כאן אלא א' ואיך שייך לומר מרובא פריש כיון שאין כאן אלא א' וא"ל דיחבטלו עכשיו כשהם למעלה
 במגדל י"ל דמיירי שכן היה דרכם שהיכף כשהעלוהו מכרו אותו ולא היו כל הג' ביהר למעלה וא"כ
 דיחבטלו עכשיו בבית הקונים ז"ל שכבר כתבו דאפילו א' בבית וא' בעליה אינו מלטרף כמו שהארכתי
 בק"י ד' ה' ואל"ל דא"כ היה לו להשיב ג"כ דאם נחערבו למעלה ג"כ יש להם דין רכל דפריש י"ל דזה
 ומילא משחטת דמ"ש אס נחערבו למטה או למעלה רק שמהלק בין אס נחערבו כולם או לא נחערבו
 ככלע"ד שהיא חמישה כוונתו ואף ש"ל ג"כ דק"ל שנוף שלם כמו עוף או כבש לא בטל כ"א בשנים
 ממש ולא ברוב ולכן כשהעלוהו בזה"ל לעולם אין כאן רוב אפילו אס אה"כ היו כולם למעלה רק
 המקלת שנשאר למטה על כל פנים לא היו שני שלמים כשרים נגד א' הערפה מה שאין כן כשהיו
 המערובת בעורן למטה היה שם כרי ביעול ודעה זו כתב השיטה מקו' בילה דף ג' ונראה שכתב
 החשובה זו הנ"ל הוא מהר"מ מרוטנבורג כי השאלה בסימן קפ"ב שמתיר לאכול הכבשים ביחד הוא
 ממש החשובה שכתב בחשובת רשב"א ס"י הש"ל ואפשר שדעתו כדעת השיטה מקו' אך רחוק הוא בעיני
 כי לא הביאו הפוסקים הנופוסקים דעה זו על כל פנים מוכח דאין שום ראיה מהשובת רמב"ן לדברי
 הגאון בעל חוות דעת דבוראי כל היכא שיש רוב בשירות שייך לומר כל דפריש כו' אף על גב דלא
 שייך ביעול כדמוכח מצרייתא דע' הנויות דבמלא הלך אחר רוב ודומיא דדינו של הרא"ה דקיימא לן
 דאמרינן כל דפריש ולכן לא השתמיע א' מראשונים ואחרונים לחלק רק כתי קתם כל מה שלקחו
 קודם שנודע מותר דאע"ג דבשעת הפרישה היה ניכר בני מעים של איזה בהמה מ"מ שייך לומר
 מרובא פריש שהרי היה שם רוב כשרות אבל נוראי צרינו של רמב"ן ששחטו בהמה א' והוליקו למקולין
 ואחר כך שחטו עוד ב' לא שייך לומר מרובא פריש שהרי כשפירש זה לא היו שם בהמות שחוטות חה
 מסתבר וזה לא היה מן הלורך להפוסקים להזכיר דממילא משחמט וכן מוכח מהשובת מהר"ל שנעתיק
 בק"י י"ד דק"ל דשחטה נקרא פירש ועל כל פנים אף שבשעה שהיטה חלג היה צורך כל ראש
 היה מכיר הערפות ואעפ"כ ק"ל דשייך לומר מרובא פריש ולכן נ"ל הגם דקטנו ענה ממחני הראיות
 יחנו עידיהן:

יג דין באיזה ענין אטרינגן השחיטה הוי פירש או לא:

וא"ל דעכ"פ נאמר על כ"א שנשחט מרובא פריש זה שנשחט וכדהזכרתי לעיל ק"י י' דפירש
 היינו כונתם שנשחטה מענין ראשון ונוראי משמע שאף שהיו כל ג' כבשים עומדים ביחד בחיים בבית
 השחיטה רק שהתנה שהעלם בזה"ל אחר שחיטה וכבר הוכחנו דשחיטה ג"כ מקרי פירש דדמי לזורק
 אבן לגו דאי לא משום קצוע הוה אמינא כן דפריש היינו זה שנהרג היה מן הרוב יש לומר דלא דמי
 דבשלמא התם נשאר זה כך משונה מן הנשארים משא"כ כאן ששחט כולם וא"כ חזרו להיות שוין ואין
 זה מופרש ונובדל בזה מהבירו וכמו שכתבנו בסימן י"ח בשם הפ"ח דמותר לקביעות ראשון דכיון דלא
 היה נודע לנו הפרישה ל"ש אע"ג מניסא ובתמה אס היו כאן ג' בהמות ושהנו אחד והשנים עדיין
 בחיים ונודע לנו שהיה אחד מהן ערפה אמרינן ע"ז כל דפריש כיון שנשחטה מן השני ואף שא"כ
 ישחטו גם הב' מ"מ נשאר בהחירא דאע"ג מניסא כו' משא"כ כשלח נודע לנו עד אחר ששחטו כולם
 ועכשיו הם שוין אין שייך לומר כל דפריש רק כשנפרש בלחמ למקום אחר והיה אז רוב כנגדם משא"כ
 כאן כשמכרו זה עדיין לא נשחטו הב':

וצ"ל לנו מה דאם מכרו כל הנשאר ולא נשאר שום דבר במקולין אפ"ה הכל שרי ואע"ג דבני
 אחרונים ל"ש לומר כל דפריש היינו דוקא ליקח אותם לכחלה לאחר שנודע אבל אס פרשו גם כן
 קודם שנודע מותר לרעת האפי רבדני וכמו שכתב לי הגאון בית מאיר דכל א"א מולה בהבירו ואומר
 שלי הוא מן הרוב הכשרים ושנך אקור כיון דנתבטל מדאורייתא אף קודם הידיעה. ואפילו אס נאמר
 שלא נתבטל מדאורייתא כשיטה הש"ך מ"מ אפשר שאנו חוננים כך ול"ע עכ"פ אס הידיעה מדרבנן
 נוראי כך הוא דאל"כ ק' כיון דק"ל קודם ידיעה ל"ש ביעול וכחבנו דמיירי שמכרו הכל למעלה ואס
 כן עדיין קשה מ"מ מהני וזה שנבטל הא לא היה ההיחר רק מחמת הפירש ועכשיו אין בכל ג' כו'
 רוב שהרי אינו מחלק אס לקחו חמ"י הרבה או א' ומדאוקר ההתי שנשאר למטה וע"כ ק"ל דל"ע

כשנודע עכשיו איגלתי מלחא למפרע שהיה כבר עטל וא"כ מאי מהני מה שהיה פטרונה למטה בכנשי
הא עבדו אין כאן רוב אע"כ דעל כל אי ואי אמרינן מרובא פרישי כיון שהם עכשיו בפירוש:
ועוד מוכח מדבריו דל"א שילטרף מה שלמעלה עם מה שלמטה שימבעל ברוב דאל"כ הו"ל
המשאר למה חקר אע"כ דדוקא במקום אחד מלטרפין ולא צ"י בחיים:

יד תשובה מהרי"ל וביאור כוונתו:

כהב מהרי"ל צהשו ק"י קב"ע על שאלה בעל תה"ד צה"ל עם נסימן קב"ה אם נשהו לאן
הרבה לאחד כי ולא ט"ו ולא ה' וכ"א מכיר שלו ולא כן הוחזו ראשיהן ולקח כ"א לאן שלו ולא
ידעינן הי מינייהו קדים ונמלא עריפות בראש אי מהם אם יש לרמות יזומר באופן של כי היה
הטריפות דלדידיה אית ליה רובא כההיא מעשה דל"א דלאחד היה כי אהרובין ולא יי ולא ה' ובא חנפ
וגזל איזה אחרונים והקיר הקימנים ומסק הא"י דאמרינן כל דפריש מרובא ואלו שגזל היה של זה
שהיה לו כי (הובא בה"מ סימן רל"ב) והשיב לו מהרי"ל וז"ל אי לה פריש אלח חד ראש הוי מלית
לדמות לפי קנחתך אבל כיון דפרשו כלם מ"ש דהטריפה מרובא פריש ולא נימא חכ"כ כשר וכשר מרובא
פריש דהתם באהרובין אבל הני דפרשו אמרינן מרובא פריש ממיעוטא לא פריש כלל מה שא"כ בנידון
דין דע"כ ממיעוטא נמי פריש. ולע"ד אפילו בלא הך עממא ל"ד כלל דהיבא אמרינן מרובא פריש
היינו דפריש מהרוב והנך דנשארין פרושים ג"כ מהא דפריש ונשארין כמטיקרא אבל הכא בעריפו' ע"כ
כבש הטריפה עורכה עם ההערובה ומה שייך כל דפריש [הלל] לא נודע לנו ע"י הראש אלח דטריפה
דהא בינייהו (וכחנחו דבשלמא אם היה נפרש כבש אחד היה אמרינן עליו כל דפריש כיון דהוא פריש
ההנשארין משא"כ כאן שכל הכבשים עדיין בקדיעוהן רק הראש נפרש ואין זה אלח שנהגלה ע"י שיש
פרישה אחד בין הכבשים ואין כאן פירש כלל). ואם נפשך לומר איסורא ברובא איתא להא לא הולוכה
השובת מהרי"ה (כוונתו דאם דעתך משום דיש לומר איסורא ברובא איתא וה"כ ממילא המיעוט מותר
א"כ הוא נמי צהדיא ע"י ההערובה בעצמות של עובדה זרה דפרשו מ' במקום אחד וס' למק"א
דאמרינן איסורא ברובא איתא לרעת קלה פוסקים) ומ"י נראה דל"ד (כיוונתו לטענות של ע"י) דודאי
אי הוי כולהו מעורבות ופירש המיעוט למקום אחד מן הרוב הוי שייך לומר הכי אבל כיון דכל חד
וחד ה"י שלו מבורר מנין לי למעבד הכי מיעוט והני רוב הכי קבוע כמו הני וכחמלה ע"מ דמי
(כוונתו דכל אי ואי לא מקרי כלל פירש רק קבוע בפ"ע דכיון דלא ה"י מעורבים מהחלה אפילו אם
ידעינן שזה שהיה לו ה' פירש מהחלה עם לאן שלו מצית השחיטה לביה לא ה"ל פירש דכ"א ואי
קבוע בשלו) ואי איכא למלוא ל"ד היתר יש לדון על תהלת המעשה כשהיו הגאון צהיים קודם השחיטה
ואיגלתי מלחא למפרע דהו עריפה הוי בינייהו ונימא כל הני דשהתי' המיעוט פריש מרוב דהרוב כשרות
היו הולכי ופרשו קודם שנוכר הסי' ל"ג שמה יקח מקבוע ונס ע"י יש לנמנ"ס דלא ידעינן מאן קדים
עכ"ל מהרי"ל:

**טו דין דאם א' שהם ב' בהמות וא' א' ונתערבו הריאות ל"א בזה כל דפריש
דכל א' קבוע בפ"ע:**

וצ"ל לנו מדבריו שחלם שחטו צ"י קלבים אחד כי צהמות ואחר להם ונלחח ששחטו ופשיטו
כל הג' הפרישו צהמה אחת למקולין קודם שנודע שום ס' ונחערבו הנבי' מעיים ונודע שיש אי טרפה
ל"א מרובא פריש זה הצהמה שפירש כיון שכל אי ואי מבורר בשלו נעשה אללו קבוע לעלמו וכחמלה
ע"י ומכ"ש דל"א שריאה זו הטריפה היא של זה שיש לו צ"י כמו שכתב מהרי"ל צהדיא ונראה דל"ד
של צ"י קלבים אלח אפילו של אדם אחד רק שהוא בעינין שיהיה מבורר לו שאינו ככנס בנדר הערובה
עם השאר:

אך ל"ש שהרי אף בקבוע שכתב הב"ה לעיל ק"י צ"י דמני כל אחד יתהר מבורר צהנות אי ובה
לכ"ע כל מה שלקחו מאי מן ההנויות אף הצ"ח מודה דמותר דאמרינן כל דפריש והרי גס הב"ח מיירי
שאין בכל חנות וצהנות כ"א צהמה אי ומ"י שייך שפיר לומר מרוב הבשרים לקח אף שכל הנות וצהנות
הוי קבוע לעלמו וכ"א ואי הוי ספק עריפה מ"י בפירש ממנו אמרינן כל דפריש ומתוך זה נראה דלכ"ל
כמהרי"ל בזה אלח אע"ג דכ"א מבורר בשלו ולא היה הערובה כלל מ"י אמרינן כל דפריש והשיב שפיר
פירש דבודאי אף שכתב שם דל"ש ביטול בזה מ"י הטעם כל דפריש ויחד דבודאי מטעם כל דפריש
מותר אף במקום דל"ש ביטול כרהיאת להדיא בע"י חנויות כו' ואפשר דכיוצא מהרי"ל דבודאי אלח היה
נפרש אי עם לאן שלו והשאר נשאר במקום ראשון היה שייך לומר כל דפריש אבל כיון שכולם פרישו
ולקחו לאנס לביהם והזר להיות קבוע בכחם כ"א בשלו דחשיב בשלו קבוע ול"ע עוד אפשר לומר
דדוקא אלל הלוקח שלקח מאי מן ההנויות אף שידוע מאיזה חנות לקח עכ"פ כיון דידע"י שיש כאן צ"י
חנויות כשרות שייך לומר כל דפריש אע"ג שכ"א ואי הוא בספק עריפה צהמה שכ"א קבוע בשלו מ"י
אלל הלוקח מקרי שפיר פירש דלנב"י מהשיב בהערובת אבל כהעשה דמהרי"ל שהוא בני הטבח שהוא
מבורר בשלו ואינו מעורב כלל דומה באלו לא היה אלח צהמה אי כיון שקבוע בשלו ואינו מעורב כלל
ובכל מקום שמוליך צהמה זו לעולם הוא קבוע וכמו שכתבתי לקמן ואסור ליקח מאלו צהמה לכחמלה
א"כ מה שקנו כבר ונפיש לכחיס מקרי פירש:

ולכאורה נראה מדבריו דק"ל דשחיטה הוי פירש ודלא כהשובת רמב"ן שהצחתי לעיל דלדידי'
אף כשלח היה הערובה למטה כנגדל מ"י אמרינן דשחיטה מקרי פירש ומדלמ"כ דלכך חסור משום
דלא ידעינן מאן קדים לכאורה משמע דפליג נמי אהשובת רמב"ן דלעיל דמוכח מדבריו דאם מכרו
הכל אף דבנ' אהרונים ל"ש כל דפריש כה"כ כל הפוסקים מ"י מותר כמו שכתבנו בק"י י"ב דאל"כ
אף דלא ידעינן מאן קדים למה חסור כיון שכולם פרישו לשיתתו מחמת השחיטה אלל אינו מוכרה
די"ל דדינו של רמב"ן מודה כיון דמיירי שמהרו הכל ואם כן עכשיו גס כן בפירש משא"כ הכא שחזרו
לקביעתן שהרי כ"א ואי קבוע בשלו ואם כן הוה להיות קבוע וכמו שכתבתי בקימן י"ע דאם קודם
שנודע הוה הקדיעות למקומו לא מהני הפרישה הראשונה:

בינת שער הקבוצ אדם

ועוד ראשיתו אם יחלוק השו"ת מהרי"ל על השו"ת רמב"ן כ"ל דאין למידין מדברי מהרי"ל אלנו למעשה שהרי השואל כתב למהרי"ל שחייב שאלו הלכה למעשה רק בדרך לימוד ואם כן גם סמכותם אינו למעשה ולא כחזקת דרך סלמול וגם לשוט מעשה כן שכתב ואי א"כ לא מלוא לר הישר משמע שרק לר הישר הוא ולא הישר ממש ולכן נ"ל דלמעשה גם מהרי"ל מודה וכמו שכתבתי בשם רמב"ן בסיומן י"ג:

מן דין הא דנמצא הלך אחר רוב בשר אם ר"ל רוב חנויות או רוב בשר שבחנויות:

הא דקיי"ל דנמלא הלך אחר הרוב ל"ע אם ר"ל רוב חנויות אע"פ שיש בחנות העריפה בהמות יותר מכל חנויות כשרות כד"מ ט' חמ"ז כשרות ככ"א בהמה א' ובחנות העריפות יש " בהמות טרפות או שחא כיון דאנו דנין על הכשר אזלינן בחר רוב בשר ולא משגיחינן ברוב חנויות והרמב"ם בפ"ה מהל' מ"א כ"ה ז"ל ט' חנויות כו' אבל בשר הנמלא מושלך בשוק הלך אחר הרוב דכל דפריש אס' היו רוב המוכרים נכרים אקור ואם ישראל מותר וכן בשר הנמלא ביד נכרי וא"י ממי לקח אס' היו מוכרי בשר ישראל כו' עכ"ל. ונ"ל מה שהאריך הרמב"ם בלשון ולא כתב בלשון הברייתא ובנמלא הלך אחר הרוב משום דק' ל"י קו' הפ"ה שהק' בסיומן ס"ג דלמה האריך הברייתא לומר ובנמלא הלך אחר הרוב ולא אמר קתם ובנמלא מותר כמו בריש ט' חנויות כו' אקור דהא יש כאן רוב לפנינו דהברייתא מיירי ברוב כשרות ולכן דקרק הרמב"ם דהא ראי' בקיפא ובנמלא לא קאי ארישא אלא רל"ה לאשמועינן אגב דין דנמלא בשר מושלך בשוק ואין אנו רואים לפנינו אס' יש רוב חנויות כשרות או לא אזלינן בחר רוב המוכרים כדאיחא במתניתין דמכשירין בפ"ה גס מלא גה בשר בעיר שישראל ונכרים דרים זו אס' רוב עבתי ישראל והס' מיירי דלא ידעינן כלל אס' נשחט היום כלל בשר או לא או אס' יש רוב בשר או ערפה רק שאלא חתי' אחת בשוק ולכן הולכים אחר רוב עבתי דאס' רוב עבתי ישראל אמרינן מסתמי הס' שחטו ומהם נאכד החתי' או מן הלוקח מהם וכן להיסק ופשיטא כשיש לפנינו ט' חנויות כו' ויש בכל חנות בהמה אחת ולא בודאי אינו מלוי ברוב עבתי כיון שיש לפנינו ט' כשרות אף שיהיה העבתי נכרי ולא יהיה רק עבתי אחר העוסק בכל הי' חנויות כמי דינא הכי ולכן בסיומן ק"י סינה הש"ע מלשון הרמב"ם וכתב כיון שרוב חנויות מוכרות בשר כו' ע"ש דבאמת בזה לא חלוי כלל בעבתי שאלו ידעינן בודאי שרוב עבתי הם נכרים כיון שידעינן שיש כאן רוב כשרות אזלינן בחר הרוב ולכן נקט הברייתא קתם נמלא הלך אחר הרוב לאשמועינן דאפילו אין כאן לפנינו רוב כשרים לעולם אזלינן בחר רוב וחמס' מסתמי דמילתא ט' חנויות היינו שיש בכל חנות בהמה א' אבל אס' יהיה בחנות האחת הערפה עשרים בהמות עריפות ובעי' חנויות בכל א' א' או ב' באופן שיש רוב בשר בחנות העריפה בודאי לא אזלינן בחר החנויות רק בחר הכשר דאנו כיון שיש רוב בשר או חנויות זה יגרום שימלא חמ"כ ר"ל כיון שיש רוב חנויות א"כ כל רובין מרובא זבין או המוכרים אכדו או הלוקח אכד חתי' זו ועיין בפסקים ז' ע"א במעוה שנמלאו לפני קוחרי בהמה דפרש"י הא דאזלינן בחר הלוקחים ולא אמרינן מן המוכר נפל היינו להומרא והחוק' כתבו סס דהלוקחין הם רוב ע"ש עכ"ס מוכח דלא אזלינן רוקח בחר המוכר או הלוקח וא"כ הכי כמי קשה כין שיש רוב בהמות עריפות בודאי יש יומר לוקחין עריפה מכשרות ואם כן למה נזיל בחר המוכרים מהם הרוב בחנויות ולמה לא נאמר שרוב הלוקחין שלקחו בשר עריפה מהם כשל אע"כ דבאמת בעינן זה לעולם אזלינן בחר רוב בשר וברייתא סתמי קתמי דאזלינן בחר רוב לפעמים אחר העבתי ולפעמים אחר הכשר וכן מוכח להדי' ממתניתין דשקלים פ"ז מעוה שנמלאו בין שקלים לנרצה קרוב לשקלים יפלו לשקלים והס' איחא בהדיא שהיו ו' שופרות לנרצה ושאר א' לשקלים וכחכ' שם הרע"ב למיד רוב וקרוב הולכין אחר הרוב מוקי לה בשוין ואיך אפשר בשוין כיון שהיה ו' לנרצה וא' לשקלים אע"כ דר"ל שוין במעוה שנשופרות ולפי עניות דעתי היא רחיה גדולה וכן משמע בגר"ה י"ח חוס' ד"ה ובנמלא כו' הכא איכא כמי חזקה נגד הרוב דבהמה בחייה בחזקת איקור עומרת ואי נימא דאחר רוב ר"ל רוב חנויות וא"כ ממי שייך חזקה איקור לחנוה של הערפה. אחר שכתבתי זה זמן רב הראו לי שהגאון בעל חוות דעת בסיומן ק"י ע"ה רחיה ז' משקלים ובסיומן ק"י כתב בפשיטות דאזלינן בחר רוב המוכרים והיינו ע"פ מה שכתב שם רחיה להיסק דלא אזלינן בחר רוב בשר דאם כן נמלא אבידה בעיר שרובה ישראל למה חייב להכריז הרי הנכרים עשירי עפי ע"ש הנה גברא חזינא ותיובתא לא חזינא דאנו אס' הנכרי הולך בשוק לוקח מעותיו וכלי השמישו בידו ועוד בשלמא בשקלים שאנו דנין על המעוה אס' הם מעשר וכן כאן הכשר שאנו דנין אס' הוא ערפה אזלינן אחר רוב מעוה או בשר אבל הס' שאנו אין דנין על המעוה אלא מי הוא שאכדס' אס' ישראל או נכרי ולכן אזלינן אחר רוב הנשים. ובנסייעתי בשלוהי מלוה וקבלתי פניו כראוה פני אלהים הלעתי לפניו דבר זה ושהק' ל"י. ולכן נ"ל דאזלינן בחר רוב בשר וכן הא דאיחא במתני' דאזלינן בחר רוב עבתי היינו דסתמי דמילתא דאז' יש בשר כשר הוא הרוב אבל לעולם אזלינן אחר רוב הכשר ועדיין הדבר לריך סלמוד:

דין ד' בהמות שנישחטו ונמצא אחת שהיא טרפה ואחר כך נתערבו המעיים ונמצא בהם טרפות תולין שהוא מן הטרפה:

נ"ל לפי מה דקיי"ל בק"י ק"י סעיף ז' דאף כנע"ה ומהרי"ל אמרי' שאני אומר כיון דאינו בטל אלא מדרבנן ולפי' אס' נמלא בהמה א' ערפה בא"ז עריפות כגון מים צמות וכיוצא בו וידוע אינו בהמה ואח"כ שחטו עוד בהמות ונתערבו המעיים של כולן ונמלא כמעי של א' מהם איזה עריפות הליך שגם המעיים הללו הם מהעריפה כדאיח' בק"י ק"י סעי' ו'. ודוקא שנמלא החלה העריפות ואח"כ נודע התערוב' אבל אס' נמלא תחל' התערוב' ואח"כ נמלא העריפות הידוע ל"א למפרע שזה הוא מן העריפה כדאיחא שם בק"י ק"י ואפשר אס' יודע שבהמה זו אפילו רק ס"ט כמי דינא הכי וחמס' זה ל"ש רק שיש כאן ד' בהמות דאף אס' נימא שהריחה מבהמה אחרת והראש מבהמה זו אעפ"כ יש רוב בהמה זו שנערפה ע"י הריחה וכיון שיש רוב מדאורייתא אמרינן שא"א כנלע"ד.

זהו אדם של בני אדם ולא שכתבנו לעיל בקיומו י"ך ש"ו בשם מהרי"ל דכ"א קבוע בשלו מ"ת
 אדם נמלא חלל אי בהמה אי טריפה בודאי בלא זו הסערות כמעשה דמהרי"ל ואחר כך נמלא חלל
 חבירו ספק שא"י אדם ראש זה משל חבירו חנו מולין שהוא משל חבירו דע"כ לא פליג הרשב"א על
 רמב"ן בסי' קי"א חלל במה שמכשיר רומב"ן בני קדרום של היסר ותתי' איקור דק"ל דכ"א חלל
 בחבירו חלל כשיש למלום באיקור מודה הרשב"א וגם בזה לר"ך שיה"י חלל כ"א עכ"ל ג' בהמות
 בפנין שיה"י בעל פן התורה ולי"ע:

ד"ך ר"ן א"ס שחש בבית השחיטה והוליצו משם כל בהמות בזא"ז למקולין ואחר כך נודע פריפוס
 א"ס עדיין כולם במקולין חזר להיות כאלו קבוע ואם הביאו רוב בז"א או שיש כאלו במקולין רוב מליא
 ברין המבואר ס"י מ"י אי אמרינן איקור ברוב' ואם הביאו מחלית מבואר לקמן ס"י ל"ג ו"אם
 הביאו אי' אי' ונשאר צהש"ח מיקרי חלו כולן פירש ומוחרינן ואם לא נשאר שם כולם חלל שקודם
 שהביאו הכל מכרו כבר בהמה אי' ולא נשאר ממנה כלום במקולין ג"כ י"ל לא חזר הקביעות למקומו:
ד"ך מלחא רפשי' שא"ס נשאר רוב בבית השחיטה ושאר בהמו' הוליצו למקולין למכור אמרינן
 על חלו שבמקולין כל דפריש ולי"א שיחזר הקביעות הכא במקולין כדמוכח ממעשה שהביאו האחרונים
 והוא בחשוכה גלוני בהראי נשחטו ז' בהמות והביאו ג' וחלי למקולין שהכשירו הני' מטעם כל דפריש
 והטעם טעם דכיון דנשאר הקביעות במקום הראשון שיק' שפיר כל דפריש וכמו שכתב בשו"ת מהרי"ל
 מהבאחי ס"י י"ד בהראי והכי מוכח מיומא ד' ס"ד רמוקי סה"ס הא דשמואל דאין הולכין בפ"ג אחר
 הרוב ופריך ה"ד אי דאיכא ט"ו גוים וא' ישראל ששיטא דהוי ל"י קבוע ומוקי דאשמועי' דאפילו פריש
 להלך אחרם ופריך והא חני בחלך אחרם אין מפקחין ומשני דבריית' מיירי דפריש במקלח והמקלח
 נשאר בחלך ראשון וכיון דלא אחזק שם ישראל אין מפקחין ע"ש ברש"י ומוס' ואי איחא דאס"ה נעשה
 ג"כ כאלו קבוע לתה אין מפקחין ואפילו לשיטת רמב"ם עיין מה שכתבתי סימן מ"ב שכתב בפ"ג
 מהלכות שבת וארדב"י כל שנשאר מקלח קביעות מפקחין היינו בפ"ג דלא אזלינן בחר רוב ולי"א כל
 ופריש מוכח חלל נשאר איקורין אמרי' כל דפריש ואמנ"ס א"ס לא נשאר כלום בבית השחיטה חלל
 הוליצו הכל למקולין חלל שלא הספיקו להביא הכל למקולין עד שמכרו אפילו רק בהמה אי' כולה
 ולא נשאר ממנה כלום במקולין גם בזה נ"ל דל"א חזר הקביעות למקומו אע"ג דכאן אחזק איקורא
 ספרי ח"י כאלו כולם ובס"ג לשיטת רש"י ומוס' בפירש כולו דרך החלך השני אפילו בזה אחר זה
 וכמו שכתבו מוס' שם כיון דאחזק שם ישראל מפקחין אדרבה מהה"ס מוכח דלא מטעם קבוע דאל"כ
 מאי משני הש"ס דשמואל אפי' לאשמועינן בפירשו כולו אי איחא דהו' קבוע אי"כ עדיין קשה
 פשיטא וכמו שהוכיחו מוס' שם אע"כ דלא הוי קבוע ודוקא בפ"ג כיון דאחזק שם ישראל מפקחין
 חלל נשאר איקורין לא מהני מה שאחזק ואזלינן בחר רוב ואמרינן על כל אחד כל דפריש וכ"ש
 א"ס יש ס' כלל א"ס נחערב כאלו טריפה כגון שירוע להם שהיה להם בהמה אי' ערפ"ה חלל אינו
 נודע א"ס זו היא שכתבנו או לא ולא נקרא קבוע אפילו כולם ביחד כמו שכתב בהראי ברשב"א
 שבאחי וצ"ו בקיומן פ"א:

ואמ"ן א"ס הביאו כולם למקולין. הו' שעכ"פ נשאר חתי' מכל בהמה באופן שיש כאלו ודאי
 פריש ה' כתב הפ"ח ס"ק כ"א דחזר הקביעות למקומו ח"ל דע דקבוע מקרי כו' וכ"כ עוד בקיומן
 קי"ד ס"ק כ"ו בהראי ח"ל וא"י א"ס פריש מן הבתים לחנויות כו' וא"ל דהפ"ח מיירי שנעקר כל
 הקביעות ביחד דלא הוי פרישה כלל ז"א שהרי מביא ראי' מפ"ג ובהראי כו' האו"ה דהרמב"ם ע"כ
 מיירי בפרשו זא"ז והבאחי דבריו בס"י ח' ובקיומן מ"ב ומה שהק' הפ"ג דש"א קבוע דאורייתא זה
 לקי"ע דכל דתקון רבנן כו'. וכן מוכח מהשוכח מהרי"ל שהבאחי לשונו בקיומן י"ך דכתב דלא ירעינן
 מאי קדים והוי קבוע אע"ג דשם כבר פירש ממקומו הראשון וכן מלחמי בשיטה מקו' על נזיר דף י"ב
 דמשני הש"ס הסס הרחא וכו' השיע' מקו' בשם רש"י ח"ל גבי אשה אחר שקדשה בשוק הגא חל ביתה
 וא"ך יבא עליה במקו' קביעות חלל גבי קן מי הרחא אינו חזר חל קינה הראשון שר"ך עוף להי"ס
 בקן זה ואח"כ בקן אחר חלל אשה הרחא לבית הראשון ולפ"ז משמע דכיוינן קבוע במקום ראשון שנוכר
 הפ' ח"ה לא עלינו ועוד יולכינה למקום אחר שלא הייתה שם מעולם עכ"ל ושמעתי שיש מביאים ראי' דהו'
 דא"ס נעקר כל הקביעות אע"ג שחזר ונקבע יחד במקום אחר לא חזר לקביעות כמו שבי' הש"ך בס"ק
 ל"ז ולדעתו מעולם לא נחכוין הש"ך לזה שהרי הש"ך שם ס"י קי"ד כתב ג"כ בס"ק י"ע ברברי הפ"ח
 דבשניות חזי קבוע וא"ל רכונתו דחנויות דינן בבית ז"ל קרי בי רב הוא וא"כ יהיה קוחר דברי עלמו
 מלבד שהראיות שכתב הש"ך בקיומן ק"י אינן ראיות כלל דמה שכתב ראי' מר"ן ליחא דהר"ן לא כתב
 חלל דל"א קבוע למטרע חלל משעה חרשו למה לא נאמר ומה שכתב דכן משמע מר"ם אין שום
 משמעות בדבריו שהרי בדי"ה לא נזכר כלל מחזרו ביחד ואמנ"ס א"ף שנודה לראיות חלו מ"ת לא מוכח
 מזה חלל היכא דנודע כבר הסערות וזו בפירש ממילא כבר היה בחזקה היסר וזו א"ף כשהחזר
 הקביעות למקומו לא הוי קבוע וכמו שהאריך הרא"ש בפ"ג ג"ה וכו' הש"ס אע"ג מביא חקורה וכ"כ
 הר"י שם בהראי אחר שאחזק בהיסר והיינו דוקא אחר שנוודע לנו הסערות חלל קודם שנוודע לנו
 הסערות א"ף הפרישה לא אחזק עדיין בהיסר וכמו שכתבו הש"ך והפ"ח בס"י ק"ע ורמ"א וכן בדי"ה
 מיירי נודע וזנה יפה כתב הש"ך דלא חזר לקביעות וכ"כ הפ"ח בהראי שם דא"ס פירש מקלחן שלא
 בפנינו והוהרו וחזרו והוקבעו ע"ס שא"ר הסערות כולן וכן א"ס נחפזו כלן בפנינו וחזרו והוקבעו
 מוארין כדפריך הש"ס אע"ג מביא כו' וכמו שכתב הרא"ש בפ"ק ג"ד הנשה ושמעתי שאומרים שהפ"ח
 קוחר דבריו ובאמת אין כאלו קהירה דבוראי כיון שהיה ידוע לנו הסערות ונחפזו וא"כ כבר הוהרו
 כולן וזו באמת אינן חזרין לאיקור כקו' הש"ס אע"ג מביא חלל כשלא נודע לנו הסערות א"ף שפרשו
 וקדם שנוודע לנו חזרו לקבוע ודאי. חזר הקביעות למקומו דדוקא א"ס נודע לנו והס עכשיו בפירש
 חזי אמרי' כל מה שלקח קודם שנוודע חלל כשנוודע לנו הס בקביעות אדרבה חזי חקורים שזו חל
 עליהם שם קבוע ובלא"ה חמוה על הש"ך דלמה לא הביא ראי' מקו' הש"ס אע"ג מביא חקורה עכ"פ
 הש"ך אינו סותר כלל דבריו דכ"י קי"ד מיירי שלא ראינו הפרישה וזו לא ידענו מן ההיסר דדוקא
 כשהחפזו בפנינו לאחר שנוודע הסערות דאחזק התירא חלל בלא"ה חקור וכך הם דברי הש"ך
 בדברי ספ"ה ואין כאלו מחלוקת כלל. ואמנ"ס החילוק בין קביעות מקום אחר לבי' דמקום אחר אע"פ

שכבר פרשו וקלטתן וזאת כבוד הערפות ה"ל קבוע אע"ג דאפשר דאין כאן ערפות אבל במקום ב' דוקא אם יש כלן ביחד דדאי יש כאן איסור חזר להיות קבוע משא"כ כשכבר פרשו קלטתן דיי"ל דאין כאן איסור כלל לא חזר להיות קבוע כדחוכתי מנמי' דיומא כן נלע"ד וה"ה אם הניחו מנחים לחנויות כפי' קיד' נ"ל דמייירי שהניחו הכל מנחים לחנויות דאל"כ מה שצנויות הוי פירש כיון שכשאר במקום קביעות ראשון וא"ל דא"כ למה בפירש לבתים מקרי פירש נימא דיחזור הקביעות למקומו י"ל דהיינו כמו שאמרו אשה הדרה לניחוחא כו' משא"כ גבי עוף כמו שאעתיק כפי' שאמ"ז ור"ל כיון דדרכו בכך הוי קבוע משא"כ עוף וה"ה בבתים דהוי פירש ממש מקרי תמיד פרוש שהרי אין מפרישין אוחן לבתים לעשות מהם קביעות משא"כ במקום שמוכרין:

י"ז באור דברי תוספות בכתובות דף ט"ז ולתריך קושיתם על רש"י שם:

ודנה הרחיה שהכניא הפ"ח מקוביא דנזיר דאמרינן אשה הדרה לניחוחא תמיה שהרי פירש"י ותוס' שם על קו' הש"ס שם אשה נמי נימא בשוקא. אשכח וקדיש פירש"י ותוספות שם דהיכא דמלא המשלה אשה בשוק היה לנו לומר שיוכל לקדשה דלא קבוע דכל דפריש ומשני הדרה לניחוחא והרי גם כאן קשה אטו מניסא חקורה שהרי פרשה לאחר שנודע לו הספק ואל עליה שם הימר כשקדשה בעת הפרישה ועדיין היא ניכרת לבעל ולמה חקורה ולכן נ"ל דס"ל כמו שכתבו תוס' בכתובות ע"ז ד"ה דלמא שהקשו דמאי משני הש"ס דלמא אזיל איהו לגבה דה"ל פירש והרי מקוביא דנזיר מוכח דבארס ל"ש כל דפריש מדמשני אשה הדרה לניחוחא ור"ל דל"ש כלל כל דפריש וכמנ"ל ההוא דז"ל ולאו פירכא הוא דהתם בשעת האיסור כשהו בא על שום אשה הדרה לניחוחא האשה שקידש השליח אבל הכא כי אזלי אינהו לגבה בשעה שאוקרה הרי הוא פירש עכ"ל הרי להדיא מדכתבו תוס' הדרה לניחוחא האשה שקידש השליח ולרש"י ותוספות דנזיר קאי על האשה שמקדש המשלח אלא נראה שהם מפרשים כפי' הרא"ם מניחו בשעה מקו' נזיר וז"ל אינא בשוקא כו' דחומרא יחירה הוא לאסור כל הנשים וה"ל כחלות שמה בשעה שקדשה לא היחה קבוע וע"ז משני הש"ס הדרה לניחוחא אחר שקדשה וכיון דקביע הוא השתא חשובה כמשלה אבל עוף אין לו קביעות דחזיר נודד ממקום למקום ואין לו קביעות עכ"כ ובה"ה דתוס' כתבו דדאי גבי ארס שייך כל דפריש והיינו היכא דאזיל איהו לגבה והרי היא עכשיו בפירש משא"כ באשה שאף שקדשה השליח בשעה שהיחה פירש מ"מ כיון שבשעה שבה על האשה כבר הזיה האשה שקדש השליח לבייתה ונטשה כל העולם קבוע ולכ"ז שפיר מייחסי הפ"ח ראה מקוביא דחזיר דנייד דאקבע חזר לקביעות שהרי קודם שנודע להמשלה מן הפרישות כבר חזרה לקביעות וגם ל"ק אטו מניסא חקורה כי לא היה שם הימר עדיין שהרי המשלה לא ידע מן הפרישה ואף אם נאמר שיועיל הידיעה של השליח מ"מ כיון שלא היה ידוע לבעל שום הימר לא מקרי פירש כלל כיון שאינו ניכר עכשיו וכמו שכתבו לעיל כיון כי דרכו שאינו בא לידי ידיעה ואינו בפנינו לא מקרי ידיעה כלל ומה שהקשה השנו"ג דמ"מ לשיטת תוס' אינה אלא משום קנס ואיך יליף הפ"ח לענין קבוע לא ידעתי כונתו שהרי כתבו הוספות שם דלא הוי קבוע גמור ולכן קנסו משום דהוי קלת קבוע ומה שהקשה דלשיטת רמב"ן גבי כין הוי קבוע גמור דאורייתא ואיך יליף לקבוע דרבנן כבר כתבתי דלק"מ דכל דחקין רבנן כו' ואיך ל"ע לשיטת רש"י ותוס' דנזיר דקו' הש"ס הוא אימר בשוקא אשכח קאי על המשלה וא"כ קשה אטו מניסא חקורה ואיך תחזור לאיסור כיון שמכירה ואיך תחזור לקביעות ועוד דקו' תוס' בכתובות דמ"ע דלשיטתם ל"ל דמשני הדרה לניחוחא ולא שייך כלל כל דפריש ול"ל דכוונת רש"י שכתב דגבי אשה ל"ש כל דפריש כונתו דמחך לשונו שכתב דנזיר אשה דלא ניידא דכל כבודה פנימה ר"ל דדוקא גבי אשה ל"ש פירש דאזילו כשהיא בשוק מ"מ דעתה חמיר על בימה אבל לגבי גברא בכתובות ודאי שייך כל דפריש וא"כ ל"ק קו' הוספות בכתובות וגם הקו' אטו מניסא לק"מ כיון דל"ש גבה כל דפריש:

אך ל"ע וכי ישנה הדין כפי"כ בשבת שהבאתי בסיומן י"ח דלפ"ז בנשים אפילו בהלך אחרת ובנעקרו כולן מפקחין כיון דלעולם הוי קבוע ול"ל דדוקא לענין זה בקדושין כיון דקדושין ללוך ביאה הוא וכדאי לא חבעל בשוק ולכן לענין זה ל"ש בה פירש אבל לכל שאר דברים אין חילוק בין אשה לאיש:

כ' דין אם לאחר שנודע התערבות לקח או פירש לפנינו ממקום הקביעות אסור אלא דאם פירש לפנינו הוא פלוגתא בין הראשונים אם הוא איסור דאורייתא או מדרבנן אבל לקח לפנינו לכ"ע חזי מה"ת:

הש"ך כפי"כ כתב בשם הנ"ח דדוקא בלקח לפנינו הוי דאורייתא אבל פירש בפנינו הוי מדרבנן. ולי' ל"ע דהא קבוע ילפינן מוארז לו והא כשהרג את זה הרי הוא פירש וראוי לזיל בחר רובא ולומר שישראל ה"י ואעפ"כ גלה לנו חורה כיון שפירש בפנינו או כמו שכתב המע"מ כיון דאדם שיש בו דעה ל"ש בו ציטול וזה חידושו והא התם לא דמי ללקח מקבוע רק כשפירש בפנינו ואעפ"כ מקרי קבוע ומה שהקשה הכו"ט מנכחים לפ"ז מ"ש פרשו מ' למקום אי' דמוחרין כיון דגורת הכתוב שיהיו כמשלה ע"מ וא"כ הוי כשערובת הר צהר ואין כאן רוב ומ"ש מ' למקום אי' דמוחר ופירשו ס' כמק"א דאסור בפירש לפנינו נ"ל דלק"מ לפי מה שכתב הש"ך כפי"כ כ"ב כיון דחידוש הוא אין בו אלא חידושו דוקא כשהוא בעלמו ולא אמרינן דלכו"ל כנחשך הימר להיות איסור ע"ש וא"כ בהמיעוב הוי שפיר רק כונו ספק מערובת אבל ברוב דאמרינן איסורא ברובא הוי כודאי שיש בו האיסור ולא מחשב כלל לספק וא"כ כשנפלו למק"א הוי כמערובת ראשון וככפחים " ע"כ ד"ה ע' חנויות שהקשו דהיכי מייחסי ראה מע' חנויות דהוי ספק דאורייתא לבדיקה דאינו אלא מדרבנן ולכן כת' דאיידי לאכילה ואחר כך הקשו מ"ש נמלא כפי עכבר מנמלא ציד נכרי וע"ז חירלו דמיידי שלקח העכבר בפנינו ע"ש וא"כ אי נימא דדוקא לקח הוי דאורייתא אבל פירש בפנינו אינו אלא מדרבנן עדיין קו' ראשונה דמ"ע דשמה דוקא לקח ארס הוי ספק דאורייתא ולכן אסור מה שאין כן בלקח עכבר בפנינו אינו אלא מדרבנן אע"כ דגם ש"י בפנינו הוי דאורייתא. ובהגהת מ"י פ"ח מהל' מ"א כתב וז"ל אבל

אם בפנינו פירש ולא הכרנו המקום אינו חסור מה"ס כדאיחא פ"ק דפסחים ע"ש בחוקי עכ"ל ול"ע
דלא מוכח מידי שם ולולא דמסתפינא הייתי אומר דעשות קופר הוא ול"ל חסור מה"ס וכונתו דהכי
מוכח מחוקי שם והיינו כמו שכתבתי וע"ש בהג"מ דמשמע להדיא דכ"ל שהוא מה"ס:
ואמנם הר"ן בפג"ה כתב להדיא דפירש בפנינו אינו חסור מדרכני ול"ע:

**כא דין דאם נתפזרו בענין שלא נשאר רוב במקום אחד כולן מותרים ואם ר"ל
שיתפזר כאו"א או רצה לומר דנתפזרו עד שלא ישאר רוב במקום אחד:**

כתב הרשב"א בה"א דף ק"ג ודף ק"כ א"כ אם נתפזרו ונדו חילך וחילך כל אחד וא' מותר עכ"ל
ולכאורה י"ל דה"ק אם נתפזרו עד שכ"א ואחד עומד בפ"ע זה נקרא פזור דוקא וכן י"ל בה"ק בית
ד' שער א' שכתב נתפזרו כולן מותרין דר"ל דכולן נתפזרו אבל ז"א דע"כ ר"ל כולן מותרין וכן מה
שכתב באו"א מותר ר"ל דכלן מותרין ולאפוקי שלא נאמר דעכ"פ ב' אחרונים חסורים דבהם לא שייך
כל דפירש כמש"כ כל הפוסקים ציד"ד ס"י ע"ו וק"י וכן מוכח מלשוננו שכי"ס ע"ע שנחערבה באחרים כלם
חסורים ומיהו אם נתפזרו כל אחד ואחד מותר ומדללא כתב מותרין לשון רבים אע"כ דמש"כ באו"א
מותר היינו להורות שלא נשאר בהם שום חסור ואמנם בדרך ק"כ ע"כ שכתב נתפזרו כולן ואפי"ן בפנינו
כבר נתבטל הקביעות ומותר וא"כ עדיין יש לומר דלדין שיתפזר כל אחד ואחד בפ"ע ואמנם בדרך ק"ג
במשמרת הבית שם משמע להדיא דל"ד חסור כל שלא נשאר רוב במקום אחד זה מקרי פזור ח"ל חסור
דכיון דלא נתפזרו לגמרי חסור שרשו למקום א' מהמירינן ואוקרין ליקח וכן הרוב עכ"ל. הרי
להדיא דזה נקרא פזור ומש"כ נתפזרו כלן היינו לאפוקי אם נשאר מקלפת קביעות במקומו דלא ח"ק
מה שפ"י ח"ן לו דין פיזור וא"כ מה שכי' נתפזרו ונדו באו"א מותר היינו לאפוקי שלא נאמר דעכ"פ
שנים מהם יהיו חסורים ועוד כ"ל דמש"כ כ"א וא' מותר להורות דמותר לאכול א' א' לאפוקי דל"ג
לאכול ב' ב' דוקא:

**כב דין הפיזור ות"י על קו' תב"ש איסור שבהם היכן הלך וישעם למה גזרו חז"ל
דין הקבוע:**

ורבנא דין זה דפיזור ילא לי מהא דפריך בזבחים נכבשינהו דניירי וניינא כל דפירש כמ"ש שם
ח"ל חסור חסור להניח ולשום אוחס במקום לר כדי שיגורו ממקומם גזרה שמה יקח וכן הקבוע
כדאמרינן הסם ונכבשינהו כו' אמר רבא גזרה שמה יקח כו' והת"ש הק' דאיך אפשר שיהיו כולן
מותרין חסור שבהן שגזרו חז"ל דע"ה לא בעילי היכן הלך ועוד הק' וכי נשכיל שהלכו יחבטי
הקביעות וחילו יש כאן בהמות נעים ונדים ונהעריב בהם שור הנסקל כולם מותרים וזה לא עלה ע"ד
עכ"ל קו' ב' שהק' עיין לעיל בקימון כ' וקו' ראשונה כ"ל שהרי כתבתי בשם ספר הרומה והרשב"א
דהא דאמרו שמה יקח מקבוע ל"ד חסור מקום שהן קבועין עדיין ולא פירשו שאקורין משום דע"ה לא
בעילי עכ"ל ור"ל כיון דלא בעיל נחנו עליהם דין קבוע (ול"ע מדברי רשב"א שהנאחי לעיל ס"י א')
וזה דוקא קודם שפרשו וכיון שפרשו ממקומם ח"ן עליהם עוד דין קבוע וה"ל כחערובת יבש ציבש
ובזה י"ל מה ראו חז"ל לגזור דהה"ל לא בעיל ומאי קייג יש בזה לדברי חז"ל ובה"ק ק"כ ובקימון
ק' כתב הט"ז ע"ש על צרי' ודשיל"מ ובה"ל לא מלאחי שום ע"ש וראיתי בלבוש שכתב שגזרו צו משום
צריה ולא הבינותי זה דהא צריה גופיה לכל הפוסקים אינו חסור מדרכני חוץ מהר"ל דק"ל דהוי
דאורייתא וגם לצריה לריק תנאים המצוירים כפי' ק' ולענ"ד נ"ל דהיינו משום קייג לקבוע דמדאורייתא
ומכ"ש דהוא חידוש כמ"ש הר"ן ולכן עשאו קייג וגזרו לכל דבר חשוב שיהיה לו דין קבוע ודוקא
במקום שהיו קבועים מסתלה דזה דומה לקבוע דאורייתא משא"כ לאחר שפרשו:

**כג דין אם פרשו רובן למקום א' ומיעוט למקום אחר המיעוט מותר וכן כל מה
שיפרוש מהרוב מותר ובלבד שנים אחרונים אסורים:**

ורבנא בהשקפה ראשונה יש מחלוקת בין הרשב"א לשאר פוסקים דהא כחכו דלרשב"א כולן
מותרין ואין כאן חסור כלל אפילו ב' אחרונים והנה הרא"ש בפ' אר"ב כתב בשם ה"ג דנכבשינהו
וניינא כל דפירש וכולן מותרים חוץ ב' אחרונים כ"כ הטור והש"ע בקימון ע"ז והטור בקימון כ"ז
ורמ"א בק"י ק"י ואמנם באמת נ"ל דאין כאן מחלוקת כלל שהרי הרמ"א כתב בקימון ק"י סעיף י'
ומחלק במפירש במתכוין דאם נשאר מקלפת הקביעות חסור הפירש אבל אם נתפרשו כולן ביהד ולא
נשאר במקומן ובשעת עקירתן פרשו קלחת אוחס שפרשו אז מותרים רק ב' אחרונים חסורים וכתב
בד"מ הביאו הש"ך שם שקבל מחמיו חידוש זה לתרץ דברי הטור דכפי' ק"י פסק דאפילו פירש ממילא
חסור ובק"י נ"ז כתב דנכבשינהו ואמרינן כל דפירש חוץ ב"א ומתוך דהתם מיירי בלא נשאר כלום
במקומן וכמו שכתב הש"ך שם דזה נקרא נתפזר ע"ש ול"ע דלמה דחק כ"כ להאריך בלשון ולא כתב
סתם דפירש ממילא דחסור היינו בנשאר הקביעות ובקימון כ"ז מיירי בנתפזרו כולן אע"כ דא"ל לאוקמי
דברי הטור דמיירי דע"י מה שכתב נתפזרו כולם דממ"כ אם עשה בכונה לפזר כולם אזי כולם
חסורין ואין מצטלין חסור לכחלה וכדע' הרא"ש והטור בקימון ל"ע אפילו חסור דרכני ואי מיירי
בשוגג כמ"ש הש"ך או שלא כיון לפזר כולם רק שינתפזרו בדרך שכתב רמ"א וע"פ מקרה נתפזרו
כולן אם כן למה כתב הטור דב"א חסורים כקו' הב"ח הביאו הש"ך ס"ק ל"ד אע"כ דמיירי הטור
שיכתבם שיניירו כולם ואם יתפזרו כולם באמת כולם חסורים כיון ששזין בכונה חסור אם
יתפזרו בדרך זה שהרוב יהיה לל"ד א' והמיעוט לל"ד א' אזי כיון שעכ"פ כולם נעקרו ממקומם
ולא נשאר שום קביעות וא"כ ל"ג גזרה שמה יקח רק להרוב חסור משום חסורא ברובא ולכן צ"ל
חסורים וא"כ דברי רמ"א נכונים ושאר אריכות לשונו והראיה שביא מפ"כ עיין בסמוך בקימון כ"ה
ומה שכתב רמ"א בקימון ק"י החילוק בין פירש מקלפת לפרשו כולם עדיין ק' דה"ל לכתוב גם כן הר"ן

בנתפוז כולם דהיינו בשוגג וכמ"ש השיך שם אז מותרים כולם יש לוור דה מילא ירעינן דכין
 דאשמועינן דהיכא דנעקרו כולם בעל הקביעות ממילא ירעינן בנתפוזו כולם בשוגג דכולם מותרין דאין
 כאן ב' אחרונים כדן דדין זה דבע"ה לא בעילי הוא דוקא במקום קביעות אבל בשנעקרו הרי הוא
 כשאר יבש, כיבש דמותרין כולם כיון דבעל רק דדין זה דפרשו רובם למק"א בא לאשמועינן דאע"פ
 דבעל הקביעות מ"מ הרוב אקור דאיסורא ברובא אימא ואעפ"כ מה שיפרוש ממילא גם הרוב מוסר
 אפילו לטור דק"ל פירש ממילא אקור היינו דוקא היכא דשיך גזרה שמה יקח מקבוע משא"כ ברוב
 אע"פ דאמרינן איסורא ברובא מ"מ אין עליו דין קבוע וכמו שנכתוב בקמח ח"י"ה ולכן כל דפריש
 מותר רק ב"ה אקורים וגם י"ל דבא לאשמועינן דעכ"פ המיעוט מותר ולאפוקי מדעת הר"ה"ה שנכתוב
 בקי"מ ב"ע אבל לכ"ע היכא דל"ש גזרה זו דשמה יקח מקבוע כגון שנכתבו ממילא אמרינן על כח"ה
 כל דפריש ואף שנכתבו הר"ה"ש כלל כ"י דין י"ז כחכ וזהכ"י קאמר ונכבשינהו דניידי ולבחר הכי אמרינן
 כל דפריש כ"י משמע דעל ידי מה שניידי מהחלה עדיין אקורין ז"ה והר"ה"ש כחכ זאה על מה שכתב
 החלה דמ"י בפנינו אקור ול"ה כל דפריש והיינו כמו שכתב רשבי"ה דכל דפריש בפנינו הוי כלקח מן
 הקבוע וז"ל הר"ה"ש שם ועוד כיון שפירש בפנינו ל"ה כל דפריש ולהכי קאמר ונכבשינהו דניידי ולבחר
 הכי אמרינן כל דפריש דוקא בכובש בידים לפזרם בפנינו י"ל דק"ל לר"ה"ש דלא מהכי הסיפור בפנינו
 משא"כ בפנינו ומילא י"ל דמורה לרשבי"ה דכולן מותרים אפי" בפנינו כ"י וא"ל דלהר"ה"ש מאי מהכי
 מאי רכבשינהו כיון דעדיין הם אקורין אפילו לדעת המקשין שם ל"ל דהיינו דדרך הבהמות שנשארין
 חמיר בכנופיא ח' ואם נמחין ער שיפרשו מקלתן זה לא שכיח בהמות ולכן פריך דיכבשם שיניידו
 מתקומן ואע"פ שזה לא מהכי עדיין כיון שהוא בידים וכפנינו מ"מ עכ"פ כיון שהם כבר בפנינו ח"כ
 ממילא הנוד הבהמה המתקומה ונאמר על"י כל דפריש ומשני שמה יקח ר"ל חס נחיר פירש ממילא
 גזרינן שמה יקח מקבוע אבל לפי מה שפירש רשבי"ה בטה"ה דר"ל שיכבשם ויכניסם במקום לר וינודו
 מעלמם וא"כ תיכף שינודו נאמר כל דפריש וא"כ דמ"פ הש"ס הא אין מבעלין איסור יש לוור דה
 דוקא חס עשה מעשה שע"ז נחיר תיכף משא"כ כאן שנכניסם למקום לר דעדיין אינם גימורים ואף
 חס ינודו ח"כ זה בא ממילא אין כאן משום מבעל איסור יעוד דהא אין ברור כ"כ שינודו עד שיחפזרי
 כולם שמה אעפ"כ לא יחפזרו רק ישארו בקביעות ופריך שפיר:

כר לתרין ק"י אחרתים על הד"מ שהביא ראיה מא"ה סימן שכ"ט ט:

והנה הד"מ כתב ראיה לזה שכן מוכח להרי"ה בא"ה סימן שכ"ט חילוק זה זממהו עליו ככ
 האחרונים עיין ב"ה וע"ז ופ"ה ונ"ל דמשה חמת ומורה חמת וכונתו להוכיח דלכאורה י"ל דעדיין
 כיון שנשאר רוב במק"א נמלא לא נבעטל הקביעות וא"כ עדיין ק"י על העור דנגזר שמה יקח מקבוע
 ע"ז מביא ראיה מפ"כ שכתב שם הרמב"ם והר"ה"ש והש"ע דאם נשאר מקלת קביעות בחלר ראשון
 מפקחין ע"ז שפירש לחלר ב' דעדיין מקרי קבוע לענין פ"כ אבל חס נעקרו כולן וכשעת עקירתן פ"י
 א' לחלר אחרת אין מפקחין עליו וא"כ ע"כ ל"ל ברוב זה שפרשו למקום אחר לא נקרא קבוע דאל"כ
 עדיין ק"י למה אין מפקחין ע"ז ואע"כ ל"ל דזה לא מקרי קבוע אף על פי דאמרינן אי ורא ברובא
 ושפיר כתב רמ"ה דחילוק זה מוכרח מפי" שכ"ט ולק"ל ק"י האחרונים ועיין מה שכתבנו ב"ה"מ מ"ה
 והארכנו שם ומ"ש רמ"ה שפרשו ביחד אפשר דכונתו דוקא ביחד ר"ל צבת א' דאל"כ אלא שנפרש
 מתחלה מיעוט ואח"כ הרוב כיון דמיירי בפנינו וא"כ כל דפריש בפנינו הוי כלקח מן הקבוע ולא
 משום גזרה שמה יקח כ"י וכיון דהל איסור קבוע עליהם מאי מהני ומה שפירש הרוב ח"כ (ואפ"ר
 דאילו פירש ממילא לעור לא מהני זה) ולכן דקדק לכחוד שפרשו ביחד וכשעת עקירתן פרשו מיעוט
 לנק"א ורוב למק"א דקדק לכחוד בשעת עקירתן דאל"כ אלא שגם חוץ ל"קום ראשון היו ג"כ בכנופיא
 א' עדיין הם קבועים שכבר כתבנו דלא בעל הקביעות מהמם שנידים ממקום ראשון חס הם בכנופיא
 א' וכמו שכתבו חוקפוח ביזמא מה לי חלר זו ומה לי חלר אחרת ועי' בקי"מ ג' ד' אלא שתיכף
 בשעת עקירתן נחלקו: נפרש מיעוט למקום א' ולא זה המיעוט נקרא פירש גמור כיון דגם על הרוב
 לא נשאר שם קבוע רק מעט איסורא ברובא וא"כ מה שנפרש עוד מהם ג"כ מותרים דל"ש למגזר
 שמה יקח מקבוע רק ב"ה אקורים ול"ש למגזר שמה יקח גם ב"ה דל"ג גזרה דאינו נזכר בש"ס כמ"ש
 הש"ך בשם הר"ה"ש ס"ק ל"ג ועם דברינו אלה לק"מ כל ק"י חס וניס והנה מדברי רמ"ה מוכח להדיא
 דזה מותר אפילו במחכוין להפרישם שמה יפרשו עדיין זה זיהו כולם מותרים הו"ן ב"ה רק שלא
 יפרישם בידים בענן זה וכ"כ המע"מ בהדיא ומה שהק' הפ"ה דא"כ עדיין ק"י למה כולן ימותו כיון
 שיש תקנה להפרישם בע"ן זה כבר ת"י במ"מ דזה ל"ש כולו האי ע"ש וא"ל ה"ן מבעלין איסור יש
 יומר כיון שהרוב אקור עכ"פ אין זה נבעטל איסור ועיין בס"י ל"ה מה שכתב ביישוב דברי העור:

כה לתרין ק"י המע"מ על הד"מ שכ"י דמהר"א"ש לא משמע הכי:

והנה הד"מ כ"י דמהר"א"ש פ' ג"ה לא משמע הכי וזממה המע"מ שהרי גם הר"ה"ש כ"י דין זה
 דפ"כ כ"י נחרא דיומא, ובחמת ל"ע שהרי להדיא מוכח דר"ה"ש בפי" ג"ה לק"ל הכי שהרי הביא
 דברי הש"ס וז"ל וז"ל אבדור רובא לחדא דוכחא ומיעוט לחדא דוכחא מיעוטא שריין ודאי למשקל
 מוערא אקור כדאמרינן ונכבשינהו ומשני שמה יקח מקבוע ומשני הר"ה"ש ולא נחית לחלק
 ולדקדק ד"י מבוס של ע"ז ו: א' ה"י למעשה כר"י הרי דכ"י הר"ה"ש בהדיא דאינו אבדור כולו
 רוב למק"א ומיעוט למק"א יש לו דין פ"י ממילא ולר"ה"ש אקור אפילו הויעוט ונ"ל דהר"ה"ש
 הוכיח דע"כ השאילמות לא מיירי דאבדור הרוב והמיעוט צבת א' אלא דמ"י רק בפירש המיעוט
 ומ"ש השאילמות ואי אבדור רובא לח"ה דוכחא ר"ל צמ"ז והמיעוט נכרס ממנו דאל"כ למה כ"י
 השאילמות ודאי משקל מוערא כ"י ולא כ"י רובא יומר ויקח כשפירשו הרוב והמיעוט כנ"ה דלז בעל
 כל הקביעות אבל ב"ה אר הקביעות ופירש המקלת אקור ולמה מחלק דוקא ז"ן מת לא זנין בידים כיון
 דממילא גופא ג"כ יש חילוק אע"כ דלא מיירי מדין נחלה בנ"ה אלא דמיירי שנפרש ב"ה"ז וה"ה
 דכיון דנעקרו כולם יהיה דומה לנהפוג דגם הרוב יהיה מותר וכר"ה"ש בס"י א' בגיפו כ"י קמ"ל דהרוב
 אקור וגם ה"ה דמיעוט יהיה אקור משום גזרה קמ"ל דמיעוט מותר דכל דפריש ממילא מוסר וע"ז

כתב חבל למשקל חוטרה ולהפריש המיעוט מן הרוב אקור אפי' אי אגדור כוננו וכדאמרינן גזרה כר
 זא"כ מוכח מדברי דק"ל פירש ממילא מותר ולכן כתב הרא"ש דליחא או י"ל דשפ"י מיירי השלילחות
 אפי' בנחלקה דב"א ואפי' לחשמועי' דה"א כיון דנעקר כל הקביעות אפי' למשקל חוטרה שרי קמ"ל
 דאקור ומללא הזכיר החילוק שכתבנו בממילא גופא בין נשאר מקלם הקביעות או לא אפי' דק"ל דכל
 ממילא שפיר דמי אפי' נשאר מקלם קביעות ופ"ז כתב הרא"ש דליחא וכ"כ המע"מ בהדיא אילו לא
 הסיר ר"ם אפי' נספרו כל המעצמות ובשעת עקירתן פרשו קלתן לא היה הרא"ש דומה כלל דהא
 בהדיא כי הכי ביומא דכה"ג שנעקרו כולם אין כאן קבוע עכ"ל:

כז לתרץ מה שנראה דלפי דברי רמ"א יהיה הרמב"ם סותר א"ע:

ורצה מרא דהאי דינא דפ"כ הוא הרמב"ם פ"כ מהל' שבת וא"כ כפי שהוכיח הרמ"א ע"כ
 לרמב"ם בנחלק רוב נחטעל הקביעות והמיעוט מותר. ול"ע שחרי בפ"ז מהל' שבת כוכבים כתב
 הרמב"ם ח"ל עכעט של עבודה כוכבי' שנפלה לקי' ונחלקה מ' למק"א וס' למק"א ונפלו המ' למק"א
 כיון מותרו ש"א"א איקורא ברובא עכ"ל משמע להדיא הא צפני עלמן אקורין הרי להדיא דלא כרמ"א -
 וכ"ל דדעת רמ"א דבאמת אף המ' בפ"ע מותרים וכמ"ש הכ"י בקימון ק"י בדעת הרשב"א והא דכ"י
 הרמב"ם נפלו למק"א היינו משום דדרכו להעתיק לשון הגמ' כנודע והא דנקט הש"ס לשון זה כבר
 כתב הכ"י נשיטמו דק"ל דהרשב"א מחיר המ' בפ"ע והא דנקט הש"ס נפל מ' למק"א היינו משום
 דכתי' לומר ס' אקורין וא"כ דעת הרמב"ם נמי הכי וזוהו ממו' קו' הלח"מ שם שהקט' דל"ל לרמב"ם
 לכחוב העטם להחיר בנפל מ' למק"א משום ש"א"א איקורא ברובא הרי בלח"מ מותרין מטעם ס"ס
 וזוהו א"ש ובאמת המ' אפי' בפ"ע מותרין בלא ס"ס והעטם ש"א"א כר' וא"ל דלמה לא כתב העטם
 מטעם דכעל הקביעות דא"כ קי' למה ס' אקורין ולזה כתב העטם ש"א"א דכיון דאנו לריכיס לרוב
 האיקור היכן הוא אמרי' ברובא איחא:

כז לתרץ השנת הראב"ד על הרמב"ם:

וכזה מיושב ג"כ קו' הראב"ד שם שכי' ומה שכי' איקורא ברובא ליחא דשמואל וריי פליגי עליה
 ועיין בס"י ל"ד מה שכתבתי בזה והנה בנוסחא שלפנינו אי' אלא פרשו מ' למק"א ולרשב"א איחי'
 אלא איחא וכ"ל דלפי גירסת הרשב"א ריי אינו בא אלא לחקן דברי רב מה שאמר מהחלה והק' לו
 ע"ז אמר דלא אמר רב כך אלא כך אלא לפי נוסחא שבירינו משמע דריי חזר מדברי רב וחולק עליו
 והנה רש"י פירש מ"ש אי' ממי דאמרינן איקורא ברובא פירש"י בהנך קי' אי' ממי כיומא איקורא
 ברובא פירש"י בהנך כ"ע הנשארים ול"ע דלמה כתב רש"י בהנך ס' דמשמע אכל כל המ' מותרין ולמה
 לא פירש מ"ש אי' ממי דאמרי' איקורא ברובא בהנך ל"ע כמו שפירש"י על אי' ממי ומכ"ל דלרב כל
 המ' מותרין ול"ל דרש"י הוכיח כן מדפריך ריי מ"ש אי' ממי דאמרי' איקורא ברובא מני"ל דרב ס"ל
 איקורא ברובא דילמא ק"ל כר' חושע"י שם דאמר ל"א איקורא ברובא וע' בקימון ל"ד והל"ל מ"ש אי'
 ממי דאמרי' כל דפריש דסברא זו היא אליבא דכ"ע אפי' הוכיח רש"י דריי קבל כן מרב דכל המ'
 מותרין מטעם איקורא ברובא והא דאמר אי' ממי משום דכתי' לחשמועי' אי' ממי וס"ל לרב דנחלקה
 אין לו דין נחפזר לגמרי ולכך פריך פירש דאי' ממי נמי היה לנו להחיר ואיכא חרתי כל דפריש ואיקורא
 ברובא ולכן פליגי ריי ואמר אלא אם פרשו כל המ' וכפירש"י דהמ' בפ"ע אקורין ונראה דגירסת
 הראב"ד כג"י שלפנינו דריי חולק על רב ולכן השיב על הרמב"ם כיון דריי ושמואל פליגי עליה דרב
 ואף דהל' כרב נגד שמואל וכמו שהקי' הל"מ מ"מ קו' הראב"ד כיון דגם ריי חולק על רב ואף שריי
 תלמיד נגד רב מ"מ כיון דגם שמואל פליגי עליה ה"ל יחיד נגד רבים ובאמת י"ל דגירסת הרמב"ם
 היה בגמ' אלא איחא כגירסת הרשב"א וא"כ ריי לא פליגי כלל ואף לפי דברי ריי מ"מ המ' מותרין
 ממהם ש"א"א איקורא ברובא כיון שעכ"פ נעקר כל הקביעות וא"ל דלפ"ז דלא איירי רב כלל בס"ס
 אם כן ממי אמר שמואל הנח ע"ז דס"ס אקור י"ל דה"ק כמו דס"ס דהוי נמי כחב ואקור בעכו"ם
 ה"ם דל"א נמי איקורא ברובא או י"ל דינא דרמב"ם בעכעט לא מיירי בנחלקה דב"א שהרי לא כי
 ובשעת עקירתן כמו שדקדק לכחוב בפ"ג בהל' שבת אלא דהרמב"ם מיירי שפרשו המיעוט מן הרוב
 ומ"ש ונחלקו מ' למק"א רלה לומר שא"כ פרשו ונפלו למק"א והרמב"ם ק"ל פ"י ממילא אקור כמ"ש
 הגמ"י ה"ל המן חבל בנחלקה דב"א באמת המיעוט מותר:

**כח דין זה שכי' רמ"א דאם פרשו רוב למק"א ומיעוט למק"א הוא מהגזרת ראשונים
 אם המיעוט מותר:**

ואתם בעיקר דין זה שכי' רמ"א יש מחלוקת בין גדולי ראשונים אם המיעוט מותר ח"כ
 רשב"א דמה"א ק"ג ס"ע שנחשברו כולן אקורין נחפזרו וכדו מותר כו' ודוקא כשלא הנידן הוא חבל
 אקור להנידן כו' שחא יבוא ליקח מן הקבוע כו' וכן אם פרשו מיעוט למק"א ורובן למק"א המועטין
 מותרין ש"א"א איקורא ברובא איחא דברס"י ארי' א"ר עכעט של עבודה זרה כו' וכי הרא"ש שם בד"ה
 ח"ל ה"י לו לביש דכי אמרינן מ' מותרין דוקא כשנפלו לרובא דהשחא איקורא ברובא אשתחר ולענין
 בטולי הנה מ' חבל בפ"ע אקורין דהא ודאי איקורא בחד מהכי הוא הוא או בפי' או בתי' וכה"ג לא
 נוקרי פייש כיון שאין חלוקתן אלא כדרך חלוקה עכ"ל וכי עליו הרשב"א במשה"כ ח"ל המחבר בפ"ע
 שנחשברו למרה והחופס הזה טעה במה שכתב דכיון דאין כאן ודאי טרפה אלא כי אפי' בלא פרשו
 אשאר להחיר לר"ם דהוי ק"ס אלא שריי חולק דברר אכל מ"מ כיון דאין כאן אלא ק"ע ועוד דניידי
 כולם אפי' דלא נחפזרו לגמרי כיון שפרשו כאן מ' וכאן ס' כילהו ניידו וכל המ' מותרים ואפי' בלא
 חערובת דכל המיעוטין שפרשו אנו אומרים כל דפריש ואיקורא ברובא אלא כיון דלא נחפזרו לגמרי
 אלא שהרוב פירש ללך אי' מחמירין ואוקרין ליקח מלאומו רוב ואפטר דככה"ג אפי' פרשו ס' למק"א
 אין אוקרין מערובתן דככל חדא איכא ס"ס שאין אומרים כדדאי איקורא ברובא דכפ"ע אין מחמירין
 כו' ונייבו רהוי להחמיר עכ"ל הרי לך בהדיא דלרא"ה זה לא מקרי פירש כלל והנה ע"כ הרא"ה מודה
 לרשב"א בפירש ממינא דמותר שהרי לא השיגו בדף ק"כ ולפ"ז ל"ל דפ"ל דההיא דעכעט מיירי שנסלקה

בבית דלי בוא"ז ק' כיון שהיכף כשנפרש המיעוט היה מותר מטעם פירש ממילא וא"כ היחך יהזור לאיקור ול"ל דק"ל דמירי בפנינו ולמו שכי הרשבי"א שם דא"כ קוי ל"ל לרא"ה למימר דהמי אקורין משום שהוא בדרך חלוקה היפוק ל"י כיון שהיה בפנינו ואין סברא לומר דאם לא משום שהוא בדרך חלוקה אע"ג דפרשו בפנינו כיון שנפרש אה"כ גם הרוב היו מותרים המ' כיון שנעקר כל הקביעות ז"ל דדוקא במקום דהאיקור הוא משום גזרה וא"כ היכא דנעקר כל הקביעות מסתבר דל"ש גזרה זו משא"כ בפירש המיעוט בפנינו דהאיקור הוא כאלו לקח מן הקבוע ואיך שייך שיהזור להיחר וכי ק"ד דאם לקח אי מקבוע דאורייתא ואה"כ יחבטל הקביעות שיהזור חתי"ו זו להיחר זה לא יעלה ע"ד אדם ודבריו הש"ס בע"ז כ"ע ע"ג משום דלהמין פקע ליה איקורא (איין בתשוב' הר"ן סימן ה' בקופו שכי דדוקא בדברי' שאקרו משום ההנות אמרי' הכי וגם בזה דחק למלוא דוגמחה ע"ש) אע"כ ל"ל דק"ל לרא"ה דכיון דהוא בדרך חלוקה אפילו שלא בפנינו וכנ"ל אפ"ה גם המיעוט אקור ולא מקרי פירש כלל והנה דברי הרשבי"א בהש"ב ל"ע שהרי כאן כ' דבוראי ערפה מורה דהמיעוט אקור וברך קי"ד שהביא שם הא דטענות כ' עליו הרא"ה ח"ל ובה"ק כ' דפרשו מ' למק"א מותרין דאיקורא ברובא אשתאר ואינו נכון דדוקא ע"י הערובת מותר ע"ש וכי עליו בהש"ב ח"ל כנר כ' דברים אלו למעלה והראייתו לו שכן כ' בשאלותיו כו' ול"ע שהרי השאלות מירי מק"ט וכן דבריו שם ברך קי"ד אינו אלא בק"ע וכמו שכי בהש"ב אכל בה"ק דמירי דבוראי ערפה ברא"ה שם בית ד' שער ז' ח"ל חתי"ו איקור שנפלה לפחות מק' ואפילו היחה ווא"י הר"ל או בר"י כגיד הנשה אס פרו כ' למק"א ושלשים למק"א כל כ' מותרים והל' אקורים שא"ל איקורא ברובא כו' נפלו כל ל' למק"א הכל אקור ואין אומרים בזה ק"ס לקולא רכל שנפל הרוב רואין אנו כאלו היה האיקור בידוע בחוך הרוב אכל אס נפל שם המיעוט כולן מותרים עכ"ל. הרי שכי גיד הנשה דהוי ודאי איקור מלבד שדבריו בה"ק קותרים ז"ל"ו דמה שכי נפלו המיעוט למק"א מותרים משמע שהן בעלמאן אקורים ומתחלה כהנ דהמיעוט בפ"ע מותר ועור הק' הפ"ח דהא ברך ק"כ כהנ דהא דטענות מירי בפירש לפנינו מוכח דממילא אף המ' מותר' אף דהוי ודאי איקור וע"כ ל"ל הא דמחלק בין ק"ט לודאי היינו בפ"י בפנינו דק"ל דזה מקרי פירש וכדעת הר"ש הזקן שהביא שם ברך ק"כ שהביא ראייה מהא דטענות דפ"י ממילא אקור ואלו ברעת רא"ה אין ראייה כלל כיון דהוא בדרך חלוקה אע"כ דק"ל דזה מקרי פירש גמור וק"ל לרשבי"א דאררבה כיון שנפרשו כלס דומה קלח לנחפזר וכמו שכתב בהדיא בהש"ב ולכן דודאי איקור אקור כיון דלא נחפזר משא וזהו בפנינו אכל בק"ט אף דהוי בפנינו מ"מ כיון דדומה קלח לנחפזר לכן מותר וכן משמע מדבריו בד' קי"ד דמירי בפנינו שהרי כתב ואס נחפזרו כולן מותרין וזה כהנ' בהדיא ברך ק"כ ואפילו נחפזר בפנינו מותר וע"ז כתב וכן הדין אס פרו מיעוט למק"א כו' משמע דשניהם שוין והיינו משום דמירי מק"ט אכל שלא בפנינו באמת אפילו דבוראי ערפה מותר ובהכי מירי בה"ק ומה שכתב בקוף אס נפלו המיעוט למק"א אינו אוקר דמשמע אכל המיעוט עלמו אקור כותמו באס שהוא בענין זה דהס בעלמאן אקורין ובגון דפרשו לפנינו דאז דודאי איקור אקור המיעוט עכ"פ יס חילוק בין המיעוט לרוב כשנפל למק"א דאז המיעוט אינו אוקר וזהו שכתב ג"כ ברך קי"ד כנר השבתי עליהם כונסו דלפי מה שכתב בהש"ב ברך ק"ג לק"מ ממה שכתב בה"ק וכמו שכתבתי:

וצא לנו מזה דברים המיעוט למק"א ורוב למק"א יס ג' שיטות לדעת הרא"ה אף המיעוט אקור אפילו שלא בפנינו ולא מקרי פירש כלל ולדעת ר"ש הזקן מקרי פירש אלא דק"ל פירש ממילא אקור מטעם שמה יקה ולפ"י י"ל דמורה בדין שג' רמ"א ובהי יתישב דאיך אביא ר"ש ראייה לפירש ממילא דאקור מההיא דטענות ואיך לא שם על לבו דו"ל דהס מירי בפנינו אע"כ דק"ל כיון דאמרינן קהס פרו מ' למק"א משמע בין לפנינו בין שלא בפנינו וזה נכלל במה שכתב ופרשו מעלמאן משמע ר"ל כיון דאמר קהס משמע מעלמאן ואפילו שלא בפנינו ואפ"ה אקור דפירש ממילא אקור ולא ק"ל ברא"ה ולרשבי"א עדיף מפירש דדומה לנחפזר ובספק עריפה מותר אפילו בפניו ובוראי דוקא ממילא שלא בפניו:

ומזה פראה שהב"י לא היה לפניו ק' משמרת הנים שמסופק ברעת רשבי"א וכתב דהרשבי"א מסיר אפ"י המיעוט בפ"ע והשהע אפ"י בפנינו שהרי הרשבי"א כתב להדיא דההא דטענות מירי בפנינו:

כ"ו ליישב לשון תו' ורא"ש והר"ש שכ"א מביא ראייה אחרת:

ועם זה י"ל דבר נאה די"ד דהוק' בזבחים וסנהדרין הביאו ראייה דברים ממילא אקור מק"ד דגמרא דגמ"י הסס אריי א"ר טענות כו' פרשה א' ממי אינה אוקרת כו' מ"ש א' ממי כו' אלא אינא פרו מ' למק"א כו' והר"ש שהביא הרשבי"א הביא ראייה ממקנא דש"ס דפרשו מ' כו' ודוקא ע"י הערובת אכל בפ"ע אקורין וההוק' שם כהנו ח"ל דאמרינן פרשה א' מהן פלגי רב ושמואל אי אוקרת אכל היא גופה אומה שפרשה לב"ע אקורה ע"כ ולמה לא הביא ממקנא ומוק' בחולין וכן הרא"ש בפנ"ה מביאים ראייה רק מכוס של עבודה זרה ולא מטענות ודחק לומר דכ"ז שלא בדקדוק ולפ"י א"ש דהר"ש סבירא ליה כשיטת רשבי"א דמקרי פירש ושפיר מיייתי ראייה ממקנא אכל דעת מוק' בסנהדרין וזבחים י"ל דק"ל ברא"ה דלא מקרי כלל פירש וא"כ אין ראייה מפרשו רמי' וק' דהס בדין אף המיעוט אקור ולכן הביאו ראייה מק"ד דברים אחר' ומי' וזה מקרי פירש גמור ודעת חוספיה בחולין והרא"ש י"ל דמק"ד דש"ס לא רלו להביא ראייה ונחפזר אין ראייה דק"ל כשיטת רמ"א דהמיעוט לעולם מזהר דדומה לנחפזר דכיון דנעקר כל הקביעות ל"ש למיגזר שמה יקה מקבוע ואפ"י דודאי איקור מותר המיעוט ואפילו בפנינו דכתמא קתני פירש דמשמע בין בפניו ובין שלא בפנינו כדכתבו בספרת ר"ש הזקן והרוב לעולם אקור דאיקורא ברובא אינא ואפילו שלא בפנינו ולכן הולכנו להביא ראייה מכוס של ע"ז דפרשו משמע אפילו שלא בפנינו וכמו שכתבו דכן דעת הרא"ש:

ל' ת"י על קו' הפוסקים על השור מסימן ק"י שסותר למה שכתב בס"י נ"ו:
ואמנם חירולו של ר' שכנא בעור הוא דוחק גדול דהא כתב קתמא נכנשינהו דנידי ורש"ל ב"ש"ס פנ"ה סימן פ"א מ"י דשאני ררובה דדומה לק"ס שמה בשן דרס ואח"ל ביד שמה אינה ערפה גם זה דוחק גדול דבאמת אין זה ס"א כלל וגרע מק' אלא ב"ד סימן כ"ז קע"ף י"ג ע"ש בש"ך דהס

עכ"פ ק' שמה כל עאל כלל אכל הכא חין זה ק"ס כלל דחין כלן אלא ק' ח' ח' דרס או לא ועיין לקמן בכללי ק"ס ורש"ל גופא כתב רק דדומה לק"ס ובאמת גרע אפילו מ"ש הש"ך בקימון כ"ז ק"ס ל' דהאם עכ"פ קרוב הדבר להחיר משא"כ הכא ול"נ דכוונת הטור כך וכך הם הלעת דבריו שכתב בשם"כ דמהיר ק' דרוקה דהוי ק"ס כר"ת וכחכ הטור יש לנמנע דלא קיימא לן כר"ת אלא כר"י דלא הוי ק"ס וע"ז כתב הטור דאפילו לודאי דרוקה יש חקנה ע"י דנכבשינהו ור"ל דעכ"פ כר"ת מותר אף כלא אכבשינהו מטעם ק' ח' גגופו כו' וא"כ עכ"פ יש להחיר ע"י נכבשינהו ואפ"י בדרוקה ודאי דמ"מ אף זה הוי ספק עריפה אפ"י לפי שיטת ר"י דהא ר"ת וכן הסמ"ק מחיריס לנמרי ע"י נכבשינהו דדוקא בקדשים גזרינן משא"כ בחולין ואף דלא קיי"ל כר"ת גם כזה י"ל דדוקא בודאי ערפה וכן בקימון ק"י לא הזכיר הטור ק"ט דדוקא דומיא דאמרינן בזבחים בשור הנסקל וכן כל איקור ודאי משא"כ בק"ט שנחשב שפיר י"ל דאמרינן אכבשינהו בלירוף שיטת ר"ת דספק ח' גגופו כו' הוי ק"ס וא"כ ל"ד ק' דרוקה אלא ה"מ בכל ק"ט ומקימון ע"ז באוהו וא"כ כבר סירלו האחרונים כיון דאינו אלא ליום ח' ל"ג ככלע"ד ומלאנו קברא זו אפ"י נגד איקור דאורייתא עיין ש"ך קימון פ"ז ק"ס ל"ב וברש"א שהנחתי לעיל בקימון כ"ח וכדומה לזה כתב המ"ב בחשו"י קימון ל"ז והבאתי בקימון י' ואמנע הטור חז"ל לשיטתו שכתב הר"א"ש דאף לודאי דרוקה יש בדיקה ואם כן שפיר י"ל ק"ס משא"כ ר"ת דהחיר מטעם דפריש ע"כ ל"ל דק"ל דמייירי מודאי דרוקה וק"ל דלא מהני ליה בדיקה ולכן לא נחשב לספק כלל דאם לא כן ל"ל מטעם דפריש הא רבינו חס סבירה ניה ספק אחד בגופו ואחר על ידי חטובת הוי ק"ס אע"כ דמייירי מודאי דרוקה:

לא דין בפירוש המהצית דיש להקל בדעת הפרישה דאמרינן כל דפריש

ומעבשוו נראה מה דינו אם פירש המחליה דהש"ך ק"ס ל"ד כתב דאקור ודלא כפרישה בק"ס כ"ח דמחיר וכחכ רחיה מרשב"א במה"ב שהבאתי בקימון כ"ח דדוקא בפירוש המקלח ד"ל כל דפריש ואיקורא ברובא ונה שאין כן במחליה וכ"ש הרוב עוד מלאתי רחיה בזבחים ע"ג רש"י ד"ה שמה יכולו י"כ ונ"ל דנשלמה כי משך חד חד ומקריב קמא קמא אפשר לומר מרובא פריש ואיקורא צהני דפייש הוא דהוי רובא הכל השתא דקרני כי הרדי לא הוי הני דפיישי רובא לנבשינהו עכ"ל הרי להדיא כש"ך אף לפי מה שכתבתי חין רחיה מרשב"א דודאי כל היכא דנשאר הקביעות במקומו אנו אומרינן כל דפריש ואפשר אפילו פירש הרוב בב"א ועיין עוד בקימון ל"ג משא"כ היכא דפרשו כולן ונחלקו מיעוט למק"א ורוב למק"א לשיטת רשב"א שהנחתי בקימון כ"ח דסבירא ליה דזה דומה קלח לנחשור ולכן מחיר בק"ט אפילו פ"י בפנינו המיעוט והרוב אקור ועל זה קשה מ"מ למה המיעוט מותר והרוב אקור על זה כתב הרשב"א דבאמת מלך הדין דהוי להחיר אף הרוב דדומה לנחשור אלא כיון דלא נחשור ממש והוא בפנינו ולכן בודאי ערפה מחמירין ואוקרינן אפילו המיעוט ועכ"פ בק"ט המיעוט מותר דאית ביה מרסי כל דפריש ואיקורא ברובא משא"כ ברוב אף ש"ל כל דפריש עכ"פ כיון שהרוב בנ"ק"א אמרינן איקורא ברובא דהא כיון דלריכין אנו לומר האיקור היכן הוא והרחיה דמחמירין בודאי ערפה אפילו המיעוט מקביר יוסר לומר ברובא איתא משא"כ כשנשאר מקלח הקביעות חין אנו לריכין לומר האיקור היכן הוא שבודאי האיקור נשאר במקומו שהרי חין אנו מחירין הנשאר משא"כ בק"ט דהז"ל להחיר המיעוט ולאקור הרוב לריכין לחלק בקברא זו ולפ"ז גם מפירש"י חין רחיה דהא בודאי קו' הש"ס ונכבשינהו ר"ל לכולן כמש"כ הכו"פ דאם לא כן מאי משני שמה יקח הרוב עדיין קשה ונכבשינהו שילחו רק המיעוט אלא ע"כ דזה יודע המקשן דאם נשאר במקומו מקלח הקביעות דיש לבזור שמה יקח הקבוע ולכן הק' נכבשינהו לכולהו וזה לא סבירא ליה למקשן דנגזור שמה יקח בלא פיזור ע"ש וא"כ כיון שפרשו כולם וע"ז משני שמה יקחו הרוב והנה מרש"י מוכח להדיא דמפרש ונכבשינהו וזה מותר למשוך וכימא על כ"א כל דפריש ובאמת הכי משמע פשטא דלישנא שהרי הק' מהחלה ומשוך ומחמה הש"ס ה"ל קבוע אלא נכבשינהו ובודאי משמע שהמקשן חיקן לשונו ואמר שכוונתי ואמרחי נמשוך היינו דמהחלה נכבשינהו אכל לפי מה שמוכרח לפרש בדברי רש"י ורשב"א (עיין בקימון כ"ב) ל"ל דהמקשן מחליף דבריו וזה דווקא גדול אלא דהמקשן סבירא ליה דע"י נכבשינהו אכלא ל"י דין קבוע וכמו שכתבנו כמה פעמים דדוקא במקום קביעות הרששון גזרו חכמים דבע"ה לא בעלי אף כיון דנכבשינהו בידים ופשיטא לפי מה שכתבנו חוס' בפסחים דמותר לנכבשינהו אפילו בפנינו והדרישה כתב שכן דעה רש"י וזה דומה למנעל איקור לכמהילא ולכן לריך למשוך כל אחד ואחד ואמרינן כל דפריש ובאמת לרש"י יהיו צ' אחרונים אקורים וע"ז משני הש"ס שמה ינשכו רוב צב"א וא"כ קשה מ"ש המיעוט מרוב כיון דע"כ עדיין הם אקורים או מטעם שהפרישה היה בפנינו או מטעם חין מצעלין איקור על כל פנים מאי שנא בין רוב למיעוט דנשלמה אם נשאר הקביעות אמרינן על אלו כל דפריש ובאמת אפילו פירש הרוב צב"א אהה משא"כ כשנפרשו והא מושך בידים מ"ש בין מיעוט לרוב ולכן הולך רש"י לחלק דמיעוט יש חרתי משא"כ ברוב וא"כ חין רחיה גם מרש"י לפירש המחליה ועיין בקימון ל"ג שאפילו בפירש הרוב חין שם רחיה לאקור אלא שהגאון מ' העשיל כתב דירא להקל וא"כ דוקא ברוב דלא מלינו להדיא לאיזה פוסק שיחיר מה שאין כן בפירש המחליים שכתב הפרישה בהדיא דמותר ואם כן יש להקל:

לב דין אם פירש הרוב והמיעוט נשאר בקביעות אזי המיעוט בודאי אקור שהר נשאר בקביעותו אבל הרוב שפירש צ"ע להחיר ואפשר בהפ"מ וסעודת מצוה יש לצרף ולצרף דעת הפוסקים דחתי גדולה והיה לא הוי חתר"ל:

אם פירש הרוב ככ"א מה דינו אם נאמר גם כזה כל דפריש או שמה אמרינן אדרבה איקורא ברובא ח' הנה ספק זה כבר נסתפק הגאון מה"י משה ויילכר ושאל להגאון מהו העשיל והיא בשו"ת גאוני בתראי קימון ד' וגם נסתפק שם אם נאמר איקורה ברובא ואם כן מה שנשאר מותר וקברא זו דחה צ"י ידים אף בקברא זו אם נאמר אף פירש הרוב מ"מ אמרינן כל דפריש או שמה דבזה ל"א כל דפריש מטעם איקורא ברובא והשיב דמזבחים מוכח דאפילו פרשו הרוב אקורין דאמרינן